Nr. 7. **Warszawa, dnia 30 kwietnia 1930 r.** **Rok XIII.**

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Prenumerata roczna 12 zł. **Cena egzemplarza 1 zł.**

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Senatorska Nr. 12. Telef. 96-87.

TREŚĆ:

I. Przedruki z Dziennika Ustaw R. P. nr. nr. 28 — 31 . . . . . . str. 218

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 marca 1930 r. w sprawie oznak władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych. . . . 218

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1 kwietnia 1930 r. w sprawie poboru w okresie od 1 kwietnia 1930 r. do 31 marca 1931 r. nadzwyczajnego 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych . . . . „ 222

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Skarbu oraz Rolnictwa o przemiale żyta . . . . „ 223

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o wypieku chleba pszenno-żytniego . . . . „ 223

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 kwietnia 1930 r. o wydziałach i urzędach śledczych . . . . „ 223

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 marca 1930 r. o legalnych jednostkach miar . . . . „ 224

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 kwietnia 1930 r. o taksie wynagrodzenia notarjuszów na obszarze sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz sądu okręgowego w Katowicach . . . . „ 225

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Zagranicznych, Skarbu, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa, Przemysłu i Handlu, Komunikacji oraz Pracy i Opieki Społecznej w sprawie wykonania ustawy z dn. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej, zmienionej i uzupełnionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r. . . „ 226

II. Przedruki z Monitora Polskiego nr. nr. 88 — 100 . . . . „ 341

III. Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych . . . . „ 342

119 — Okólnik Nr. 47 z dnia 1 kwietnia 1930 r. o dozorze nad wyrobem i obiegiem mąki i wyrobów mącznych (instrukcja) . . . . „ 342

120 — Okólnik Nr. 55 z dnia 16 kwietnia 1930 r. w sprawie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe pracy . . . . „ 346

121 — Okólnik Nr. 56 z dnia 11 kwietnia 1930 r. o udzieleniu pomocy oficerom W. I. G. przy pomiarowych pracach polowych . . . . „ 347

Poz. 122 — Okólnik Nr. 57 z dnia 18 kwietnia 1930 r. w sprawie zmiany instrukcji meldunkowej dla urzędów gminnych z 1926 r. . . . . str. 347
123 — Okólnik Nr. 58 z dnia 17 kwietnia 1930 r. o kosztach i należnościach egzekucyjnych . . . . „ 349
124 — Okólnik Nr. 59 z dnia 24 kwietnia 1930 r. o brzmieniu nazw urzędów w dekretach nominacyjnych . . . . „ 350
125 — Okólnik Nr. 60 z dnia 23 kwietnia 1930 r. w sprawie kasacji od wyroków w sprawach karno-administracyjnych . . . . „ 350
126 — Okólnik Nr. 61 z dnia 28 kwietnia 1930 r. w sprawie kadencji rad miejskich. „ 350
127 — Okólnik Nr. 62 z dnia 24 kwietnia 1930 r. w sprawie zwolnienia kapitału emerytalnego od 10% opłat na rzecz Skarbu Państwa . . . . . „ 351
128 — Okólnik Nr. 63 z dnia 24 kwietnia 1930 r. w sprawie korzystania z płatnej pomocy prawnej adwokata, będącego radnym miejskim . . . . „ 351

IV. Pisma Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. . . . . „ 352

Poz. 129 — Pismo Nr. SG. 618/1 z dnia 13 kwietnia 1930 r. w sprawie ankiet Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen . . . . „ 352
130 — Pismo Nr. SS. 911/1 z dnia 13 kwietnia 1930 r. w sprawie akt, nadsyłanych przy sprawozdaniach . . . . „ 352
131 — Pismo Nr. OB. 3845 z dnia 15 kwietnia 1930 r. w sprawie odbioru blankietów o charakterze dokumentów urzędowych . . . . . . „ 352
132 — Pismo Nr. Wojsk. 583/4 z dnia 15 kwietnia 1930 r. o zarządzeniach w związku z poborem w roku 1930. . . . . „ 353
133 — Pismo Nr. AP. 2143/1 z dnia 15 kwietnia 1930 r. w sprawie rozmieszczania turystycznych plakatów propagandowych . . . . „ 354
134 — Pismo Nr. AP. 2320/1 z dnia 16 kwietnia 1930 r. w sprawie zawiadamiania M. S. Zagr. o wypadkach śmierci konsulów. . . . . . . „ 355
135 — Pismo Nr. SF. 480/3 z dnia 17 kwietnia 1930 r. w sprawie stosowania oszczędności przy wykonywaniu budżetów związków komunalnych w 1930/31. „ 355
136 — Pismo Nr. OL. 1008/4 z dnia 24 kwietnia 1930 r. w sprawie załatwiania interpelacyj po zamknięciu sesji izb . . . . „ 356
137 — Pismo Nr. Apr. 223/1 z dnia 24 kwietnia 1930 r. w sprawie ustalenia cen mąki żytniej . . . . „ 357
138 — Pismo Nr. SS. 241/1 z dnia 28 kwietnia 1930 r. o regulowaniu zaległych kosztów leczenia, należnych szpitalom . . . . „ 358
139 — Pismo Nr. Apr. 106/5 z dnia 28 kwietnia 1930 r. w sprawie działalności komisyj cennikowych . . . . „ 359

V. Zarządzenia, okólniki i pisma innych Ministerstw. . . . . „ 360

Poz. 140 — Zarządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 25 kwietnia 1930 r. w sprawie zatwierdzania projektów zabudowania terenów położonych w sferze interesów mieszkaniowych m. Gdyni, — wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych . . . . „ 360

I.

Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

z 18 kwietnia Nr. 28 Rok 1930

Poz. 245. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 marca 1930 roku w sprawie oznak władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych.

Na podstawie art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 980) zarządzam co następuje:

§ 1. Oznaka na budynku, w którym mieści się władza, urząd, zakład, instytucja lub przedsiębiorstwo państwowe, składa się z tablicy z herbem państwowym i z tablicy z napisem, odpo-

wiadającym nazwie władzy (urzędu, zakładu, instytucji, przedsiębiorstwa).

Tablica z herbem państwowym ma kształt owalny, obwódkę białoczerwoną i tło szare, na którem jest wyobrażony herb państwowy (Wzór Nr. 1).

Tablica z napisem jest prostokątna, ustawiona poziomo, ma tło czerwone barwy cynobru, zaś obwódkę, oraz litery — białe. Typ liter podaje wzór Nr. 2.

Układ wzajemny obu tablic może być dwojaki: albo tablica z herbem państwowym znajduje się bezpośrednio nad tablicą z napisem i to bądź nad wejściem (drzwiami, bramą) do urzędu (zakładu, instytucji, przedsiębiorstwa), bądź też z boku tego wejścia; albo też tablica z herbem państwowym znajduje sie nad wejściem (drzwiami, bramą), a dwie jednakowe tablice z napisami po obu stronach wejścia.

§ 2. Wymiary tablicy z herbem państwowym wynoszą dla oznak władz naczelnych (oznaki I wielkości) 60 cm na 48 cm, dla władz urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych, podległych bezpośrednio władzom naczelnym (oznaki II wielkości) — 55 cm na 44 cm, dla wszystkich innych władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych (oznaki III wielkości) — 50 cm na 40 cm.

Wymiary tablicy z napisem zależą od wielkości liter i długości napisu.

Wysokość liter napisów w oznakach I wielkości wynosi 7 cm, w oznakach II wielkości — 6 cm, w oznakach III wielkości — 5 cm.

Odstęp pomiędzy napisem a górną oraz dolną obwódką wynosi: w oznakach I wielkości 31 mm, w oznakach II wielkości 28 mm, w oznakach III wielkości 26 mm; jeżeli napis jest w kilku wierszach, odstępy pomiędzy wierszami wynoszą odpowiednio: 21, 19 i 17 mm. Układ napisów podają wzory Nr. 3, 4 i 5.

Szerokość obwódki wynosi 10 mm. dla oznak wszystkich wielkości.

Jeżeli przy jednem wejściu mają być umieszczone oznaki kilku władz (urzędów, zakładów instytucyj, przedsiębiorstw) państwowych, umieszcza się tylko jedną tablicę z herbem państwowym — wielkości, odpowiadającej najwyższej z tych władz (urzędów, zakładów, instytucyj, przedsiębiorstw) i po jednej tablicy z napisem dla każdej z tych władz (urzędów, zakładów, instytucyj, przedsiębiorstw).

§ 3. Sąd Najwyższy i Prokuratura Sądu Najwyższego, Najwyższy Trybunał Administracyjny, Trybunał Stanu, Trybunał Kompetencyjny, Najwyższy Sąd Wojskowy, ambasady, Generalny Inspektorat Sił Zbrojnych i Sztab Główny używają oznak I wielkości.

Sądy apelacyjne, sądy okręgowe i prokuratury tych sądów używają oznak II wielkości, a sądy powiatowe (grodzkie), sądy pracy i sądy rozjemcze dla Zakładu Ubezpieczeń od wypadków, zarządy więzień zarządy zakładów wychowawczo-poprawczych i zakładów dla niepoprawnych przestępców tudzież urzędy depozytów sądowych — oznak III wielkości.

Wątpliwości co do wielkości oznak, jakich mają używać poszczególne władze, urzędy zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe, rozstrzyga właściwa władza naczelna.

§ 4. Właściwi ministrowie mogą dla podległych sobie urzędów i organów wykonawczych i pomocniczych oraz przedsiębiorstw ustanawiać w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów oraz Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oznaki odmienne od określonych w §§ 1—3.

Tablica z napisem nazwy urzędu zagranicznego może być co do koloru, rozmiarów i wielkości liter zastosowana do warunków miejscowych. To samo dotyczy wzajemnego układu tablic, a w wyjątkowych wypadkach również rozmiarów tablicy owalnej

Urzędy celne, mające siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej, mogą używać oznak z opuszczeniem w napisie nazwy miejscowości, w której mają siedzibę.

Państwowe szkoły akademickie, które używają w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia odmiennych tradycyjnych oznak, mogą ich używać nadal w zakresie, który ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 5. Używanie w oznakach skróconych nazw władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych—ze względu na długość tych nazw oraz używanie dla części napisów wtórnego znaczenia liter mniejszych od zasadniczo przepisanych jest dopuszczalne na mocy decyzji właściwej władzy naczelnej, która może przekazać swoje uprawnienia władzom podległym.

Używanie oznak odmiennych od określonych w §§ 1 — 4 jest dopuszczalne na mocy decyzji właściwej władzy naczelnej, wydanej w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jeżeli przemawiają za tem właściwości architektoniczne danego gmachu.

§ 6. Oznak, określonych w §§ 1—3 oraz 5, używają także wojewódzkie komisje dyscyplinarne dla funkcjonarjuszów samorządowych i niektórych innych grup funkcjonarjuszów publicznych w Poznaniu i Toruniu i Wyższa Komisja Dyscyplinarna dla funkcjonarjuszów samorządowych i niektórych innych grup funkcjonarjuszów publicznych w Poznaniu.

§ 7. Oznaki publicznych szkół powszechnych, szkół zawodowych dokształcających oraz organów samorządu szkolnego wszelkich stopni ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

§ 8. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów, wszystkim ministrom oraz Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik do rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 marca 1930 r. (poz. 245).

Wzór Nr. 1.

Wzór Nr. 2.

A Ą B C Ć D E Ę
F G H I J K L Ł
M N Ń O Ó P R S
Ś T U W Y Z Ż Ź

Wzór Nr. 3.

MINISTERSTWO
ROLNICTWA

Wzór Nr. 4.

LUBELSKI
URZĄD
WOJEWÓDZKI

Wzor Nr. 5.

STAROSTWO
GRÓJECKIE

Poz. 246. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 stycznia 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie wykazu zagranicznych leczniczych naturalnych wód mineralnych, korzystających ze zniżonej stawki celnej.

Poz. 247. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 lutego 1930 r. o umundurowaniu urzędników kontroli skarbowej.

Poz. 248. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 lutego 1930 r. o umundurowaniu sekwestratorów podatkowych, mianowanych na stałe.

Poz. 249. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa w sprawie uchylenia rozporządzenia z dzia 31 marca 1925 r. o preparatach chemicznych zwolnionych od cła.

Poz. 250. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 marca 1930 r. w sprawie zmian w organizacji urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych oraz komisyj szacunkowych do podatków dochodowego i przemysłowego w okręgu administracyjnym izby skarbowej okręgowej w Warszawie.

Poz. 251. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1 kwietnia 1930 r. w sprawie poboru w okresie od 1 kwietnia 1930 r. do 31

marca 1931 r. nadzwyczajnego 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych.

Na zasadzie art. 12 i 14 ustawy skarbowej z dnia 29 marca 1930 r. na okres od 1 kwietnia 1930 r. do 31 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 221) zarządzam co następuje:

§ 1. W okresie od 1 kwietnia 1930 r. do 31 marca 1931 r. pobierany będzie nadzwyczajny dodatek w wysokości 10% do uiszczanych w tym okresie podatków bezpośrednich, podatków pośrednich, opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn, jako też do wpłacanych względnie przymusowo ściąganych w tym samym okresie zaległości wyżej wymienionych danin.

Powyższy nadzwyczajny dodatek nie będzie pobierany do podatku dochodowego od uposażeń służbowych (Dział I ustawy o państwowym podatku dochodowym—Dz. U. R. P. z roku 1925 Nr. 58, poz. 411), podatku od lokali i placów niezabudowanych, podatku od kapitałów i rent, podatku majątkowego, daniny lasowej, opłat stemplowych, przewidzianych w art. 102 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570), opłat celnych, jak również do dodatków samorządowych.

§ 2. Należności skarbowe, określone w ustępie pierwszym § 1 niniejszego rozporządzenia, które w dniu 31 marca 1931 r. będą stanowiły zaległość, zostaną pobrane w okresie po 31 marca 1931 r. łącznie z nadzwyczajnym 10%-wym dodatkiem.

§ 3. Nadzwyczajny 10% dodatek będzie pobierany równocześnie z uiszczeniem danin publicznych. Od dodatku tego nie będą obliczane kary za zwłokę, względnie odsetki za odroczenie.

§ 4. Obliczanie i pobór nadzwyczajnego 10% dodatku należy do obowiązku tych organów, które są powołane do wymiaru i poboru odnośnych danin publicznych.

§ 5. Nadzwyczajny dodatek w wysokości 10% należy uiścić bez osobnego zawiadomienia ze strony władzy.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1930 r.

Poz. 252. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Skarbu oraz Rolnictwa o przemiale żyta.

Na podstawie art. 1 punkt a) i art. 7 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 527) zarządza się co następuje:

§ 1. Po § 3 cim rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 grudnia 1928 r. o przemiale pszenicy i żyta (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 882) wstawia się jako § 4 postanowienie następujące:

„Przemiał żyta dla celów eksportowych nie podlega żadnym ograniczeniom".

Paragraf 4 wspomnianego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 grudnia 1928 r. otrzymuje kolejną liczbę 5, paragraf 5 kolejną liczbę 6, zaś paragraf 6 kolejną liczbę 7.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 253. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o wypieku chleba pszenno-żytniego.

Na podstawie art. 1 punkt a) i art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 527) o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku zarządza się co następuje:

§ 1. Wypiek chleba pszenno-żytniego na sprzedaż dopuszczalny jest wyłącznie z ciasta zawierającego 25 części mąki pszennej oraz 75 części mąki żytniej.

§ 2. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia karani będą na podstawie art. 4 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 527).

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 września 1928 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o zakazie wypieku chleba pszenno-żytniego (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 730).

Poz. 254. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 kwietnia 1930 roku o wydziałach i urzędach śledczych.

Na podstawie art. 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 257) zarządzam co następuje:

§ 1. Przy niektórych komendach powiatowych policji państwowej i komendach miast wydzielonych będą w miarę potrzeby tworzone

wydziały śledcze, a przy komendantach wojewódzkich — urzędy śledcze.

§ 2. Wydziały śledcze są częścią składową komend, przy których są utworzone i podlegają kierownikom tych komend.

Urzędy śledcze podlegają komendantom wojewódzkim, przy których są utworzone.

§ 3. Wydziały śledcze są tworzone i kasowane w miarę potrzeby zarządzeniami Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 4. Służbowy teren działania wydziału śledczego z reguły pokrywa się z terenem działania właściwej komendy. Jednak Minister Spraw Wewnętrznych władny jest ten teren określić odmiennie.

Teren działania urzędu śledczego pokrywa się z terenem działania komendanta wojewódzkiego policji państwowej.

§ 5. Zadaniem wydziału śledczego jest zapobieganie przestępstwom i ich dochodzenie.

Zadaniem urzędów śledczych jest instruowanie i koordynacja czynności wydziałów śledczych i innych jednostek policyjnych na terenie województwa w zakresie służby śledczej oraz czynności rejestracyjno - pościgowe, a w szczególnie ważnych wypadkach również dochodzenie przestępstw.

Szczegóły organizacji urzędu śledczego w m. st. Warszawie normują przepisy odrębne.

§ 6. Funkcjonarjusze służby śledczej, prowadzący dochodzenia przestępstw, pozostają w tym zakresie w bezpośredniej zależności od władz sądowych i prokuratorskich stosownie do odpowiednich przepisów kodeksu postępowania karnego.

§ 7. Szczegółowe przepisy o organizacji i urzędowaniu wydziałów i urzędów śledczych ustalają odrębne zarządzenia.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 kwietnia 1927 r. o wydziałach i urzędach śledczych (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 358).

---

z 23 kwietnia Nr. 29 Rok 1930

Poz. 255. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 marca 1930 r. o utworzeniu gminy wiejskiej Zawonie w powiecie sokalskim, województwie lwowskiem.

Poz. 256. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 marca 1930 r. o utworzeniu gminy wiejskiej Rzeszowice w powiecie sokalskim, województwie lwowskiem.

Poz. 257. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 marca 1930 r. o zmianie granic gmin wiejskich Darewo, Lachowicze i Niedźwiedzica w powiecie baranowickim, województwie nowogródzkiem.

Poz. 258. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 marca 1930 r. o legalnych jednostkach miar.

Na podstawie art. 1 i 30 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 211 oraz Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 32, poz. 308 i Nr. 72, poz. 661) zarządzam co następuje:

§ 1. Legalnemi wtórnemi jednostkami długości są: mirjametr — równy dziesięciu tysiącom metrów, kilometr — równy tysiącowi metrów, hektometr — równy stu metrom, decymetr — równy jednej dziesiątej metra, centymetr — równy jednej setnej metra, milimetr — równy jednej tysięcznej metra i mikron — równy jednej tysięcznej milimetra.

§ 2. Legalnemi wtórnemi jednostkami powierzchni są: 1) powierzchnie zawarte w kwadratach, których boki równe są którejkolwiek z legalnych wtórnych jednostek długości (§ 1); każda z tych jednostek powierzchni nosi nazwę jednostki długości, od której pochodzi, z dodaniem wyrazu „kwadratowy"; 2) hektar równy stu arom i centar równy jednej setnej ara.

§ 3. Legalnemi wtórnemi jednostkami objętości są: 1) objętości zawarte w sześcianach których krawędzie równe są jednej z legalnych wtórnych jednostek długości (§ 1): każda z tych jednostek objętości nosi nazwę jednostki długości, od której pochodzi, z dodaniem wyrazu „sześcienny" lub „kubiczny"; 2) ster — równy metrowi sześciennemu, decyster — równy jednej dziesiątej stera; 3) kilolitr — równy tysiącowi litrów, hektolitr — równy stu litrom, dekalitr — równy dziesięciu litrom, garniec—równy czterem litrom, kwarta — równa jednemu litrowi, kwaterka — równa jednej czwartej litra, decylitr — równy jednej dziesiątej litra, mililitr — równy jednej tysięcznej litra.

§ 4. Legalnemi wtórnemi jednostkami kątów płaskich są: kąt pełny czyli obrót — równy czterem kątom prostym, kąt półpełny — równy dwum kątom prostym, kąt jednego stopnia, czyli stopień kątowy — równy jednej dziewięćdziesiątej kąta prostego, minuta kątowa - równa jednej sześćdziesiątej stopnia kątowego i sekunda kątowa — równa jednej sześćdziesiątej minuty kątowej.

Części stopnia mogą być wyrażane również w postaci ułamków dziesiętnych stopnia.

§ 5. Legalnemi wtórnemi jednostkami masy są: tonna — równa tysiącowi kilogramów kwintal — równy stu kilogramom, mirjagram— równy dziesięciu kilogramom, dekagram—równy jednej setnej kilograma, gram — równy jednej tysięcznej kilograma i miligram — równy jednej miljonowej kilograma.

§ 6. W handlu kamieniami drogocennemi i perłami dozwala się używać, jako legalnej wtórnej jednostki masy, karata, równego jednej pięciotysiącznej kilograma.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie od dnia 1 lipca 1930 r.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą: rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 kwietnia 1919 r. o legalnych jednostkach miar (Dz. P. P. P. Nr. 41, poz. 299), rozporządzenia wydane na podstawie art. 24-go dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 211), dotyczące tymczasowego używania mórg nowopolskich, kwart, funtów i łutów na ziemiach b. zaboru rosyjskiego, oraz wszystkie dotychczasowe przepisy wydane w sprawach, unormowanych niniejszem rozporządzeniem, a z niem sprzeczne.

Poz. 259. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 kwietnia 1930 r. o taksie wynagrodzenia notarjuszów na obszarze sądów apelacyjnych w Poznaiu i Toruniu, oraz sądu okręgowego w Katowicach *).

§ 2. Za sporządzenie aktu (protokółu) notarjalnego sprzedaży lub zamiany nieruchomości, sprzedaży lasu na wyrąb, umowy zdania nieruchomości, działów, sprzedaży spadku, cesji praw spadkowych, zawiązania spółki lub stowarzyszenia, sprzedaży przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, dzierżawy, wykonania robót lub dostawy, darowizny i ugody, notarjusz pobiera wynagrodzenie od wartości przedmiotu w stosunku następującym:

a) przy wartości przedmiotu do 10.000 zł.
za pierwsze 2.000 . . . . 30 zł.
od reszty . . . . 1 %

b) przy wartości przedmiotu ponad 10.000 zł. do 40.000 zł.
za pierwsze 10.000 zł. . . . 110 zł.
od reszty . . . . 0,75 %

c) przy wartości przedmiotu ponad 40.000 zł. do 100.000 zł.
za pierwsze 40.000 zł. . . . 335 zł.
od reszty . . . . 0,4 %

d) przy wartości przedmiotu ponad 100.000 zł. do 300.000 zł.
za pierwsze 100.000 zł. . . 575 zł.
od reszty . . . . 0,3 %

e) przy wartości przedmiotu ponad 300.000 zł. do 600.000 zł.
za pierwsze 300.000 zł. . . . 1.175 zł.
od reszty . . . . 0,2 %

f) przy wartości przedmiotu ponad 600.000 zł.
za pierwsze 600.000 zł. . . . 1.775 zł.
od reszty . . . . 0,12 %

§ 3. Za sporządzenie aktu (protokółu) notarjalnego ustanowienia renty, praw rzeczowych, pożyczki, zapisu dłużnego i wszelkiego zobowiązania, przejęcia długu lub wierzytelności, bez względu na to, czy z aktami temi połączone jest zezwolenie na wpis hipoteczny, poddanie się natychmiastowej egzekucji lub ustąpienie pierwszeństwa hipotecznego,

za sporządzenie aktu (protokółu) notarjalnego zawierającego wnioski lub zezwolenia wpisu do ksiąg wieczystych lub rejestrów sądowych, albo wnioski potrzebne do uzyskania poświadczenia dziedziczenia, oraz od protokółu licytacji o ile w myśl § 5 i 9 nie przypada niższa opłata,

notarjusz pobiera połowę wynagrodzenia przewidzianego w § 2, najmniej jednak 30 zł.

§ 4. Za sporządzenie aktu (protokółu) rozporządzenia ostatniej woli, którego wartość da się określić, notarjusz pobiera jedną czwartą wynagrodzenia przewidzianego w § 2, najmniej 30 zł.

Tę samą opłatę pobiera notarjusz za powzdanie odrębne od umowy podstawowej bez względu na to, czy z aktami temi połączone jest zezwolenie i wniosek na wpis do księgi wieczystej.

§ 5. Za sporządzenie aktu (protokółu) notarjalnego zawierającego pokwitowanie albo zezwolenie lub wniosek o wykreślenie praw rzeczowych na nieruchomościach notarjusz pobiera dwie dziesiąte wynagrodzenia przewidzianego w § 2, w każdym razie niemniej niż 20 zł.

Za sporządzenie aktu (protokółu) notarjalnego dotyczącego zezwolenia wykreślenia lub wniosku o wykreślenie hipoteki zabezpieczającej notarjusz pobiera jedną dziesiątą wynagrodzenia przewidzianego w § 2, w każdym razie niemniej niż 20 zł.

§ 7. Za sporządzenie aktu (protokółu) innego rodzaju aniżeli wymienione w §§ 2 do 6, jeżeli przedmiot aktu jest oznaczony sumą pieniężną lub da się określić — notarjusz pobiera połowę wynagrodzenia przewidzianego w § 2, najmniej jednak 30 zł.

§ 18. Za sporządzenie aktów (protokółów) wymienionych w §§ 2, 3, 4 ust. 2, 5 i 7 na żądanie Skarbu Państwa, polskich zakładów państwowych i monopolów, jeżeli wynagrodzenie notarjusza opłaca Skarb, lub wymienione wyżej zakłady, notarjusz, o ile wartość przedmiotu aktu nie przekracza 10.000 zł. pobiera pełne wynagrodzenie, a o ile suma aktu przekracza 10.000 zł. to za pierwsze 10.000 zł. pełne wynagrodzenie, a od reszty jedną czwartą część wynagrodzenia określonego według §§ 2, 3, 5 i 7, w żadnym zaś razie wynagrodzenie notarjusza nie może przekraczać dwóch tysięcy złotych.

Z ulg wymienionych w ustępie pierwszym korzystają również instytucje ubezpieczeń społecznych o charakterze publiczno-prawnym, cechy i izby rzemieślnicze oraz związki komunalne, o ile czynności zawierane przez te związki dotyczą zakładów użyteczności publicznej

---

*) w wyjątkach.

nieobliczonych na zysk, jak np. szpitale, przytułki, domy ubogich, schroniska, domy ratunkowe, ochronki i inne zakłady dobroczynności, czytelnie ludowe, zakłady naukowe, straże pożarne i t. p.

W razie wątpliwości w poszczególnym przypadku, Minister Sprawiedliwości na zasadzie wniosku strony interesowanej rozstrzyga w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ostatecznie, czy dany zakład ma charakter użyteczności publicznej i czy jest obliczony na zysk.

§ 19. Za czynności nieobjęte taksą niniejszą, a w szczególności poprzedzające sporządzenie protokółu lub projektu protokółu lub za czynności dokonane po jego sporządzeniu może notarjusz pobrać wynagrodzenie według umowy z osobami interesowanemi. O ile umowy takiej nie zawarto, wynagrodzenie wynosi najmniej 20 zł., a najwyżej 200 zł.

W wypadku dokonania czynności, przewidzianych w §§ 2 do 7 i 9, lecz wymagających wyjątkowo dużego nakładu pracy i czasu: może notarjusz pobrać wynagrodzenie wyższe, lecz nie przenoszące dwukrotnego wynagrodzenia przewidzianego w rozporządzeniu niniejszem.

§ 28. Ani notarjuszowi ani osobom pracującym w jego kancelarji nie wolno żądać żadnych kwot, ponad przewidziane w niniejszej taksie.

§ 29. Notarjusz obowiązany jest na każdym sporządzonym przez siebie dokumencie lub projekcie dokumentu wymienić wysokość pobranych opłat i wynagrodzenia z powołaniem odpowiedniego przepisu taksy notarjalnej i z wyraźnem wskazaniem nadwyżki lub wynagrodzenia pobranych w myśl § 19.

§ 30. Taksa niniejsza powinna być wywieszona w kancelarji notarjusza na miejscu widocznem i dostępnem.

Poz. 260. Oświadczenie Rządowe z dnia 25 lutego 1930 r. w sprawie ratyfikacji przez Rzeszę Niemiecką i Brazylję Konwencji Międzynarodowej, dotyczącej ruchu samochodowego, Podpisanej w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r.

Poz. 261. Oświadczenie Rządowe z dnia 14 marca 1930 r. w sprawie przystąpienia Państwa Watykanu do Konwencji Międzynarodowej, dotyczącej ruchu drogowego, podpisanej w Paryżu 24 kwietnia 1926 r.

Poz. 262. Oświadczenie Rządowe z dnia 3 kwietnia 1930 r. w sprawie przystąpienia Haiti do Traktatu Przeciwwojennego, podpisanego w Paryżu dnia 27-go sierpnia 1928 roku.

---

z 26 kwietnia Nr. 30 Rok 1930

Poz. 263. Ustawa z dnia 25 lutego 1930 r. w sprawie zmian postanowień ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 394).

Poz. 264. Ustawa z dnia 25 lutego 1930 r. o zamianie parceli państwowej na część parceli Pomorskiego Krajowego Związku Komunalnego w Starogardzie.

Poz. 265. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. o zniesieniu obszaru dworskiego Brzezinko w powiecie toruńskim, województwie pomorskiem.

Poz. 266. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. o zniesieniu obszaru dworskiego Białogóra w powiecie łubawskim, województwie pomorskiem.

Poz. 267. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. o zmianie granic gmin wiejskich Mała Klonia i Bagienica w powiecie tucholskim, województwie pomorskiem.

Poz. 268. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 kwietnia 1930 r. o reorganizacji komisji szacunkowej do spraw podatku dochodowego przy urzędzie skarbowym podatków i opłat skarbowych w Sieradzu w okręgu izby skarbowej w Łodzi.

Poz. 269. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 1930 r. o ponownych wyborach w okręgach Nr. 56 i 64.

---

z 30 kwietnia Nr. 31 Rok 1930

Poz. 270. Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Zagranicznych, Skarbu, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa, Przemysłu i Handlu, Komunikacji oraz Pracy i Opieki Społecznej w sprawie wykonania ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej, zmienionej i uzupełnionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r.

Na podstawie art. 9 ustęp czwarty, 11 ustęp pierwszy, 12 ustęp drugi, 13, 14, 15 ustęp drugi, 16, 17 ustęp ostatni, 18, 21 ustęp trzeci, 22 ustęp pierwszy, 25 ustęp pierwszy, 43 ustęp pierwszy, 49 ustęp pierwszy punkt 2, 50 ustęp drugi, 53, 59 ustęp drugi, 62, 63 ustęp drugi, 65 ustęp ostatni, 68 ustęp ostatni, 69 ustęp pierwszy, 74 ustęp drugi, 75 ustęp ostatni, 79

ustęp ostatni, 89 ustęp ostatni, 93, 94 ustęp pierwszy, 96 ustęp drugi, 120 ustęp drugi oraz 128 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, której jednolity tekst ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 marca 1928 r. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne o powszechnym obowiązku wojskowym.

Do art. 6.

§ 1. Wiek poborowy rozpoczyna się w czasie wojny o 2 lata wcześniej i trwa na ogólnych zasadach do ukończenia lat 23-ch. W tym okresie obowiązuje stawienie się przed komisją poborową na każdorazowe zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 7 i 8.

§ 2. Cudzoziemcy, którzy stali się obywatelami polskimi w okresie czasu od osiągnięcia wieku poborowego do lat 50-ciu włącznie powinni być wpisani do listy poborowej i do głównej księgi ewidencyjnej na ogólnych zasadach.

§ 3. Osoby, wyszczególnione w art. 7 ustęp 2, obowiązane są odbyć czynną służbę wojskową na ogólnych zasadach, nie dłużej jednak, niż do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 40 lat życia. Z tym terminem muszą one być bezwzględnie zwolnione z czynnej służby wojskowej i zaliczone do pospolitego ruszenia.

§ 4. Osoby, wyszczególnione w przedostatnim ustępie art. 7, które orzeczeniem komisji poborowej uznane zostały za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategorji A), zalicza komisja poborowa w dniu wydania tego orzeczenia do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 5. Osoby, podające się za cudzoziemców, które nie mogą wykazać się dokumentami, ustalonemi dla cudzoziemców w art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 465) podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu na zasadach, określonych w ustawie o powszechnym obowiązku wojskowym.

Zaliczanie służby wojskowej, odbytej w państwie obcem może mieć miejsce w wypadkach przewidzianych w art. 7 ustęp 3. Za dowody odbycia takiej służby należy uważać tylko dokumenty władz obcych względnie polskich, stwierdzające odbycie czynnej służby wojskowej w państwie obcem lub urzędowo poświadczone ich odpisy.

Przyznawanie stopni oficerskich i podoficerskich osobom, które takie stopnie uzyskały w armji obcej przed nabyciem obywatelstwa polskiego zależy od decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

Wystarczalność dowodów jako też okoliczność, czy między Państwem Polskiem i danem państwem obcem istnieje zasada wzajemności stwierdza Minister Spraw Wojskowych.

§ 6. Prośba o nadanie osobom wymienionym w art. 8 obywatelstwa polskiego powinna być wniesiona do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, przyczem udowodnić należy:

a) odbycie czynnej służby na zasadzie art. 4 pkt. 1, art. 81 względnie 84, art. 49, art. 60 ustęp 2 i 3 lub art. 73 przez okres nie mniejszy niż 5 miesięcy, tudzież

b) posiadanie warunku przewidzianego w pkt. 1 art. 8 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) o obywatelstwie Państwa Polskiego (nieposzlakowany tryb życia).

§ 7. Przed nadaniem obywatelstwa lub odmownem załatwieniem prośby wojewoda, a w mieście stołecznem Warszawie — Komisarz Rządu na m. st. Warszawę, zasięga opinji właściwego dowódcy okręgu korpusu. Minister Spraw Wewnętrznych jako władza odwoławcza porozumiewa się z Ministrem Spraw Wojskowych.

Do art. 9 i 88 ustęp 4 i 6.

§ 8. Wykluczeniu od czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu w myśl art. 9, zarówno z mocy samego prawa, jako też na podstawie decyzji właściwej władzy wojskowej, mogą podlegać osoby, uznane za zdolne do służby wojskowej według jednej z kategoryj A, C lub D, do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia.

§ 9. Osoby, wykluczone od służby wojskowej, podlegają w czasie wykluczenia obowiązkowi meldowania się (art. 94) na ogólnych zasadach.

§ 10. Osoby, zakwalifikowane do kategorji A, które zostały wykluczone od służby wojskowej przed powołaniem do czynnej służby wojskowej, jako też osoby, wykluczone od służby wojskowej podczas pełnienia czynnej służby, są obowiązane odbyć tę służbę, jeżeli termin wykluczenia upływa przed końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia. W przeciwnym razie osoby te powinny być zaliczone do rezerwy względnie pospolitego ruszenia, zależnie od wieku, osiągniętego w chwili ustania wykluczenia.

Osoby należące do rezerwy lub pospolitego ruszenia, wykluczone od służby wojskowej, zostają po upływie terminu wykluczenia zaliczone zpowrotem do rezerwy lub pospolitego ruszenia, zależnie od wieku, jaki osiągnęły w chwili, gdy upłynął termin wykluczenia

§ 11. Względem osób, skazanych na kary, powodujące wykluczenie od służby wojskowej w myśl art. 9 przed osiągnięciem wieku poborowego lub stawieniem się przed komisją poborową, wykluczenie od służby wojskowej może nastąpić dopiero po uznaniu tych osób przez komisję poborową za zdolne do służby wojskowej według kategoryj A, C lub D, jednak termin wykluczenia liczy się takim osobom, normalnie od dnia odbycia (darowania, przedawnienia) kary.

§ 12. Wykluczenie, które następuje z mocy samego prawa wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym na jedną z kar, wyszczególnionych w art. 9 ustęp 1, przeprowadza właściwy powiatowy komendant uzupełnień na podstawie zawiadomień, otrzymanych od sądów powszechnych w myśl § 375.

Jeżeli osoba, która na podstawie takiego zawiadomienia podlega wykluczeniu od służby wojskowej z mocy samego prawa, odbywa czynną służbę wojskową, należy zawiadomienie to niezwłocznie przedłożyć dowódcy okręgu korpusu, który na tej zasadzie zarządzi zwolnienie danej osoby z szeregów jako wykluczonej od czynnej służby wojskowej.

§ 13. Jeżeli osoba, odbywająca czynną służbę wojskową, została podczas odbywania tej służby skazana prawomocnym wyrokiem sądu wojskowego na karę, powodującą wykluczenie od służby wojskowej z mocy samego prawa, dowódca okręgu korpusu zarządza niezwłoczne zwolnienie danej osoby z szeregów na podstawie meldunku właściwego prokuratora wojskowego.

§ 14. Prawo do wydawania orzeczeń o wykluczeniu w myśl art. 9 ustęp 3 przysługuje dowódcy okręgu korpusu, który decyduje po otrzymaniu wniosku lub pisemnej opinji prokuratora wojskowego.

W tych wypadkach, jeżeli prawomocny wyrok zapadł w sądzie wojskowym, z wnioskiem na wykluczenie występuje z urzędu właściwy prokurator wojskowy; jeżeli wyrok orzeczony był przez sąd powszechny, właściwy powiatowy komendant uzupełnień przesyła po otrzymaniu zawiadomienia o wyroku i wpisaniu kary do dokumentów ewidencyjnych zawiadomienie do właściwego prokuratora wojskowego, który przedkłada dowódcy okręgu korpusu pisemną opinję i wniosek w przedmiocie wykluczenia danej osoby od służby wojskowej.

Właściwym do wydawania orzeczenia o wykluczeniu w myśl art. 9 ust. 3 jest w stosunku do osób, odbywających czynną służbę wojskową, dowódca okręgu korpusu właściwy dla danej formacji, w innych wypadkach — dowódca okręgu korpusu, na którego obszarze dana osoba zamieszkuje.

§ 15. Dowódca okręgu korpusu może orzec wykluczenie od służby wojskowej na podstawie art. 9 ustęp 3 na czas od 2 lat do 10, zależnie od wysokości orzeczonej kary pozbawienia wolności, od rodzaju przestępstw, od stopnia nikczemnych pobudek oraz stopnia niecnego sposobu myślenia, okazanego przez popełnienie przestępstwa.

§ 16. Osoby, skazane podczas odbywania czynnej służby wojskowej prawomocnym wyrokiem na karę, powodującą wykluczenie od służby wojskowej z mocy samego prawa lub też na podstawie decyzji właściwej władzy wojskowej, podlegają zwolnieniu z czynnej służby wojskowej z dniem uprawomocnienia się wyroku.

§ 17. O wykluczeniu, orzeczonem w myśl art. 9 ustęp 3, zawiadamia dowódca okręgu korpusu:

właściwego dowódcę formacji — jeżeli osoba wykluczona odbywa czynną służbę wojskową;

właściwego powiatowego komendanta uzupełnień — we wszystkich innych wypadkach.

Dowódcy formacyj przesyłają dokumenty ewidencyjne osób, wykluczonych od służby wojskowej, do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Powiatowy komendant uzupełnień wpisuje fakt wykluczenia od służby wojskowej do głównej księgi ewidencyjnej i zawiadamia o każdym wypadku wykluczenia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej celem wpisania faktu wykluczenia do list poborowych.

Powiatowy komendant uzupełnień przesyła osobom wykluczonym zaświadczenie o wykluczeniu od służby wojskowej, żądając jednocześnie zwrotu posiadanych przez nie wojskowych dokumentów osobistych w trybie, przewidzianym w § 429 ustęp 2, które przechowuje w archiwum. Wydane zaświadczenie jest ważne na czas wykluczenia.

§ 18. Przeciwko wykluczeniu orzeczonemu przez właściwą władzę wojskową w myśl art. 9 ustęp 3 przysługuje sobie wykluczonej w terminie 14 dniowym od dnia zawiadomienia zażalenie do Ministra Spraw Wojskowych, który rozstrzyga ostatecznie. Zażalenia muszą być wniesione w drodze przez dowódcę okręgu korpusu, który wydał orzeczenie o wykluczeniu.

Orzeczenie wydane na podstawie ustępu 3 art. 9 nie ulega wykonaniu przed upływem 14 dniowego terminu, o ile wykluczony wyraźnie nie zrzekł się zażalenia.

Wniesienie zażalenia w powyższym terminie wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

§ 19 Czas trwania wykluczenia w tych wypadkach, w których wykonanie orzeczonej kary zostało przez sąd zawieszone, liczy się od dnia, z upływem którego karę należy uważać ze umorzoną (darowaną), wedle przepisów art. 19—22 przepisów przechodnich do kodeksu karnego z 1903 r., art. 6 ustawy z dn. 10 czerwca 1926 r. o warunkowem zawieszeniu wykonania kary na obszarze mocy obowiązującej ustawy postępowania karnego z dnia 23 maja 1873 r.

(Dz. U R. P. Nr. 61, poz. 354), tudzież art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 września 1927 r. o warunkowem zawieszeniu wykonania kary na obszarze, na którym obowiązuje ustawa postępowania karnego z dn. 1 lutego 1877 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 741).

§ 20. W razie wojny obowiązek służby czynnej, służby w rezerwie i w pospolitem ruszeniu osób, wykluczonych od tej służby będzie określony osobnem rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

§ 21. W razie darowania w drodze łaski skutków karno-sądowego skazania, wykluczenie nie następuje lub ustaje. Ułaskawione osoby podlegają w tym wypadku powszechnemu obowiązkowi wojskowemu według zasad, podanych w § 10.

Rozdział II.

O władzach powołujących do wykonania powszechnego obowiązku wojskowego.

Do art. 11.

§ 22. Cywilnemi władzami powołanemi do wykonania przepisów ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym w pierwszej instancji są powiatowe władze administracji ogólnej, zaś w miastach Bielsko, Katowice i Królewska Huta—dyrekcje policji.

Na terenie m. st. Warszawy władzą tą jest Komisarz Rządu na m. st. Warszawę.

W dalszym ciągu rozporządzenia niniejszego przez wyrażenie „powiatowe władze administracji ogólnej" należy rozumieć władze wymienione w ustępach 1 i 2 niniejszego paragrafu, o ile rozporządzenie wyraźnie nie stanowi inaczej.

§ 23. Tok instancyj dla władz wymienionych w § 22 jest następujący:

II instacją z wyjątkiem Komisarza Rządu m. st. Warszawy jest wojewoda;

II instancją dla Komisarza Rządu m. st. Warszawy jest Minister Spraw Wewnętrznych.

W wypadkach, określonych poszczególnemi przepisami ustawy i niniejszego rozporządzenia, decyduje Minister Spraw Wewnętrznych.

Do art. 12.

§ 24. Podział obszaru Rzeczypospolitej Polskiej na powiatowe komendy uzupełnień (P. K. U.). jak również wykaz przydzielonych im powiatów, zawiera załącznik Nr. 1.

Zmiany w podziale Państwa na P. K. U. przeprowadza Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Organizację powiatowych komend uzupełnień regulują odrębne zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 15.

§ 25. Sprawy, związane z wykonaniem powszechnego obowiązku wojskowego przez obywateli polskich, przebywających poza granicami Rzeczypospolitej, należą do konsulatów generalnych, konsulatów, wydziałów konsularnych poselstw, wicekonsulatów i agencyj konsularnych.

W sprawach tych urzędy konsularne obowiązuje następujący tok instancyj:

II instancją jest wojewoda właściwy dla stałego miejsca zamieszkania danego obywatela w kraju, a w razie nieposiadania stałego miejsca zamieszkania w kraju—wojewoda, właściwy dla tej powiatowej władzy administracji ogólnej, do której dany obywatel został ewidencyjnie przydzielony przez urząd konsularny (§ 86 ust. 3).

W wypadkach, określonych poszczególnemi przepisami ustawy i niniejszego rozporządzenia decyduje Minister Spraw Wewnętrznych.

Jeżeli miejscem stałego zamieszkania danego obywatela jest miasto stołeczne Warszawa, II instancją dla urzędów konsularnych jest Komisarz Rządu na m. st. Warszawę.

§ 26. Sprawy związane z wykonaniem powszechnego obowiązku wojskowego przez obywateli, mających miejsce stałego zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska należą do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla powiatu starogardzkiego.

W czynnościach tych władzą współdziałającą jest Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk.

§ 27. Wzajemna korespondencja między urzędami konsularnemi Rzeczypospolitej Polskiej a władzami administracji ogólnej i wojskowemi I i II instancji w sprawach wynikających z wykonania ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym odbywa się bezpośrednio.

Do art. 17.

§ 28. Pobór przeprowadzają komisje poborowe, powoływane przez wojewodę (Komisarza Rządu na m. st. Warszawę) w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu oddzielnie na okres każdego poboru głównego i oddzielnie na okres dodatkowych poborów.

§ 29. Skład komisji poborowej ma być ustalony imiennie przez władze, powołane do wyznaczania członków komisyj poborowych, przyczem należy wyznaczyć imiennie odpowiednią ilość zastępców członków komisji poborowej, którzyby w razie potrzeby mogli bezzwłocznie objąć obowiązki danych członków komisji.

§ 30. W wypadkach, gdy kierownik władzy, przeprowadzającej pobór, nie będzie mógł przewodniczyć komisji poborowej, wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) wyznacza na przewodniczącego komisji poborowej jego zastępcę lub zamianuje na to stanowisko

jednego urzędnika referendarskiego co najmniej VII stopnia służbowego. W wypadkach wyjątkowych może wojewoda po porozumieniu się z dowódcą okręgu korpusu wyznaczyć na przewodniczącego komisji poborowej także urzędnika referendarskiego VIII stopnia służbowego.

§ 31. Na wojskowych członków komisyj poborowych dowódcy okręgów korpusów mają wyznaczać powiatowych komendantów uzupełnień. W wypadkach, gdy powiatowy komendant uzupełnień nie może wziąć udziału w komisji poborowej, należy do tych funkcyj wyznaczyć oficera P. K. U. w stopniu co najmniej kapitana.

W razie niemożności wyznaczenia oficera P. K. U. należy na wojskowego członka komisji poborowej wyznaczyć oficera sztabowego z innej formacji wojskowej.

§ 32. Na lekarzy wojskowych — członków komisji poborowej dowódcy okręgów korpusów mają wyznaczać przedewszystkiem lekarzy w stopniu oficerów sztabowych. W razie niemożności powołania takich lekarzy można wyznaczać lekarzy w stopniu oficerów młodszych, przeszkolonych w szkole podchorążych sanitarnych.

Powołanie cywilnego lekarza — wolnopraktykującego do pełnienia funkcyj w komisji poborowej w zastępstwie lekarza wojskowego może nastąpić tylko na skutek upoważnienia, udzielonego dowódcy okręgu korpusu przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 33. Cywilnych lekarzy do komisyj poborowych wyznacza wojewoda z pośród podległych mu lekarzy cywilnej administracji państwowej. W wypadkach niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej przez lekarza rządowego, wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) powołuje do pełnienia jego funkcji w komisji poborowej cywilnego lekarza wolnopraktykującego.

§ 34. Przedstawicieli samorządu do komisji poborowej wyznacza na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, wołyńskiego, kieleckiego, białostockiego, łódzkiego, poleskiego, nowogródzkiego i wileńskiego — sejmik powiatowy, w miastach zaś wydzielonych ze związku powiatowego na obszarze tych województw—rada miejska.

Na obszarze województw: tarnopolskiego, stanisławowskiego, lwowskiego, krakowskiego, tudzież w powiatach: Cieszyn, Bielsko-Powiat i Bielsko-Miasto z obszaru województwa śląskiego, przedstawicieli tych wyznacza rada powiatowa względnie komisarz rządowy po wysłuchaniu rady przybocznej. W miastach o własnym statucie wyznacza przedstawicieli samorządu rada miejska.

Na obszarze województw: pomorskiego, poznańskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego wyznaczają przedstawicieli samorządu sejmiki powiatowe w miastach zaś wydzielonych z powiatowego związku komunalnego — rady miejskie.

Przedstawiciele samorządu zasiadają w komisji poborowej w czasie stawania do poboru osób z obszaru przez nich reprezentowanego.

§ 35. Wszystkie osoby, wyznaczone na członków komisyj poborowych, mają być o tem powiadomione i do objęcia swych czynności wezwane przez władze, które je wyznaczyły, najpóźniej na 3 dni przed rozpoczęciem czynności komisji poborowej.

Osoby, przewidziane na zastępców członków komisyj poborowych mają być o tem zawiadomione w powyższy sposób z zaznaczeniem, że natychmiastowe objęcie czynności członka komisji poborowej obowiązuje bezwzględnie w razie wezwania ich przez kierownika powiatowej władzy administracji ogólnej, względnie przez dowódcę okręgu korpusu, jeżeli chodzi o powołanie zastępców oficerów, zasiadających w komisji poborowej.

Zawiadomienia należy wysyłać za potwierdzeniem odbioru.

§ 36. W razie uzasadnionej niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej osoby, wyznaczone na cywilnych członków komisyj, powinny zawiadomić o tem niezwłocznie kierownika właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, zaś osoby wyznaczone na wojskowych członków komisji poborowej — właściwego dowódcę okręgu korpusu. Władze te powołują na ich miejsce przewidzianego zastępcę.

Ewentualna zmiana członków komisji poborowej powinna być przeprowadzona tak, ażeby wykluczyć możliwość przerwy w pracach komisji poborowej.

§ 37. Zmiana przewodniczącego lub poszczególnych cywilnych względnie wojskowych członków komisji poborowej w czasie ich urzędowania może nastąpić z urzędu na skutek zarządzenia wojewody względnie dowódcy okręgu korpusu.

§ 38. Poza członkami wymienionymi w art. 17 w czynnościach komisji poborowej biorą udział następujące osoby:

a) ze strony cywilnej: referent wojskowy powiatowej władzy administracji ogólnej lub jego pomocnik, urzędnik kancelaryjny tej władzy w charakterze pisarza oraz niższy funkcjonarjusz państwowy dla obsługi wagi i miary;

b) ze strony wojskowej — odpowiednia ilość pisarzy.

§ 39. Do zakresu działania komisji poborowej należy:

a) badanie stanu zdrowia poborowych, względnie innych osób podlegających obowiązkowi wojskowemu i ochotników oraz orzekanie o ich fizycznej zdolności do służby wojskowej;

b) badanie stanu zdrowia mężczyzn — członków rodziny poborowego i procentowe ustalanie ich niezdolności do zarobkowania w danym zawodzie w wypadkach ubiegania się o odroczenie służby wojskowej z art. 57 pkt. 1;

c) odsyłanie poborowych do szpitali w myśl art. 41;

d) orzekanie o zaliczeniu osób, wymienionych w art. 55 ust. 1 do pospolitego ruszenia;

e) ustalanie wieku poborowych w wypadkach braku dowodów (§ 121);

f) zaliczanie do pospolitego ruszenia osób, uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A.) po ukończeniu 38 lat życia.

§ 40. Wszyscy członkowie komisji poborowej obowiązani są urzędować razem w sali, przeznaczonej na dokonanie przeglądu lekarskiego.

§ 41. Członkowie komisji poborowej, jako też personel pomocniczy obowiązani są zachować tajemnicę co do przebiegu czynności komisji poborowej oraz co do chorób stwierdzonych u poborowych względnie członków ich rodzin.

§ 42. Komisje poborowe otrzymują od powiatowych władz administracji ogólnej niezbędne ustawy, rozporządzenia i instrukcje, dotyczące spraw poborowych i przeprowadzania poboru oraz listy poborowe ze skorowidzami, a nadto potrzebne druki i pieczęć, tudzież wszystkie materjały piśmienne i przybory pisarskie.

Nie dotyczy to ksiąg i druków prowadzonych przez wojskowy personel komisji poborowej, które dostarcza właściwa powiatowa komenda uzupełnień.

§ 43. Przewodniczący komisji poborowej kieruje całokształtem prac tej komisji. Do jego obowiązków należy w szczególności:

a) dbanie o planowe i prawidłowe przeprowadzenie akcji poboru;

b) nadzór nad należytem wykorzystaniem lokalu poborowego, utrzymaniem w nim porządku oraz odpowiednie jego zabezpieczenie wewnętrzne i zewnętrzne;

c) sprawdzanie przy pomocy naczelników gmin względnie sołtysów tożsamości osób stających do przeglądu lekarskiego;

d) kierowanie obradami i urzędowaniem komisji poborowej;

e) wpisywanie do kart indywidualnych orzeczeń komisji poborowej;

f) prowadzenie protokółu posiedzenia komisji poborowej;

g) nadzór nad prawidłowem wypełnianiem listy poborowej;

h) podpisywanie wszystkich dokumentów poborowych, jakie komisja poborowa obowiązana jest wydawać poborowym (ochotnikom);

i) nadzór nad należytem i bezpiecznem przechowaniem list poborowych, wykazów, druków, pieczęci i dokumentów, jak również przedmiotów potrzebnych do badania poborowych, pochodzących od władz cywilnych, a co do pochodzących od władz wojskowych tylko wtedy, gdy warunki nie pozwalają na bezpieczne przechowanie ich u miejscowych władz wojskowych.

§ 44. W sprawach, przekraczających kompetencję przewodniczącego komisji poborowej, powinien on się odnieść do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 45. Zadaniem wojskowego członka komisji poborowej jest:

a) czynny udział w orzecznictwie komisji:

b) przeznaczanie do poszczególnych rodzajów wojska osób, uznanych za zdolne do czynnej służby wojskowej i do służby w pospolitem ruszeniu z bronią;

c) prowadzenie przy pomocy pisarzy wojskowych głównej księgi ewindencyjnej, oraz książki przydziałów (wzór Nr. 1) dla uznanych za zdolnych do czynn j służby wojskowej;

d) zestawianie wykazów statystycznych, potrzebnych dla władz wojskowych,

e) podział czynności między wojskowy personel pomocniczy komisji poborowej;

f) przyjmowanie próśb o zaliczanie poprzednio odbytej służby wojskowej;

g) wydawanie dokumentów wojskowych osobom zaliczonym do pospolitego ruszenia z bronią lub bez broni (art. 38 pkt. C. i D, art. 7 ustęp 4, art. 35 ustęp 2 oraz art. 55).

§ 46. Codziennie po zakończeniu czynności komisji poborowej wojskowy członek komisji obowiązany jest sprawdzić zgodność wpisów w głównej księdze ewidencyjnej, dotyczących orzeczenia komisji poborowej z analogicznemi wpisami w liście poborowej.

W tym celu ma on prawo wglądu do list poborowych, kart indywidualnych i protokółu komisji poborowej także po ukończeniu jej czynności.

§ 47. Obowiązkiem lekarzy, przydzielonych do komisji poborowej, jest jaknajdokładniejsze zbadanie stanu zdrowia osoby stającej do poboru i w zależności od tego określenie stopnia jej zdolności do służby wojskowej na zasadach, określonych w przepisach wojskowych o badaniu i ocenie zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Lekarz wojskowy ma dbać, ażeby przegląd lekarski odbył się ściśle według obowiązujących przepisów.

§ 48. Lekarzom — członkom komisji poborowej nie wolno badać poborowych poza urzędowaniem komisji. Nie mogą oni również wydawać osobom badanym lub osobom trzecim jakichkolwiek poświadczeń o wynikach badania lekarskiego w komisji poborowej, ani też dotyczących wyciągów z dokumentów poborowych.

§ 49. Przedstawiciel samorządu, o ile jest obecny podczas urzędowania komisji poboro-

wej, bierze czynny udział w orzecznictwie tej komisji, spełniając zarazem rolę męża zaufania powiatu, którego przegląd odbywa się.

§ 50. Zadaniem referenta wojskowego powiatowej władzy administracji ogólnej, przydzielonego do komisji poborowej, jest:

a) sprawdzanie tożsamości osób, stających do poboru i członków ich rodzin, przedstawionych komisji, przy pomocy naczelnika odnośnej gminy (jego zastępcy), względnie na podstawie dowodów osobistych;

b) wydawanie kart indywidualnych stającym do przeglądu;

c) wypełnianie i wydawanie badanym osobom dokumentów poborowych;

d) prowadzenie protokółu badań mężczyzn-członków rodzin poborowych;

e) prowadzenie imiennego wykazu poborowych, wysyłanych na ekspertyzę lekarską lub na leczenie (wzór Nr. 30).

§ 51. Czynności cywilnego oraz wojskowego personelu pomocniczego komisji poborowej określają specjalne instrukcje, wydane przez właściwych ministrów.

Do art. 19.

§ 52. Zabezpieczenie dostarczania przez urzędy gminne lokali dla komisji poborowej należy do obowiązku powiatowych władz administracji ogólnej.

§ 53. Lokale przeznaczone dla komisji poborowej, powinny składać się z odpowiedniej ilości izb, przeznaczonych na poczekalnie i rozbieralnie dla poborowych oraz na urzędowanie komisji poborowej.

Izba, w której urzęduje komisja poborowa, w żadnym wypadku nie może służyć jako rozbieralnia lub poczekalnia.

Wszystkie izby lokalu poborowego powinny być dostatecznie obszerne i posiadać niezbędne urządzenia.

Izba przeznaczona do badania poborowych przez komisję poborową powinna liczyć co najmniej 6 mtr. długości i 4 mtr szerokości oraz posiadać dostateczne oświetlenie. Temperatura wewnętrzna powinna wynosić co najmniej 19^0 Celsjusza.

§ 54. Utrzymanie lokalu komisji poborowej w porządku należy do urzędów gminnych (magistratów). Dla uniknięcia zawleczenia przez poborowych chorób zakaźnych, lokale komisyj poborowych powinny być przez cały czas trwania poboru dezynfekowane na koszt urzędów gminnych (magistratów) według wskazówek i pod nadzorem lekarza powiatowego.

W czasie poboru lokal komisji poborowej powinien być pilnowany przez stałego stróża dziennego i nocnego, płatnego, przez właściwy urząd gminny (magistrat).

§ 55. Koszty podróży i wysokość diet jako też koszty wynagrodzenia dziennego lekarza wolnopraktykującego, pokrywa się z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, gdy lekarz ten powołany został w miejsce lekarza cywilnej administracji państwowej, zaś z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych, gdy taki lekarz powołany został w miejsce lekarza wojskowego.

Wynagrodzenie dzienne lekarzy wolnopraktykujących, powołanych do komisyj poborowych w miejsce lekarza cywilnej administracji państwowej lub lekarza wojskowego, ustala się w wysokości pełnej diety, określonej w obowiązujących przepisach o poborach służbowych dla funkcjonarjuszów państwowych VI stopnia służbowego. Diety przysługujące tym lekarzom w razie podróży oblicza się również według VI stopnia służbowego funkcjonarjuszów państwowych.

Do art. 20 i 21.

§ 56. Komisje rozpoznawcze urzędują przy każdym urzędzie wojewódzkim w siedzibie tych urzędów. W wypadkach szczególnie ważnych może wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) po porozumieniu się z dowódcą okręgu korpusu wyznaczyć także inne miejsce urzędowania tej komisji, o czem powinien zawsze zawiadomić Ministra Spraw Wewnętrznych.

Zwoływanie komisyj rozpoznawczych odbywa się w miarę potrzeby. Terminy urzędowania ustala wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu i podaje je do wiadomości powiatowych władz administracji ogólnej.

O terminie posiedzeń komisji rozpoznawczej zawiadamia poszczególnych jej członków przewodniczący komisji.

Zarządzenia, dotyczące terminowego stawienia się osób, podlegających ponownemu badaniu przez komisję rozpoznawczą wydaje właściwa powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 57. Wojskowych członków komisji rozpoznawczej wyznacza dowódca okręgu korpusu, właściwy dla siedziby województwa, przy którem urzęduje komisja rozpoznawcza. Wyznaczeni oficerowie nie mogą należeć do składu jednej z powiatowych komend uzupełnień. Przedstawiciele władz wojskowych, wyznaczeni do komisji rozpoznawczej są właściwymi dla wszystkich spraw przedstawionych komisji rozpoznawczej do rozpatrzenia, chociażby sprawy pochodziły z powiatów, nienależących terytorjalnie do obszeru danego okręgu korpusu.

§ 58. Przedstawiciela, wymienionego w pkt. 6 art. 21, wybiera rada wojewódzka, względnie w wypadkach, przewidzianych w art. 47 ustęp 2 i 115 ustęp 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) — wydział wojewódzki. Wojewoda wyznacza tego przedstawiciela w wypadkach, przewidzianych w art. 57 ustęp 1 wyżej wymienio-

nego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r.

Przedstawicielem wymienionym powyżej może być jedynie osoba, posiadająca bierne prawo wyborcze do rady wojewódzkiej (art. 42 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r.);

§ 59. W skład komisji rozpoznawczej nie mogą wchodzić osoby, które w charakterze członków komisji poborowej uczestniczyły w wydaniu orzeczeń rozpatrywanych przez komisję rozpoznawczą.

§ 60. W czynnościach komisji rozpoznawczej ze strony władz cywilnych bierze udział referent wojskowy właściwego urzędu wojewódzkiego, jak również pisarz i niższy funkcjonarjusz dla obsłużenia miary i wagi.

§ 61. Obowiązki członków komisji rozpoznawczej są analogiczne jak członków komisji poborowej. Obowiązki te określają §§ 43 — 49.

§ 62. W wypadku, gdy lekarze komisji rozpoznawczej nie mogą wyczerpująco rozpoznać wady lub cierpienia poborowego, względnie, gdy lekarze ci nie mogą uzgodnić swej opinji co do stopnia fizycznej zdolności poborowego do służby wojskowej, przewodniczący powinien poborowego odesłać do wojskowego szpitala okręgowego, celem wydania orzeczenia lekarskiego.

§ 63. Podstawą orzeczenia komisji rozpoznawczej o stopniu zdolności poborowego do służby wojskowej jest orzeczenie i zgodny wniosek obu lekarzy komisji.

§ 64. W wypadku zgłoszenia sprzeciwu przeciwko zgodnemu wnioskowi obu lekarzy komisji rozpoznawczej przez jednego z członków tej komisji, przewodniczący zarządza wypowiedzenie się co do wniosku lekarzy przez wszystkich członków komisji rozpoznawczej z wyjątkiem lekarzy.

Jeżeli dwóch lub więcej członków komisji rozpoznawczej wypowie się za wnioskiem lekarzy, wniesiony sprzeciw upada i wniosek lekarzy staje się podstawą do wydania orzeczenia komisji rozpoznawczej.

W razie wypowiedzenia się trzech lub wszystkich głosujących członków komisji rozpoznawczej przeciw zgodnemu wnioskowi obu lekarzy komisji, przewodniczący powinien poborowego skierować do okręgowego szpitala wojskowego, celem ostatecznego zbadania stanu zdrowia danej osoby.

§ 65. Orzeczenia okręgowych szpitali wojskowych, wydane tak w wypadkach z § 62 jako też z § 64 nie podlegają zakwestjonowaniu i stanowią podstawę do wydania przez komisję rozpoznawczą orzeczenia o fizycznej zdolności danego poborowego do służby wojskowej.

§ 66. Szpital wojskowy odsyła poborowego po zbadaniu do miejsca zamieszkania, zaś właściwemu urzędowi wojewódzkiemu przesyła orzeczenie lekarskie, w którem należy podać kategorję zdolności do służby wojskowej, oraz te rodzaje służby wojskowej, do których dany poborowy ze względu na stan zdrowia nie nadaje się.

Urząd wojewódzki przedstawia orzeczenie szpitalne komisji rozpoznawczej w najbliższym terminie jej urzędowania, celem wydania orzeczenia o fizycznej zdolności danego poborowego do służby wojskowej.

Jeżeli obecność poborowego dla wydania takiej decyzji jest konieczna, urząd wojewódzki zarządza wezwanie poborowego przed komisję rozpoznawczą.

§ 67. Poborowych uznanych przez komisję rozpoznawczą za zdolnych do czynnej służby wojskowej (art. 38 pkt. A) wojskowy członek komisji, przewidziany w stopniu generała lub pułkownika, przeznacza do właściwego rodzaju służby wojskowej.

§ 68. Komisja rozpoznawcza przeprowadza ponowne badanie niezdolności do pracy zawodowej mężczyzn — członków rodziny poborowego w wypadkach, przewidzianych w § 268.

§ 69. Komisja rozpoznawcza prowadzi własną listę poborową i protokół badań mężczyzn — członków rodziny poborowego. Lista poborowa komisji rozpoznawczej nazywa się „lista rozpoznawcza“ i ma być prowadzona według wzoru Nr. 9. Księga protokółu badań mężczyzn-członków rodziny poborowego nazywa się „protokół rozpoznawczy dla mężczyzn-członków rodzin poborowych „i powinna odpowiadać wzorowi Nr. 14“. Dokumenty te przechowuje u siebie urząd wojewódzki.

Dla listy rozpoznawczej oraz księgi protokółu prowadzi urząd wojewódzki jeden wspólny skorowidz wyjaśniający, w której księdze należy danych osób szukać.

§ 70. Wpisów do list rozpoznawczych i protokółu rozpoznawczego dla mężczyzn-członków rodzin poborowych dokonują urzędy wojewódzkie na podstawie nadsyłanych przez powiatowe władze administracji ogólnej wyciągów z list poborowych względnie wyciągów z księgi protokółów badań mężczyzn-członków rodziny poborowego, według kolejności nadesłanych wyciągów bez przestrzegania porządku alfabetycznego.

§ 71. Orzeczenie i wniosek lekarski tudzież orzeczenie komisji rozpoznawczej mają być wpisane podczas urzędowania komisji do listy rozpoznawczej względnie do protokółu rozpoznawczego dla mężczyzn-członków rodziny poborowego i podpisane w trybie obowiązującym komisje poborowe przy wpisywaniu orzeczeń do listy poborowej lub protokółu badań

mężczyzn-członków rodziny poborowego. W razie uznania poborowego przez komisję rozpoznawczą za zdolnego do czynnej służby wojskowej (art. 38 pkt. A) wojskowy członek komisji rozpoznawczej wpisuje i podpisuje w liście rozpoznawczej nadane przeznaczenie.

Dane powyższe wpisuje urząd wojewódzki do otrzymanych wyciągów z listy poborowej względnie z księgi protokółów badań mężczyzn-członków rodziny poborowego.

Orzeczenie komisji rozpoznawczej, wpisane do tych wyciągów, podpisuje przewodniczący komisji, poczem wyciągi te należy odesłać do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 72. Powiatowa władza administracji ogólnej uzupełnia na podstawie otrzymanych wyciągów listę poborową względnie księgę protokółów badań mężczyzn-członków rodzin poborowych, wyciągi zaś przechowuje w aktach.

Odpis wyników przeglądu i orzeczenia komisji rozpoznawczej wraz z datą powzięcia orzeczenia oraz ewentualnie nadane przeznaczenie do rodzaju służby wojskowej podaje powiatowa władza administracji ogólnej niezwłocznie do wiadomości właściwej powiatowej komendy uzupełnień, która wpisuje te dane do głównej księgi ewidencyjnej.

§ 73. Poborowym, zbadanym przez komisję rozpoznawczą, przesyła powiatowa władza administracji ogólnej jeden z dokumentów przewidzianych w § 182 ustęp 1. Jeżeli poborowy zaliczony został do pospolitego ruszenia z bronią lub bez broni, powiatowy komendant uzupełnień przesyła mu odpowiednie zaświadczenie wojskowe.

§ 74. W sprawie dostarczenia lokalu dla komisji rozpoznawczej oraz zaopatrzenia go w niezbędne urządzenie i sprzęty obowiązują postanowienia §§ 42 i 53.

Rozdział III.

Czynności przygotowawcze do poboru.

Do art. 23.

§ 75. Wyciągi z metryk urodzenia (wzór Nr. 2) i wyciągi z metryk śmierci (wzór Nr. 3), o których mowa w art. 23 powinny być sporządzane przez osoby i urzędy, wskazane w tymże artykule, dla każdej gminy zosobna corocznie i przesyłane najpóźniej do dnia 15 września urzędom gminnym właściwym dla miejsca urodzenia względnie śmierci wykazanych osób.

Co do osób zmarłych, których miejsce śmierci nie pokrywa się z miejscem urodzenia, urzędy te zawiadamiają o fakcie śmierci urzędy gminne miejsca urodzenia zmarłej osoby, podając wszystkie dane zawarte w wyciągu.

W wypadku zniszczenia lub zaginięcia ksiąg metrykalnych urzędnicy stanu cywilnego, prowadzący metryki, są obowiązani wystąpić do urzędów i instytucyj, utrzymujących duplikaty tych ksiąg, z żądaniem sporządzenia wyciągów metrykalnych, o których mowa w art. 23.

§ 76. Urzędy gminne, o których mowa w ustępie pierwszym § 75 przeprowadzają w miarę potrzeby dochodzenia co do obecnego miejsca stałego zamieszkania osób zamieszczonych w wyciągu z metryk urodzenia i przesyłają otrzymane wyciągi względnie wypisy z tych wyciągów przed dniem 15 listopada do właściwych urzędów gminnych tegoż miejsca zamieszkania. Jeżeli miejsca stałego zamieszkania nie da się ustalić, wyciągi względnie wypisy powinny być w tym samym terminie przesłane do urzędów gminnych, właściwych dla miejsca faktycznego pobytu danych osób.

Do art. 24:

§ 77. Rejestry mają być sporządzane na podstawie danych:

a) zgłoszonych i udowodnionych przez osoby podlegające rejestracji,

b) dostarczanych przez urzędy stanu cywilnego w wyciągach z metryk urodzenia i śmierci.

Osoby podlegające rejestracji, przewidzianej w art. 24, obowiązane są do zgłoszenia na wezwanie we właściwym urzędzie gminnym (zagranicą w urzędzie konsularnym) danych personalnych potrzebnych do ujęcia ich w ewidencję. Zgłoszenie tych danych może być dokonane pisemnie lub ustnie.

§ 78. Najpóźniej do dnia 15 sierpnia każdego roku urzędy gminne (konsularne) wzywają osoby, podlegające rejestracji, a przebywające na terenie danej gminy (urzędu konsularnego), do zgłoszenia się w urzędzie gminnym (konsularnym) w miesiącu wrześniu, celem zarejestrowania się.

Wezwanie ze strony urzędów gminnych ma nastąpić w drodze publicznego ogłoszenia oraz w sposób na miejscu przyjęty, ze strony zaś urzędów konsularnych, w sposób dla tych urzędów ustanowiony, przyczem należy dokładnie podać miejsce i czas zgłoszeń (lokal i godziny urzędowe) tudzież rodzaj dowodów i dokumentów, które należy przy zgłoszeniu przedstawić.

§ 79. W dniu 1 września przystępują urzędy gminne (konsularne) do przyjmowania zgłoszeń.

Zeznania zgłaszających się, tak ustne jak i pisemne, powinny być spisywane na wzorach rejestru (wzór Nr. 4) i mają być oparte na dokumentach, stwierdzających datę i miejsce urodzenia zgłaszającego się, miejsce jego zamieszkania, zawód, względnie zatrudnienie i wykształcenie.

W razie braku wyżej wspomnianych dokumentów z przyczyn uzasadnionych zgłoszenie

należy przyjąć na podstawie zeznań zgłaszającego się, przyczem fakt ten należy odnotować w rubryce „uwagi“ rejestru.

§ 80. Jeżeli urząd gminny (konsularny) ma wątpliwości co do tożsamości zgłaszającego się, może zażądać od niego przedstawienia dokumentów lub innych dowodów, stwierdzających tożsamość jego osoby.

§ 81. W razie pisemnego zgłoszenia powinien zgłaszający się podać w sposób dokładny i czytelny swoje imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców i nazwisko panieńskie matki (czy żyją, miejsce ich zamieszkania), miejsce swego pobytu, a jeżeli nie pokrywa się ono z miejscem zamieszkania — również miejsce zamieszkania, narodowość, wyznanie, zawód względnie zatrudnienie, wykształcenie, stan cywilny, ukarania sądowe, czy służył w innem wojsku lub formacji wojskowej oraz ewentualne ułomności lub wady fizyczne.

Fakt pisemnego zgłoszenia należy odnotować w rubryce „uwagi“ rejestru. Zgłoszenia pisemne mają być przechowane w aktach.

§ 82. Zgłaszającym się należy wydawać zaświadczenia o dokonanej rejestracji według wzoru Nr. 5. Zaświadczenie to ma zarejestrowany przechować do czasu zgłoszenia się do spisów poborowych i przedłożyć je urzędowi gminnemu (konsularnemu), który spisów dokonywa.

Osobom, które dokonały zgłoszenia pisemnie, zaświadczenie o dokonanej rejestracji ma być przesłane.

§ 83. W dniu 30 września przyjmowanie zgłoszeń w urzędach gminnych (konsularnych) ma być zakończone.

Zgłaszających się po tym terminie wpisywać należy do dalszych bieżących arkuszy rejestru z wymienieniem przyczyn opóźnienia, a nadto wpisać ich do osobnego wykazu. Wykaz ten przesyłają urzędy gminne właściwym powiatowym władzom administracji ogólnej, celem pociągnięcia opóźnionych do odpowiedzialności karnej w myśl art. 97. Urzędy konsularne powinny w stosunku do opóźnionych stosować odmowę ulg i ułatwień, wchodzących w zakres ich swobodnej oceny (§ 321).

§ 84. Na podstawie wyciągów z ksiąg stanu cywilnego względnie ksiąg metrykalnych i na podstawie wpisów, dokonanych podczas zgłoszeń, przystępują urzędy gminne do sporządzania w porządku alfabetycznym jednego egzemplarza rejestru według wzoru Nr. 4.

Do rejestrów wpisać należy wszystkich, którzy posiadają w danej gminie miejsce zamieszkania lub faktycznie w danej gminie przebywają, a nie mają miejsca zamieszkania względnie miejsce to jest niewiadome, jak również tych, którzy urodzili się w danej gminie, a których miejsce zamieszkania lub pobytu nie jest znane.

§ 85. Urzędy gminne, które zapisały do swych rejestrów osoby, urodzone w innej gminie, powinny już w czasie przyjmowania zgłoszeń, a najpóźniej w trzy dni po sporządzeniu rejestru przystąpić do zawiadamiania o tem urzędów gminnych właściwych dla miejsca urodzenia danych osób. Urząd gminny miejsca urodzenia po otrzymaniu takiego zawiadomienia wykreśla daną osobę w swoich rejestrach zaznaczając w rubryce „uwagi“ datę i liczbę, pod którą zawiadomienie wpisano do dziennika podawczego gminy, w której zgłoszony wpisany został do rejestru.

§ 86. Urzędy konsularne sporządzają rejestry w porządku alfabetycznym w jednym egzemplarzu na podstawie zgłoszeń. Pełne wyciągi z tych rejestrów przesyłają urzędy konsularne najpóźniej do końca grudnia danego roku za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej urzędom gminnym miejsca stałego zamieszkania danej osoby w kraju. Jeżeli zarejestrowany nie ma miejsca stałego zamieszkania w kraju lub miejsce to nie jest znane, należy wyciągi te przesłać urzędom gminnym miejsca urodzenia.

Wyciągi zarejestrowanych, których miejsce stałego zamieszkania, ani miejsce urodzenia w kraju nie jest znane, urzędy konsularne przesyłają do jednego (najbliższego) z urzędów gminnych (magistratów) niżej wymienionych:

Kościerzyna, Poznań, Częstochowa, Katowice, Biała (woj. krakowskie), Bielsko na Śląsku, Nowy Sącz, Sanok, Stryj, Kołomyja, Tarnopol, Równe, Łuniniec, Wilejka, Baranowicze, Wilno, Białystok, Ciechanów.

§ 87. Po uzupełnieniu rejestrów na podstawie zawiadomień, wskazanych w § 85 oraz nadesłanych przez urzędy konsularne wyciągów, urzędy gminne przystępują z dniem 1 stycznia do wyśledzenia miejsca zamieszkania względnie pobytu tych, którzy zostali wpisani do rejestrów na podstawie wyciągów z ksiąg stanu cywilnego względnie ksiąg metrykalnych, a których miejsce zamieszkania względnie pobytu nie jest znane.

§ 88. Rejestry powinny być utrzymywane w aktualności do czasu sporządzenia dla danego rocznika spisów poborowych.

W razie zmiany miejsca zamieszkania zarejestrowanego przed sporządzeniem spisów poborowych urząd gminny (konsularny), który rejestracji dokonał, powinien przekazać dane, zawarte w rejestrze, urzędowi gminnemu (konsularnemu) nowego jego miejsca zamieszkania, skreślając go w swoich rejestrach po odnotowaniu tego faktu w rubryce „uwagi“ rejestru.

Do art. 25, 26 i 27.

§ 89. Urzędy gminne zwracają otrzymane wyciągi z metryk urodzenia z końcem sierpnia drugiego roku po ich otrzymaniu urzędom i organom, wyszczególnionym w art. 23, celem uwzględnienia w tych wyciągach zmian, zaszłych w międzyczasie. Wyciągi te powinny być po

odpowiedniem uzupełnieniu zwrócone właściwym urzędom gminnym najdalej do końca września.

§ 90. Najpóźniej do dnia 15 września każdego roku naczelnicy gmin i kierownicy urzędów konsularnych wzywają mężczyzn, kończących w danym roku 20 lat życia, oraz mężczyzn w wieku od 23 do 50 roku życia, którzy się do spisów poborowych jeszcze nie zgłosili i nie zostali wpisani do list poborowych, aby zgłoszenie się do spisu uskutecznili w ciągu października i listopada. W wezwaniach tych należy ogłosić, że obowiązani do spisu mają się zgłaszać z wydanemi im zaświadczeniami o zgłoszeniu się do rejestracji i z dokumentami, stwierdzającemi ich datę i miejsce urodzenia narodowość, wyznanie, zawód względnie zatrudnienie i wykształcenie, oraz że niedopełniający obowiązku zgłoszenia się będą pociągani do odpowiedzialności karnej w myśl przepisów art. 97.

Sankcje przewidziane w art. 97 mają zastosowanie do poborowych stale zamieszkałych zagranicą z chwilą przyjazdu ich do kraju. W czasie zaś przebywania ich zagranicą urzędy konsularne powinny za niezgłoszenie się do spisów poborowych stosować odmowę ulg i ułatwień, wchodzących w zakres ich swobodnej oceny.

§ 91. Zgłoszenia do spisu poborowych mają być dokonane w urzędzie gminnym, właściwym dla miejca stałego zamieszkania obowiązanego do spisu. Osoby, które nie mają miejsca stałego zamieszkania lub których miejsce stałego zamieszkania nie jest wiadome mają zgłosić się w urzędzie gminnym, właściwym dla ich faktycznego miejsca pobytu.

Zgłoszenie może być dokonane ustnie przez osobiste stawienie się we właściwym urzędzie gminnym, albo pisemnie. Osoby, przebywające zagranicą, mają zgłosić się osobiście lub pisemnie w urzędzie konsularnym, w którego okręgu przebywają.

Osoby, mające miejsce stałego zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska, obowiązane są zgłaszać się osobiście lub pisemnie do Komisarjatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej na Wolne Miasto Gdańsk.

Sposób dokonania i przyjmowania zgłoszeń do spisu poborowych obowiązuje taki sam jaki jest wskazany w §§ 79 — 81 dla rejestracji.

Do pisemnego zgłoszenia mają być dołączone wszystkie dokumenty, wymienione w § 90, jak również zaświadczenie o dokonanej rejestracji.

Urząd gminny, otrzymujący pisemne zgłoszenie, może zawezwać daną osobę do osobistego zgłoszenia się, celem wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości.

§ 92. Osoby przebywające w okresie zgłaszania się do spisów poborowych poza miejscem stałego zamieszkania mogą obowiązkowi zgłoszenia się uczynić zadość bądź to w drodze przesłania właściwemu urzędowi gminnemu pisemnego zgłoszenia wraz z wymaganemi dokumentami, bądź też w drodze osobistego zgłoszenia się w urzędzie gminnym miejsca pobytu. W tym ostatnim wypadku urzędy gminne, przyjmujące zgłoszenia osobiste, powinny dane osoby wpisać do oddzielnych formularzy spisów poborowych, oraz przesłać wyciągi z tych formularzy do urzędu gminnego, właściwego dla miejsca stałego zamieszkania zgłaszającego się, który to urząd wpisuje daną osobę do spisów poborowych.

Przepis ten dotyczy również osób, stale zamieszkałych zagranicą, a przebywających czasowo na obszarze innego okręgu konsularnego.

§ 93. Obowiązanych do zgłoszenia się do spisów poborowych, pozostających w zakładach poprawczych, w zakładach dla umysłowo chorych, w aresztach lub w więzieniach, zgłaszają kierownicy tych zakładów, przesyłając do dnia 30 listopada danego roku właściwym urzędom gminnym imienne wykazy tych osób. Wykazy te mają być sporządzone według wzoru Nr. 6.

§ 94. Urzędy konsularne wzywają do zadośćuczynienia obowiązkowi zgłoszenia się do spisów poborowych w sposób, ustanowiony dla urzędów konsularnych.

§ 95. Przyjmowanie zgłoszeń do spisów poborowych powinno być zakończone z dniem 30 listopada. Do zgłaszających się po tym terminie stosować należy przepisy ustępu 2-go § 83.

§ 96. Osobom, które zgłosiły się do spisów poborowych, wydać należy poświadczenie według wzoru Nr. 7. Poświadczenia te wydają tylko urzędy gminne (konsularne), właściwe dla stałego miejsca zamieszkania danej osoby. W wypadku, wskazanym w § 91, ustęp 1 (zdanie drugie) poświadczenie wydaje urząd gminny (konsularny) właściwy dla faktycznego miejsca pobytu danej osoby.

Osobom, które zgłoszenia dokonały pisemnie należy poświadczenie przesłać.

§ 97. Na podstawie zgłoszeń, sprawdzonych wyciągów z ksiąg stanu cywilnego względnie ksiąg metrykalnych, wykazów kierowników zakładów poprawczych, zakładów dla umysłowo chorych, aresztów i więzień oraz rejestrów 18-to letnich, sporządzają urzędy gminne w porządku alfabetycznym spisy poborowych w 2-ch egzemplarzach. Magistrat m. st. Warszawy, magistraty miast wydzielonych z powiatowego związku komunalnego oraz urzędy gminne, którym wojewódzkie władze administracji ogólnej na zasadzie art. 28 przekazały sporządzanie list poborowych, sporządzają spisy poborowych tylko w jednym egzemplarzu. W miejsce drugiego egzemplarza spisów poborowych urzędy te sporządzają w jednym egzemplarzu listę poborową.

Urzędy konsularne i Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk sporządzają spisy poborowych w jednym egzemplarzu według kolejności zgłaszania się poborowych.

§ 98. Do spisu poborowych w kraju i na obszarze wolnego miasta Gdańska należy zapisać:

a) wszystkie osoby, które mają stałe miejsce zamieszkania w danej gminie;

b) wszystkie osoby, które na obszarze danej gminy faktycznie przebywają, a nie mają miejsca stałego zamieszkania, względnie miejsce to nie jest wiadome;

c) wszystkie osoby, które się w danej gminie urodziły, a których miejsce stałego zamieszkania lub pobytu nie mogło być ustalone.

Osoby, które urodziły się w danej gminie, a których stałe miejsce zamieszkania lub pobytu nie zostało ustalone przez urzędu gminne na podstawie rejestrów, niezależnie od wpisania ich do spisów poborowych objąć należy ponadto osobnym wykazem z rubrykami „spisu poborowych". Wykaz ten ma być łącznie ze spisem poborowych względnie listą poborową przesłany właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, celem dalszego poszukiwania ich miejsca zamieszkania względnie pobytu.

W wykazie tym w rubryce „uwagi" należy wpisać rzeczowe adnotacje, wskazujące dokładnie co urzędy gminne przedsięwzięły w okresie 2-ch lat, ażeby odnaleźć miejsce stałego zamieszkania względnie pobytu danych osób.

Urzędy konsularne umieszczają w spisach poborowych wszystkie osoby, wskazane w § 90, a przebywające w danym okręgu konsularnym.

§ 99. Spis poborowych powinien być sporządzony według wzoru Nr. 8.

§ 100. Najdalej do końca grudnia urzędy gminne (konsularne) powinny ukończyć sporządzanie spisów poborowych z uwzględnieniem uzupełnień i sprostowań, dokonanych na podpodstawie zawiadomień, nadsyłanych z innych urzędów gminnych i urzędów konsularnych względnie na podstawie przeprowadzonych dochodzeń.

§ 101. W wypadkach, gdy okaże się potrzeba dodatkowego wpisania do spisów poborowych (opóźnionych, wypadki z art. 7 i t. p.) należy to uskutecznić na końcu spisu. Jeżeli wypadek taki nastąpi po odesłaniu spisu poborowych do powiatowych władz administracji ogólnej, urząd gminny (konsularny) po uskutecznieniu dadatkowego wpisu w swoim egzemplarzu zawiadamia o tem zapomocą wyciągu właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, celem uzupełnienia przesłanego tej władzy egzemplarza spisu. Należy też podać przyczyny, które dodatkowy wpis spowodowały.

§ 102. Urzędy gminne (konsularne) mają najdalej w połowie grudnia każdego roku w drodze publicznych ogłoszeń względnie w inny sposób na miejscu przyjęty, podać do ogólnej wiadomości termin oraz miejsce i lokal wyłożenia spisu poborowych do wglądu.

W ogłoszeniach urząd gminny (konsularny) ma wskazać, że o mylnym lub niewłaściwym wpisie powinien każdy donieść naczelnikowi urzędu gminnego (kierownikowi urzędu konsularnego).

§ 103. Sprostowania i uzupełnienia spisów poborowych mogą być przeprowadzone przez urząd gminny (konsularny) tylko na podstawie przedstawionych wiarygodnych dowodów.

Jeżeli wpisany do spisów poborowych zgłosi w urzędzie gminnym (konsularnym) jakąś poprawkę po przesłaniu spisów do powiatowych władz administracji ogólnej, zgłoszenie to przesyła urząd gminny (konsularny) po odpowiedniem uzupełnieniu swego egzemplarza spisu poborowych do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, która uskutecznia odpowiednie uzupełnienie w posiadanym egzemplarzu spisu poborowych.

§ 104. Jeżeli wpisany do spisów poborowych kwestjonuje swą przynależność do danego rocznika poborowego bez poparcia odpowiedniemi dokumentami (metryką urodzenia, wyciągiem z ksiąg metrykalnych), urząd gminny (konsularny) wpisuje to zgłoszenie w rubryce „uwagi" spisu poborowych, a niezależnie od tego donosi o tem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej celem wydania decyzji.

W razie braku wyżej wspomnianych dokumentów wiek mężczyzn ustala w myśl § 189 komisja poborowa, zaś zagranicą—konsularna komisja poborowa, o ile taka jest zwołana.

§ 105. W dniu 15 stycznia każdego roku urzędy gminne z wyjątkiem urzędów wskazanych w drugiej części ust. 1 § 97 przesyłają jeden egzemplarz spisów poborowych po zaopatrzeniu go podpisem naczelnika gminy i pieczęcią urzędową właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wraz z wyciągami z metryk urodzenia i śmierci, względnie innemi aktami, z których wynika wątpliwość co do właściwego wpisania pewnych osób

Powiatowa władza administracji ogólnej po otrzymaniu spisów poborowych poprawia ewentualne omyłki, rozstrzyga zgłoszone przez urzędy gminne wątpliwości i wdraża konieczne dochodzenia uzupełniające. Te same czynności, dotyczące poprawek lub uzupełnień w spisach poborowych, o ile nie są zastrzeżone wyłącznie powiatowym władzom administracji ogólnej, uskuteczniają magistrat m. st. Warszawy, magistraty miast wydzielonych z powiatowego związku komunalnego oraz urzędy gminne, którym wojewódzkie władze administracji ogólnej przekazały sporządzanie list poborowych.

Urzędy konsularne przesyłają wyciągi z tych spisów najdalej w dniu 31 grudnia właściwym powiatowym władzom administracji ogólnej, które przekazują je urzędom gminnym miejsca stałego zamieszkania wykazanego w spisach. Ewentualne poprawki, zgłoszone podczas wyłożenia spisów poborowych przesyłają urzędy konsularne tym władzom dodatkowo.

W razie, gdy osoba zamieszczona w spisach poborowym nie ma miejsca stałego zamieszkania w kraju, lub miejsce to nie jest znane, urzędy konsularne mają przesyłać wycią-

gi na takie osoby do powiatowych władz administracji ogólnej, właściwych dla miejsca urodzenia.

W wypadkach gdy zamieszczony w spisach urodził się poza granicami Rzeczypospolitej, wyciąg ze spisu poborowych urząd konsularny powinien przesłać do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla jednej (najbliższej) z następujących miejscowości: Kościerzyna, Poznań, Częstochowa, Kotowice, Biała (woj. krakowskie), Bielsko na Śląsku, Nowy-Sącz, Sanok, Stryj, Kołomyja, Tarnopol, Równe, Łuniniec, Wilejka, Baranowicze, Wilno, Białystok, Ciechanów.

Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk przesyła wyciągi ze spisu takich osób do powiatowej władzy administracji ogólnej właściwej dla powiatu starogardzkiego.

§ 106. Na podstawie poprawionych i uzupełnionych spisów poborowych powiatowe władze administracji ogólnej podają właściwym powiatowym komendantom uzupełnień w terminie dnia 1 lutego ogólną ilość osób wpisanych do spisów poborowych.

Do art. 28 i 29.

§ 107. Listy poborowe mają być sporządzone w jednym egzemplarzu według wzoru Nr. 9 przez powiatowe władze administracji ogólnej, magistrat m. st. Warszawy, magistraty miast wydzielonych ze związku komunalnego, oraz przez te urzędy gminne, którym wojewódzkie władze administracji ogólnej w myśl ustępu ostatniego art. 28 powierzyły sporządzanie list poborowych.

Podstawą do sporządzania list poborowych są poprawione i uzupełnione przez wyżej wymienione władze spisy poborowych. Do list poborowych powinny być wpisane wszystkie żyjące osoby i wszystkie tyczące się ich dane, zawarte w spisach.

Nazwiska poborowych jednego rocznika wpisywać należy do listy poborowej według gmin, zaś w obrębie każdej gminy — w alfabetycznym porządku.

W miastach podzielonych na komisarjaty policyjne, listy poborowe mają być sporządzone przy zachowaniu tego samego porządku według komisarjatów.

§ 108. Listy poborowe mają być sporządzone z trwałego papieru w jednym względnie w więcej tomach, zależnie od ilości osób podlegających wpisaniu do tych list. Jeden tom listy poborowej może obejmować najwyżej 500 poborowych.

W miastach podzielonych na komisarjaty policyjne, dla których ustanowiona jest więcej aniżeli jedna P. K. U., tomy list poborowych mają być sporządzone odpowiednio do podziału miasta na P. K. U.

Stronice listy poborowej powinny być numerowane w nieprzerwanym kolejnym porządku przez wszystkie tomy listy poborowej jednego powiatu i rocznika.

Wpisy do list poborowych mają być dokonane czarnym atramentem, pismem wyraźnem i czytelnem. Używanie stempli lub ołówka kopjowego przy wypełnianiu rubryk listy poborowej jest niedozwolone.

Wycieranie, wywabianie lub skrobanie wpisów w listach poborowych jest zabronione.

Szczegóły, dotyczące wypełniania i prowadzenia listy poborowej ustalają instrukcje Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 109. Po sporządzeniu listy poborowej poszczególne jej tomy powinny być zamknięte przez kierownika danej władzy i przesznurowane, przyczem końce sznurów mają być zabezpieczone okrągłą pieczęcią lakową. W miejscu zamknięcia umieszcza kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej względnie urzędu gminnego, wskazanego w ustępie 1-szym § 97 wpis, zawierający stwierdzenie ilości stronic danego tomu, datę, odpis i okrągłą pieczęć urzędową.

Na końcu listy poborowej jednego rocznika i powiatu (miasta) za ostatnim poborowym kierownik wspomnianej wyżej władzy umieszcza wpis, stwierdzający ogólną ilość poborowych, a pod nim umieszcza datę, swój podpis i okrągłą pieczęć urzędową.

§ 110. Listy poborowe mają być założone najdalej na dwa miesiące przed poborem głównym.

Władze samorządowe, którym zostało powierzone sporządzanie list poborowych (art. 28) powinny listy te przesłać powiatowym władzom administracji ogólnej najdalej na dwa tygodnie przed ogólnym terminem, wyznaczonym dla sporządzania list poborowych.

§ 111. Opóźnionych i osoby, wymienione w art. 7, należy wpisać dadatkowo do listy poborowej ich rocznika, w dalszym ciągu w porządku kolejnym, czyli po wpisie końcowym i podpisie, o których mowa w § 109.

§ 112. Powiatowe władze administracji ogólnej przesyłają listy poborowe najdalej w ciągu 5 dni po terminie, wyznaczonym dla sporządzenia list poborowych do właściwych powiatowych komendantów uzupełnień, celem wpisania poborowych danego rocznika do głównej księgi ewidencyjnej.

Sposób założenia głównych ksiąg ewidencyjnych, ich prowadzenia i utrzymania w aktualności normują odrębne instrukcje Ministra Spraw Wojskowych.

§ 113. Listy poborowe mają powiatowi komendanci uzupełnień zwrócić powiatowym władzom administracji ogólnej najpóźniej na 10 dni przed rozpoczęciem poboru głównego.

§ 114. Urzędy konsularne sporządzają listy poborowe tylko wówczas, gdy zarządzony został pobór zagranicą, przyczem listy te mają być sporządzone według wzoru Nr. 9 w sposób,

obowiązujący przy sporządzaniu list poborowych w kraju.

§ 115. Powiatowe władze administracji ogólnej (w m. st. Warszawie — Komisarz Rządu na m. st. Warszawę), obowiązane są czuwać nad należytem i prawidłowem sporządzaniem rejestrów 18-to letnich, spisów poborowych i list poborowych w wypadknch, gdy władze samorządowe sporządzają te listy. Nadzór ten powyższe władze wykonują w drodze odpowiedniej kontroli.

Do art. 30.

§ 116. Po zamknięciu list poborowych wszelkie uzupełnienia i zmiany w tych listach mogą być dokonane tylko przez powiatowe władze administracji ogólnej względnie władze samorządowe, posiadające uprawnienia powiatowej władzy administracji ogólnej.

W czasie urzędowania komisyj poborowych zmiany i uzupełnienia w tych listach nastąpić mogą tylko na podstawie przedkładanych przy poborze dowodów, przyczem zmiany te przeprowadza przewodniczący komisji poborowej w porozumieniu z wojskowym członkiem tej komisji.

Powody uzasadniające zmiany mają być treściwie omówione w rubryce „uwagi" listy poborowej. Skreślenia pierwotnego wpisu mają być dokonane w sposób dozwalający na jego odczytanie. Usuwanie lub zniekształcanie pierwotnego wpisu jest niedopuszczalne.

§ 117. Wszelkie zmiany i uzupełnienia, jakie będą przeprowadzone w listach poborowych po założeniu przez powiatową komendę uzupełnień głównych ksiąg ewidencyjnych, muszą być podawane do wiadomości właściwej powiatowej komendy uzupełnień, celem przeprowadzenia analogicznych zmian w tych księgach.

§ 118. Powiatowi komendanci uzupełnień, a w czasie poboru — wojskowi członkowie komisyj poborowych, mogą przeprowadzać zmiany wpisów w rubrykach głównych ksiąg ewidencyjnych, pokrywających się z rubrykami listy poborowej, dopiero po uprzedniem wprowadzeniu zmian w liście poborowej przez powiatowe władze administracji ogólnej względnie przez przewodniczącego komisji poborowej.

Jedynie wpisy dotyczące miejsca zamieszkania, zawodu cywilnego, wykształcenia, stanu cywilnego i ukarań sądowych mogą powiatowi komendanci uzupełnień po poborze zmieniać w głównych księgach ewidencyjnych we własnym zakresie na podstawie odpowiednich dokumentów.

Obowiązek zawiadamiania powiatowych władz administracji ogólnej o tych zmianach istnieje tylko wówczas, gdy oparty na liście poborowej wpis, jest niezgodny ze stanem faktycznym, jaki istniał w chwili stawienia się poborowego przed komisją poborową.

Jeżeli natomiast zmiany te polegają jedynie na wprowadzeniu do ewidencji wojskowej danych, powstałych po ostatecznem ustaleniu stosunku do służby wojskowej poborowego przez komisję poborową, — powiatowi komendanci uzupełnień nie zawiadamiają powiatowych władz administracji ogólnej o tych zmianach.

§ 119. Całkowite skreślenie poborowego z list porowych następuje w razie:

a) stwierdzenia, że poborowy należy do innego rocznika, a przez mylne podanie daty urodzenia został wpisany w listach poborowych danego rocznika;

b) zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z art. 88 ustęp 3 ustawy z tytułu obcej przynależności państwowej;

c) wpisania poborowego do listy poborowej innego powiatu:

d) stwierdzenia wypadku śmierci poborowego.

Wypadek śmierci przyjąć należy za stwierdzony wówczas, jeżeli zgon poborowego wpisany został do ksiąg metrykalnych (rejestrów stanu cywilnego).

§ 120. Przenoszenie ewidencji poborowych z list poborowych jednego powiatu do list poborowych innego powiatu może być dokonywane w wypadkach przewidzianych w § 137. Zmiany przynależności ewidencyjnej do powiatowej komendy uzupełnień, które zachodzą po ustaleniu stosunku poborowego do służby wojskowej, nie mają być uwidaczniane w listach poborowych.

§ 121. W wypadku kwestjonowania przez poborowego przynależności do danego rocznika bez poparcia tego wymaganemi dokumentami (metryką urodzenia, wyciągiem z ksiąg metrykalnych) powiatowa władza administracji ogólnej powinna przeprowadzić potrzebne dochodzenia, usuwające powstałe wątpliwości.

Gdyby dochodzenia admistracyjne nie dały dostatecznych wyników, ustalenia wieku dokonuje komisja poborowa w myśl § 189.

Do art. 31.

§ 122. Wykazy, oznaczone w art. 31 ustęp 1 ustawy, powinny zawierać następujące rubryki: 1) nazwisko i imię, 2) data i miejsce urodzenia, 3) imiona rodziców, 4) data i miejsce śmierci. Wykazy te mają być zaopatrzone w podpis i pieczęć urzędową.

Rozdział IV.

O obowiązku stawiennictwa do poboru i o poborze.

Do art. 33, 35 i 45.

§ 123. Poborowy, który w wyznaczonym mu terminie bez uzasadnionych przyczyn nie stawił się przed komisją poborową względnie rozpoznawczą, uważany jest za uchylającego się od poboru. W razie niemożności

stawienia się poborowego w danym dniu przed komisją poborową (rozpoznawczą) powinien on za pośrednictwem naczelnika gminy usprawiedliwić niestawiennictwo, podając przyczyny poparte dowodami. W wypadkach gdy przewodniczący komisji poborowej (rozpoznawczej) przyczyny te lub dowody uzna za niewystarczające, przekazuje on sprawę dla ostatecznej oceny właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 124. Nie są obowiązani do osobistego stawienia się przed komisją poborową głuchoniemi, ociemniali i umysłowo upośledzeni lub chorzy, przebywający w jednym z zakładów, wymienionych w załączniku Nr. 2, o ile powiatowym władzom administracji ogólnej będą przedstawione świadectwa tych zakładów.

Poborowi głuchoniemi i ociemniali nie przebywający w tych zakładach są zwolnieni od osobistego stawienia się przed komisją poborową, o ile ich stan choroby zostanie urzędowo stwierdzony:

a) świadectwem lekarza powiatowego lub państwowego względnie komunalnego zakładu leczniczago, albo;

b) świadectwem, wydanem przez jeden z zakładów, wymienionych w załączniku Nr. 2.

Poborowi umysłowo upośledzeni lub umysłowo chorzy nie przebywający w specjalnych zakładach są zwolnieni od stawienia się przed komisją poborową, jeżeli stan choroby zostanie urzędowo stwierdzony:

a) świadectwem właściwego państwowego lub komunalnego zakładu leczniczego, względnie

b) świadectwem, wydanem przez jeden z zakładów wymienionych w załączniku Nr. 2.

§ 125. Cierpiący na padaczkę (epilepsję) mogą być zwolnieni od stawienia się przed komisją poborową, jeżeli istnienie tej choroby będzie stwierdzone świadectwem lekarza powiatowego względnie jednego ze szpitali publicznych lub pisemnem poświadczeniem urzędu gminnego, podpisanem przez naczelnika gminy oraz dwóch godnych zaufania obywateli tej gminy, stwierdzającem pod osobistą ich odpowiedzialnością istnienie tej choroby u poborowego.

§ 126. Fakt zwolnienia poborowego od stawienia się przed komisją poborową na podstawie §§ 124 i 125 należy odnotować w listach poborowych i głównych księgach ewidencyjnych w rubryce „uwagi" z powołaniem się na odpowiednie świadectwa lub zaświadczenia oraz na decyzję władzy, przeprowadzającej pobór, lub uchwałę komisji poborowej.

§ 127. Jeżeli komisja poborowa uzna przedstawione świadectwa lub poświadczenia wymienione w §§ 124 i 125 za niewystarczające, powiatowa władza administracji ogólnej zarządza przedstawienie danej osoby komisji poborowej.

§ 128. Jeżeli obowiązany do stawienia się przed komisją poborową udowodni za pośrednictwnm naczelnika gminy, że jest trwale obłożnie chory komisja poborowa może delegować do chorego lekarza rządowego, celem dokładnego i szczegółowego zbadania stanu zdrowia i wydania pisemnego orzeczenia lekarskiego. Badanie takiego poborowego może nastąpić dopiero po stwierdzeniu w obecności lekarza rządowego jego tożsamości przez organ samorządowy. W orzeczeniu lekarskiem delegowany lekarz ma wymienić powody choroby oraz zaznaczyć, czy i w jakim czasie chory będzie mógł stawić się przed komisją poborową. Prócz tego w orzeczeniu należy wymienić nazwisko, imię i stanowisko służbowe organu samorządowego, który stwierdził tożsamość chorego poborowego. Na podstawie pisemnego orzeczenia lekarza rządowego może komisja poborowa zwolnić chorego od osobistego stawienia się przed komisją poborową i wydać zaoczne orzeczenie o zdolności jego do służby wojskowej w myśl § 167 ustęp 2.

§ 129. Osoby, podlegające obowiązkowi stawienia się do poboru, które odbywają w tym czasie karę pozbawienia wolności lub pozostają w areszcie tymczasowym (śledczym), powinny stawić się przed komisją poborową po ukończeniu kary względnie uchyleniu aresztu tymczasowego (śledczego).

Termin stawienia się takiej osoby przed komisją poborową wyznacza powiatowa władza administracji ogólnej w porozumieniu z zarządem więzienia (aresztu), który uskutecznia odpowiedni wpis o tem w aktach osobowych więźnia.

Osoby, którym termin poboru przypada na dzień ukończenia kary doprowadza do komisji poborowej eskorta, dostarczona przez powiatowe władze administracji ogólnej.

Jeżeli wyznaczony termin stawienia się do poboru nie pokrywa się z dniem ukończenia kary, wówczas powiatowa władza administracji ogólnej przesyła więźniowi za pośrednictwem zarządu więzienia (aresztu) osobiste wezwanie do poboru, które zarząd więzienia (aresztu) wręcza za pokwitowaniem.

Przetrzymywanie w więzieniu osób ponad termin określony wyrokiem względnie w zarządzeniu władzy administracji ogólnej, w celu uregulowania stosunku do służby wojskowej jest niedopuszczalne.

W wypadkach, w których dzień zwolnienia z więzienia lub aresztu nie da się przewidzieć (darowanie kary, uchylenie aresztu śledczego i t. p.), zarząd więzienia (aresztu) z chwilą otrzymania nakazu zwolnienia powinien się natychmiast porozumieć w najkrótszej drodze z powiatową władzą administracji ogólnej, celem wyznaczenia terminu stawienia się zwolnionego przed komisją poborową.

§ 130. Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane czuwać nad terminowem stawieniem się wszystkich poborowych do poboru głównego. Władze te powinny stosownemi zarządzeniami za pośrednictwem podległych organów zapewnić, aby poborowi, którzy nie stawili się w terminie przed komisją

poborową, wykonali ten obowiązek o ile możności jeszcze w czasie poboru głównego.

§ 131. Obowiązkiem naczelników gmin jest dopilnowanie, ażeby poborowi z danych gmin uczynili zadość obowiązkowi stawienia się do poboru, w terminie, wyznaczonym dla danej gminy. W razie nieuzasadnionego niedotrzymania tego terminu poborowi mają być doprowadzeni przymusowo.

Po ukończeniu poboru głównego powiatowa władza administracji ogólnej wdraża co do każdego z poborowych, nieprzedstawionych komisji poborowej w czasie poboru głównego, indywidualne dochodzenia, celem stwierdzenia przyczyn niestawiennictwa i wydania zarządzeń, zabezpieczających przedstawienie tych poborowych przed najbliższą dodatkową komisję poborową.

Organy policji państwowej są obowiązane udzielać w tym kierunku urzędom gminnym wszelkiej pomocy.

§ 132. W razie wyśledzenia lub doprowadzenia przez urzędy gminne lub organy policji państwowej do powiatowej władzy administracji ogólnej uchylających się poborowych, należących z tytułu stałego miejsca zamieszkania do innego powiatu lub nieobjętych listami poborowemi danego powiatu, powiatowa władza administracji ogólnej, po ustaleniu tożsamości osoby przytrzymanego, stwierdza w pierwszym rzędzie, w którym powiecie został on wpisany do list poborowych. Po ustaleniu tej okoliczności powiatowa władza administracji ogólnej odnosi się do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej o przysłanie wyciągów z listy poborowej. Po nadejściu tych wyciągów powiatowa władza administracji ogólnej zarządza przedstawienie takiego poborowego do poboru w najbliższym terminie urzędowania komisji poborowej.

Jeżeli nie można było ustalić wpisu do list poborowych, powiatowa władza administracji ogólnej zapisuje doprowadzonego poborowego do swojej listy poborowej właściwego rocznika i zawiadamia o tem równocześnie powiatową komendę uzupełnień celem odpowiedniego uzupełnienia głównej księgi ewindecyjnej.

§ 133. W wypadkach, gdy zachodzi potrzeba przytrzymania poborowego, celem zapobieżenia ponownemu uchyleniu się jego od stawienia się do poboru, powiatowa władza administracji ogólnej uskutecznia przytrzymanie w aresztach gminnych lub sądowych. Przytrzymanego należy przedstawić komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania, jednak najpóźniej w ciągu 14 dni od dnia przytrzymania.

§ 134. Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane prowadzić ewidencję osób uchylających się od stawiennictwa do poboru według wzoru Nr. 10 i utrzymywać ją w stanie ciągłej aktualności.

Indywidualne wyniki akcji ścigania poborowych, uchylających się od poboru podawać będzie powiatowa władza administracji ogólnej do wiadomości właściwych P. K. U., celem odnotowania w głównych księgach ewindecyjnych.

Kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej składa wojewódzkiej władzy administracji ogólnej dwa razy do roku, w terminach, ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, sprawozdania o ilości uchylających się od poboru i o wynikach akcji ich ścigania.

Wojewódzka władza administracji ogólnej informuje dwa razy do roku, w terminach ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych właściwego dowódcę okręgu korpusu o rezultatach akcji ścigania uchylających się od poboru.

§ 135. W stosunku do mężczyzn, którzy przekroczyli 21 rok życia i:

a) ubiegają się o zezwolenie na uprawianie przemysłu lub handlu,

b) ubiegają się o dowód osobisty, książkę robotniczą lub służbową,

c) zgłaszają zmianę miejsca zamieszkania lub pobytu,

d) starają się o posadę w służbie publicznej — mają właściwe władze przekonać się czy i w jaki sposób dany mężczyzna wypełnił wszystkie powinności wynikające z ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

W razie stwierdzenia, że dany mężczyzna powinnościom tym nie uczynił zadość, należy o tem zawiadomić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 136. Osoby, które stają do przeglądu lekarskiego po ukończeniu 38 lat życia i orzeczeniem komisji poborowej uznane będą za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategorja A), zalicza komisja poborowa w dniu wydania takiego orzeczenia do pospolitego ruszenia z bronią.

Do art. 34.

§ 137. Obowiązek stawienia się do poboru powinien być wykonany zasadniczo przed komisją poborową, właściwą dla gminy, w której podlegający stawiennictwu wpisany został do spisów poborowych. Jeżeli dana osoba zmieniła w międzyczasie miejsce stałego zamieszkania, może ona w drodze wyjątku uzyskać zezwolenie na stawienie się przed komisją poborową nowego miejsca stałego zamieszkania, o ile do dnia 1 kwietnia roku poboru wniesie do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla poprzedniego miejsca zamieszkania, podanie o pozwolenie na dopełnienie obowiązku stawienia się przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania.

W razie uwzględnienia takiego podania powiatowa władza administracji ogólnej poprzedniego miejsca zamieszkania przesyła wyciągi z listy poborowej do powiatowej władzy administracji ogólnej nowego miejsca zamiesz-

kania, celem zapisania danej osoby do listy poborowej, skreślając ją w swojej liście poborowej.

O takich zmianach w listach poborowych należy zawiadomić właściwych powiatowych komendantów uzupełnień.

§ 138. Obywatele polscy podlegający obowiązkowi stawienia się do poboru, którzy mają miejsce stałego zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska lub przebywający tam czasowo, których miejsce stałego zamieszkania w kraju nie jest znane, obowiązani są stanąć do poboru przed komisją poborową, właściwą dla powiatu starogardzkiego.

Obywatele polscy podlegający stawiennictwu do poboru, którzy przebywają na obszarze wolnego, miasta Gdańska, lecz których miejsce stałego zamieszkania w kraju jest wiadome, obowiązani są stanąć przed komisją poborową, właściwą dla ich miejsca stałego zamieszkania.

W uzasadnionych wypadkach mogą osoby te stanąć w drodze delegacji przed komisją poborową właściwą dla powiatu starogardzkiego.

§ 139. Poborowi przebywający tylko czasowo poza obrębem powiatu, w którym obowiązani są stawić się przed komisją poborową a którzy z uzasadnionych powodów nie mogą stanąć przed właściwą komisją poborową, mogą na swą prośbę uczynić zadość stawieniu się przed komisją poborową miejsca ich pobytu w drodze delegacji.

§ 140. Prośby o zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji mają być wnoszone do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla tej gminy, w której poborowy ten został wpisany do spisów poborowych.

Prośby takie mogą być wnoszone najdalej do dnia 1 kwietnia tego roku, w którym dany poborowy obowiązany jest stanąć do poboru.

§ 141. Poborowi, którym udzielono zezwolenia na stawienie się do poboru w drodze delegacji, mają przy poborze wykazać w sposób usuwający wszelką wątpliwość tożsamość ich osoby.

Jeżeli poborowy nie może dostarczyć dowodów tożsamości lub dostarczony dowód nasuwa wątpliwości, należy skierować takiego poborowego do właściwej komisji poborowej.

§ 142. Zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji ma być z reguły udzielane tylko na okres poboru głównego.

Zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji przed dodatkowemi komisjami poborowemi może być udzielone tylko w wyjątkowych wypadkach i to tylko przy okolicznościach szczególnie ważnych.

§ 134. Równocześnie z udzieleniem zezwolenia na stawienie się do poboru w drodze delegacji powiatowa władza administracji ogólnej; udzielająca zezwolenia, przesyła władzy delegowanej w 2-ch egzemplarzach wyciąg z listy poborowej na danego poborowego. Wyniki poboru powinny być przez władzę delegowaną wpisane do nadesłanych wyciągów, z których jeden egzemplarz władza ta przesyła władzy delegującej, zaś drugi egzemplarz przechowuje u siebie w aktach.

§ 144. Wojskowy członek komisji poborowej delegowanej powinien do wyciągu z listy poborowej załączyć wypełniony i podpisany wyciąg ewidencyjny.

§ 145. Po otrzymaniu wyciągu z listy poborowej władza delegująca wpisuje decyzję komisji poborowej i dane ustalone przez tę komisję do listy poborowej i przesyła jej odpis wraz z wyciągiem ewidencyjnym właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień, celem wypełnienia głównej księgi ewindencyjnej.

Do art. 36.

§ 146. Pobór główny odbywa się na podstawie ogólnych i szczegółowych planów poboru.

Ogólny plan obejmuje terytorjalnie obszar całego województwa, zaś plan szczegółowy — obszar jednego powiatu względnie miasta, wydzielonego z powiatowego związku komunalnego.

Ogólny plan poboru ustala wojewoda w porozumieniu z właściwym dowódcą okręgu korpusu.

Celem ułożenia ogólnego planu poboru powiatowe władze administracji ogólnej i magistraty miast, wydzielonych z powiatowego związku komunalnego, posiadające uprawnienia powiatowej władzy administracji ogólnej mają co roku najdalej na 2 miesiące przed rozpoczęciem poboru głównego po porozumieniu się z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień przesłać wojewódzkiej władzy administracji ogólnej wnioski, obejmujące ilość komisyj poborowych na obszarze danego powiatu (miasta) oraz miejsce ich urzędowania podając jednocześnie ilość poborowych, wpisanych do list poborowych danego powiatu (miasta).

§ 147. Ogólny plan poboru powinien zawierać:

a) ilość komisyj poborowych na obszarze danego województwa,

b) miejsce urzędowania komisyj poborowych.

c) czas trwania poboru głównego w poszczególnych powiatach.

§ 148. Przy układaniu ogólnego planu poboru należy przestrzegać następujących zasad:

a) pobór główny, o ile nie został zarządzony przez Ministra Spraw Wojskowych w innym terminie ma być przeprowadzony w czasie od 1 maja do 30 czerwca każdego roku.

b) pobór ma być przeprowadzony powiatami, zasadniczo w siedzibach powiatowych władz administracji ogólnej. Poza siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej może być przeprowadzony pobór tylko w wypadkach, gdy tego wymaga wzgląd na interes ludności i na prawidłowe przeprowadzenie poboru;

c) ilość poborowych, przeznaczonych do zbadania przez jedną komisję poborową w jednym dniu nie może przekraczać liczby 75-ciu. Badanie może się odbywać tylko przy świetle dziennem;

d) terminy urzędowania komisyj poborowych powinny być ułożone tak, aby do wszystkich komisyj poborowych na obszarze jednej powiatowej komendy uzupełnień mógł wejść kolejno ten sam personel wojskowy.

Jeżeli jednak przy zachowaniu tej zasady pobór nie mógłby być na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień ukończony w wyznaczonym terminie, należy wyznaczyć drugi skład personelu wojskowego dla tej komisji poborowej do której pierwotnie wyznaczony personel wojskowy nie może wejść z braku czasu.

W wypadkach, gdy jedna komisja poborowa nie zdąży w danym powiecie (mieście) ukończyć poboru głównego w ustawowym czasie (pkt. a), należy na obszarze tego powiatu (miasta), o ile nie staną na przeszkodzie względy techniczne (podział list poborowych, głównych ksiąg ewidencyjnych i t. p.), utworzyć w tym czasie równolegle pomocniczą komisję poborową, lecz tylko na taką ilość dni, jakąby zasadnicza komisja potrzebowała po upływie ustawowego czasu, aby pobór zakończyć. Taka komisja otrzymuje całkowity skład personalny, zarówno cywilny jak i wojskowy, zgodnie z art. 17.

Podane wyżej zasady mają być przestrzegane również w stosunku do takich powiatowych komend uzupełnień, których obszar administracyjny należy do różnych województw. Kolejność urzędowania komisyj poborowych na obszarze takich powiatowych komend uzupełnień powinna być ułożona we wzajemnem porozumieniu się kierowników wojewódzkich władz administracji ogólnej z właściwym dowódcą okręgu korpusu;

e) w niedzielę i święta rzymsko-katolickie tudzież w święta narodowe nie należy dokonywać poboru. W okolicach, zamieszkałych w większości przez obywateli wyznania grecko-katolickiego względnie wyznań niekatolickich, nie należy o ile możności dokonywać poboru w najuroczystsze święta tych wyznań.

§ 149. Po ustaleniu ogólnego planu poboru wojewódzka władza administracji ogólnej przesyła powiatowym władzom administracji ogólnej wyciągi z tego planu, dotyczące danych powiatów.

§ 150. Na podstawie wyciągów z ogólnego planu poboru, nadesłanych przez wojewódzkie władze administracji ogólnej, opracowują kierownicy władz przeprowadzających pobór w porozumieniu z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień szczegółowy plan poboru dla danego powiatu względnie miasta według następujących rubryk:

a) miejsce urzędowania komisji poborowej;
b) imienny skład komisji poborowej;
c) czas rozpoczęcia i trwania urzędowania komisji poborowej (datę rozpoczęcia i ukończenia czynności komisji poborowej w każdej miejscowości);
d) ilość poborowych w każdej gminie;
e) kolejność i datę stawania gmin do poboru;
f) ilość dni faktycznego urzędowania komisji poborowej w danym powiecie względnie mieście, wydzielonem z powiatowego związku komunalnego;
g) datę odjazdu członków komisji poborowej;
h) uwagi.

§ 151. Szczegółowy plan poboru przesyła kierownik władzy przeprowadzającej pobór do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w terminie przez nią wyznaczonym oraz podaje plan ten do wiadomości właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 152. Wojewódzka władza administracji ogólnej przedkłada Ministrowi Spraw Wewnętrznych na podstawie szczegółowych planów poboru zestawienie zawierające:

a) ilość poborowych (ochotników) w województwie, stających do poboru, według powiatów;

b) daty rozpoczęcia i ukończenia poboru w poszczególnych powiatach;

c) miejsce i czas trwania urzędowania komisyj poborowych.

§ 153. O terminie poboru głównego władze administracji ogólnej zawiadamiają ludność zapomocą obwieszczeń.

Treść obwieszczeń o poborze układa wojewódzka władza administracji ogólnej.

Obwieszczenia mają wymieniać prawną podstawę zarządzenia poboru i kategorje osób, podlegających poborowi, oraz zawierać pouczenie o trybie wnoszenia prósb o ulgi lub odroczenia czasu czynnej służby wojskowej, tudzież przepisy karne za niespełnienie obowiązku stawienia się przed komisją poborową. Obwieszczenia mają ponadto zawierać plan, podający terminy stawienia się poborowych według poszczególnych gmin oraz obowiązek przynoszenia ze sobą do poboru dokumentów, stwierdzających wykształcenie i zatrudnienie.

Obwieszczenia o poborze należy podać do publicznej wiadomości najmniej na dwa tygodnie przed rozpoczęciem poboru głównego przez nalepianie w miejscach najbardziej widocznych, a niezależnie od tego również w inny sposób, na miejscu przyjęty.

Mogą być stosowane także imienne wezwania do stawienia się przed komisją poborową.

§ 154. Przy poborze danej gminy powinien być obecny naczelnik gminy względnie jego zastępca, oraz jeżeli nie zachodzą szczególne przeszkody, co najmniej jeden funkcjonarjusz z zarządu tej gminy. W tych częściach Rzeczypospolitej Polskiej, w których istnieją gminy zbiorowe może naczelnik gminy powołać do pomocy jednego lub więcej z pomiędzy sołtysów danej gminy.

§ 155. Obowiązkiem naczelników gmin względnie ich zastępców oraz powołanych funkcjonarjuszów jest terminowe (punktualne) doprowadzenie poborowych do poboru umytych i w stanie trzeźwym oraz utrzymywanie porządku pomiędzy nimi. Naczelnik gminy jest ponadto obowiązany do stwierdzenia tożsamości osób stających do poboru z jego gminy oraz do udzielania komisji żądanych przez nią wyjaśnień, dotyczących poborowych obecnych i nieobecnych. W spisach poborowych, które naczelnik gminy ma obowiązek przynieść ze sobą, powinien on odnotować wszystkie wypadki niestawienia się poborowych do poboru.

§ 156. Kolejność stawania gmin do przeglądu lekarskiego w danym dniu oznacza przewodniczący komisji poborowej.

Po ustaleniu tej kolejności, naczelnicy gmin powinni natychmiast zebrać poborowych swej gminy i oczekiwać dalszych zarządzeń przewodniczącego.

§ 157. Przewodniczący komisji poborowej poleca z grupy danej gminy wprowadzić po kolei według listy poborowej tylu poborowych, ilu będzie można umieścić w poczekalni i rozbieralni lokalu poborowego.

Poborowi, wprowadzeni do lokalu w liczbie, wskazanej przez przewodniczącego, rozbierają się i w miarę wywoływania ich wchodzą do sali komisji poborowej z dokumentami, stwierdzającemi tożsamość ich osoby.

W wypadkach, gdy podlegający badaniu z powodu istnienia u niego pewnych chorób, anormalności fizycznych, mogących wywołać w nim zrozumiałe uczucie wstydu, zgłosi u naczelnika gminy prośbę o zbadanie go w nieobecności innych osób, nienależących do komisji poborowej, należy w miarę możności prośbę tę uwzględnić.

Po wprowadzeniu każdego poborowego do sali komisji poborowej referent wojskowy powiatowej władzy administracji ogólnej sprawdza jego tożsamość i wydaje mu przygotowaną co najmniej na jeden dzień przedtem kartę indywidualną według wzoru Nr. 11, po umieszczeniu na tej karcie przez poborowego odcisku palca wskazującego prawej ręki.

Z kartą indywidualną zostaje poborowy skierowany do pomiarów ciała, a następnie do wagi. Osoba, wyznaczona do mierzenia i ważenia, wpisuje ołówkiem chemicznym pod kontrolą jednego lekarza ustalone wymiary do karty indywidualnej,

§ 158. Dodatkowe komisje poborowe urzędują z reguły w miejscowościach, które są siedzibą powiatowej komendy uzupełnień. W uzasadnionych wypadkach może wojewódzka władza administracji ogólnej w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu wyznaczyć, jako miejsce urzędowania dodatkowej komisji poborowej, również miejscowość, która nie jest siedzibą powiatowej komendy uzupełnień.

Dodatkowe komisje poborowe są właściwe dla wszystkich powiatów, położonych na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień.

Zaopatrzenie dodatkowych komisyj poborowych w potrzebne urządzenia i przybory należy do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca urzędowania dodatkowej komisji poborowej.

§ 159. Przewodniczącym dodatkowej komisji poborowej jest kierownik władzy, oznaczonej w art. 17 pkt. 1, właściwej dla miejsca urzędowania tej komisji względnie jego zastępca.

§ 160. Zakres działania dodatkowych komisyj poborowych jest taki sam, jaki ustalony został dla komisyj poborowych w czasie poboru głównego.

§ 161. Terminy urzędowania dodatkowych komisyj poborowych ustala kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca urzędowania tych komisyj w porozumieniu z każdą powiatową władzą administracji ogólnej, położoną na obszarze danej P. K. U. i z powiatowym komendantem uzupełnień.

§ 162. Tryb badania i kwalifikowania poborowych oraz sposób urzędowania dodatkowych komisyj poborowych jest taki sam, jaki przewiduje niniejsze rozporządzenie dla komisji poborowej w czasie głównego poboru.

W stosunku do osób pochodzących z powiatu, w którym urzęduje dodatkowa komisja poborowa, wykonuje ona swe czynności w taki sam sposób, jak komisja poborowa w czasie poboru głównego.

Na osoby, pochodzące z innych powiatów, właściwe powiatowe władze administracji ogólnej przesyłają do powiatowych władz administracji ogólnej, organizujących dodatkowe komisje poborowe, wyciągi z list poborowych dla wskazanych osób w dwóch egzemplarzach.

Wydane przez dodatkową komisję poborową orzeczenie o stopniu zdolności do służby wojskowej wpisuje się w tym wypadku tylko do obu egzemplarzy wyciągu, które podpisują wszyscy członkowie komisji. Jeden z tych

egzemplarzy powiatowa władza administracji ogólnej zwraca tej powiatowej władzy administracji ogólnej, która je nadesłała, drugi zaś przechowuje u siebie w aktach. Właściwa powiatowa władza administracji ogólnej wpisuje dane dotyczące wyniku przeglądu, do listy poborowej. Wpis ten podpisuje kierownik tej władzy. W rubryce „uwagi" listy poborowej należy stwierdzić, że wpisu dokonano na podstawie wspomnianego wyżej wyciągu.

§ 163. Wyniki badań mężczyzn — członków rodzin poborowych, pochodzących z innych powiatów, stwierdzone przez dodatkową komisję poborową, należy wpisać do oddzielnych formularzy, sporządzonych w 2-ch egzemplarzach według wzoru Nr. 15. Jeden egzemplarz formularza pozostaje w aktach powiatowej władzy administracji ogólnej, która pobór przeprowadza drugi zaś egzemplarz władza ta przesyła do powiatowej władzy administracji ogólnej, która danego członka rodziny do zbadaniaprzysłała.

Władza ta wpisuje wyniki badania mężczyzn-członków rodziny poborowego do księgi protokółów badań rodzin poborowych (wzór Nr. 14).

Fakt wpisania orzeczenia komisji poborowej do protokółu badań rodzin poborowych na podstawie wyciągu odnotować należy w rubryce „uwagi" protokółu badań.

Do art. 38.

§ 164. Przy ustalaniu stanu zdrowia lekarze komisji poborowej działają jedynie na podstawie własnego przeświadczenia i wojskowych przepisów o badaniu i ocenie zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Poborowych (ochotników) należy poddawać oględzinom lekarskim według gmin w następującym porządku:

a) wszystkich ochodników;

b) wszystkich poborowych danego rocznika poborowego;

c) poborowych, ubiegających się o ponowne badanie stanu zdrowia na podstawie art. 39;

d) poborowych z lat poprzednich, których uznano za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. B);

e) osoby, należące do roczników starszych, które do poboru w latach ubiegłych z jakiejkolwiek przyczyny nie stawiły się.

§ 165. Orzeczenie lekarskie powinno zawierać: orzeczenie o stanie zdrowia i wniosek co do stopnia zdolności do służby wojskowej.

Orzeczenie o stanie zdrowia powinno zawierać:

a) o ile danego poborowego (ochotnika) uznano za zdolnego do czynnej służby wojskowej—określenie „zdrów";

b) o ile danego poborowego uznano za zdolnego do czynnej służby wojskowej przy istnieniu pewnych wad fizycznych—słowa „zdolny" z dodaniem odpowiednich paragrafów przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej i krótkiego opisu stanów chorobowych.

c) o ile u poborowego stwierdzono wady fizyczne, kwalifikujące do kategorji B, C, D lub E — określenie stanów chorobowych z podaniem ich głównych objawów oraz z wymienieniem paragrafów według przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej, którym stwierdzone stany chorobowe odpowiadają. W razie rozpoznania choroby zapomocą badań dodatkowych (rentgen, rozbiór plwocin, moczu i t. p.) należy wpisać wyniki tych badań.

Wniosek lekarski powinien zawierać jedną z kategoryj, wymienionych w art. 38, odpowiadającą orzeczeniu o stanie zdrowia („kat. A", względnie „kat. B", „kat. C", „kat. D", „kat.E").

§ 166. Poborowi mogą być uznani za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej (kategorja B) tylko w 21-ym i 22-gim roku życia.

Poborowi, stający przed komisją poborową w 23-cim roku życia lub później mogą być zakwalifikowani tylko do jednej z kategoryj A, C, D lub E.

§ 167. W stosunku do osób, nieobowiązanych do osobistego stawienia się przed komisją poborową z powodu cierpień wymienionych w §§ 124 i 125, orzeczenie i wniosek lekarski mają być oparte na przedstawionych przez nie świadectwach lub zaświedczeniach.

W razie stwierdzenia przez lekarza rządowego w wypadkach przewidzianych w § 128, że obłożna choroba poborowego jest trwała i uniemożliwia stawienie się przed komisją poborową, komisja może na zasadzie orzeczenia pisemnego tego lekarza powziąć zaoczną decyzję o zdolności poborowego do służby wojskowej. Fakt wydania takiej decyzji należy uwidocznić w protokóle komisji poborowej, w rubryce „uwagi" listy poborowej i głównej księgi ewidencyjnej z podaniem liczby i daty orzeczeczenia lekarza rządowego, jego nazwiska i stanowiska służbowego.

§ 168. Badanie lekarskie poborowych (ochotników) ma być przeprowadzone według instrukcji dla lekarzy, podanej w wojskowych przepisach o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej.

Obaj lekarze komisji poborowej mają wydać orzeczenie o ogólnym stanie zdrowia poborowego w ten sposób, że zasadniczo najpierw bada poborowego oddzielnie lekarz cywilny, a następnie lekarz wojskowy i po uzgodnieniu swych opinij stawiają wniosek wspólny co do stopnia zdolności poborowego do służby wojskowej.

Wyniki badań wpisuje się do karty indywidualnej. Orzeczenie i wniosek lekarzy wpisane do karty indywidualnej mają być podpisane przez obu lekarzy. W wypadku dwóch odmien-

nych orzeczeń lekarskich każdy z lekarzy wpisuje i podpisuje w karcie indywidualnej swoje własne orzeczenie.

W razie stwierdzenia konieczności wysłania danej osoby na ekspertyzę szpitalną lub na leczenie przymusowe do szpitala publicznego, jeden z lekarzy komisji powinien wniosek ten wpisać do karty indywidualnej, podając cierpienie względnie chorobę, wymagającą ekspertyzy lub leczenia oraz uwidaczniając właściwe paragrafy wojskowych przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej, którym stwierdzone stany chorobowe odpowiadają.

Po podpisaniu orzeczenia i wniosku lekarskiego jeden z lekarzy komisji poborowej wręcza kartę indywidualną przewodniczącemu, poczem następuje wydanie przez komisję poborową orzeczenia o zdolności danej osoby do służby wojskowej względnie odesłanie poborowego na ekspertyzę lub leczenie szpitalne.

§ 169. W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej co do stopnia zdolności poborowego do służby wojskowej orzeczenie komisji poborowej nie może zapaść, a natomiast:

a) w wypadku dwóch odmiennych orzeczeń lekarskich komisja poborowa przekazuje zbadanie zdolności poborowego do służby wojskowej komisji rozpoznawczej,

b) w wypadku zaś, jeżeli jeden z lekarzy nie może wydać orzeczenia, gdyż zdaniem jego konieczne jest badanie szpitalne (ekspertyza), wówczas komisja poborowa wydaje decyzję odesłania poborowego na ekspertyzę do szpitala wojskowego.

W obu wypadkach przewodniczący powinien przestrzegać, aby orzeczenie każdego z lekarzy było wpisane do karty indywidualnej i do listy poborowej.

§ 170. W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej co do konieczności odesłania poborowego na leczenie do szpitala publicznego obowiązuje tryb, przewidziany w § 169 pkt. b).

§ 171. Podstawą orzeczenia komisji poborowej o stopniu zdolności poborowego (ochotnika) do służby wojskowej jest orzeczenie i zgodny wniosek obu lekarzy komisji.

Orzeczeniu komisji poborowej należy nadać brzmienie ściśle według jednego z punktów A—E art. 38.

§ 172. W wypadku zgłoszenia sprzeciwu przeciwko zgodnemu wnioskowi obu lekarzy przez jednego z członków komisji poborowej przewodniczący zarządza wypowiedzenie się co do wniosku przez wszystkich członków komisji poborowej z wyjątkiem lekarzy. Jeżeli jeden z członków komisji wypowie się za wnioskiem lekarzy, wniesione sprzeciwy upadają i wniosek lekarzy staje się podstawą do wydania orzeczenia komisji poborowej.

W razie wypowiedzenia się wszystkich członków komisji poborowej przeciwko zgodnemu zdaniu obu lekarzy, przewodniczący przekazuje zbadanie zdolności poborowego do służby wojskowej komisji rozpoznawczej.

Wypowiedzenie się choćby jednego z członków komisji poborowej przeciw zgodnemu zdaniu obu lekarzy powinno być odnotowane w protokóle komisji poborowej, przyczem zdanie każdego członka komisji ma być treściwie umotywowane i przez niego podpisane.

Wypowiadanie się w sprawie wniosku lekarskiego nie może odbywać się w sposób, dający badanym możność zapoznania się ze zdaniem poszczególnych członków komisji poborowej.

§ 173. Uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kategorja A) wojskowy członek komisji poborowej przeznacza do właściwego rodzaju służby wojskowej, zależnie od ich kwalifikacyj fizycznych, umysłowych i fachowych.

Przeznaczenie ma być dokonane w myśl odpowiednich instrukcyj Ministra Spraw Wojskowych i wpisane do karty indywidualnej.

Na decyzję wojskowego członka komisji poborowej o przeznaczaniu do rodzajów służby wojskowej pozostali członkowie komisji wpływu nie mają. Do przeprowadzania zmian nadanego przeznaczenia upoważniony jest powiatowy komendant uzupełnień.

§ 174. Poborowi, którym nadane zostało przeznaczenie do rodzaju służby wojskowej mają być wpisani do książki przydziałów, założonej według wzoru Nr. 1.

Do książki przydziałów powinni być zapisani pod nadzorem wojskowego członka komisji poborowej wszyscy poborowi (ochotnicy) zakwalifikowani do kategorji A w kolejności wydawania tych orzeczeń przez komisję poborową.

§ 175. Podczas urzędowania komisji poborowej prowadzi się protokół imienny poboru oddzielnie za każdy dzień według wzoru Nr. 12. pod nadzorem przewodniczącego.

Protokóły mają być oprawione za czas jednego roku kalendarzowego, oddzielnie dla poboru głównego i oddzielnie dla poborów dodatkowych.

Przy wypełnianiu w tym protokóle składu komisji poborowej należy przy nazwiskach poszczególnych członków komisji wymienić stały charakter urzędowy względnie tytuł.

§ 176. Do protokólu wpisywać należy imiennie wszystkich poborowych i ochotników, którzy w danym dniu stanęli do poboru, w kolejności stawania ich przed komisją poborową. Ponadto należy wpisywać poborowych zwolnionych od stawienia się przed komisją poborową z powodu cierpień wymienionych w §§ 124, 125 i 128.

§ 177. Po ukończeniu czynności komisji poborowej w danym dniu imienny protokół

poboru powinien być zamknięty, porównany z listami poborowemi i podpisany przez wszystkich członków komisji poborowej.

Na końcu protokółu należy wpisywać wszelkie zastrzeżenia, dotyczące akcji poboru, zgłoszone przez członków komisji poborowej.

§ 178. Wydane przez komisję poborową orzeczenie wpisuje przewodniczący osobiście do karty indywidualnej, poczem zarządza wpisanie do listy poborowej na podstawie tej karty danych, dotyczących wyników przeglądu oraz orzeczenia komisji poborowej. Kartę indywidualną otrzymuje następnie wojskowy członek komisji poborowej, który wpisuje do niej przeznaczenie, nadane poborowym (ochotnikom) kategorji A oraz poborowym kategorji C. Po podpisaniu tego wpisu wojskowy członek komisji poborowej zarządza wpisanie poszczególnych danych z karty indywidualnej do głównej księgi ewidencyjnej i innych dokumentów przez wojskowy personel pomocniczy. Ostatni z pisarzy wojskowych wręcza kartę indywidualną referentowi wojskowemu powiatowoj władzy administracji ogólnej.

§ 179. Wszystkie wpisy i podpisy w karcie indywidualnej mają być dokonane czytelnie atramentem lub ołówkiem chemicznym. Ewentualne błędy powinny być u dołu karty omówione, a omówienie podpisane przez przewodniczącego komisji. Wycieranie tekstu jest wzbronione. Omyłki muszą być przekreślone, jednak tak, aby tekst skreślony był czytelny. Wszelkie poprawki przeprowadzone w listach poborowych, muszą być przeprowadzone również w odpowiednich rubrykach karty indywidualnej.

Na kartach indywidualnych nie wolno czynić żadnych notatek lub zapisów, nieprzewidzianych obowiązującemi przepisami.

§ 180. Karty indywidualne przechowuje w archiwum właściwa powiatowa władza administracji ogólnej, jak długo władze przełożone nie wydadzą innych zarządzeń.

§ 181. Wpisane do listy poborowej orzeczenia lekarskie i orzeczenia komisji poborowej podpisuje przewodniczący i jeden z lekarzy w ten sposób, że lekarz umieszcza swój podpis w rubryce 18 listy poborowej, przewodniczący zaś w rubryce 19-tej listy, pod właściwemi wpisami, dotyczącemi każdego poborowego.

W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej każdy lekarz-członek komisji poborowej obowiązany jest podpisać w rubryce 18 listy poborowej swoje własne orzeczenie, uzasadniając je krótko w protokóle komisji poborowej w rubryce „zastrzeżenia członków komisji“.

W stosunku do poborowych, którzy zostają wysłani na ekspertyzę lekarską, względnie do komisji rozpoznawczej lub na leczenie do szpitala publicznego, należy pod datą stawienia się do poboru umieścić datę wydania ostatecznego orzeczenia lekarskiego, powziętego po powrocie poborowego z ekspertyzy względnie ze szpitala publicznego lub datę wydania ostatecznego orzeczenia przez komisję rozpoznawczą.

§ 182. Wszystkim osobom, zakwalifikowanym do kat. A, B i E wydaje przewodniczący komisji poborowej zaświadczenie według wzoru Nr. 13 zawierające orzeczenie komisji poborowej. Zaświadczenia te są różnokolorowe zależnie od kategorji, do której stający do poboru został zakwalifikowany, a to dla poborowych zakwalifikowanych do kategorji A — koloru różowego, dla zakwalifikowanych do kategorji B — koloru zielonego, dla zakwalifikowanych do kategorji E — koloru białego. Zaświadczenia koloru białego powinny być sporządzone z papieru trwałego.

Poborowym zaliczonym do pospolitego ruszenia z bronią (art. 38 pkt. C, art. 7 ustęp 4, art. 35 ustęp 2) oraz zaliczonym do pospolitego ruszenia bez broni (art. 38 pkt. D i art. 55) wydaje powiatowy komendant uzupełnień lub wojskowy członek komisji poborowej zaświadczenie wojskowe według wzoru, ustalonego odrębnem zarządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

§ 183. Doręczanie wojskowych dokumentów (książeczek stanu służby oficerskiej, książeczek wojskowych i t. p.) poszczególnym osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, odbywa się przez urzędy gminne (magistraty), które powinny uskutecznić to doręczenie w czasie, oznaczonym przez władze wojskowe.

W razie odmowy przyjęcia dokumentu wojskowego doręczenie uważa się mimo to za dokonane. Fakt odmowy przyjęcia dokumentu wojskowego organ doręczający powinien stwierdzić pisemnie w obecności jednego świadka, dokument wojskowy zaś zwrócić za pośrednictwem urzędu gminnego (magistratu) właściwej władzy administracji ogólnej, która powinna postąpić w myśl art. 98 pkt. 4 i 118, zawiadamiając o tem powiatowego komendanta uzupełnień.

§ 184. Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane czuwać nad terminowem doręczaniem przez urzędy gminne (magistraty) dokumentów wojskowych, przesłanych im przez władze wojskowe celem doręczenia.

§ 185. Zagubienie, zniszczenie lub odmowa przyjęcia dokumentu wojskowego, wzywającego do służby wojskowej osobę, podlegającą powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, nie zwalnia danej osoby od stawienia się do właściwej formacji wojskowej w terminie, w dokumencie tym uwidocznionym.

§ 186. W razie utraty dokumentu, stwierdzającego stosunek do służby wojskowej, należy jaknajrychlej prosić właściwe władze o duplikat dokumentu.

Duplikaty zaświadczeń o zgłoszeniu się do rejestracji i do spisów poborowych wydają właściwe urzędy gminne (konsularne) na pisemną prośbę zainteresowanego.

Jako właściwy należy rozumieć ten urząd gminny (wiejski lub miejski względnie konsularny), w którego rejestrze względnie spisie poborowych starający się o duplikat jest zapisany.

Duplikaty zaświadczeń, wystawione osobom zakwalifikowanym do kategorji A, B i E, wydaje na pisemną prośbę ta powiatowa władza administracji ogólnej, w której listach poborowych proszący o duplikat jest wpisany.

Do podania o wydanie duplikatu dokumentu poborowego, wystawionego dla zakwalifikowanych do kategorji A i B, należy dołączyć dowód, stwierdzający, że utrata dokumentu została zgłoszona we właściwym posterunku względnie w komisarjacie policji państwowej.

Właściwym posterunkiem (komisarjatem) policji państwowej jest ten, w którego rejonie utrata (kradzież, zagubienie, zniszczenie i t. p.) dokumentu miała miejsce.

Duplikaty dokumentów poborowych stwierdzających całkowitą niezdolność do służby wojskowej (kat. E) wydają na pisemną prośbę te powiatowe władze administracji ogólnej, w których listach poborowych żądający duplikatu jest zapisany przy. przestrzeganiu zasady, że proszący o duplikat powinien utratę dokumentu ogłosić jednorazowo w „Dzienniku Wojewódzkim“ tego województwa, na którego obszarze utrata dokumentu nastąpiła, a na obszarze m. Warszawy — w „Dzienniku Urzędowym Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę“. Dziennik ten powinien być w jednym egzemplarzu dołączony do podania o wydanie duplikutu. Duplikat powinien być wydany po upływie 30 dni po ogłoszeniu utraty dokumentu.

Od ogłaszania utraty zaświadczeń wolni są ci, którzy wykażą się urzędowem świadectwem ubóstwa. Świadectwo takie powinno być dołączone do podania.

§ 187. W razie utraty dokumentu wojskowego (książeczki stanu służby oficerskiej, zaświadczenia wojskowego, książeczki wojskowej lub karty mobilizacyjnej) należy fakt ten zgłosić natychmiast we właściwym posterunku względnie komisarjacie policji państwowej, na którego obszarze fakt utraty miał miejsce.

Posterunek (komisarjat) policji państwowej po spisaniu w tej sprawie protokółu wydaje zainteresowanemu poświadczenie o zgłoszeniu utraty dokumentu.

Utratę książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowaj, zaświadczenia wojskowego) należy ponadto ogłosić jednorazowo w „Dzienniku Wojewódzkim“ tego województwa, na którego obszarze utrata dokumentu nastąpiła, a na obszarze m. Warszawy—w „Dzienniku Urzędowym Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę“,

Duplikaty książeczek stanu służby oficerskiej względnie książeczek wojskowych lub zaświadczeń wojskowych oraz nowe karty mobilizacyjne (w miejsce zagubionych, skradzionych lub zniszczonych) wydaje właściwa powiatowa komenda uzupełnień na podstawie wniesionego podania.

Do podania o duplikat książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego) mają być dołączone: poświadczenie posterunku (komisarjatu) policji państwowej o zgłoszeniu faktu utraty dokumentu wojskowego oraz Dziennik Wojewódzki („Dziennik Urzędowy Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę“), w którym utrata dokumentu została ogłoszona.

Od ogłaszania utraty dokumentów wojskowych wolni są ci, którzy wykażą się urzędowem świadectwem ubóstwa, dołączonem do podania.

Wydanie duplikatu książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego) może nastąpić po upływie 30 dni od ogłoszenia utraty w Dzienniku Wojewódzkim („Dzienniku Urzędowym Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę“), względnie w wypadku zwolnienia od obowiązku ogłaszania — po zgłoszeniu utraty w posterunku (komisarjacie) policji państwowej.

Wydanie nowej karty mobilizacyjnej powinno nastąpić natychmiast po zgłoszenia jej utraty w posterunku (komisarjacie) policji państwowej i wniesieniu podania.

Do podania o wydanie nowej karty mobilizacyjnej należy dołączyć tylko poświadczenie posterunku (komisarjatu) policji państwowej o zgłoszeniu utraty.

§ 188. Osoby, które w ciągu 14 dni, licząc od dnia utraty dokumentu wojskowego nie wniosą podania wraz z wymaganemi załącznikami o wydanie duplikatu książeczki stanu służby oficerskiej, książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego względnie o wydanie nowej karty mobilizacyjnej, będą uważane za nieposiadające dokumentów wojskowych z własnej winy i pociągane do odpowiedzialności na podstawie art. 98 punkt 2.

§ 189. Ustalenia wieku poborowych, w wypadkach przewidziwnych w § 121 dokonuje komisja poborowa na podstawie orzeczenia lekarzy tej komisji oraz dokumentów ewentualnie przez zainteresowanego przedstawionych, a pośrednio o jego wieku świadczących (paszport, dowód osobisty, świadectwa szkolne). W każdym jednak z powyżej omówionych wypadków ostateczna decyzja należy do komisji poborowej (głównej lub dodatkowej).

Orzeczenie i wniosek lekarski, dotyczący ustalonego wieku wpisuje się u dołu rubryki 18, zaś orzeczenie komisji poborowej — do rubryki 19 listy poborowej.

Przy stwierdzaniu daty urodzenia na podstawie dokumentu, należy za miarodajną uważać wyłącznie metrykę urodzenia.

W wypadku późniejszego urzędowego stwierdzenia właściwej daty urodzenia poborowego powiatowa władza administracji ogólnej zarządza potrzebne sprostowanie.

Do art. 39.

§ 190. Prośbę o ponowne zbadanie stanu zdrowia i zmianę orzeczenia komisji poborowej o zdolności fizycznej do służby wojskowej należy wnieść do tej powiatowej władzy administracji ogólnej, w której listach poborowych dana osoba jest zamieszczona.

W razie wyraźnego kalectwa (utrata ręki, nogi, oka, kilku palców i t. p.), naczelnik gminy powinien na podaniu wymienić okoliczności wśród których kalectwo nastąpiło.

§ 191. Prośby te powiatowa władza administracji ogólnej przekazuje niezwłocznie lekarzowi powiatowemu (rządowemu), który powinien stwierdzić:

a) czy zgłoszona przez daną osobę choroba lub ułomność powstała lub mogła powstać po stawieniu się tej osoby do poboru;

b) czy choroba lub ułomność czyni daną osobę faktycznie niezdolną do czynnej służby wojskowej i uzasadnia ponowne przedstawienie jej przed komisję poborową.

Ocenę swoją lekarz powiatowy (rządowy) wydaje wyłącznie na podstawie wyników badań przez siebie przeprowadzonych.

Przedstawione przez poborowego świadectwa lakarzy wolno praktykujących (zdjęcia rentgenologiczne) nie mogą w niczem krępować zdania i oceny lekarza powiatowego (rządowego).

§ 192. W razie stwierdzenia przez lekarza konieczności ponownego badania powiatowa władza administracji ogólnej wzywa niezwłocznie poborowego imiennem wezwaniem przed komisję poborową w najbliższym terminie jej urzędowenia, w przeciwnym zaś wypadku zawiadamia poborowego o odmownem załatwieniu podania o ponowny przegląd lekarski.

§ 193. Poborowi przedstawieni ponownie komisji poborowej w trybie art. 39, o ile nie są dotknięci widocznem kalectwem, mają być przed powzięciem decyzji przez komisję poborową wysyłani na ekspertyzę szpitalną.

§ 194. Wyniki ponownego badania oraz orzeczenie komisji poborowej należy wpisać do listy poborowej, w miejscu przeznaczonem na zapisanie wyników przeglądu przy dalszych stawiennictwach. W rubryce „uwagi" listy poborowej i protokółu komisji poborowej przewodniczący uzasadnia krótko ponowny przegląd, przytaczając liczbę i datę właściwego aktu w tej sprawie i podpisuje tę adnotację.

W razie zmiany poborowemu w drodze ponownego przeglądu kategorji A na inną należy go skreślić z książki przydziałów. Ponadto należy takim poborowym wydane w swoim czasie zaświadczenie o stawieniu się do poboru wymienić na odpowiedni nowy dokument, odpowiadający nowemu orzeczeniu komisji poborowej.

Do art. 41.

§ 195. W wypadkach, gdy lekarze komisji poborowej nie mogą należycie lub wyczerpująco ustalić wady lub określić cierpienia, na które badany uskarża się, względnie które lekarze przy badaniu sami zauważyli, oraz w razie konieczności obserwacji dłuższej, względnie specjalnego badania danej wady (cierpienia), lekarze komisji poborowej obowiązani są wystąpić z wnioskiem na odesłanie badanego do szpitala wojskowego, celem zbadania wady względnie choroby (ekspertyza lekarska) i wydania właściwego orzeczenia.

§ 196. Poborowy powinien być odesłany na ekspertyzę do szpitala wojskowego również w tych wypadkach, gdy jeden z lekarzy nie może wydać orzeczenia, ponieważ jego zdaniem konieczne jest badanie szpitalne.

§ 197. Poborowych, u których stwierdzono dwa lub więcej stanów chorobowych, ograniczających w różnym stopniu zdolność do służby wojskowej, należy zakwalifikować do kategorji, odpowiadającej cierpieniu ograniczającemu najbardziej zdolność do służby wojskowej. Jeżeli to właśnie cierpienie wymaga ekspertyzy szpitalnej, wówczas ekspertyza musi być bezwzględnie przeprowadzona.

W wypadku, gdy cierpienie najbardziej ograniczające zdolność poborowego do służby wojskowej może być przez obu lekarzy komisji poborowej dostatecznie rozpoznane, powinno być na tej zasadzie wydane ostateczne orzeczenie o stanie zdrowia, bez względu na to czy, pozostałe cierpienia, mniej zdolność ograniczające, wymagają ekspertyzy, czy też jej nie wymagają. W tych wypadkach ekspertyzy stanów chorobowych mniej ograniczających zdolność do służby wojskowej przeprowadzać nie należy. Te stany chorobowe muszą być jednak przez lekarzy w orzeczeniu wymienione.

§ 198. W decyzji swej w sprawie wysyłania poborowych na ekspertyzę lekarze komisji poborowej nie mogą być krępowani żadnemi względami.

§ 199. Właściwy szpital wojskowy, do którego poborowy ma być odesłany, wskazuje lekarz wojskowy komisji, przestrzegając zasady, że poborowych należy odsyłać w wypadkach badań chorób wewnętrznych i chirurgicznych do najbliższego szpitala wojskowego zaś w wypadkach badań chorób usznych, ocznych, nerwowych, skórnych oraz wymagających badań specjalnych — do najbliższego wojskowego szpitala okręgowego, o ile badanie nie może

być przeprowadzone w bliższym szpitalu wojskowym.

§ 200. Wysyłanie poborowych na ekspertyzę szpitalną zarządza przewodniczący komisji poborowej, przesyłając równocześnie dla każdego poborowego w zamkniętej kopercie kartę służbową, wystawioną według wzoru Nr. 16, do wskazanego przez lekarza wojskowego szpitala.

Poborowemu należy wydać bilet na przejazd do szpitala i zpowrotem do miejsca zamieszkania.

Bilety na przejazd dostarcza powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 201. Zgłoszenie się poborowego w izbie przyjęć szpitala wojskowego wraz z dokumentami musi nastąpić niezwłocznie po wysłaniu go na ekspertyzę szpitalną.

Szpitale wojskowe są obowiązane przyjąć zgłoszenie poborowych o każdej porze.

§ 202. Szpitale przeprowadzają ekspertyzę lekarską w myśl obowiązujących przepisów w czasie możliwie rychłym.

Orzeczenie szpitalne ma być wpisane do otrzymanej z komisji poborowej karty służbowej (wzór Nr. 16) i powinno zawierać prócz djagnozy lekarskiej i kwalifikacji do służby wojskowej również te rodzaje służby wojskowej do których się poborowy ze względu na swój stan zdrowia nie nadeje. Tak uzupełniona karta służbowa ma być natychmiast po zbadaniu poborowego listem poleconym lub książką doręczeń jako przesyłka poufna przesłana do właściwej komisji poborowej, względnie, o ile ta już nie urzęduje, do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Poborowy ma być po zbadaniu skierowany przez szpital do miejsca wskazanego w wydanem mu przez powiatową władzę administracji ogólnej bilecie na przejazd.

§ 203. Komisja poborowa względnie powiatowa władza administracji ogólnej, po otrzymaniu orzeczenia szpitalnego zarządza w razie potrzeby wezwanie poborowego przed komisję poborową w najbliższym terminie jej urzędowania, celem powzięcia na podstawie orzeczenia szpitalnego ostatecznej decyzji o jego zdolności do służby wojskowej w myśl art. 38 pkt. A E. Decyzja ta ma być wpisana do karty indywidualnej, listy poborowej i głównej księgi ewindencyjnej na ogólnych zasadach.

§ 204. Lekarze komisji poborowej nie mogą zmieniać orzeczeń szpitali wojskowych wydanych wskutek zarządzenia ekspertyzy. Takie orzeczenia mogą być jednak zakwestjonowane przez lekarzy komisji poborowej ze stanowiska wiedzy lekarskiej. W razie zakwestjonowania tych orzeczeń przewodniczący komisji odsyła poborowego na ogólnych zasadach do wojskowego szpitala okręgowego, celem powtórnego zbadania.

Badanie lekarskie w wojskowych szpitalach okręgowych powinno się odbywać w tych wypadkach co najmniej przez 2-ch lekarzy ze współudziałem komendanta szpitala,

Takie orzeczenia szpitali okręgowych zakwestjonowaniu przez lekarzy komisji poborowej nie podlegają.

§ 205. Jeżeli wada lub ułomność, stwierdzona u poborowego, da się wyleczyć w ciągu 4 miesięcy może komisja poborowa skierować go z kartą służbową według wzoru Nr. 17 do szpitala publicznego, posiadającego oddział potrzebny do leczenia danej choroby, a wskazanego przez lekarza powiatowego.

Zasadniczo mogą być poddawani przymusowemu leczeniu tylko tacy poborowi, którzy po wyleczeniu względnie usunięciu wad cielesnych lub ułomności będą mogli być zakwalifikowani do kategorji A i odbyć czynną służbę wojskową.

Poborowy jest obowiązany poddać się decyzji komisji poborowej co do przymusowego leczenia.

§ 206. Przymusowemu leczeniu nie podlegają wady lub ułomności, których usunięcie mogłoby wywołać inne komplikacje, zagrażające zdrowiu lub życiu danej osoby, względnie których usunięcie mogłoby nastąpić tylko przez zabieg chirurgiczny. W takich wypadkach wymagana jest zgoda danej osoby.

§ 207. Po wyleczeniu poborowego szpital kieruje go do miejsca zamieszkania i przesyła natychmiast orzeczenie lekarskie do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, która powołuje daną osobę do przeglądu przed najbliższą dodatkową komisję poborową.

§ 208. Koszty odesłania poborowego do szpitala publicznego celem leczenia, tudzież koszty jego pobytu w szpitalu mają być pokryte w myśl ogólnych przepisów o pokrywaniu kosztów za leczenie w szpitalach publicznych.

Koszty przejazdu poborowych na leczenie do szpitali cywilnych ponosi Skarb Państwa; pokrywa się je z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

§ 209. Powiatowej władzy administracji ogólnej i jej organom wykonawczym służą w stosunku do poborowego, poddanego przymusowemu leczeniu wszystkie uprawnienia wynikające z art. 45.

Do art. 42.

§ 210. Jeżeli lekarze komisji poborowej przy badaniu poborowego powezmą uzasadnione podejrzenie, że wada fizyczna została spowodowana umyślnie w tym celu, ażeby spowodować całkowitą lub częściową niezd.lność do służby wojskowej, wydają oni orzeczenie lekarskie odpowiadające stwierdzonej wadzie fizycznej. W wypadkach zakwalifikowania poborowego na podstawie takiej wady do kategorji

B, C, lub D, lekarze komisji poborowej stawiają jednocześnie wniosek na przeznaczenie go do czynnej służby wojskowej w takim rodzaju broni, w którym stwierdzona wada fizyczna pozwala na odbycie jakiejkolwiek służby.

Komisja poborowa wydaje w tych wypadkach na podstawie wniosku lekarzy orzeczenie o zdolności poborowego do służby wojskowej według brzmienia jednego z punktów B, C, lub D art. 38 z dodaniem następującej decyzji „poborowy może być powołany do czynnej służby wojskowej w . . . . . . (wymienić rodzaj broni)".

Powołanie i wcielenie takich osób do odbycia czynnej służby wojskowej przeprowadzają powiatowi komendanci uzupełnień po ustaleniu prawomocnym wyrokiem sądowym rozmyślnego wywołania choroby lub uszkodzenia cielesnego, w celu uchylenia się od obowiązku czynnej służby wojskowej w granicach wieku, przewidzianych w art. 35, po odbyciu kary o ile wyrok względnie pobudki czynu karygodnego nie spowodowały wykluczenia tych osób od służby wojskowej.

§ 211. Niezależnie od postanowień § 210 w każdym wypadku podejrzenia poborowego o samouszkodzenie ciała, tak u zakwalifikowanych do kategorji A lub E jako też u wymienionych w § 210, komisja poborowa powinna spisać protokół z dokładnem podaniem orzeczenia lekarzy — członków komisji poborowej. Protokół ten mają podpisać przewodniczący i wszyscy członkowie komisji.

Powiatowa władza administracji ogólnej przesyła takie protokóły niezwłocznie po poborze do właściwego prokuratora.

Komisje poborowe mogą w wypadkach z art. 42 korzystać w całej rozciągłości z art. 41 ustęp ostatni w sprawie leczenia w szpitalach publicznych.

§ 212. Jeżeli przed komisją poborową (również w wypadkach z art. 39) staje osoba obarczona kalectwem względnie chorobą, a zachodzi podejrzenie, że kalectwo lub choroba zostały wywołane umyślnie w tym celu, ażeby spowodować całkowitą lub częściową niezdolność do służby wojskowej, przewodniczący komisji poborowej powinien zażądać od poborowego świadectwa lekarza, który go operował względnie leczył. Świadectwo to powinno stwierdzać, że cierpienie nie zostało wywołane rozmyślnie, względnie, że usunięcie brakujących członków nastąpiło wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku. Z osobą, która nie może przedłożyć takiego świadectwa należy postąpić w myśl §§ 210 i 211.

Do art. 43 i 44.

§ 213. Do rozstrzygania spraw, wyszczególnionych w art. 43 ustęp 1 i 2, oraz unieważniania na tej zasadzie orzeczeń komisji poborowej upoważnia się właściwych wojewodów w porozumieniu z dowódcami okręgów korpusów.

W razie nieosiągnięcia porozumienia w łonie tych władz akta sprawy powinny być przedłożone Ministrowi Spraw Wewnętrznych, który rozstrzyga w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 214. Powiatowe władze administracji ogólnej, do których wiadomości doszły fakty wymienione w art. 43 ustęp 1 i 2, bądź do władz i urzędów, bądź od osób prywatnych, lub które stwierdziły takie fakty z urzędu, są obowiązane przeprowadzić w tej sprawie niezwłocznie dochodzenia i przedstawić następnie całokształt sprawy wojewódzkiej władzy administracji ogólnej. Władza ta powinna sprawę rozpatrzyć, przeprowadzić ewentualnie konieczne dodatkowe dochodzenia i zależnie od wyników dochodzeń sprawę rozstrzygnąć.

§ 215. Przedstawienie komisji rozpoznawczej osób, objętych art. 43 ust. 1 i 2, nastąpić może dopiero po wydaniu decyzji, unieważniającej zakwestjonowane orzeczenie komisji poborowej.

Osoby, które przez komisję rozpoznawczą zostały uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategorja A) przed upływem 38 lat życia obowiązane są służbę tę odbyć na ogólnych zasadach.

Jeżeli osoby przez komisję rozpoznawczą zakwalifikowane będą do kategorji A po upływie 38 lat życia, komisja rozpoznawcza powinna je w dniu wydania tego orzeczenia zaliczyć do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 216. Niewłaściwe lub wadliwe orzeczenie komisji poborowej może być uchylone w drodze nadzoru z urzędu lub na wniosek powiatowej władzy administracji ogólnej przez właściwego wojewodę w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu. Gdyby między temi władzami nie doszło do porozumienia, sprawę rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 217. W wypadku uchylenia orzeczenia komisji poborowej w drodze nadzoru z powodu stwierdzonej jego wadliwości (art. 43 ustęp 4) wojewódzka władza administracji ogólnej zarządza przedstawienie danej osoby przed właściwą komisją poborową.

Jeżeli orzeczenie o zdolności poborowago do służby wojskowej uchylone zostało w drodze nadzoru jako wydane przez niewłaściwą komisję poborową, wojewódzka władza administracji ogólnej powinna wskazać:

a) które orzeczenie komisji poborowej jest ważne, o ile w stosunku do poborowego wydano więcej orzeczeń,

b) przez jaką komisję poborową jako właściwą powinien być poborowy ponownie zbadany, o ile istniało tylko jedno orzeczenie

komisji poborowej, następnie uchylone w drodze nadzoru.

Uchylenie orzeczenia komisji poborowej w drodze nadzoru, powodujące ponowne przedstawienie danej osoby komisji poborowej, może nastąpić tylko tak długo, jak długo ona znajduje się w wieku poborowym.

§ 218. Wezwanie poborowych do stawienia się przed komisją poborową lub rozpoznawczą w sprawach, wynikających z art. 43, uskutecznia powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 219. Władze wojskowe, powiadomione o wypadkach z art. 43 ustęp 1 lub 2 powinny sprawy te przekazywać natychmiast właściwym władzom administracji ogólnej.

Sądy powszechne obowiązane są zawiadamiać o stwierdzonym przez siebie wypadku z art. 43 ust. 1 i 2 właściwe wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Sądy wojskowe zawiadamiają o takich wypadkach właściwego dowódcę okręgu korpusu, który akta sprawy przekazuje wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 220. Ustalenie w drodze administracyjnej faktu udawania przez poborowego przy poborze choroby lub ułomności, z powodu której komisja poborowa wydała orzeczenie, nieodpowiadające istotnemu stanowi zdrowia poborowego należy do powiatowej władzy administracji ogólnej w porozumieniu z powiatową komendą uzupełnień.

§ 221. W wypadkach z art. 44 orzeczenie komisji poborowej staje się samo przez się nieważne, zaś powiatowa władza administracji ogólnej unieważnia wpisy, dotyczące orzeczenia komisji poborowej w listach poborowych i przedkłada akta sprawy wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, celem zarządzenia przedstawienia poborowego przed komisję rozpoznawczą.

Osoby takie w razie uznania je za zdolne do czynnej służby wojskowej będą obowiązane. służbę tę odbyć na ogólnych zasadach (art. 35).

§ 222. Postanowienia o unieważnianiu i uchylaniu orzeczeń komisji poborowej stosują się również do wypadków ponownego badania przez komisję poborową w myśl art. 39.

Rozdział V.

O skróceniu i odroczeniu czasu służby wojskowej.

Do art. 49—54.

§ 223. Zakłady naukowe, których ukończenie, tudzież egzaminy, których złożenie uprawnia do skróconej czynnej służby wojskowej, jak również szkoły zawodowe typu wyższego, których słuchaczom przysługuje prawo do takiej służby po ukończeniu 4-ch półroczy szkoły — są wyszczególnione w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 kwietnia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 331).

§ 224. Powołanie do skróconej czynnej służby wojskowej poborowych (ochotników), którzy ukończyli co najmniej 6 klas jednej ze szkół, wymienionych w powołanem wyżej rozporządzeniu względnie, którzy zdali egzamin specjalny, odpowiadający ukończeniu co najmniej 6 klas państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej, pozostawione jest swobodnemu uznaniu Ministra Spraw Wojskowych, który zarządza je zależnie od potrzeb wojska.

§ 225. Dyrekcje zakładów naukowych, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 kwietnia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 331) obowiązane są corocznie przesłać do właściwych powiatowych komend uzupełnień następujące wykazy uczniów i byłych uczniów:

a) szkoły średnie ogólno-kształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, państwowe i prywatne, mające prawa szkół państwowych:

1) w terminie do dnia 1 kwietnia — wykaz byłych uczniów kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy w danym zakładzie naukowym uzyskali świadectwa dojrzałości względnie którzy opuścili szkołę po ukończeniu 6 lub 7 względnie 8 klasy, nie uzyskując świadectwa dojrzałości;
2) najpóźniej w 1 dzień po zakończeniu w danej szkole egzaminów maturalnych, wykaz uczniów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy w tymże roku uzyskali w danym zakładzie naukowym świadectwo dojrzałości, oraz tych, którzy przeszli do 7 lub 8 klasy, nie opuszczając szkoły;

b) państwowe szkoły zawodowe typu wyższego:

1) w terminie do dnia 1 kwietnia—wykaz byłych słuchaczów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy ukończyli 4 półrocza szkoły;
2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu roku szkolnego—wykaz słuchaczów w wieku lat 21, którzy w bieżącym roku szkolnym ukończyli 4 półrocza szkoły;

c) inne szkoły zawodowe:

1) w terminie do dnia 1 kwietnia—wykaz byłych uczniów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w danej szkole obowiązujące świadectwo końcowe;
2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu egzaminów końcowych—wykaz uczniów kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy w tymże roku uzyskali obowiązujące świadectwa końcowe;

d) państwowe szkoły średnie ogólnokształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, w których odbywają się egzaminy dojrzałości (egzaminy dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych) dla eksternów:

1) najdalej do dnia 1 kwietnia — wykaz byłych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w latach ubiegłych w danej szkole świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);
2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu egzaminów dojrzałości (egzaminów dyplomowych na nauczycieli szkół powszechnych) — wykaz tych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w tym roku świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);

e) prywatne nie mające prawa szkół państwowych szkoły średnie ogólno-kształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, których uczniowie składają egzamin dojrzałości (egzamin dyplomowy na nauczycieli szkół powszechnych) przed państwową komisją egzaminacyjną:

1) najdalej do dnia 1 kwietnia wykaz byłych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w latach ubiegłych w danej szkole świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);
2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu egzaminów dojrzałości (egzaminów dyplomowych na nauczycieli szkół powszechnych) — wykaz tych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w tym roku świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych):

f) inspektoraty szkolne w siedzibie komisji egzaminacyjnej dla czynnych, a nie kwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych:

1) najdalej do dnia 1 kwietnia wykaz tych nauczycieli, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy złożyli w latach ubiegłych obowiązujące egzaminy;
2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu egzaminów — wykaz tych nauczycieli, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy złożyli w tymże roku wymagane egzaminy.

§ 226. Wykazy wymienione w § 225 powinny być sporządzone według wzoru Nr. 18 na podstawie posiadanej przez zakłady naukowe (inspektorów szkolnych) ewidencji personalnej uczniów (słuchaczów, eksternistów, nauczycieli) i byłych uczniów (byłych słuchaczów, eksternistów nauczycieli).

Wykazy powinny być przesłane do powiatowych komend uzupełnień właściwych dla powiatu, na którego obszarze znajduje się ostatnie stałe miejsce zamieszkania rodziców danego ucznia (słuchacza, eksternisty, nauczyciela), wykazane w aktach szkolnych.

W wypadku wyszczególnionym w § 225 pkt. f) inspektor szkolny, przesyłając wykaz według wzoru Nr. 18 podpisuje go w rubryce: „podpis dyrektora" i opatruje pieczęcią inspektoratu.

§ 227. Na podstawie danych o rodzaju wykształcenia, zawartych w wykazach szkół, powiatowi komendanci uzupełnień przystąpią niezwłocznie do uzupełniania wpisów w rubryce „wykształcenie" głównych ksiąg ewidencyjnych.

§ 228. Jeżeli poborowy (ochotnik) nie jest objęty wykazami, nadesłanemi przez zakłady naukowe do powiatowej komendy uzupełnień, jednak udowodni przed komisją poborową lub w powiatowej komendzie uzupełnień świadectwami szkolnemi, nie budzącemi żadnych wątpliwości, że posiada wykształcenie, uprawniające do skróconej czynnej służby wojskowej, należy to wykształcenie przyjąć za ostatecznie stwierdzone.

§ 229. Osoby, które ukończyły szkołę średnią zagraniczną, mogą być przeznaczone do skróconej czynnej służby wojskowej, o ile przedstawią we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień orzeczenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o uznaniu ich świadectw szkół zagranicznych za równorzędne ze świadectwami średnich szkół krajowych. Jeżeli uznanie to będzie uzależnione od złożenia egzaminu uzupełniającego z kilku przedmiotów, osoby te obowiązane będą złożyć ten egzamin przed państwową komisją egzaminacyjną kuratorjum okręgu szkolnego przed terminem wcielenia do szeregów i przedstawić we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień wraz z orzeczeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego świadectwo zagraniczne i świadectwo ze złożenia z pomyślnym wynikiem egzaminu uzupełniającego.

§ 230. Termin i sposób wcielania poborowych (ochotników) do szeregów dla odbycia skróconej czynnej służby wojskowej, oraz rodzaje służby wojskowej, w których poborowi (ochotnicy) mogą odbywać skróconą czynną służbę wojskową, ustala Minister Spraw Wojskowych.

§ 231. Z pośród osób, posiadających wykształcenie, uprawniające w myśl art. 49 do skróconej czynnej służby wojskowej, nie mogą być powołane do tej służby osoby wyszczególnione w art. 54, oraz osoby, karane za jedno z przestępstw, wymienionych w art. 97—108 i 112.

Do stwierdzenia tych okoliczności powołany jest właściwy powiatowy komendant uzupełnień.

§ 232. Osoby, powołane do skróconej czynnej służby wojskowej zostają pozbawione tego prawa w razie uchylenia się od wcielenia do szeregów (art. 126 ustęp 2) lub w razie nieuzyskania warunków mianowania podporucznikiem rezerwy podczas odbywania skróconej czynnej służby wojskowej (art. 52).

Pozbawienie prawa do skróconej czynnej służby wojskowej za uchylenie się od wcielenia przeprowadza powiatowy komendant uzupełnień na podstawie prawomocnego wyroku sądowego, skazującego daną osobę z tego tytułu na jakąkolwiek karę.

§ 233. O utracie prawa do skróconej czynnej służby wojskowej z powodu nieuzyskania warunków mianowania podporucznikiem rezarwy decyduje Minister Spraw Wojskowych względnie organa przez niego do tego upoważnione.

O decyzji tej ma być powiadomiony właściwy powiatowy komendant uzupełniań w trybie ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 55 i 56.

§ 234. Na zasadzie art. 55 podlegają przy poborze bez poddawania przeglądowi lekarskiemu zaliczeniu do pospolitego ruszenia bez broni następujące osoby:

a) duchowni wyznania katolickiego wszystkich obrządków posiadający święcenia, zakonnicy tego wyznania, którzy złożyli śluby, uczniowie seminarjów duchownych, nowicjusze zakonów i zgromadzeń tego wyznania;

b) duchowni kościołów i związków religijnych ewangelickich, a mianowicie: kościoła ewangelicko-augsburskiego, kościoła ewangelicko-reformowanego, ewagelickiego kościoła augsburskiego i helweckiego wyznania, kościoła ewangelicko-unijnego, staroluterskiego, tudzież innych ewangelickich związków religijnych, uznanych przez Państwo Polskie, t. j. wikarjusze, prefekci, djakoni, pastorzy, superintendenci, senjorzy oraz inne osoby, posiadające charakter osób duchownych w myśl uznanych przez Państwo statutów i przepisów kościelnych wymienionych powyżej związków;

c) duchowni prawosławni, posiadający wyższe święcenia, t. j. biskupi, prezbiterzy i djakoni, tudzież zakonnicy, którzy złożyli uroczyste śluby zakonne;

d) uznani przez Państwo Polskie duchowni wyznania marjawickiego;

e) duchowni wyznania mojżeszowego, uznani przez Państwo Polskie (rabini i podrabini, t. j. pomocnicy rabinów);

f) uznani przez Państwo Polskie duchowni wyznania mahometańskiego i karaimskiego;

g) uznani przez Państwo Polskie duchowni wschodniego kościoła staroobrzędowego, nieposiadającego hierarchji duchownej.

§ 235. Celem zaliczenia do pospolitego ruszenia bez broni w myśl art. 55 zainteresowane osoby powinny w dniu stawienia się przed komisją poborową złożyć następujcce dowody:

ad § 234 pkt. a): zaświadczenia wydane przez konsystorze djecezjalne, kurje biskupie lub biskupów oraz przełożonych zakonów i seminarjów duchownych;

ad § 234 pkt. b): zaświadczenia wydane przez konsystorze ewangelicko-augsburski; ewangelicko-reformowany, ewangelicko-unijny, tudzież superintendenturę ewangelickiego kościoła augsburskiego i helweckiego wyznania oraz superitendenta kościoła staroluterskiego, lub przez właściwe władze państwowe i państwowe instytucje naukowe, t. j. przez urzędy wojewódzkie, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz dziekanat odpowiedniego wydziału teologicznego Uniwersytetu Warszawskiego.

ad § 234 pkt. c) i d): zaświadczenia, wydane przez urzędy wojewódzkie, a w m. st. Warszawie — przez Komisarza Rządu;

ad § 234 pkt. e): dokumenty, zawierające zatwierdzenie na stanowisku rabina i podrabina, wystawione przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w myśl art. 43 i 54 przepisów o organizacji gmin wyznaniowych żydowskich z dnia 14 października 1927 r., w brzmieniu rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 kwietnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 500);

ad § 234 pkt. f) i g): zaświadczenia wydane przez urzędy wojewódzkie, a w m. st. Warszawie — przez Komisarza Rządu.

§ 236. Wzory zaświadczeń dla osób, wyszczególnionych w § 234 pkt a), b), c), d), f), g), ze wskazaniem władz, wydających zaświadczenia, zawiera załącznik Nr. 3 do niniejszego rozporządzenia.

§ 237. Osoby, zakwalifikowane przy poborze do kategorji A, B, C lub D (nie wyłączając zaliczonych do ponadkontyngentowych) mogą ubiegać się o ulgę z art. 55 po stawieniu się przed komisją poborową, jeżeli powód niewniesienia prośby o tę ulgę w dniu poboru należycie usprawiedliwią.

W tych wypadkach podanie o przyznanie ulgi wraz z wymaganemi dowodami powinno być wniesione do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, a zagranicą do urzędu konsularnego, które to władze decydują o przyznaniu lub odmowie ulgi.

W razie przyznania takiej ulgi, orzeczenia komisji poborowej kwalifikujące dane osoby do kat. A, B, C lub D nie podlegają unieważnieniu. Mają one moc obowiązującą na wypadek wystąpienia danej osoby ze stanu duchownego lub powołania jej do służby wojskowej na podstawie art. 55.

W razie opuszczenia stanu duchownego przez osobę zakwalifikowaną do kat. B, jest ona obowiązana stanąć ponownie przed komisją poborową na ogólnych zasadach, celem defini-

tywnego ustalenia jej zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Powiatowa władza administracji ogólnej (urząd konsularny) powinna w razie przyznania ulgi z art. 55 po poborze zawiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień, która wyda takiej osobie obowiązujący dokument wojskowy.

Jeżeli osoba, której po poborze przyznano ulgę z art. 55, odbywa czynną służbę wojskową, powiatowa komenda uzupełnień zawiadamia o tem właściwego dowódcę formacji, celem niezwłocznego zwolnienia jej z tej służby, dołączając do zawiadomienia dokument wojskowy.

§ 238. Osoby, które w chwili wstąpienia do stanu duchownego (art. 55) należą do rezerwy lub pospolitego ruszenia, są na czas pozostawania w stanie duchownym wolne od służby wojskowej, przewidzianej dla rezerwy i pospolitego ruszenia. Powołanie ich do służby może nastąpić jedynie na zasadach wymienionych w art. 55 ustęp 2 i 3.

O wstąpieniu do stanu duchownego powinny takie osoby zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, przesyłając mu jeden z dokumentów wymienionych w § 235.

§ 239. O opuszczeniu stanu duchownego przez osoby wymienione w art. 55 przed 31 grudnia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, powinny ich właściwe przełożone władze duchowne, a co do osób wyznania mojżeszowego i wszystkich innych wyznań niechrześcijańskich, uznanych przez Państwo Polskie, właściwe gminy wyznaniowe, niezwłocznie zawiadomić tę powiatową władzę administracji ogólnej, na której obszarze wspomniana osoba przed wystąpieniem ze stanu duchownego miała stałe miejsce zamieszkania, a w Warszawie — Komisarza Rządu. W zawiadomieniu należy podać imię i nazwisko danej osoby, jej rok urodzenia, komisję poborową, przed którą dana osoba stawała do poboru z dołączeniem odpisu dokumentu poborowego względnie wojskowego i podaniem jej nowego adresu.

Osoby te powinny być przedstawione komisji poborowej celem ustalenia ich zdolności fizycznej do służby wojskowej w myśl jednego z punktów A, C, D lub E art. 38. o ile nie zachodzi wypadek wymieniony w § 237.

Osoby, uznane przez komisję poborową za zdolne do czynnej służby wojskowej (kat. A) odbędą, o ile nie ukończyły jeszcze 38 lat życia, czynną służbę wojskową jako szeregowi. Jeżeli osoby te ukończyły 38 lat życia, mają one być zaliczone do pospolitego ruszenia z bronią.

Duchowni, którzy wystąpili ze stanu duchownego po dniu 31 grudnia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, nie podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

§ 240. Postanowienia § 239 nie odnoszą się do tych byłych duchownych, którzy w chwili wstąpienia do stanu duchownego należeli do rezerwy i pospolitego ruszenia. Osoby te po wystąpieniu ze stanu duchownego są obowiązane nadal do służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu w stopniu wojskowym, posiadanym przed wstąpieniem do stanu duchownego zależnie od zdolności fizycznej do służby wojskowej, stwierdzonej w dokumentach wojskowych, jako też od wieku (art. 4 pkt. 2 i 3).

§ 241. Badanie fizycznej zdolności do służby wojskowej osób podpadających pod ustęp 2 i 3 art. 55, które mają być powołane do służby wojskowej, przeprowadzają komisje poborowe na ogólnych zasadach.

Do art. 57 — 65.

§ 242. Uprawnionymi do wnoszenia podań o odroczenie służby wojskowej są:

a) poborowi,

b) ojciec, matka (także nieślubna) dziadkowie i babki oraz rodzeni, przyrodni ślubni lub nieślubni bracia i siostry,

c) ustawowi zastępcy osób wymienionych w punktach a) i b).

§ 243. Termin 14 dniowy dla wnoszenia próśb o odroczenie służby wojskowej (art. 64) obowiązuje tych poborowych, u których warunki, uzasadniające prawo do odroczenia istnieją w dniu uznania ich za zdolnych do czynnej służby wojskowej.

Jeżeli warunki te powstaną po tym dniu, prośba o odroczenie powinna być wniesiona do 4 tygodni od chwili uzyskania wiadomości o powstaniu tych okoliczności.

Podania o przedłużenie odroczenia służby wojskowej, uzyskanego na podstawie art. 57 punkt. 1) lub 2), należy wnosić najdalej do dnia 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończy się poprzednio udzielone odroczenie.

§ 244. Uczniowie szkół średnich, zakwalifikowani podczas poboru głównego do kategorji A przed zakończeniem bieżącego roku szkolnego, którzy z ukończeniem roku szkolnego przechodzą do ostatniej klasy szkoły i uzyskują warunki do odroczenia z art. 61 pkt. 1, mogą wnieść podanie o odroczenie służby wojskowej do 4 tygodni od chwili uzyskania świadectwa szkolnego.

Uczniowie ostatniej klasy szkół średnich (równorzędnych), zakwalifikowani do kategorji A podczas poboru głównego, lecz przed zakończeniem bieżącego roku szkolnego, nie mogą uzyskać odroczenia służby wojskowej z art. 61 pkt. 1. O odroczenie takie mogą się ubiegać jedynie ci z pośród nich, którzy nie zostali dopuszczeni do egzaminu dojrzałości (końcowego) lub egzaminu tego nie zdali, a władze szkolne zezwoliły im na powtórzenie ostatniej klasy (kursu) względnie ponowne przystąpienie do tych egzaminów. Osoby te

powinny podanie wnieść do 4-ch tygodni licząc od daty otrzymania decyzji właściwej władzy szkolnej.

§ 245. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej jako jedynemu żywicielowi rodziny (art. 57 pkt. a) powinny być dołączone następujące dokumenty:

a) wyciąg familijny na podstawie ksiąg ludności stałej względnie ksiąg metrykalnych lub rejestrów urzędu stanu cywilnego. W wyciągu tym powinni być umieszczeni wszyscy członkowie rodziny bez względu na to, czy mieszkają razem czy też odzielnie.

Jeżeli wyciągu takiego z jakiejkolwiek przyczyny nie można dołączyć należy podanie uzupełnić zaświadczeniem urzędu gminnego (magistratu, urzędu meldunkowego lub innej instytucji prowadzącej ewidencję ludności na obszarze danej gminy), o ilości członków danej rodziny, z wymienieniem każdej poszczególnej osoby, oraz ich metryką urodzenia;

b) zaświadczenie urzędu gminnego (magistratu) o stanie majątkowym, dochodach i zarobkach proszącego i jego rodziny. Zaświadczenie to powinno dokładnie wykazywać stan majątkowy z wyszczególnieniem posiadanych nieruchomości oraz wartości i dochodu z posiadanego majątku.

W zaświadczeniu musi być wykazane, czy zainteresowane osoby nie otrzymują jakichkolwiek wsparć lub zapomóg rządowych względnie prywatnych.

§ 246. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej z tytułu odziedziczonego gospodarstwa rolnego należy dołączyć:

a) dowód sposobu nabycia gospodarstwa rolnego, określonego w ustępie 1 art. 59;

b) dowody stwierdzające wielkość gospodarstwa w hektarach oraz jego rodzaj (ogrody, grunty orne, łąki, pastwiska);

c) poświadczenie właściwego urzędu gminnego, że poborowy zajmuje się sam prowadzeniem gospodarstwa oraz że dochód z gospodarstwa wystarcza na wyżywienie jednej rodziny, złożonej z pięciu osób i nie przekracza trzykrotnie takiego dochodu;

d) wyciągi z arkuszy katastralnych, stwierdzające wysokość czystego dochodu katastralnego względnie zoświadczenia władz skarbowych, stwierdzające wysokość podatku gruntowego (§ 269).

§ 247. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej z tytułu odbywania studjów teoretycznych lub praktycznych dołączyć należy zaświadczenie zakładu naukowego, do którego poborowy w danym roku szkolnym uczęszcza, zawierające nazwę szkoły (zakładu naukowego), rok względnie kurs nauki w chwili wydania zaświadczenia oraz okres czasu, potrzebny do zupełnego ukończenia nauki (studjów) w normalnych warunkach.

Uczniowie szkół średnich (równorzędnych) ubiegający się o odroczenie z art. 61 pkt. 1 na tej zasadzie, że władze szkolne zezwoliły im na powtórzenie ostatniej klasy względnie na ponowne przystąpienie do egzaminu dojrzałości (końcowego), powinni do podania o odroczenie dołączyć pisemną decyzję władzy szkolnej w oryginale lub uwierzytelnionym odpisie.

Uczniowie terminujący w rzemiośle u majstrów iub w przedsiębiorstwach fabrycznych, albo odbywający naukę w handlu na podstawie zawartych pisemnych umów o naukę, powinni dołączyć do podania o odroczenie zaświadczenie o odbywaniu nauki rzemiosła względnie nauki handlu, wydane przez zarząd właściwego cechu rzemieślniczego względnie korporacji przemysłowej, o ile przymysłowiec udzielający nauki jest członkiem cechu względnie korporacji. W przeciwnym razie zaświadczenie takie wydają w wypadkach nauki rzemieślniczej — zarząd izby rzemieślniczej, zaś w wypadku nauki w handlu — zarząd izby przemysłowo-handlowej. Zaświadczenia takie mają być potwierdzane.

a) u terminujących w rzemiośle — przez instruktora korporacyj przemysłowych względnie przez wydział przemysłowy danego województwa.

b) u odbywających naukę w handlu — przez właściwą władzę przemysłową.

W braku cechów rzamieślniczych względnie korporacyj przemysłowych, lub o ile izba rzemieślnicza względnie izba przemysłowo-handlowa nie działałaby na danym terenie, zaświadczenia takie powinien wydać instruktor korporacyj przemysłowych względnie właściwa władza przemysłowa.

Zaświadczenia tego rodzaju wydaje władza przemysłowa I instancji, a potwierdza właściwa władza przemysłowa wojewódzka.

§ 248. Jeżeli poborowemu przysługuje prawo do odroczenia czynnej służby wojskowej z 2-ch tytułów jednocześnie, wówczas w podaniu wymienić należy w sposób wyraźny, o jakie odroczenie proszący się ublega.

§ 249 Jeżeli powiatowa władza administracji ogólnej przy rozpatrywaniu podań o odroczenie czynnej służby wojskowej uzna, że dołączone dokumenty są niedostateczne do wydania decyzji, lub gdy dostarczone dokumenty budzą wątpliwość co do ich wiarygodności, powiatowa władza administracji ogólnej przeprowadza dodatkowo potrzebne dochodzenia.

§ 250. Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej dla jedynego żywiciela rodziny (art. 57 pkt. 1) i właściciela odziedziczonego gospodarstwa rolnego (art, 57 pkt. 2) udziela się tylko na przeciąg jednego roku w sposób następujący:

a) poborowym którzy proszą o odroczenie w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 21 lat życia względnie do rozpoczęcia poboru głównego w tym roku kalendarzowym

w którym kończą 22 lata życia — do 1 października tego roku, w którym kończą 22 lat życia,

b) poborowym, którzy proszą o odroczenia w okresie od rozpoczęcia poboru głównego do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia, — do 1 października tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia.

§ 251. Osobom, które posiadają warunki do odroczenia z art. 57 pkt. 1 i 2 w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lat życia tudzież osobom, posiadającym te warunki, które z uzasadnionych przyczyn stawiły się do poboru po wyjściu z wieku poborowego, odroczenie z art. 57 pkt. 1 i 2 nie może być udzielone. Korzystają one natomiast z ulgi 5-cio miesięcznej służby wojskowej, przewidzianej w art. 60 ustęp 2.

Ulga ta może być udzielona również poborowym, zaliczonym do ponadkontyngentowych, jeżeli warunki do odroczenia z art. 57 pkt. 1 lub 2 ustawy powstały po wyjściu danych osób z wieku poborowego i podania zostały wniesione we właściwym terminie, wskazanym w art. 64 ustawy.

Ulga z art. 60 ustęp 2 ma być przyznawana przez powiatową władzę administracji ogólnej na podstawie podania i tych samych dowodów, jakie są wymagane od poborowych przy ubieganiu się o odroczenie służby wojskowej z art. 57 pkt. 1 i 2.

§ 252. Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej poborowym, odbywającym nauki teoretyczne i praktyczne (art. 61) należy udzielać na następujące okresy czasu:

a) poborowym, wyszczególnionym w art. 61 pkt. 1 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia;

b) poborowym, wymienionym w art. 61 pkt. 2 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego w którym kończą 23 lat życia;

c) poborowym, wymienionym w art. 61 pkt. 3 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego w którym kończą 25 lat życia;

d) poborowym, wymienionym w art. 61 pkt. 4 — do 1 października tego roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia.

§ 253. Odroczenia, przewidziane w art. 61 pkt. 2 i 3 mogą być udzielane jednorazowo t. j zgóry na okres czasu, przewidziany w § 252 pkt. b) lub c), jednak tylko w granicach, potrzebnych dla ukończenia studjów.

§ 254. Poborowi korzystający z odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 57 pkt. 3 (art. 61) mogą w okresie wieku poborowego ubiegać się o odroczenie służby wojskowej na podstawie art. 57 pkt. 1 i 2 względnie o ulgę w myśl art. 60 ustęp 2 tylko w razie powstania okoliczności, uzasadniających prawo do takiego odroczenia (ulgi), jeżeli wniosą podanie o odroczenie (ulgę) w terminie, określonym w art. 64 ustęp 1 zdanie drugie.

Poborowi korzystający z odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 61 pkt. 2 lub 3 względnie z przedłużenia odroczenia na podstawie art. 62, a którzy stawali do poboru w okresie wieku poborowego, nie mogą po wyjściu z tego wieku uzyskać ulgi z art. 60 ustęp 2.

§ 255. Poborowym, wymienionym w art. 61 pkt. 2, którzy do terminu wskazanego w § 252 pkt. b) nie ukończyli studjów, a udowodnią:

1) że są zwyczajnymi słuchaczami politechniki (w kraju lub zagranicą) na wydziałach mechanicznym, elektrotechnicznym, mierniczym, chemicznym, inżynierji lądowej, inżynierji wodnej, — względnie

2) że są zwyczajnemi słuchaczami wydziałów medycyny lub weterynarji uniwersytetów krajowych — względnie

3) że zgłaszali się przed wstąpieniem do wyższego zakładu naukowego ochotniczo do wojska, lecz nie zostali przyjęci z powodu braku warunków fizycznych —
można na podstawie art. 62 zależnie od okresu czasu, potrzebnego do ukończenia studjów, przedłużyć odroczenie służby wojskowej z art. 61 pkt 2 § 252 pkt. b) jednak najdalej do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia.

Przedłużenie odroczeń służby wojskowej w myśl art. 62 może być udzielone dopiero po upływie okresu czasu, przewidzianego w § 252 pkt. b).

§ 256. Przedłużenie odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 62 (§ 255) nie może być udzielone poborowym, którzy zmienili rodzaj studjów, dla których poprzednio uzyskiwali odroczenia w myśl art. 61 pkt. 2, nawet w tym wypadku, gdyby nowo rozpoczęte studja odpowiadały wymienonym w § 255 pkt. 1 i 2.

§ 257. Prośby o przedłużenie odroczeń w myśl art. 62 (§ 255) powinny być wniesione do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej najdalej w terminie do dnia 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończy się poprzednio udzielone odroczenie.

Poborowym, którzy z usprawiedliwionych przyczyn stanęli do poboru, w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lub 24 lata życia i posiadają warunki do odroczeń z art. 61 pkt. 2, mogą być udzielone odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 62 do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia, jeżeli odpowiadają warunkom, wskazanym w § 255 pkt 1, 2 i 3.

§ 258. Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ustalić inne terminy końcowe dla odro-

czeń służby wojskowej, niż to przewidują §§ 250, 252, 255 i 257.

§ 259. Udzielone odroczenie gaśnie samo przez się przed upływem okresu, oznaczonego w art. 61 względnie 62 z chwilą ukończenia przez poborowego nauki lub opuszczenia zakładu naukowego, o czem dana osoba musi w ciągu 8 dni zawiadomić tę powiatową władzę administracji ogólnej, która jej odroczenia udzieliła.

§ 260. Odroczenia służby wojskowej nie mogą być udzielane poborowym, którym udowodniono przestępstwo, przewidziane w art. 97—108 i w art. 112, względnie przeciwko którym wdrożono dochodzenie w celu udowodnienia jednego z tych przestępstw. Rozstrzygnięcie podania poborowego o odroczenie, przeciwko któremu wdrożono takie dochodzenie, może nastąpić dopiero z chwilą jego umorzenia lub po uprawomocnieniu się wyroku uwalniającego.

§ 261. Z pośród wniesionych podań o odroczenie służby wojskowej powinny być natychmiast po wniesieniu indywidualnie załatwione podania o odroczenie z tytułu studjów, wymienionych w art. 61 pkt. 2 lub 3. O każdem udzielonem odroczeniu z art. 61 pkt. 2 lub 3 należy natychmiast po powzięciu decyzji zawiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień.

O odroczeniach z art. 57 pkt. 1 i 2 oraz 61 pkt. 1 i 4, tudzież o ulgach z art. 60 ustęp 2, udzielonych osobom, które stanęły do poboru głównego, powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są zawiadomić powiatową komendę uzupełnień ogólnym imiennym wykazem, najdalej w przeciągu 2-ch miesięcy od chwili zakończenia poboru głównego. O udzieleniu odroczenia lub ulgi po tym terminie, powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są zawiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień każdorazowo bezzwłocznie po powzięciu decyzji, przyznającej odroczenie lub ulgę.

Zarówno indywidualne zawiadomienia o udzielonych odroczeniach, jak też ogólne imienne wykazy udzielonych odroczeń powinny zawierać dane, wyszczególnione we wzorze Nr. 19.

§ 262. Pod pojęciem „syna" z art. 58 należy rozumieć również synów legitymowanych przez następne małżeństwo lub przez decyzję właściwej władzy (per rescriptum principis), jak niemniej synów przysposobionych (adoptowanych).

§ 263. Niezdolność do pracy zawodowej o której mowa w art. 58, może być spowodowana wiekiem, ułomnością fizyczną lub umysłową.

Osoby, wymienione w art. 58 pkt. 2 które odbywają czynną służbę wojskową lub naukę szkolną, mają być traktowane przy rozpatrywaniu podań o odroczenie służby wojskowej za niezdolne do pracy zawodowej.

§ 264. Niezdolność do pracy mężczyzn— członków rodziny poborowego, z wyjątkiem tych, którzy z mocy samej ustawy powinni być uważani za niezdolnych do pracy zawodowej oraz wymienionych w § 263 ustęp 2, stwierdza komisja poborowa, zaś niezdolność kobiet — powiatowa władza administracji ogólnej przez lekarza powiatowego (rządowego).

Stan niezdolności do pracy należy określać procentowo, biorąc pod uwagę rodzaj pracy zawodowej badanej osoby.

W razie obłożnej choroby członka rodziny poborowego, grożącej utratą życia na wypadek odbycia jakiejkolwiek podróży, badanie zdolności jego do pracy zawodowej może przeprowadzić na zarządzenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej najbliższy lekarz rządowy po stwierdzeniu w jego obecności tożsamości chorej osoby przez organ samorządowy.

W tych wypadkach fakt obłożnej choroby członka rodziny musi być uprzednio stwierdzony w drodze dochodzeń administracyjnych.

§ 265. Osoby, u których stwierdzono mniej niż 35% utraty zdolności do pracy, uważa się za zdolne do pracy zawodowej, osoby zaś, które zdolność tę utraciły ponad 55%, należy uważać za zupełnie niezdolne do pracy zawodowej.

W wypadku określenia niezdolności w granicach od 35 do 55% rozstrzyga władza udzielająca odroczenia, czy ze względu na zachodzące warunki należy daną osobę uważać za zdolną lub niezdolną do pracy.

§ 266. Stwierdzona niezdolność do pracy członków rodziny poborowego może być trwała lub czasowa. W orzeczeniu, określającem stan niezdolności do pracy badanej osoby należy każdorazowo zaznaczyć, do której z tych dwóch kategoryj zalicza się dany wypadek, przyczem w odniesieniu do czasowej niezdolności należy, o ile możności, określić przypuszczalny czas jej trwania. Osoby, u których stwierdzono trwałą niezdolność do pracy zawodowej, nie podlegają przy ponownem ubieganiu się poborowego o odroczenie służby wojskowej powtórnemu badaniu pod względem niezdolności do pracy zawodowej.

§ 267. Siostry poborowych po 18-tym roku życia mogą być brane pod uwagę jako członkowie rodziny wspierający lub zarobkujący tylko w tym wypadku, o ile zostanie stwierdzone przez powiatowe władze administracji ogólnej, że mogą one zastąpić poborowych w charakterze jedynego żywiciela rodziny i w tych tylko wypadkach należy je poddać badaniu co do ich zdolności do pracy zawodowej.

Bracia poborowych, którzy wyemigrowali i przebywaju stale zagranicą, względnie zamieszkują oddzielnie od rodziny, której utrzy-

manie zależne jest od pracy poborowego, a nie posiadają majątku ani też dochodu, by mogli dostatecznie pomagać w utrzymaniu tej rodziny, nie mogą być brani pod uwagę przy ocenie warunków, na podstawie których poborowy ubiega się o odroczenie jako jedyny żywiciel.

§ 268. Ponowne badanie niezdolności do pracy zawodowej członków rodziny poborowego może nastąpić tylko na zarządzenie kierownika wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w razie wniesienia przez osoby wymienione w § 242 odwołania od orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej, odmawiającego udzielenia odroczenia z art. 57 pkt. 1 z powodu uznania tych członków przez komisję poborową za zdolnych do pracy zawodowej.

W tych wypadkach badanie stopnia niezdolności do pracy zawodowej mężczyzn — członków rodziny poborowego przeprowadza komisja rozpoznawcza.

Ponowne badanie kobiety — członka rodziny poborowego zarządza kierownik wojewódzkiej władzy administracji ogólnej tylko wtedy, gdy orzeczenie lekarza powiatowego wydaje się niejasne lub nieuzasadnione ze stanowiska wiedzy lekarskiej.

Badanie to przeprowadza na zarządzenie kierownika wojewódzkiej władzy administracji ogólnej:

a) delegowany przez wydział zdrowia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej lekarz rządowy lub

b) cywilny szpital publiczny komisyjnie przy współudziale lekarza rządowego, delegowanego przez wojewódzki wydział zdrowia.

§ 269. Odroczenie terminu czynnej służby wojskowej z tytułu odziedziczenia w linji zstępnej gospodarstwa rolnego może być udzielone właścicielom odziedziczonych gospodarstw rolnych, których obszar użytków rolnych (ogrody, grunty orne, łąki i pastwiska) nie przekracza 24 ha:

a) na obszarze województw: pomorskiego i poznańskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego — jeżeli podlegający podatkowi gruntowemu czysty dochód katastralny z tego gospodarstwa wynosi od 35 do 105 złotych rocznie;

b) na obszarze wojdwództw: krakowskiego lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz części cieszyńskiej województwa śląskiego — jeżeli podlegający podatkowi gruntowemu czysty dochód katastralny z tego gospodarstwa wynosi od 25 do 75 złotych rocznie;

c) na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego oraz powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, ostrowskiego, ostrołęckiego, szczuczyńskiego, suwalskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego — jeżeli według obowiązujących obecnie przepisów podatek gruntowy z tego gospodarstwa wynosi od 10 do 30 złotych rocznie;

d) na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i wileńskiego oraz powiatów: białostockiego, bielskiego, grodzieńskiego, sokólskiego, wołkowyskiego, województwa białostockiego — jeżeli według obowiązujących obecnie przepisów podatek gruntowy z tego gospodarstwa wynosi od 8 do 24 złotych rocznie.

§ 270. Właścicielom odziedziczonych gospodarstw rolnych, z których czysty dochód katastralny lub podatek gruntowy będzie mniejszy od minimalnych norm, wskazanych w § 269 pkt. a), b), c), d) — może być udzielone odroczenie terminu odbycia czynnej służby wojskowej, o ile obszar użytków rolnych w odziedziczonych przez nich gospodarstwach (ogrody, grunty orne, łąki i pastwiska) wynosi przynajmniej 8 ha.

Wskazane powyżej kwoty dochodu lub podatku powinny być udowodnione wyciągami z arkuszy katastralnych względnie zaświadczeniami władz skarbowych.

§ 271. Za gospodarstwo rolne odziedziczone uważać należy to, które poborowy obejmuje w posiadanie po śmierci spadkodawcy tytułem dziedzictwa ustawowego, testamentowego, zapisu lub darowizny na wypadek śmierci.

Przez linję zstępną należy rozumieć dzieci ślubne, nieślubne, legitymowane przez następne małżeństwo względnie legitymowane przez decyzję właściwej władzy (per rescriptum principis) oraz przysposobieńców wraz z ich potomstwem.

§ 272. Władzami właściwemi do rozstrzygania podań o odroczenia czynnej służby wojskowej są powiatowe władze administracji ogólnej, w których listach poborowych wpisana jest osoba, ubiegająca się o odroczenie.

§ 273. Jeżeli miejsce stałego zamieszkania lub pobytu poborowego, starającego się o odroczenie służby wojskowej albo członków jego rodziny, jest położone na obszarze innej powiatowej władzy administracji ogólnej, anіżeli tej, w której listach poborowych jest on wpisany, może władza wskazana w § 272 odnieść się w drodze delegacji do powiatowych władz administracji ogólnej, właściwych dla miejsca stałego zamieszkania względnie pobytu poborowego lub członków jego rodziny o przeprowadzenie wywiadu w sprawie stosunków rodzinnych i majątkowych danych osób, jak również o stwierdzenie zdolności do pracy zawodowej członków rodziny poborowego.

§ 274. O przyznaniu lub odmowie poborowemu odroczenia z jednego z tytułów przewidzianych w art. 57 względnie ulgi z art. 60 ustęp 2 właściwa powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia poborowego pisemnem orzeczeniem. Pisemne orzeczenie powinno być stronie zainteresowanej przesłane najdalej w ciągu 2-ch tygodni od powzięcia decyzji.

Jeżeli poborowemu przyznane zostało odroczenie z art. 57 pkt. 1 lub 2 względnie ulga z art. 60 ustęp 2 w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej, powiatowa władza administrajci ogólnej przesyła pisemne zawiadomienie o udzieleniu odroczenia ze pośrednictwem powiatowej komendy uzupełnień do właściwej formacji, celem doręczenia szeregowemu.

Zwolnienie takiego szeregowego z czynnej służby wojskowej powinno nastąpić najdalej w ciągu 3-ch dni po otrzymaniu przez formację wojskową zawiadomienia o udzielonem odroczeniu lub po upływie 5-ciu miesięcy od chwili wcielenia w razie udzielenia ulgi z art. 60 ustęp 2, — jeżeli w tym czasie nie przebywa w areszcie lub w szpitalu. W tych wypadkach zwolnienie ma nastąpić z dniem zwolnienia z aresztu lub szpitala.

Dowódca formacji wojskowej odsyła zwolnionego szeregowego do miejsca zamieszkania, zawiadamiając o tem właściwą powiatową komendę uzupełnień przy zwrocie jego dokumentów ewidencyjnych. Powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia o dokonanem zwolnieniu szeregowego właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

Przejazd szeregowego z formacji wojskowej do miejsca zamieszkania odbywa się na zasadzie ogólnych przepisów o przejazdach kolejami pojedyńczych osób wojskowych.

Czas odbytej czynnej służby wojskowej zalicza się takim szeregowym na poczet ustawowego okresu czynnej służby wojskowej.

§ 275. Powiatowe władze administracji ogólnej mają prowadzić ewidencję osób, którym udzielono odroczenia czynnej służby wojskowej względnie ulgę z art. 60 ustęp 2 na wykazach według wzoru Nr. 19.

Wykazy te mają być prowadzone imiennie według roczników, a w obrębie każdego rocznika według kolejności przyznanych odroczeń (ulg).

§ 276. Od odmownej decyzji w sprawie przyznania odroczenia służby wojskowej z art. 57 pkt. 1, 2 i 3 względnie ulgi z art. 60 ustęp 2 przysługuje poborowemu prawo odwołania się na zasadach, ustalonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem z dnia 28 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

§ 277. Odwołanie się od orzeczenia komisji poborowej względnie powiatowej władzy administracji ogólnej, dotyczącego stopnia niezdolności do pracy zawodowej członka rodziny poborowego, może nastąpić tylko w związku z odwołaniem się od orzeczenia odmawiającego przyznania odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej z art. 57 pkt. 1.

Do art. 66.

§ 278. Z chwilą wcielenia do szeregów celem odbycia czynnej służby wojskowej poborowego, który jest pracownikiem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa, umowa o pracę ulega rozwiązaniu.

Nie dotyczy to pracowników, powołanych do odbycia 5-cio miesięcznej czynnej służby wojskowej, przewidzianej w art. 60 ustęp 2, o ile stosunek pracy w chwili powołania pracownika do czynnej służby wojskowej trwał nieprzerwanie rok w danem przedsiębiorstwie.

Pracodawca nie może wypowiedzieć ani rozwiązać umowy o pracę zarówno z powodu powołania pracownika do 5-cio miesięcznej służby wojskowej, jako też podczas jej trwania.

Wszelkie umowy, zawierające zrzeczenie się przez pracownika uprawnień przysługujących mu na zasadzie niniejszego paragrafu są nieważne.

Rozdział VI.

Powszechny obowiązek wojskowy zagranicą.

Do art. 18, 22, 32 ustęp ostatni i 65 ustęp ostatni.

§ 279. Pod względem sposobu wykonania powszechnego obowiązku wojskowego zagranicą rozróżnia się trzy kategorje obywateli polskich:

a) przebywających na obszarze wolnego miasta Gdańska;

b) przebywających w krajach europejskich;

c) przebywających w krajach poza Europą.

Obywatele polscy, mający miejsce stałego zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska, jako też ci obywatele polscy, którzy przebywając na obszarze wolnego miasta Gdańska nie mają miejsca stałego zamieszkania w kraju, lub których miejsce stałego zamieszkania w kraju nie jest znane, zgłaszają się do rejestrów i spisów poborowych u komisarza generalnego Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk. Obowiązek stawienia się do poboru powinny te osoby spełnić przed komisją poborową, właściwą dla powiatu starogardzkiego.

§ 280. Obywatele polscy, przebywający na obszarze wolnego miasta Gdańska, którzy mają miejsce stałego zamieszkania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązani są zgłosić się do rejestrów i spisów poborowych u władz, właściwych dla miejsca stałego zamieszkania. Obowiązek stawienia się do poboru mają osoby te wykonać przed właściwą dla nich komisją poborową. W uzasadnionych wypadkach osoby te mogą stanąć do poboru w drodze delegacji przed komisją poborową, właściwą dla powiatu starogardzkiego.

§ 281. Obywatele polscy, przebywający stale zagranicą w krajach europejskich obowiązani są zgłosić się do rejestrów i spisów poborowych we właściwym urzędzie konsularnym. Obowiązek stawienia się do poboru mają osoby te spełnić przed właściwą konsularną ko-

misją poborową, o ile pobór zagranicą został zarządzony, w przeciwnym razie osoby te korzystają z przesunięcia terminu stawienia się do poboru aż do odwołania. W razie przyjazdu ich na obszar wolnego miasta Gdańska lub Rzeczypospolitej Polskiej na czas dłuższy niż 6 miesięcy powinni stawić się po upływie tego czasu do poboru na ogólnych zasadach.

§ 282. Obywatele polscy, przebywający stale zagranicą w krajach poza Europą, obowiązani są zgłosić się do rejestrów i spisów poborowych we właściwym urzędzie konsularnym.

Osoby te w czasie przebywania w krajach poza Europą nie podlegają obowiązkowi stawienia się do poboru.

W razie przyjazdu tych osób na czas dłuższy niż 6 miesięcy do krajów europejskich, na obszar wolnego miasta Gdańska lub na obszar Państwa Polskiego dotyczą ich po upływie tego czasu pod względem obowiązku stawienia się do poboru te same przepisy, jakie obowiązują obywateli, przebywających zagranicą w krajach europejskich (§ 281).

§ 283. Obywatele polscy, przebywający czasowo zagranicą, obowiązani są zgłosić się do rejestrów i spisów poborowych u władz, właściwych dla ich stałego miejsca zamieszkania w kraju. Obowiązek stawienia się do poboru powinny osoby te spełnić przed właściwą dla nich komisją poborową w kraju.

§ 284. Zwołanie konsularnej komisji poborowej może nastąpić:

a) w razie dobrowolnego zgłoszenia się obywateli przebywających stale zagranicą celem uregulowania swego stosunku do służby wojskowej;

b) w razie zarządzenia poboru zagranicą.

Każdorazowe zwołanie konsularnej komisji poborowej w wypadku wyszczególnionym w pkt. a) może nastąpić jedynie na podstawie upoważnienia, wydanego przez Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Zarządzenie poboru zagranicą należy do Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

Przygotowanie i przeprowadzenie poboru na podstawie dobrowolnych zgłoszeń, jako też w wypadku zarządzenia poboru obowiązkowego unormują każdorazowo zarządzenia Ministra Spraw Zagranicznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 285. Konsularne komisje poborowe mogą być zwołane przez urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej tylko w krajach europejskich.

§ 286. W skład konsularnej komisji poborowej wchodzą:

a) kierownik urzędu konsularnego względnie jego zastępca — jako przewodniczący;

b) attaché wojskowy poselstwa względnie jego zastępca lub urzędnik konsularny, o ile możności posiadający stopień oficera rezerwy:

c) lekarz, powołany przez urząd konsularny, o ile możności obywatel polski.

Do każdej konsularnej komisji poborowej powinien być przydzielony jeden urzędnik konsularny w charakterze referenta.

§ 287. Do zakresu działania konsularnej komisji poborowej należy:

a) orzekanie o fizycznej zdolności do służby wojskowej osób stających przed komisją, w myśl art. 38 pkt. A — E;

b) orzekanie o przyznaniu lub odmowie prawa do odroczeń służby wojskowej, przewidzianych w art. 61, tudzież do ulg, przewidzianych w art. 55.

§ 288. Konsularne komisje poborowe urzędują zasadniczo w lokalu urzędu konsularnego.

Przeprowadzenie wszelkich czynności przygotowawczych do poboru należy do obowiązków kierownika urzędu konsularnego.

§ 289. Tryb urzędowania konsularnej komisji poborowej, jak również obowiązki i prawa poszczególnych jej członków są takie same, jakie ustalono dla komisyj poborowych w kraju (§§ 28 — 33, 35 — 51, 164 — 182).

Paragrafy 137 — 145 oraz 234 — 241 mają analogiczne zastosowanie w urzędach konsularnych.

§ 290. Techniczne przeprowadzenie przeglądu lekarskiego przez konsularną komisję poborową ma odpowiadać w drodze analogji postanowieniom obowiązującym dla komisyj poborowych w kraju (§§ 164—182) z tą różnicą, że:

a) obowiązki lekarzy komisji poborowej przechodzą całkowicie na lekarza konsularnej komisji poborowej;

b) nie mogą być zagranicą stosowane postanowienia o ekspertyzie lekarskiej (§§ 195 — 198) oraz o przymusowem leczeniu poborowych w szpitalach publicznych (§§ 205—209);

c) zastępujący wojskowego członka komisji poborowej attaché wojskowy poselstwa względnie urzędnik konsularny (§ 286 pkt. b) nie prowadzi głównej księgi ewidencyjnej, natomiast sporządza wyciągi ewidencyjne, które służą powiatowemu komendantowi uzupełnień za podstawę do wypełnienia głównej księgi ewidencyjnej.

§ 291. Kierownik urzędu konsularnego powinien przed rozpoczęciem badania lekarskiego w obecności osób, podlegających badaniu, odebrać od lekarza w miejsce przysięgi przyrzeczenie przez podanie ręki, iż wyda orzeczenie według najlepszej wiedzy i sumienia.

§ 292. Niezwłocznie po zakończeniu poboru kierownik urzędu konsularnego przesyła

wyciągi z list poborowych i wyciągi ewidencyjne na osoby, które stanęły przed konsularną komisją poborową, do tych powiatowych władz administracji ogólnej, do których przesłał wyciągi ze spisów poborowych na te same osoby. O ile do poboru stawały osoby, które nie były zamieszczone w spisach poborowych, wówczas wyciągi z list poborowych i wyciągi ewidencyjne należy przesłać do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla ich miejsca zamieszkania w kraju, a jeżeli takiego nie mają do jednej z powiatowych władz administracji ogólnej wskazanych w § 105 ustęp 5.

Powiatowe władze administracji ogólnej po wpisaniu danych do list poborowych przesyłają wyciągi z tych list i wyciągi ewidencyjne do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, celem wypełnienia głównych ksiąg ewidencyjnych.

§ 293. Osoby, które stawiły się przed konsularną komisją poborową otrzymują takie same poświadczenia lub dokumenty, stwierdzające stosunek do służby wojskowej jak poborowi w kraju.

§ 294. Osoby, przebywające stale zagranicą w krajach europejskich, powinny stawić się zasadniczo do poboru w urzędzie konsularnym, właściwym dla ich miejsca zamieszkania, tylko w razie zwołania konsularnej komisji poborowej. Jeżeli jednak poboru nie zarządzono, kierownik urzędu konsularnego udziela im po ukończeniu spisu poborowych (31 grudnia) przesunięcia terminu stawienia się do poboru aż do odwołania oraz przesyła im odpowiednie zawiadomienie o tem. Takie same zaświadczenia otrzymują każdorazowo osoby stale przebywające zagranicą w krajach poza Europą po ukończeniu spisu poborowych.

Osoby, przebywające czasowo zagranicą w krajach europejskich powinny zasadniczo stawić się do poboru w kraju z chwilą osiągnięcia wieku poborowego. Osoby takie mogą w uzasadnionych wypadkach (choroba, ubóstwo, praca zarobkowa, studja) otrzymać od kierownika urzędu konsularnego przesunięcie terminu stawienia się do poboru w kraju, o ile najdalej do dnia 1 maja wniosą do urzędu konsularnego odpowiednio umotywowane podania.

Przesunięć takich należy udzielać dla poborowych, posiadających warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49) — najdalej do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia, dla wszystkich innych zaś poborowych — najdalej do 1 września tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia.

Osobom, które udowodnią zaświadczeniem zakładu naukowego, że odbywają studja, dla których przewidziane jest przedłużenie odroczenia służby wojskowej do 25 roku życia (§ 255), kierownik urzędu konsularnego może udzielać przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju do 1 lipca tego roku, w którym kończą 25 lat życia,

§ 295. Przesunięcia terminu stawienia się do poboru mogą być udzielane każdorazowo tylko na przeciąg jednego roku.

§ 296. Kierownik urzędu konsularnego przesyła osobom, którym przesunął termin stawienia się do poboru w kraju, odpowiednie zawiadomienie, w którem należy dokładnie wymienić datę, do której przesunięcia udzielono, oraz zaznaczyć, czy dana osoba może takie przesunięcie uzyskać jeszcze raz w następnym roku, czy też przesunięcie terminu jest udzielone po raz ostatni

§ 297. Osoby, korzystające z przesunięcia terminu stawienia się do poboru w kraju mogą, o ile przed upływem terminu przesunięcia zwołana będzie konsularna komisja poborowa, prosić o pozwolenie stawienia się przed tą komisją. Urzędy konsularne mogą zezwoleń tych udzielać tylko w drodze wyjątku, stosownie do otrzymanych od Ministra Spraw Zagranicznych instrukcyj.

§ 298. Osoby, które po upływie terminu przesunięcia stawienia się przed komisją poborową w kraju nie stawią się przed właściwą komisją poborową, będą uważane za uchylające się od poboru i podlegają rygorom przewidzianym w § 322. Osoby takie nie mogą odbywać skróconej czynnej służby wojskowej w myśl art. 49. Na osobach tych ciąży nadal obowiązek stawienia się przed komisją poborową zgodnie z postanowieniami art. 35.

§ 299. O udzielonych przesunięciach terminu stawienia się do poboru kierownik urzędu konsularnego zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej do dnia 1 lipca jednym imiennym wykazem według wzoru Nr. 20.

§ 300. Osoby, które stawały już przed komisją poborową w kraju i otrzymały kategorję B (czasowa niezdolność do czynnej służby wojskowej) mogą stanąć do ponownego przeglądu w przewidzianym terminie przed konsularną komisją poborową, jeżeli taka będzie zwołana. W przeciwnym razie osoby te mogą prosić i uzyskać przesunięcie terminu ponownego stawienia się do poboru na ogólnych zasadach.

§ 301. Osoby, które wyjechały z kraju nielegalnie w celu uchylenia się od powszechnego obowiązku wojskowego, nie mogą korzystać z przesunięcia terminu stawienia się do poboru w kraju.

§ 302. Urzędy konsularne mogą udzielać odroczeń służby wojskowej tylko w wypadkach określonych w art. 61.

§ 303. Urzędy konsularne mogą udzielać odroczeń służby wojskowej z art. 61 jedynie tym osobom które zostały przez komisję poborową (konsularną lub w kraju) uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategorja A).

§ 304. Uprawnienia urzędów konsularnych do udzielania odroczeń z art. 61 w granicach wieku, ustawą przewidzianych, odnoszą się zarówno do osób, które starają się o odroczenie po raz pierwszy, jako też do tych, które ubiegają się o przedłużenie odroczeń udzielonych im poprzednio przez właściwe władze administracji ogólnej w kraju.

Terminy i sposób ubiegania się o odroczenia względnie o przedłużenie odroczenia, tudzież sposób udzielania tych odroczeń oraz prowadzenia ich ewidencji jest taki sam, jaki obowiązuje w kraju. Urzędy konsularne są również uprawnione do przedłużania odroczeń służby wojskowej w myśl art. 62 na warunkach przewidzianych w § 255.

§ 305. Osoby, terminujące zagranicą w rzemiośle u majstrów oraz terminujące w handlu powinny do podania o odroczenie z art. 61 pkt. 4 załączyć dowody, stwierdzające tę okoliczność, a wystawione przez kompetentne urzędy względnie instytucje przemysłowe lub handlowe zagranicą.

§ 306. W razie odmownego załatwienia przez urząd konsularny próśb o udzielenie odroczenia przysługuje proszącemu na ogólnych zasadach prawo odwołania się do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca jego stałego zamieszkania w kraju, a jeżeli takiego nie posiada — do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla tej powiatowej władzy administracji ogólnej, która od urzędu konsularnego otrzymała wyciągi ze spisów i list poborowych.

Odwołania powinny być wniesione w drodze przez właściwy urząd konsularny.

§ 307. O udzielonych odroczeniach urząd konsularny zawiadamia niezwłocznie właściwą powiatową władzę administracji ogólnej imiennym wykazem według wzoru Nr. 21.

§ 308. Osoby czasowo przebywające zagranicą są obowiązane po upływie terminu odroczenia lub w razie jego nieprzedłużenia stawić się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w kraju na wezwanie lub w terminie ogłoszonym przez urzędy konsularne, celem odbycia czynnej służby wojskowej.

Osoby, przebywające czasowo zagranicą w celach okolicznościowych, które podlegają powołaniu do czynnej służby wojskowej, są obowiązane stawić się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień celem odbycia czynnej służby wojskowej niezwłocznie po upływie terminu ważności paszportu zagranicznego.

Osoby, które osiedliły się w sposób legalny na stale zagranicą i zakwalifikowane zostały przez komisję poborową w kraju względnie przez konsularną komisję poborową do kategorji A, będą powołane do czynnej służby wojskowej lub też zaliczone do ponadkontyngentowych, zależnie od zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych.

§ 309. Osoby, które w nakazanym terminie do kraju nie powrócą, a okoliczności tej nie usprawiedliwią świadectwem lekarskiem, stwierdzającem obłożną chorobę i niezdolność do podróży, będą uważane za uchylające się od powszechnego obowiązku wojskowego.

Nazwiska tych osób podaje powiatowy komendant uzupełnień do wiadomości właściwego urzędu konsularnego, celem zastosowania w stosunku do nich postanowień § 322.

W razie powrotu takiej osoby do kraju w okresie wieku, w którym podlega ona powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, powiatowy komendant uzupełnień wdraża przeciwko niej obowiązujące dochodzenia sądowo-karne, a niezależnie od tego powołuje ją niezwłocznie do odbycia czynnej służby wojskowej, o ile jest jeszcze w wieku, obowiązującym w myśl art. 35 do tej służby.

§ 310. Powołanie osób, przebywających stale zagranicą, do czynnej służby wojskowej następuje zapomocą kart powołania, doręczonych przez urzędy konsularne, tylko na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Przejazd od miejsca zamieszkania zagranicą do granicy Państwa Polskiego odbywa się na koszt Skarbu Państwa stosownie do zarządzeń urzędów konsularnych. Przejazd od granicy Państwa do miejsca postoju formacji odbywają powołane osoby na podstawie dołączonych do kart powołania biletów na przejazd.

§ 311. W razie obłożnej choroby powołany jest obowiązany zawiadomić o tem niezwłocznie właściwy urząd konsularny, zwracając otrzymaną kartę powołania oraz dołączając do zawiadomienia świadectwo lekarskie, stwierdzające rodzaj choroby tudzież niezdolność do podróży. Kierownik urzędu konsularnego jest obowiązany zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień o niemożności stawienia się powołanego do służby wojskowej z powodu choroby, przesyłając jednocześnie otrzymane świadectwo lekarskie. W tych wypadkach chorego nie należy ponownie powoływać w danym roku kalendarzowym.

Powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia na tej podstawie właściwego dowódcę formacji o nieprzybyciu danej osoby, żądając zwrotu dokumentów ewidencyjnych.

§ 312. Konsularne komisje rozpoznawcze są zwoływane warunkowo tylko w wypadku przeprowadzania zagranicą poboru obowiązkowego.

§ 313. Zadaniem konsularnej komisji rozpoznawczej jest:

a) ponowne badanie stanu zdrowia i orzekanie o fizycznej zdolności do służby wojskowej osoby, co do której zaszła różnica zdań pomiędzy członkami konsularnej komisji poborowej;

b) ponowne badanie i orzekanie o stopniu zdolności do służby wojskowej w wypadku unieważnienia lub uchylenia w drodze nadzoru orzeczeń konsularnej komisji poborowej.

Uchwały powzięte przez konsularną komisję rozpoznawczą są ostateczne.

§ 314. W skład konsularnej komisji rozpoznawczej wchodzą:

a) kierownik generalnego urzędu konsularnego względnie jego zastępca;

b) attaché wojskowy poselstwa względnie wyższy urzędnik konsularny, o ile możności posiadający stopień oficera rezerwy;

c) dwaj lekarze powołani przez generalny konsulat, o ile możności obywatele polscy.

Konsularne komisje rozpoznawcze urzędują w lokalu generalnego konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej.

W krajach europejskich, w których Rzeczpospolita Polska nie utrzymuje generalnych konsulatów, Minister Spraw Zagranicznych może zwołać konsularną komisję rozpoznawczą przy którymkolwiek z urzędów konsularnych i na przewodniczącego wyznaczyć kierownika urzędu konsularnego. W tych wypadkach w skład konsularnej komisji rozpoznawczej nie mogą wchodzić osoby, które jako członkowie konsularnej komisji poborowej brały udział w wydaniu orzeczeń, rozpatrywanych przez konsularną komisję rozpoznawczą.

Czynności, związane ze zwołaniem konsularnej komisji rozpoznawczej oraz z przygotowaniem i urządzeniem jej lokalu, tryb urzędowania tudzież prawa i obowiązki jej członków są w drodze analogji takie same, jakie obowiązują komisje rozpoznawcze w kraju, z tą różnicą, że konsularna komisja rozpoznawcza nie może badanej osoby wysyłać na ekspertyzę szpitalną.

§ 315. W wypadkach przekazania orzecznictwa w sprawie ustalania fizycznej zdolności do służby wojskowej osób, wymienionych w § 313, konsularnej komisji rozpoznawczej, urzędy konsularne przesyłają wyciągi z listy poborowej odnoszące się do tych osób do właściwego generalnego urzędu konsularnego, lub do urzędu konsularnego, przy którym będzie uruchomiona konsularna komisja rozpoznawcza w myśl § 314 ustęp 3.

Konsularna komisja rozpoznawcza prowadzi jedynie listę rozpoznawczą (wzór Nr. 9), do której wpisuje dane, zawarte w otrzymanych od urzędów konsularnych wyciągach z list poborowych.

Powzięta przez konsularną komisję rozpoznawczą decyzja oraz nadane przez wojskowego członka tej komisji przeznaczenie do rodzaju służby wojskowej mają być wpisane do listy rozpoznawczej oraz do nadesłanego przez urzędy konsularne wyciągu z listy poborowej, który należy temu urzędowi następnie zwrócić.

Po otrzymaniu wyciągu z listy poborowej od konsularnej komisji rozpoznawczej, oraz w wypadku przewidzianym w § 313 pkt. a) również założonego przez wojskowego członka konsularnej komisji poborowej wyciągu ewidencyjnego, urząd konsularny wpisuje decyzję do listy poborowej, poczem przesyła wyciąg z listy poborowej wraz z wyciągiem ewidencyjnym do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej w kraju, a danej osobie wysyła obowiązujący dokument, stwierdzający stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego.

§ 316. Wezwanie osoby, podlegającej zbadaniu przez konsularną komisję rozpoznawczą, zarządza kierownik generalnego urzędu konsularnego względnie kierownik urzędu konsularnego, przy którym została uruchomiona konsularna komisja rozpoznawcza na podstawie wniosku otrzymanego z właściwego urzędu konsularnego względnie, o ile chodzi o wypadki, o których mowa w § 313 pkt. b) — po zawiadomieniu o unieważnieniu względnie uchyleniu w drodze nadzoru orzeczenia konsularnej komisji poborowej.

§ 317. Koszty, związane ze sporządzeniem rejestrów, spisów i list poborowych oraz koszty przesyłania właściwym osobom poświadczeń o zgłoszeniu się do rejestrów i spisów poborowych, tudzież koszty związane z urzędowaniem konsularnej komisji rozpoznawczej pokrywa się z budżetu danego urzędu konsularnego.

§ 318. Osoby, zgłaszające się dobrowolnie do konsularnej komisji poborowej względnie wezwane do tej komisji na podstawie zarządzenia obowiązkowego poboru zagranicą powinny przejazd do komisji oraz z powrotem do miejsca zamieszkania zagranicą pokryć z własnych funduszów.

W wypadku zarządzenia obowiązkowego poboru zagranicą może kierownik urzędu konsularnego zwrócić osobom wezwanym do poboru koszty przejazdu, o ile osoby te przedstawią urzędowe świadectwa ubóstwa, wystawione przez właściwe władze zagraniczne lub instytucje społeczne.

§ 319. Osoby, przebywające zagranicą czasowo, które obowiązane są stawić się do poboru lub dla odbycia czynnej służby wojskowej w kraju, powinny koszty przejazdu do komisji poborowej w kraju lub do miejsca ich stałego zamieszkania w kraju pokryć z własnych funduszów.

§ 320. Koszty przejazdu od miejsca stałego zamieszkania zagranicą do miejsca urzędowania konsularnej komisji rozpoznawczej ponoszą wezwane osoby z tem, że po stawieniu się przed tą komisją będą one danej osobie zwrócone. Wydatki z tem związane mają być pokryte z budżetu danego urzędu konsularnego zwołującego te komisje.

§ 321. Osobom, przebywającym stale zagranicą w krajach europejskich i poza Europą, które nie uczyniły zadość obowiązkowi zgłosze-

nia się do rejestrów i spisów poborowych oraz meldunkowemu, urzędy konsularne nie powinny przyznawać ulg i ułatwień, wchodzących w zakres ich swobodnej oceny, a związanych z pobytem tych osób zagranicą.

W razie przyjazdu takich osób do kraju będą one karane przez władze administracji ogólnej, w wypadku zaś, przewidzianym w art. 100 — przez władze sądowe.

§ 322. Osobom, przebywającym zagranicą obowiązanym lub wezwanym do powrotu do kraju celem spełnienia obowiązku wojskowego, o ile nie usprawiedliwiły niestawiennictwa w myśl obowiązujących przepisów po terminie wyznaczonym na powrót, urzędy konsularne nie powinny wydawać ani przedłużać paszportu na pobyt zagranicą, ani też dokonywać innych czynności konsularnych, mogących im ten pobyt ułatwić lub przedłużyć.

O każdym stwierdzonym wypadku uchylenia się danej osoby od poboru należy zawiadomić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej w kraju, zaś właściwego powiatowego komendanta uzupełnień — jeżeli chodzi o stwierdzone wypadki uchylania się od służby wojskowej.

W wypadkach wyjątkowych urzędy konsularne mogą za pośrednictwem Ministra Spraw Zagranicznych stawiać wnioski na pozbawienie obywatelstwa polskiego osób uchylających się od służby wojskowej.

W razie przyjazdu takich osób do kraju będą one pociągnięte do odpowiedzialności sądowo-karnej w myśl obowiązujących przepisów.

§ 323. Powiatowe władze administracji ogólnej zawiadamiają właściwe powiatowe komendy uzupełnień o wszelkich wpisach do list poborowych, uskuteczniamych na podstawie zawiadomień, wykazów i wyciągów, otrzymanych od urzędów konsularnych.

Powiatowi komendanci uzupełnień zarządzą na tej podstawie odpowiednie uzupełnienie głównych ksiąg ewidencyjnych.

Rozdział VII.

Koszty stawienia się poborowych i członków rodzin.

Do art. 67.

§ 324. Koszty doprowadzenia uchylających się od poboru w tych wypadkach, gdy kosztów tych nie można ściągnąć od danych osób z powodu ubóstwa, ponoszą urzędy gminne (magistraty).

§ 325. W wypadkach wezwania członków rodzin poborowych do badania specjalnego, koniecznego dla powzięcia decyzji w sprawie odroczenia służby wojskowej z art. 57 pkt. 1, koszty przejazdów do badania specjalnego pokrywa się z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Rozdział VIII.

O służbie ochotniczej.

Do art. 68 — 70.

§ 326. Ochotnicy mogą być przyjmowani do tych rodzajów broni, które określi Minister Spraw Wojskowych w każdorazowem zarządzeniu o zaciągu ochotniczym. Ponadto ochotnicy mogą być przyjmowani do szkół wojskowych.

Ochotnicy mają prawo wyboru jednego z tych rodzajów broni, o ile odpowiadają warunkom dla danego rodzaju broni ustalonym.

Prawo wyboru formacji ochotnikom nie przysługuje.

§ 327. Zaciąg ochotniczy zarządza corocznie Minister Spraw Wojskowych.

Dowódcy okręgów korpusów podają za pośrednictwem powiatowych komendantów uzupełnień do publicznej wiadomości, w jakim terminie i na jakich warunkach przeprowadzony będzie w danym roku zaciąg ochotniczy.

§ 328. Osoby, mające zamiar odbyć czynną służbę wojskową w charakterze ochotników powinny wnieść do powiatowej komendy uzupełnień, właściwej dla stałego miejsca zamieszkania, własnoręcznie pisane podanie, dołączając następujące dokumenty:

a) poświadczenie obywatelstwa polskiego,

b) metrykę urodzenia,

c) świadectwo nienagannego prowadzenia się, zalegalizowane przez powiatową władzę administracji ogólnej.

d) zezwolenie ojca względnie prawnego opiekuna na wstąpienie do wojska, o ile zgłaszający się jest niepełnoletni, spisane protokólarnie we właściwym urzędzie gminnym (magistracie), lub przedstawione w formie aktu notarjalnego, bądź też w formie jakiegokolwiek aktu pisemnego, uwierzytelnionego przez właściwe władze względnie organa (sąd, notarjusz).

§ 329. Prócz dokumentów, wymienionych w § 328 powinni do podania dołączyć:

a) ochotnicy, mający warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49) — świadectwa szkolne, uzasadniające powołanie ich do skróconej czynnej służby wojskowej, oraz zobowiązanie do takiej służby, wystawione według wzoru Nr. 22;

b) ochotnicy do marynarki wojennej bez prawa do skróconej czynnej służby wojskowej — świadectwo szkolne z ukończenia co najmniej 2-ch klas szkoły powszechnej, świadectwa ewentualnej znajomości rzemiosła, a jeżeli pełnili służbę w marynarce wojennej innego państwa lub w marynarce handlowej również wszelkie dokumenty stwierdzające tę służbę, oraz zobowiązanie do pozostania po ukończeniu czynnej służby wojskowej jeszcze na przeciąg 2-ch lat w charakterze nadterminowego, wystawione według wzoru Nr. 23;

c) ochotnicy do lotnictwa bez prawa do skróconej czynnej służby wojskowej — świadectwo szkolne z ukończenia co najmniej 7 klas szkoły powszechnej, świadectwa ewentualnej znajomości rzemiosła, a ponadto zobowiązanie do pozostania po ukończeniu dwuletniej czynnej służby wojskowej jeszcze na trzy lata jako szeregowi nadterminowi w charakterze mechanika względnie pilota lub strzelca samolotowego, wystawione według wzoru Nr. 24;

d) wszyscy inni ochotnicy — zobowiązanie do odbycia czynnej służby wojskowej, wystawione według wzoru Nr. 22.

§ 330. Podania o przyjęcie do czynnej służby wojskowej w charakterze ochotnika mają być wniesione do właściwej powiatowej komendy uzupełnień zasadniczo w okresie od dnia ogłoszenia zaciągu ochotniczego do dnia 1 maja.

Osoby, które po dniu 1 maja kończą średnie zakłady naukowe i uzyskują warunki do skróconej czynnej służby wojskowej, mogą wnosić podanie o przyjęcie na ochotnika najpóźniej do dnia 1 lipca.

Minister Spraw Wojskowych może w razie potrzeby wyznaczyć inne terminy końcowe dla przyjmowania podań ochotników.

§ 331. Podania osób, które nie odpowiadają wymogom art. 68 pkt. 1, 2, 4 i 5 oraz §§ 328—330 powiatowy komendant uzupełnień załatwia odmownie, nie powołując takich osób przed komisję poborową.

§ 332. Nazwiska osób, których podania odpowiadają ustalonym w §§ 328 — 330 wymogom, wpisuje powiatowy komendant uzupełnień do listy ochotników, założonej według wzoru Nr. 9.

Z chwilą zamknięcia zaciągu ochotniczego powiatowy komendant uzupełnień przesyła do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wykaz zgłoszonych ochotników (wzór Nr. 25) wraz z podaniami i dokumentami, celem wypowiedzenia się w ciągu jednego tygodnia, czy nie zachodzą jakiekolwiek przeszkody w przyjęciu ich do wojska.

Podania ochotników, wyszczególnione w § 330 ustęp 2 mają być przez powiatowe władze administracji ogólnej bezzwłocznie opinjowane i zwrócone do powiatowych komend uzupełnień.

§ 333. Termin stawienia się ochotników przed komisją poborową będzie wskazany w obwieszczeniach o poborze lub też w imiennem wezwaniu przesłanem przez powiatowego komendanta uzupełnień.

Nieusprawiedliwionego niestawienia się ochotnika w wyznaczonym terminie do przeglądu lekarskiego nie należy uważać za uchylanie się od przeglądu, lecz jako cofnięcie zgłoszonego zamiaru wstąpienia do czynnej służby wojskowej w charakterze ochotnika.

Przymusowe dostawianie takich ochotników do komisji poborowej jest niedopuszczalne.

§ 334. Przegląd lekarski ochotników odbywa się na ogólnych zasadach.

§ 335. Do czynnej służby wojskowej mogą być przyjmowani zasadniczo tylko tacy ochotnicy, których stan zdrowia odpowiada bez zastrzeżeń kat. A.

Minister Spraw Wojskowych może zezwolić na przyjmowanie pewnych kategoryj ochotników, którzy przez komisję poborową zostali zakwalifikowani do kat. A przy istnieniu drobnych wad fizycznych.

Wysyłanie ochotników na ekspertyzę do szpitali wojskowych jest niedopuszczalne.

Podczas przeglądu lekarskiego ochotników przez komisję poborową wojskowy członek komisji prowadzi listę ochotników, wypełniając poszczególne rubryki tej listy w sposób, obowiązujący przy wypełnianiu listy poborowej.

W rubryce „orzeczenie komisji poborowej" należy wpisywać:

a) o ile ochotnik zostanie zakwalifikowany do kat. A bez zastrzeżeń względnie przy istnieniu takich wad fizycznych, które na zasadzie § 335 ustęp 2 nie stoją na przeszkodzie w przyjęciu ochotnika do czynnej służby wojskowej— słowa: „zdolny do czynnej służby wojskowej";

b) we wszystkich innych wypadkach — słowa: „niezdolny do czynnej służby wojskowej jako ochotnik".

Dla ochotników uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej członek wojskowy komisji poborowej poleca sporządzać aneksy do głównych ksiąg ewidencyjnych.

Listy ochotników przechowuje powiatowy komendant uzupełnień.

§ 336. Po zbadaniu ochotników przez komisję poborową powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia:

a) uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej — o przyjęciu zgłoszenia;

b) uznanych za niezdolnych do czynnej służby wojskowej jako ochotników—o nieprzyjęciu zgłoszenia, zwracając im jednocześnie za pokwitowaniem dokumenty osobiste.

§ 337. Ochotnicy uznani za zdolnych do czynnej służby wojskowej podlegają wcieleniu do szeregów na ogólnych zasadach.

§ 338. Ochotnicy powinni być powołani celem odbycia czynnej służby wojskowej do tego rodzaju broni, który został przez nich ostatecznie wybrany. Przeniesienie ich do innego rodzaju broni może nastąpić jedynie w wypadku, gdy w czasie czynnej służby okażą się nieodpowiadającymi warunkom, wymaganym w danym rodzaju broni, i to tylko za ich uprzednią zgodą.

W razie braku zgody na przeniesienie do innego rodzaju broni ze strony ochotnika powinien on być zwolniony ze służby ochotniczej.

§ 339. Jeżeli w czasie odbywania przez ochotnika czynnej służby wojskowej powstaną okoliczności, uzasadniające prawo do odroczeń służby wojskowej z art. 57 pkt. 1 i 2, odroczenia takie mogą być udzielane na ogólnych zasadach, począwszy od dnia 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym ochotnik osiąga wiek poborowy.

Czasu czynnej służby wojskowej, pozostałego do odbycia po wygaśnięciu odroczenia, nie uważa się więcej za służbę ochotniczą, lecz za służbę obowiązkową.

§ 340. Ochotnik może być zwolniony przed ukończeniem ustawowego okresu służby ochotniczej tylko wówczas, gdy tego wymagają szczególnie ważne okoliczności. W tych wypadkach o zwolnieniu ochotnika decyduje właściwy dowódca okręgu korpusu względnie inna władza wojskowa, upoważniona do tego przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 341. Ochotnicy, którzy w czasie odbywania czynnej służby wojskowej uznani będą w drodze rewizji lekarskiej za nieodpowiadających warunkom kategorji A, powinni być zwolnieni z szeregów.

Ochotnicy tacy, jeżeli w chwili zwolnienia nie osiągnęli wieku poborowego, będą obowiązani stawić się do poboru głównego z ich właściwym rocznikiem poborowym, celem ostatecznego ustalenia ich stosunku do służby wojskowej w myśl art. 38.

W wypadkach, gdy ochotnik w chwili wydania decyzji przez komisję rewizyjno-lekarską nie osiągnął jeszcze wieku poborowego, decyzja tej komisji powinna brzmieć: „czasowo niezdolny do czynnej służby wojskowej, aż do poboru właściwego rocznika", bez względu na to, czy choroba lub cierpienie powodujące zwolnienie z wojska, wymagają kwalifikacji do jednej z kategoryj B, C, D lub E.

§ 342. Postanowienia § 341 nie mają zastosowania do ochotników, zwolnionych z czynnej służby wojskowej w drodze postępowania rewizyjno-lekarskiego w tym roku, w którym kończą 21 lub więcej lat życia. W tych wypadkach stosują się do nich przepisy, obowiązujące przy zwalnianiu w drodze postępowania rewizyjno-lekarskiego szeregowych, którzy odbywają obowiązkową czynną służbę wojskową.

§ 343. Ochotnicy, zwolnieni ze służby ochotniczej z jakichkolwiek powodów przed ukończeniem ustawowego jej okresu i przed osiągnięciem wieku poborowego, są obowiązani do stawienia się do poboru narówni z poborowymi ich rocznika.

Służbę odbytą w charakterze ochotnika zalicza się na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej w stosunku dzień za dzień.

§ 344. Ochotnicy, którzy odbyli ustalony dla nich okres czasu czynnej służby wojskowej przechodzą do rezerwy z rocznikiem, z którym zostali wcieleni do szeregów, wolni są natomiast od obowiązku stawienia się do poboru z ich rocznikiem poborowym.

Ochotnicy pozostają w rezerwie i w pospolitem ruszeniu przez okres czasu, ustalony w art. 4 pkt. 2 i 3.

§ 345. Dokumenty ewidencyjne ochotników, zwolnionych z czynnej służby wojskowej z jakichkolwiek powodów przed upływem ustawowego okresu czasu czynnej służby wojskowej, powinny być przechowane w powiatowej komendzie uzupełnień do chwili uregulowania stosunku do służby wojskowej tych osób przy poborze ich rocznika.

§ 346. Kandydaci do szkół wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych, składają podania o przyjęcie do komendanta danej szkoły.

Kandydaci, którzy na podstawie wstępnego badania lekarskiego w szkole oraz w wyniku egzaminu konkursowego zostaną uznani przez komendę szkoły jako posiadający warunki przyjęcia do szkoły, o ile do chwili przyjęcia nie mają jeszcze uregulowanego stosunku do służby wojskowej, powinni być przedstawieni komisji poborowej, właściwej dla miejsca postoju danej szkoły, celem ostatecznego ustalenia ich zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Komisja poborowa, badająca kandydatów, urzęduje w składzie przewidzianym w art. 17; ponadto komenda danej szkoły powinna delegować do tej komisji lekarza szkoły w charakterze opinjodawczym i doradczym, który przedstawia jej orzeczenia z badania wstępnego w szkole jako dowody pomocnicze przy wydaniu orzeczenia przez komisję poborową.

§ 347. Czas urzędowania komisji poborowej dla badania kandydatów do wymienionych wyżej szkół ustala na podstawie wniosku komendanta danej szkoły właściwy dowódca okręgu korpusu w porozumieniu z wojewódzką władzą administracji ogólnej.

Kandydaci, zakwalifikowani przez komisję poborową jako zdolni do czynnej służby wojskowej i przyjęci do szkoły, mają być prowadzeni w ewidencji powiatowej komendy uzupełnień, właściwej dla ich miejsca stałego zamieszkania.

W tym celu powiatowi komendanci uzupełnień, na których obszarze odbyło się badanie kandydatów do szkół, są obowiązani przesłać właściwym powiatowym komendantom uzupełnień wyciągi ewidencyjne kandydatów.

§ 348. Osoby, przyjęte do szkół wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych, są traktowane narówni z ochotnikami, o ile nie osiągnęły wieku poborowego.

§ 349. Czasu, przebytego w szkole, nie zalicza się szeregowym-uczniom na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej. Szeregowi tacy w razie opuszczenia szkoły przed jej ukoń-

czeniem (zwolnienie, wydalenie), są obowiązani odbyć czynną służbę wojskową, bądź to skróconą w myśl art. 49, bądź też ustaloną w art. 4, zależnie od powodów opuszczenia szkoły, co normuje ustawa o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego z dnia 18 lipca 1924 r., uzupełniona i zmieniona w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 347), a ogłoszona w jednolitym tekście obwieszczeniem Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 603).

W wyjątkowych wypadkach można takim szeregowym zaliczyć na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej czas przebyty w szkole częściowo lub w całości.

§ 350. Powiatowy komendant uzupełnień przesyła co roku do dnia 1 kwietnia powiatowej władzy administracji ogólnej wykaz wszystkich ochotników, którzy zostali wcieleni do szeregów lub przyjęci do szkół wojskowych. O zwolnieniu ochotników z wojska przed odsłużeniem ustawowego okresu czynnej służby wojskowej powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia każdorazowo powiatową władzę administracji ogólnej.

Wykazy oraz zawiadomienia, o których wyżej mowa, służą powiatowej władzy administracji ogólnej za podstawę do uzupełnienia list poborowych.

§ 351. Obywatele państw obcych, proszący o przyjęcie ich do czynnej służby w wojsku polskiem, powinni wnieść podania do powiatowych komend uzupełnień w tym samym terminie, jaki jest przewidziany dla ochotników-obywateli polskich.

Podania tych osób przesyła powiatowy komendant uzupełnień do powiatowej władzy administracji ogólnej celem oświadczenia się co do zachowania się petenta i jego prawomyślności względem Państwa Polskiego.

Po uzyskaniu odpowiedzi powiatowa komenda uzupełnień przedstawia podanie wraz z opinją powiatowej władzy administracji ogólnej w drodze służbowej Ministrowi Spraw Wojskowych, celem uzyskania zezwolenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

O decyzji Prezydenta Rzeczypospolitej powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia zainteresowaną osobę pisemnie.

W razie przychylnego rozstrzygnięcia podania powiatowy komendant uzupełnień wyznacza termin stawienia się tych osób przed komisją poborową (główną lub dodatkową) i zawiadamia o tem osobę zainteresowaną.

Powołanie takich osób do czynnej służby wojskowej może nastąpić tylko w razie zakwalifikowania ich do kategorji A bez zastrzeżeń.

§ 352. Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Spraw Wewnętrznych zarządzić zaciąg ochotniczy obywateli polskich, zamieszkałych zagranicą.

Rozdział IX.

O kontyngensie.

Do art. 72 i 73.

§ 353. Osoby, urlopowane w myśl art. 72, mogą być w czasie trwania urlopu powołane do odbycia dalszego okresu czynnej służby wojskowej w granicach przewidzianych w art. 4 pkt. 1 a), b), c), jednak najdalej do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia.

Minister Spraw Wojskowych może zarządzić przeniesienie do rezerwy szeregowych, którym na podstawie art. 72 skrócony został czas czynnej służby wojskowej, przewidziany w art. 4 pkt. 1 a), b), c).

§ 354. Zaliczenie do ponadkontyngentowych może nastąpić najpóźniej w następnym roku kalendarzowym po zakwalifikowaniu poborowego do kategorji A, a jeżeli korzystał z odroczenia służby wojskowej — w następnym roku po wygaśnięciu odroczenia.

§ 355. Ponadkontyngentowych, którzy zostali powołani do czynnej służby wojskowej, przenosi się do rezerwy po upływie ustawowego czasu służby czynnej, licząc od dnia ich wcielenia, albo w terminie wcześniejszym ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Ponadkontyngentowi, niepowołani do czynnej służby wojskowej zostają przeniesieni do rezerwy zasadniczo z ich właściwym rocznikiem poborowym.

Poborowi, którzy zostali zakwalifikowani do kategorji A w okresie poboru innego rocznika i zaliczeni będą do ponadkontyngentowych, o ile nie mogli być powołani do czynnej służby wojskowej, przechodzą do rezerwy bez wyszkolenia z tym rocznikiem, z którym stawali do poboru.

Zaliczenia do ponadkontyngentowych dokonują powiatowi komendanci uzupełnień w sposób i w terminie, ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Zaliczonym do ponadkontyngentowych powiatowy komendant uzupełnień wydaje dokument stwierdzający ich stosunek do służby wojskowej.

Rozdział X.

Czynna służba wojskowa, służba w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

A. Czynna służba wojskowa.

Do art. 74 i 75.

§ 356. Rozkaz o wcieleniu rekruta wydaje Minister Spraw Wojskowych corocznie po usta-

leniu wyników poboru i zapotrzebowań rekruta na uzupełnienie poszczególnych formacyj wojska.

Wcielenie osób, podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej w myśl art. 4, 49, 60 ustęp 2 i 73 ustęp 1 oraz ochotników dokonują powiatowe komendy uzupełnień na podstawie corocznych rozkazów Ministra Spraw Wojskowych, ustalających terminy wcielenia i rozdzielnik rekruta.

Poborowi, którzy stają do poboru po okresie wcielenia osób, uprawnionych do skróconej czynnej służby wojskowej i mają warunki do odbycia tej służby, podlegają wcieleniu w terminach, które Minister Spraw Wojskowych uzna za stosowne dla interesów wojska.

Poborowi obowiązani do czynnej służby wojskowej w myśl art. 4, podlegają wcieleniu do szeregów w tym samym roku kalendarzowym, w którym uznani zostali za zdolnych do czynnej służby wojskowej, a najpóźniej w następnym roku kalendarzowym.

Poborowi, którzy w tym czasie nie zostaną wcieleni do szeregów, powinni być zaliczeni do ponadkontyngentowych.

Osób, wybranych na posłów lub senatorów nie powołuje się do czynnej służby wojskowej przez czas piastowania mandatu.

§ 357. Poborowych i ochotników, podlegających wcieleniu do szeregów, powołuje powiatowy komendant uzupełnień do odbycia czynnej służby wojskowej zapomocą kart powołania.

Karty powołania przesyłają powiatowi komendanci uzupełnień co najmniej na 14 dni przed terminem stawienia się powołanych w formacji wojskowej do właściwych władz (urzędów gminnych, magistratów) listem poleconym lub za pokwitowaniem, załączając przytem wykaz numerów bieżących przesłanych kart powołania.

§ 358. Urzędy gminne (magistraty) doręczają karty powołania niezwłocznie, względnie w terminie oznaczonym przez władze wojskowe.

W razie chwilowej nieobecności powołanego w domu, kartę powołania należy doręczyć głowie rodziny lub obecnemu w domu pełnoletniemu członkowi rodziny, a w razie ich nieobecności w domu — gospodarzowi domu (mieszkania), administratorowi względnie dozorcy domu, którzy są obowiązani ją przyjąć i doręczyć powołanemu niezwłocznie po jego powrocie do domu.

§ 359. Jeżeli powołany wyjechał z miejsca zamieszkania na dłuższy przeciąg czasu (w celach zarobkowych lub na studja) albo zmienił miejsce stałego zamieszkania, urząd gminny (magistrat) zwraca kartę powołania właściwej powiatowej komendzie uzupełnień natychmiast po ustaleniu tych faktów, z podaniem nowego dokładnego adresu powołanego względnie, o ile miejsce pobytu powołanego nie jest zarządowi gminy (magistratu) znane pomimo poszukiwań — z odpowiedniem wyjaśnieniem, uzasadniającem nieznalezienie adresu.

§ 360. Potwierdzenia odbioru doręczonych kart powołania powinny urzędy gminne (magistraty) zwrócić powiatowym komendantom uzupełnień w jaknajkrótszym czasie, a najpóźniej w przeciągu 10-ciu dni od chwili ich otrzymania z powiatowej komendy uzupełnień.

§ 361. Powiatowy komendant uzupełnień po otrzymaniu od urzędów gminnych (magistratów) kart powołania, niedoręczonych z powodu zmiany miejsca zamieszkania powołanych względnie wyjazdu ich na dłuższy przeciąg czasu w celach zarobkowych lub na studja, przesyła dla powołanych nowe karty powołania za pośrednictwem urzędu gminnego (magistratu) nowego miejsca zamieszkania (pobytu).

§ 362. Po otrzymaniu kart powołania, niedoręczonych z powodu niemożności ustalenia miejsca pobytu powołanego, powiatowy komendant uzupełnień zestawia imienne wykazy tych osób i przesyła te wykazy do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, celem niezwłocznego ich poszukiwania.

§ 363. W razie odmowy przyjęcia karty powołania, powołanie uważa się mimo to za dokonane i wezwany obowiązany jest stawić się w oznaczonym dniu w formacji wojskowej dla odbycia czynnej służby wojskowej pod odpowiedzialnoscią karną. Fakt odmowy przyjęcia karty powołania organ doręczający powinien stwierdzić protokólarnie w obecności jednego świadka i zwrócić ją wraz z protokółem za pośrednictwem właściwego urzędu gminnego (magistratu) powiatowemu komendantowi uzupełnień. W tych wypadkach powiatowy komendant uzupełnień obowiązany jest sporządzić niezwłocznie doniesienie karne.

§ 364. Poborowi (ochotnicy) są obowiązani stawić się w formacjach wojskowych w dniu, oznaczonym w karcie powołania.

Zagubienie lub zniszczenie karty powołania nie zwalnia powołanego od stawienia się we właściwej formacji wojskowej w terminie, oznaczonym w karcie powołania.

§ 365. Niestawienie się poborowego (ochotnika) w oznaczonym terminie w formacji wojskowej, celem odbycia czynnej służby wojskowej, może być usprawiedliwione tylko w razie jego obłożnej choroby, uniemożliwiającej mu przejazd do formacji.

W tych wypadkach poborowy (ochotnik) jest obowiązany najdalej na 5 dni przed upływem terminu wskazanego w karcie powołania zawiadomić o tem powiatowego komendanta uzupełnień za pośrednictwem właściwego urzędu gminnego, dołączając do zawiadomienia otrzymaną kartę powołania oraz świadectwo lekarskie, stwierdzające obłożną chorobę i niezdolność do podróży.

§ 366. Świadectwo lekarskie powinno być wystawione przez lekarza powiatowego (rządowego) według wzoru Nr. 26.

W razie niemożności uzyskania takiego świadectwa, należy przedstawić świadectwo lekarza prywatnego, na którem naczelnik gminy powinien stwierdzić powody niemożności uzyskania świadectwa lekarza powiatowego (rządowego).

W razie niemożności uzyskania wogóle świadectwa lekarskiego, naczelnik gminy (magistrat) powinien stwierdzić, że poborowy (ochotnik) jest obłożnie chory i podać powody, dla których nie można było uzyskać świadectwa lekarskiego. Poborowi (ochotnicy), którzy przesłali do powiatowej komendy uzupełnień takie zaświadczenia są obowiązani przesłać do P. K. U. najdalej w ciągu 14-dni obowiązujące świadectwo lekarskie.

Jeżeli we wskazanym 14-to dniowym terminie nie będzie przesłane do P. K. U. świadectwo lekarskie, poborowy (ochotnik) otrzymuje nową kartę powołania. Jeżeli stawienie się poborowego (ochotnika) w terminie, wyznaczonym w ponownej karcie powołania z powodu trwającej obłożnej choroby jest jeszcze niemożliwe, powinien on przesłać do P. K. U. obowiązujące świadectwo lekarskie. Ponowne usprawiedliwianie niemożności stawienia się z powodu obłożnej choroby zaświadczeniem naczelnika gminy (magistratu) jest niedopuszczalne.

Koszty wezwania lekarza powiatowego (rządowego) w celu wydania świadectwa o niemożności stawienia się w formacji wojskowej ponosi poborowy (ochotnik).

§ 367. Świadectwa lekarzy prywatnych, o których mowa w ustępie 2-gim § 366 powinny być o ile możności wystawione według wzoru Nr. 26. W razie niemożności przestrzegania tego wzoru świadectwo takie musi w sposób wyraźny stwierdzić:

a) że poborowy (ochotnik) jest obłożnie chory (z dokładnem podaniem rodzaju choroby);

b) że stwierdzona obłożna choroba czyni go niezdolnym do przejazdu do formacji wojskowej;

c) przypuszczalny okres trwania obłożnej choroby.

§ 368. Pod pojęcie obłożnej choroby w rozumieniu § 365 ustęp 1 podpadają wszelkie stany gorączkowe począwszy od 38^0 wzwyż wszystkie choroby zakaźne oraz ciężkie uszkodzenia cielesne (utrata ręki, nogi, złamanie ręki, nogi i t. p.).

§ 369. Powiatowy komendant uzupełnień po otrzymaniu świadectwa lekarza powiatowego (rządowego) lub prywatnego obowiązany jest sprawdzić, czy świadectwa te pod względem treści odpowiadają przepisom § 366 i § 367.

W razie potwierdzającym, jak również w wypadku przedstawienia przez poborowego (ochotnika) po raz pierwszy zaświadczenia naczelnika gminy (magistratu) o obłożnej chorobie, powiatowy komendant uzupełnień udziela choremu przesunięcia terminu wcielenia — w pierwszym wypadku na okres uwidoczniony w świadectwie lekarskiem. zaś w drugim wypadku na okres 14 dni. Udzielone przesunięcie terminu wcielenia zapisuje powiatowy komendant uzupełnień w specjalnym terminarzu według wzoru Nr. 27, poborowemu zaś wysyła przez urząd gminny kartę urlopową (wzór Nr. 28) wraz z nową kartą powołania i ewentualnie z biletem na przejazd. O udzielonem przesunięciu terminu wcielenia powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia formację, do której taki poborowy (ochotnik) jest przeznaczony.

Jeżeli poborowy (ochotnik) nadal nie będzie mógł stawić się w formacji w powtórnie wyznaczonym terminie, z powodu trwającej obłożnej choroby, powinien przedstawić ponownie świadectwo lekarskie, lecz wystawione już tylko przez lekarza powiatowego (rządowego). W tych wypadkach powiatowy komendant uzupełnień udziela mu dalszego urlopu i przesyła mu ponownie dokument urlopowy wraz z nową kartą powołania.

Gdyby stan zdrowia poborowego (ochotnika) wymagał leczenia dłuższego niż trzy miesiące, licząc od terminu wyznaczonego dla stawienia się w formacji wojskowej w pierwszej karcie powołania, wówczas powiatowy komendant uzupełnień przesuwa poborowemu (ochotnikowi) termin powołania do czynnej służby wojskowej aż do terminu najbliższego wcielenia do szeregów (wzór Nr. 29).

Jeżeli poborowy (ochotnik) również i w tym terminie nie może wskutek trwającej obłożnej choroby stawić się do odbycia czynnej służby wojskowej, jest on obowiązany przedstawić właściwej P. K. U. świadectwo lekarza powiatowego (rządowego), jak wskazano w §§ 366 i 367.

Po otrzymaniu takiego świadectwa powiatowy komendant uzupełnień występuje do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej z wnioskiem na ponowne zbadanie przez komisję poborową zdolności danej osoby do służby wojskowej w myśl art. 39.

§ 370. Osoby, obowiązane do czynnej służby wojskowej, a pozostające pod śledztwem w dochodzeniu sądowo-karnem wciela się do wojska w zwyczajnych, ustawą i niniejszem rozporządzeniem przewidzianych terminach, o ile przebywają na wolnej stopie natomiast osadzonych w areszcie śledczym wciela się dopiero po uchyleniu aresztu śledczego w najbliższym terminie wcielania.

Osoby, obowiązane do odbywania czynnej służby wojskowej, a skazane prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności, wciela się do wojska, o ile nie zastosowano postanowień art. 9, dopiero po odbyciu (darowaniu) kary, w najbliższym terminie wcielenia.

§ 371. W razie stwierdzenia, że poborowy (ochotnik) mimo doręczenia mu karty powołania nie wyjechał we właściwym czasie do wyznaczonej formacji wojskowej, celem zgłoszenia się do czynnej służby wojskowej, naczelnik gminy (magistrat) jest obowiązany odstawić go za pośrednictwem swych organów lub też przy pomocy organów policji państwowej niezwłocznie do powiatowej władzy administracji ogólnej, która zarządza odesłanie go do właściwej terytorjalnie P. K. U.

Naczelnik gminy (magistrat) ma prowadzić ewidencję osób urlopowanych z powodu obłożnej choroby oraz czuwać, ażeby osoby te wyjeżdżały z gminy w terminie, wskazanym w kartach powołania.

§ 372. Po upływie 7 dni od daty wyznaczonej dla ukończenia wcieleń formacje wojskowe powinny podać powiatowym komendantom uzupełnień nazwiska tych poborowych (ochotników) którzy nie stawili się w formacji, zwracając jednocześnie ich dokumenty ewidencyjne.

Powiatowy komendant uzupełnień sporządza na tej zasadzie niezwłocznie wykazy uchylających się od wcielenia do szeregów, które przesyła powiatowym władzom administracji ogólnej celem ich ścigania.

Jednocześnie sporządza on doniesienie karne na tych poborowych, którym karty powołania zostały należycie doręczone, a którzy nie usprawiedliwili niestawienia się w formacji wojskowej. Doniesienia karne powinny być przesłane właściwemu prokuratorowi wojskowemu z przytoczeniem w nich daty doręczenia karty powołania, nazwy władzy, która doręczenia dokonała oraz faktu nieusprawiedliwienia niestawienia się danego poborowego w formacji wojskowej,

Ujętych uchylających się dostawia powiatowa władza administracji ogólnej do właściwej terytorjalnie P. K. U., która odstawia ich pod eskortą najbliższej komendy garnizonu do wyznaczonej formacji wojskowej, zawiadamiając o tem prokuratora wojskowego.

§ 373. Na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej, odbywanej w myśl art. 4 pkt. 1, i 69 zalicza się również czas urlopu, udzielanego szeregowym na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych w myśl art. 72.

Przeniesienie do rezerwy następuje każdorazowo na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

§ 374. Kary pozbawienia wolności, przenoszącej okres trzech tygodni, nie wlicza się do czasu czynnej służby wojskowej (art, 151 kodeksu karnego wojskowego z dnia 22 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 328).

Na okres trzech tygodni składać się może jedna kara lub też kilka kar razem wziętych.

B. Zawiadamiania władz poborowych przez powszechne władze wymiaru sprawiedliwości.

§ 375. Powszechne władze wymiaru sprawiedliwości zawiadamiają:

A. Właściwą władzę administracji ogólnej:

a) o każdem wdrożonem postępowaniu karnem przeciw mężczyznom, będącym w wieku poborowym od 21 do 23 lat włącznie, o ile postępowanie to połączone jest z zastosowaniem aresztu prewencyjnego;

b) o uchyleniu aresztu prewencyjnego, określonego w punkcie a);

c) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym mężczyzn w wieku od 18 do 23 lat na kary wymienione w art. 9, bądź za przestępstwa przewidziane w art. 97 — 108; należy też podać miejsce wyznaczone skazanemu dla odbycia kary, dzień rozpoczęcia kary i jej ewentualne późniejsze skrócenie;

d) o każdym prawomocnym wyroku skazującym mężczyzn w wieku od 23 do 50 lat, którzy podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, a nie mają jeszcze ustalonego do niego stosunku, jeżeli skazanie nastąpiło bądź na kary, wymienione w art. 9 bądź za przestępstwa, przewidziane w art. 97 — 108; należy też podać dane, określone w pkt. c);

e) o darowaniu w drodze łaski kary lub skutków karno-sądowego skazania w wypadkach, wyszczególnionych w pkt. c. i d).

B. Powiatowych komendantów uzupełnień, właściwych ze względu na zamieszkanie oskarżonego lub skazanego:

a) o każdem wdrożeniu i o wyniku postępowania karnego przeciw oficerom rezerwy lub pospolitego ruszenia;

b) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym podoficerów rezerwy lub pospolitego ruszenia na kary lub za przestępstwa, określone w części A. pkt. d) niniejszego paragrafu, a nadto za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub pobudek, wskazujących na nieprzyjazne usposobienie dla Państwa Polskiego. Należy też podać dane określone w części A pkt. c);

c) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym osoby wyszczególnione w art. 126 ustęp 1, a będące w wieku 23 — 50 lat, na kary lub za przestępstwa, określone w części A pkt. d) niniejszego paragrafu, przyczem należy podać dane wymienione w części A pkt. c);

d) o darowaniu w drodze łaski kary lub skutków karno-sądowego skazania w wypadkach wymienionych w pkt. a) — c) części B niniejszego paragrafu.

Władzami wymiaru sprawiedliwości, właściwemi do powyższych zawiadomień są w wypadkach wymienionych:

w części A pkt. a) i b), o ile chodzi o dochodzenia, — właściwe władze prokuratorskie w innych wypadkach sędziowie śledczy, a jeśli

sędzia śledczy nie jest powołany do czynności właściwe sądy w postępowaniu zaś w sądach powiatowych — te sądy;

w części A pkt. c) i d) i w części B pkt. b) i c) — władze powołane do wykonania wyroku;

w części B pkt. a) i d) — właściwe władze sądowe względnie prokuratorskie.

Zawiadomienia, o których mowa w niniejszym paragrafie, można uskuteczniać w formie miesięcznych wykazów.

Jeżeli postępowanie karne lub wyrok, o którym mowa w części B niniejszego paragrafu obejmuje kilka osób, przynależnych do różnych powiatowych komend uzupełnień, powszechne władze wymiaru sprawiedliwości przesyłają zawiadomienia do wszystkich powiatowych komend uzupełnień, właściwych dla danych osób ze względu na ich miejsce zamieszkania.

§ 376. Powiatowe władze administracji ogólnej postępują z otrzymanemi zawiadomieniami władz wymiaru sprawiadliwości jak następuje:

a) zawiadomienia, dotyczące osób w wieku przedpoborowym przechowują u siebie do czasu założenia list poborowych dla roczników, do których dane osoby należą, poczem kary wpisują do tych list, a zawiadomienia dotyczące kar wymienionych w art. 9 przesyłają właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień;

b) zawiadomienia odnoszące się do osób, które są w wieku poborowym lub które wyszły z tego wieku, a nie mają jeszcze uregulowanego stosunku do służby wojskowej przez komisję poborową, jak również dotyczące osób, które mają już uregulowany stosunek do służby wojskowej przez komisję poborową, — przesyłają do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień po uprzedniem wpisaniu do list poborowych kar nałożonych na osoby w wieku poborowym.

§ 377. Władze administracji ogólnej zawiadamiają w ten sam sposób powiatowych komendantów uzupełnień o karach aresztu względnie grzywny, nałożonych przez nie na osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu w wypadkach, wymienionych w art. 118.

§ 378. Władze sądowe prześlą do wglądu władzom wojskowym na ich żądanie akta sądowe po zakończeniu postępowania karnego, o ile zachodzą warunki, przewidziane w ustępach A pkt. c) oraz d) i B.

C. Służba w rezerwie.

Do art. 76 — 81.

§ 379. Oficerom i szeregowym rezerwy w czasie przebywania w rezerwie nie wolno nosić munduru wojskowego ani też odznak wojskowych. Wypadki, w których oficerowie i szeregowi rezerwy mogą wyjątkowo występować w mundurze wojskowym, określają rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

§ 380. Oficerowie i podchorążowie rezerwy, zamieszkali w kraju, wnoszą prośby względnie zażalenia w sprawach przebiegu służby ćwiczeń wojskowych, przydziałów, wyszkolenia, awansów i odznaczeń pisemnie lub ustnie do dowódców swoich formacyj ewidencyjnych.

We wszystkich innych sprawach, związanych ze służbą w rezerwie, zwracają się oficerowie i podchorążowie rezerwy do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Oficerowie i podchorążowie rezerwy, których przynależność do formacji ewidencyjnej nie jest ustalona, wnoszą wszelkie prośby i zażalenia w sprawach wojskowych pisemne lub ustnie do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Szeregowi rezerwy wnoszą wszelkie prośby i zażalenia do władz wojskowych pisemnie lub ustnie do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Oficerowie, podchorążowie i szeregowi rezerwy, zamieszkali zagranicą, wnoszą powyższe prośby zażalenia do władz wojskowych za pośrednictwem urzędów konsularnych.

§ 381. Dowodem osobistym, stwierdzającym służbę w rezerwie, jest dla szeregowych książeczka wojskowa lub zaświadczenie wojskowe, zaś dla oficerów rezerwy książeczka stanu służby oficerskiej.

§ 382. Oficerowie i szeregowi rezerwy mogą otrzymać już w czasie pokoju dokumenty wojskowe, wzywające ich do służby wojskowej na wypadek mobilizacji (karty mobilizacyjne).

Treść kart mobilizacyjnych stanowi dla powołanych rozkaz wojskowy, który ma być wykonany w terminie, określonym w tych kartach.

§ 383. Zagubienie lub zniszczenie dokumentu wojskowego, wzywającego oficera i szeregowego rezerwy do służby wojskowej nie zwalnia danej osoby od stawienia się we właściwej formacji wojskowej w terminie ustalonym w tym dokumencie.

§ 384. Oficerów i szeregowych rezerwy obowiązanych do służby wojskowej można pozostawiać na stanowiskach cywilnych na warunkach, określonych przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 385. Terminy powołania do ćwiczeń wojskowych oraz czas trwania każdego ćwiczenia ustala każdorazowo Minister Spraw Wojskowych.

§ 386. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy odbyli obowiązkową czynną służbę wojskową nie ze swym rocznikiem poborowym lub byli powołani do tej służby po wyjściu z wieku poborowego, odbywają przepisane ćwiczenia wojskowe zasadniczo ze swojemi rocznikami rezerwy. Jeżeliby to jednak nie odpowiadało potrzebom wojska, osoby te mogą być powołane do ćwiczeń wojskowych poza ich rocznikiem.

§ 387. Z tytułu powołania do ćwiczeń wojskowych nie przysługuje oficerom i szeregowym rezerwy nawet w wypadku odwołania ćwiczeń prawo do roszczenia jakichkolwiek pretensyj do Skarbu Państwa tytułem odszkodowania bądź to z powodu zaniechania pracy, bądź też z powodu poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym skutkiem stawienia się do ćwiczeń wojskowych.

§ 388. Oficerowie i szeregowi rezerwy wybrani na posłów do Sejmu lub na senatorów nie mogą być w czasie sprawowania mandatu powołani do służby wojskowej

Wolni od wszelkiej służby wojskowej są również ministrowie i podsekretarze stanu.

W stosunku do oficerów i szeregowych rezerwy, którzy poświęcili się stanowi duchownemu (art. 55) i złożyli odpowiednie zaświadczenie w P. K. U., obowiązują postanowienia § 238.

§ 389. Oficerom i szeregowym rezerwy, którzy pełnią funkcję instruktorów w obozach letnich przysposobienia wojskowego zalicza się czas służby instruktorskiej w tych obozach na poczet czasu, ustalonego dla ćwiczeń w rezerwie według specjalnych zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych.

§ 390. Profesorów wyższych zakładów naukowych, pomocnicze siły naukowe oraz osoby. którym zlecone zostały wykłady i ćwiczenia w tych uczelniach, nauczycieli średnich zakładów naukowych z prawem publiczności, nauczycieli szkół zawodowych państwowych lub prywatnych, uznanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z państwowemi, nauczycieli publicznych szkół powszechnych oraz studentów i uczniów zakładów naukowych z prawem publiczności, powołuje się do ćwiczeń w rezerwie w okresie letnim, wolnym od nauki szkolnej.

Rektorzy oraz dyrektorzy wyższych zakładów naukowych obowiązani są z początkiem każdego roku szkolnego powiadamiać właściwych powiatowych komendantów uzupełnień o powierzeniu oficerom (szeregowym) rezerwy obowiązków pomocniczych sił naukowych oraz o zleceniu im wykładów i ćwiczeń w wyższych zakładach naukowych, jak również o każdorazowem zwolnieniu tych osób z ich obowiązków.

Taki sam obowiązek powiadamiania właściwych powiatowych komendantów uzupełnień mają dyrektorzy średnich zakładów naukowych z prawem publiczności w stosunku do nauczycieli tych zakładów oraz inspektorowie szkolni w stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

§ 391. Powołaniu na ćwiczenia wojskowe w danym terminie nie podlegają oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy:

a) odbywają karę pozbawienia wolności, nałożoną przez powszechne sądy karne lub władze administracji ogólnej, względnie przebywają w areszcie śledczym;

b) podlegają postępowaniu rewizyjno-lekarskiemu na skutek zgłoszonego ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, czyniącego ich zupełnie niezdolnymi do służby wojskowej.

Osoby wymienione w pkt. a) podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych po przywróceniu im wolności w najbliższym okresie ćwiczeń, o ile nie zachodzą okoliczności wymienione w art. 9.

Osoby wymienione w pkt. b), którym postępowanie rewizyjno-lekarskie nie zmieniło poprzednio otrzymanej kategorji zdolności do służby wojskowej (kat. A), podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych w najbliższym okresie ćwiczeń po ukończeniu postępowania rewizyjno-lekarskiego.

§ 392. Niestawienie się oficera lub szeregowego rezerwy do służby wojskowej we właściwym terminie może być usprawiedliwione:

a) w razie obłożnej choroby, uniemożliwiającej mu odbycie podróży do właściwej formacji wojskowej;

b) w razie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, czyniącego go zupełnie niezdolnym do służby wojskowej.

Jeżeli zgłoszenie się powołanego rezerwisty nie może nastąpić we właściwym terminie z powodu obłożnej choroby (pkt. a) powołany powinien udowodnić to właściwej władzy wojskowej świadectwem lekarskiem, określającem wyraźnie stan chorobowy oraz stwierdzającem, że chory jest niezdolny do podróży. Równocześnie powinien on zwrócić kartę powołania. Świadectwo lekarskie powinno być wystawione przez lekarza powiatowego (rządowego). W razie niemożności uzyskania takiego świadectwa należy przedstawić świadectwo lekarza prywatnego, na którem naczelnik gminy powinien potwierdzić, że nie można było uzyskać świadectwa lekarza powiatowego (rządowego). W razie niemożności uzyskania wogóle świadectwa lekarskiego, okoliczność ta powinna być stwierdzona przez gminę. Osoby te mają być powołane do służby wojskowej ponownie w najbliższym okresie powoływania rezerwistów do służby wojskowej.

Osoby wymienione w pkt. b) niniejszego paragrafu powinny właściwej władzy wojskowej przedłożyć świadectwo lekarza wojskowego lub rządowego, stwierdzające ciężkie uszkodzenie zdrowia względnie kalectwa i niemożność stawienia się do służby wojskowej. Dowódcy formacyj wojskowych otrzymujący takie świadectwa od oficerów (podchorążych) rezerwy powinni je przesłać niezwłocznie właściwemu po-

wiatowemu komendantowi uzupełnień. Powiatowi komendanci uzupełnień po otrzymaniu powyższych świadectw w drodze bezpośredniej lub od dowódców formacyj wojskowych wdrażają postępowanie rewizyjno-lekarskie w myśl obowiązujących przepisów.

§ 393. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy w okresie przebywania w rezerwie odnieśli takie uszkodzenie zdrowia lub takie pogorszenie poprzednio istniejącego uszkodzenia, które czyni ich nieodpowiadającemi warunkom kategorji A (art. 38 pkt. A), mogą składać do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień lub w czasie zebrań (raportów) kontrolnych pisemne prośby o zmianę poprzednio nadanej im kategorji zdolności do służby wojskowej. Do podania należy dołączyć świadectwo lekarza wojskowego lub rządowego, stwierdzające wyżej wspomniane okoliczności. Na tej podstawie powiatowy komendant uzupełnień wdraża postępowanie rewizyjno lekarskie w myśl wojskowych przepisów rewizyjnych.

§ 394. Powołanie oficerów i szeregowych rezerwy do służby wojskowej uskuteczniają władze wojskowe na podstawie imiennych kart powołania, przesyłanych tym osobom za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej lub bezpośrednio w drodze przez właściwe urzędy gminne (magistraty), albo na podstawie obwieszczeń, względnie zapomocą obu tych sposobów.

§ 395. Karty powołania przesyłają władze wojskowe do właściwych władz (urzędów) za pokwitowaniem odbioru, załączając przytem wykaz numerów bieżących przesłanych kart powołania. Władze te obowiązane są doręczyć je adresatom niezwłocznie względnie w terminie, oznaczonym przez władze wojskowe. Postępowanie w wypadkach niemożności doręczenia kart powołania jest takie same, jak wskazano w §§ 358 — 360.

§ 396. Powołanie do służby wojskowej może być również zarządzone zapomocą publicznie ogłoszonych i rozplakatowanych obwieszczeń.

W tym wypadku władze wojskowe przesyłają odpowiednie obwieszczenia władzom administracji ogólnej, które zarządzają urzędom gminnym (magistratom) należyte ich ogłoszenie i rozplakatowanie.

Obwieszczenia o powołaniu do służby wojskowej powinny być rozplakatowane przez urzędy gminne na widocznem miejscu na głównych ulicach, placach targowych, stacjach kolejowych, przy kościołach, szkołach, czytelniach, hotelach i gospodach oraz w takich miejscach, gdzie ludność zazwyczaj się gromadzi.

Niezależnie od rozplakatowania obwieszczeń urzędy gminne (magistraty) powinny podać treść tych obwieszczeń do wiadomości ogółu ludności, w sposób, w danej gminie przyjęty.

Przedwczesne zrywanie obwieszczeń, niszczenie lub zaklejanie ich innemi ogłoszeniami jest niedopuszczalne.

§ 397. Bez względu na zarządzony sposób powołania do służby wojskowej urzędy gminne (magistraty) obowiązane są roztoczyć należytą i skuteczną kontrolę nad terminowym wyjazdem z miejsc zamieszkania względnie pobytu powołanych do służby wojskowej.

W razie stwierdzenia nieusprawiedliwionego niedopełnienia obowiązku stawiennictwa do służby wojskowej przez powołanego, urzędy gminne (magistraty) powinny postąpić w sposób, przewidziany w § 371.

§ 398. Powołani są obowiązani stawić się bezpośrednio w miejscu i w dniu, oznaczonym w karcie powołania, w karcie mobilizacyjnej względniew obwieszczeniach władz wojskowych. Jeżeli oficera lub szeregowego rezerwy wezwano do natychmiastowego stawienia się, wolno mu korzystać ze zwłoki dwugodzinnej w celu uregulowania swych spraw osobistych oraz wymeldowania się u naczelnika gminy.

Powołani do służby wojskowej mają zgłosić się w miejscu ich powołania we własnej odzieży oraz z temi przedmiotami lub przyborami, które władze ewentualnie poleciły przynieść ze sobą.

Oficerowie rezerwy, którzy otrzymali dodatek na wyekwipowanie powinni zgłosić się do służby wojskowej w mundurze i z rynsztunkiem. Powołani oficerowie i szeregowi rezerwy powinni zabrać ze sobą dokumenty, wzywające ich do służby wojskowej (kartę powołania, kartę mobilizacyjną), jak również posiadane wojskowe dokumenty osobiste (książeczkę stanu służby oficerskiej, książeczkę wojskową).

§ 399. Odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do roku następnego względnie przesunięcie okresu ćwiczeń na termin późniejszy w tym samym roku kalendarzowym może nastąpić:

a) w razie stwierdzonej obłożnej choroby powołanego względnie w razie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, o ile ono nie zostało już zgłoszone wcześniej (§§ 392 i 393);

b) w wypadkach konieczności wyjazdu zagranicę w celach naukowych, przemysłowych lub kuracyjnych;

c) w wypadku, gdy powołany do ćwiczeń wojskowych jest jedynym lekarzem w gminie

d) w ważnych sprawach, które zaszły w rodzinie powołanego do ćwiczeń, a wymagają jego obecności;

e) w innych nadzwyczajnych wypadkach, określonych przez Ministra Spraw Wojskowych corocznie w zarządzeniach o powołaniu rezerwistów na ćwiczenia wojskowe.

Prośby o odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do następnego roku względ-

nie o przesunięcie okresu ćwiczeń na inny termin w tym samym roku kalendarzowym wnoszą:

1) oficerowie i podchorążowie rezerwy — do dowódcy swojej formacji ewidencyjnej,

2) szeregowi rezerwy, jak również oficerowie i podchorążowie rezerwy o nieustalonej przynależności ewidencyjnej — do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Prośby te powinny być wnoszone do wskazanych władz wojskowych przynajmniej na 4 tygodnie przed terminem, wyznaczonym dla stawienia się powołanego na ćwiczenia.

Późniejsze wniesienie podania może nastąpić tylko w tym wypadku, gdy powody uzasadniające konieczność odroczenia ćwiczeń lub ich przesunięcia powstały po wyżej określonym terminie.

Do podania należy dołączyć:

w wypadkach wymienionych w pkt. a) — świadectwo lekarskie względnie zaświadczenie o chorobie, wystawione w sposób podany w § 392 ustąp 2;

w wypadkach wymienionych w pkt. b) — zaświadczenie stwierdzające konieczność wyjazdu zagranicę, wydane przez właściwe władze państwowe (wojewódzkie względnie centralne);

w wypadkach wymienionych w pkt. c) i d) — zaświadczenie, wydane przez właściwe powiatowe władze administracji ogólnej, stwierdzające istnienie okoliczności, powodujących konieczność odroczenia ćwiczeń lub ich przesunięcie;

w wypadkach wymienionych w pkt. e) zaświadczenia i dokumenty, jakie będą przewidziane w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych o powołaniu rezerwistów na ćwiczenia wojskowe.

Kart powołania nie należy dołączać do podań za wyjątkiem wypadku przewidzianego w pkt. a) niniejszego paragrafu.

§ 400. Odroczeń terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do roku następnego względnie przesunięcia okresu ćwiczeń na termin późniejszy w tym samym roku kalendarzowym udziela dowódca właściwej formacji wojskowej względnie powiatowy komendant uzupełnień (§ 399 ustęp 2).

W razie odmownego załatwienia prośby powołany może odwołać się w terminie siedmiodniowym, licząc od dnia doręczenia odmownego załatwienia do dowódcy okręgu korpusu, właściwego dla władzy wojskowej, która powołanie uskuteczniła. Dowódca okręgu korpusu rozstrzyga ostatecznie.

Wniesienie prośby o odroczenie ćwiczeń względnie ich przesunięcie lub też odwołanie się od odmownej decyzji do dowódcy okręgu korpusu nie zwalnia powołanego od stawienia się do ćwiczeń w terminie, oznaczonym w karcie powołania względnie w obwieszczeniach, jeżeli do tego terminu prośba względnie odwołanie nie zostanie ostatecznie załatwione.

§ 401. Osoby, korzystające z odroczeń ćwiczeń wojskowych muszą ćwiczenia te odbyć w roku następnym.

Oficerowie względnie szeregowi rezerwy, którzy korzystali z odroczeń ćwiczeń wojskowych już w roku poprzednim, mogą uzyskać ponowne odroczenie ćwiczeń wojskowych tylko w drodze wyjątku przez dowódcę okręgu korpusu.

Prośby o ponowne odroczenie ćwiczeń wojskowych wnoszą oficerowie (podchorążowie) i szeregowi rezerwy w drodze służbowej przez właściwe władze wojskowe, wskazane w § 399 ustęp 2.

§ 402. Odwołanie się od odmownej decyzji (§ 400 ustęp 2) nie zwalnia rezerwisty w żadnym wypadku od stawienia się do ćwiczeń w terminie określonym, w karcie powołania.

Jeżeli na podanie, wniesione do władz wojskowych, udzielona będzie odpowiedź przychylna, a dany rezerwista odbywa już ćwiczenia wojskowe, należy go niezwłocznie zwolnić.

§ 403. Władze państwowe i samorządowe mogą, jednak nie później jak na 4 tygodnie przed rozpoczęciem ćwiczeń, występować z urzędu o odroczenie względnie przesunięcie terminu ćwiczeń podległym im fankcjonarjuszom, jeżeli powołanie takiej osoby byłoby połączone z istotną szkodą dla działalności danej władzy, podając wszystkie dane ewidencyjne powołanego.

Z analogicznych uprawnień mogą korzystać instytucje społeczne, pracujące dla wojska.

Indywidualne wnioski wnoszą władze państwowe I i II instancji, samorządowe oraz instytucje społeczne bezpośrednio do właściwego dowódcy okręgu korpusu, który decyduje ostatecznie.

Naczelne władze państwowe odnoszą się w tych sprawach bezpośrednio do Ministra Spraw Wojskowych.

W razie odmownego załatwienia wniosków przez dowódców okręgów korpusów przysługuje wymienionym wyżej władzom państwowym I i II instancji, władzom samorządowym oraz instytucjom społecznym prawo odwołania się do Ministra Spraw Wojskowych.

Odwołania do Ministra Spraw Wojskowych mogą być wnoszone przez te władze tylko za pośrednictwem fachowych ministerstw.

§ 404. Oficerowie i szeregowi rezerwy, zamieszkali stale zagranicą, tak w krajach europejskich jak i w krajach poza Europą nie podlegają powołaniu na ćwiczenia wojskowe.

§ 405. Oficerowie i szeregowi rezerwy, zamieszkali stale zagranicą, którzy przyjeżdżają

na obszar Państwa Polskiego lub wolnego miasta Gdańska na czas dłuższy niż 6 miesięcy, podlegają dopiero po upływie tego czasu powołaniu do ćwiczeń wojskowych na ogólnych zasadach.

§ 406. Oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający chwilowo zagranicą, którzy wyjechali z kraju legalnie, nie podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych przez okres czasu na jaki udzielono im paszportu zagranicznego,

Osoby te są jednak obowiązane do odbycia ćwiczeń wojskowych z chwilą powrotu do kraju, przyczem powołanie ich do ćwiczeń powinno nastąpić jeszcze w tym samym roku kalendarzowym, a jeżeli okres ćwiczeń w tym samym roku już minął — w roku następnym przy najbliższym powołaniu rezerwistów na ćwiczenia.

§ 407. Każde nieusprawiedliwione opóźnienie się oficera względnie szeregowego rezerwy do służby wojskowej będzie karane przez sądy wojskowe (art. 76 k. k. w.) względnie dyscyplinarnie przez władze wojskowe.

Oficerów i szeregowych rezerwy, którzy spóźnili się do służby wojskowej z własnej winy więcej niż 3 dni, można zwolnić i powołać ponownie na najbliższy okres ćwiczeń wojskowych w tym samym roku kalendarzowym. Jeżeli zostali oni ukarani za spóźnienie dyscyplinarnie, zwolnienie to następuje po odbyciu kary dyscyplinarnej.

Gdyby w razie zwolnienia rezerwistów od ćwiczeń wojskowych powołanie do ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym nie mogło więcej nastąpić, należy osoby takie mimo opóźnienia ponad 3 dni zatrzymać w służbie celem odbycia ćwiczeń.

Opóźnieni będą wówczas obowiązani odsłużyć pełny okres ćwiczeń, a nałożone na nich kary odbyć w sposób, wskazany w § 414.

§ 408. Dowódcy formacyj są obowiązani po upływie trzech dni od daty wyznaczonej dla rozpoczęcia ćwiczeń przesłać właściwym powiatowym komendantom uzupełnień wykazy oficerów i szeregowych rezerwy, którzy do ćwiczeń się nie stawili.

Powiatowi komendanci uzupełnień sporządzają na tej podstawie wykazy uchylających się, zestawione według gmin, które przesyłają powiatowym władzom administracji ogólnej, celem ścigania danych osób.

Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane zarządzić natychmiast wyśledzenie uchylającego się od ćwiczeń i dostawienie go do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Władze te są obowiązane ponadto przesyłać każdego 1-go i 15-go dnia miesiąca do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wyniki poszukiwań za uchylającymi się od ćwiczeń rezerwistami.

Oficerów i podchorążych rezerwy, uchylających się od ćwiczeń, a dostawionych do powiatowej komendy uzupełnień, należy odesłać natychmiast do właściwej formacji wojskowej, celem odbycia ćwiczeń.

Szeregowych rezerwy, uchylających się od ćwiczeń, a dostawionych do powiatowej komendy uzupełnień, należy odesłać natychmiast do formacji wojskowej względnie powołać na najbliższy okres ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym.

Jeżeli w chwili doprowadzenia uchylającego się od ćwiczeń szeregowego rezerwy okres ćwiczeń w danym roku kalendarzowym już minął, należy odesłać go do miejsca zamieszkania i powołać do odbycia ćwiczeń w następnym roku kalendarzowym.

Uchylających się od ćwiczeń szeregowych rezerwy powiatowy komendant uzupełnień pociąga do odpowiedzialności karnej przesyłając odpowiednie doniesienie karne do właściwego sądu wojskowego, a jeżeli następuje natychmiastowe odstawienie go do formacji, przekazuje go do ukarania właściwemu dowódcy formacji.

Oficerów i podchorążych rezerwy, dostawionych do formacji jako uchylających się od ćwiczeń, pociąga właściwy dowódca formacji do odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej, przesyłając w tym ostatnim wypadku odpowiednie doniesienie karne do właściwego sądu wojskowego.

§ 409. Szeregowi rezerwy, powołani na ćwiczenia wojskowe, podlegają bezpośrednio po zgłoszeniu się w formacji wojskowej oględzinom lekarskim, przyczem:

a) szeregowych rezerwy, uznanych za zdolnych do odbycia ćwiczeń wojskowych należy odesłać do poszczególnych pododdziałów;

b) szeregowych rezerwy chorych, u których można spodziewać się zupełnego wyzdrowienia w ciągu kilku dni, należy oddać pod opiekę lekarską (izba chorych), a jeżeli na taki okres czasu wymagają leczenia i opieki w szpitalu, należy ich odesłać do szpitali wojskowych, znajdujących się najbliżej miejsca postoju danej formacji lub zakładu wojskowego;

c) w razie stwierdzenia przez lekarza formacji, że szeregowy rezerwy jest czasowo niezdolny do odbycia ćwiczeń, dowódca formacji zwalnia go niezwłocznie i przesyła właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień orzeczenie lekarskie z wnioskiem na przesunięcie ćwiczeń do późniejszego okresu w tym samym roku lub na odroczenie ich do roku następnego. Jeżeli zwolniony od ćwiczeń wskutek choroby jest niezdolny do odbycia podróży powrotnej do miejsca zamieszkania, powinien on być oddany na leczenie zasadniczo do szpitala cywilnego, a gdy to jest z jakichkolwiek powodów niemożliwe — do szpitala wojskowego. Koszty leczenia i żywienia za cały czas pobytu w szpitalu wojskowym ponosi chory względnie cywil-

ne władze i instytucje, wymienione w § 412 ustęp 4;

d) w razie stwierdzenia przez lekarza formacji, że szeregowy rezerwy nie odpowiada wymogom kat. A według wojskowych przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej, powinien on być na podstawie orzeczenia i wniosku lekarskiego niezwłocznie zwolniony z ćwiczeń i odesłany do miejsca zamieszkania. Równocześnie dowódca formacji przesyła do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wniosek o zamianę kategorji zdolności do służby wojskowej danego szeregowego rezerwy, celem wdrożenia postępowania rewizyjnego w myśl instrukcyj, wydanych przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 410. Szeregowych rezerwy, których niezdolność do służby wojskowej została stwierdzona w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych, należy przedstawić wojskowo-lekarskiej komisji szpitalnej.

Orzeczenie tej komisji stanowi podstawę dla ustalenia dalszego stosunku tej osoby do służby wojskowej.

§ 411. Jeżeli oficer rezerwy w chwili zgłoszenia się do ćwiczeń wojskowych lub w czasie ich odbywania okaże się niezdolnym do czynnej służby wojskowej, dowódca formacji zwalnia takiego oficera z ćwiczeń i przesyła świadectwo lekarskie do właściwej powiatowej komendy uzupełnień, celem wdrożenia postępowania rewizyjno-lekarskiego na ogólnych zasadach.

§ 412. Czas spędzony przez powołanego do ćwiczeń wojskowych w izbie chorych (szpitalu) niedłużej niż 7 dni, należy zaliczać na poczet ćwiczeń.

Okresów choroby, trwających u powołanych do ćwiczeń wojskowych ponad 7 dni, nie można zaliczać na poczet ćwiczeń wojskowych. Takich oficerów i szeregowych rezerwy należy po wyleczeniu niezwłocznie zwolnić i powołać na najbliższy okres ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym lub w roku następnym.

Na okres 7 dni składać się może czas trwania jednego zachorowania lub też kilku zachorowań razem wziętych.

Oficerowie i szeregowi rezerwy w razie zachorowania w czasie odbywania ćwiczeń na skutek właściwości służby wojskowej i oddania ich z tego tytułu do wojskowych zakładów leczniczych, powinni być leczeni na warunkach, przysługujących osobom wojskowym w służbie czynnej. W wypadkach, kiedy cierpienie lub choroba powstały niezależnie od właściwości pełnionej służby, a wypisanie ze szpitala względnie przekazanie szpitalom cywilnym ze względu na rodzaj lub stan choroby nie może nastąpić po 7-dniowem leczeniu, — koszty leczenia i żywienia w szpitalu wojskowym, poczynając od dnia niepoliczonego już na poczet ćwiczeń, ponosi chory względnie właściwa gmina w razie jego ubóstwa lub właściwy wojewódzki urząd zdrowia, jeżeli chory jest funkcjonarjuszem państwowym w rozumieniu ustawy o państwowej służbie cywilnej lub wreszcie instytucja, obowiązana do leczenia chorego, jeżeli on w tym celu był jej członkiem.

§ 413. O zwolnieniu szeregowych rezerwy od ćwiczeń z powodu choroby, trwającej ponad 7 dni powinien dowódca formacji zawiadomić niezwłocznie właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

§ 414. Kary aresztu, które nakłada się na powołanych do ćwiczeń oficerów i szeregowych rezerwy, należy wykonać dopiero po upływie czasu, przeznaczonego na ćwiczenia wojskowe, o ile pozwalają na to względy karności wojskowej; w przeciwnym razie kara musi być niezwłocznie odcierpiana, a czas kary dyscyplinarnej ma być bezpośrednio odsłużony.

W razie uchylenia orzeczenia kary dyscyplinarnej czas kary należy zaliczyć bądź na bieżący, bądź na najbliższy okres ćwiczeń.

Nie należy wliczać do okresu ćwiczeń czasu, który oficer lub szeregowy rezerwy powołany na ćwiczenia wojskowe wskutek wyroku sądowego przepędzi w areszcie śledczym lub w zakładzie karnym.

Opuszczony czas ćwiczeń powinien taki oficer względnie szeregowy rezerwy niezwłocznie odsłużyć po zwolnianiu z aresztu (zakładu karnego).

§ 415. Odbycie ćwiczeń wojskowych należy oficerom i szeregowym rezerwy wpisać do ich dokumentów wojskowych.

Jeżeli podczas ćwiczeń wojskowych zostanie zarządzona ogólna mobilizacja, należy niezwłocznie zwolnić tych oficerów i szeregowych rezerwy, którzy są na wypadek mobilizacji zwolnieni od służby wojskowej (reklamowani).

Jeżeli ćwiczenia wojskowe będą odwołane lub zawieszone z jakichkolwiek powodów Minister Spraw Wojskowych ustali każdorazowo, czy i w jakim rozmiarze oficerom i szeregowym rezerwy należy stawienie się w formacji wojskowej zaliczyć jako odbyte ćwiczenie wojskowe.

§ 416. Powołanie oficerów względnie szeregowych rezerwy do dodatkowych ćwiczeń wojskowych następuje według ogólnych przepisów o powoływaniu do odbycia ćwiczeń wojskowych, o ile Minister Spraw Wojskowych nie wyda w tym względzie odrębnych zarządzeń.

§ 417. Oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający zagranicą, są w razie mobilizacji obowiązani do najszybszego powrotu do kraju i zgłoszenia się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień, o ile nie będą wydane przez Ministra Spraw Wojskowych inne zarządzenia w chwili ogłoszenia mobilizacji lub wojny.

Kierownicy urzędów konsularnych obowiązani są ułatwić takim oficerom i szeregowym rezerwy jaknajszybszy powrót do kraju.

Do art. 82.

§ 418. W czasie odbywania ćwiczeń wojskowych (art. 77) przez pracownika jakiegokolwiek przedsiębiorstwa, jak również z powodu powołania na te ćwiczenia, pracodawca nie może wypowiedzieć, ani rozwiązać umowy o pracę, bez względu na czas trwania stosunku pracy, o ile ćwiczenia wojskowe nie trwają dłużej niż 6 względnie 8 tygodni.

W wypadku trwania ćwiczeń wojskowych dłużej niż 6 względnie 8 tygodni, postanowienia ustępu pierwszego mają zastosowanie do tych pracowników, których stosunek pracy w danem przedsiębiorstwie trwał nieprzerwanie co najmniej rok.

Wszelkie umowy, zawierające zrzeczenie się przez pracownika przysługujących mu na zasadzie niniejszego paragrafu uprawnień, są nieważne.

Przepisy art. 82 nie ograniczają postanowień zabraniających wypowiadania umów o pracę podczas ćwiczeń wojskowych, zawartych w przepisach prawnych, normującyuh umowę o pracę, a w szczególności w art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324) i w art. 29 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323), zakazujących wypowiadania i rozwiązywania umowy o pracę po powołaniu na ćwiczenia wojskowe i w czasie odbywania przez pracownika tych ćwiczeń, bez względu na czas poprzedniej pracy i bez względu na czas trwania ćwiczeń wojskowych.

Do art. 83 — 85.

D. Służba w pospolitem ruszeniu.

§ 419. Wojskowym dokumentem osobistym, stwierdzającym służbę w pospolitem ruszeniu, jest dla oficerów książeczka stanu służby oficerskiej, zaś dla szeregowych — książeczka wojskowa lub zaświadczenie wojskowe, wydawane przez właściwe władze wojskowe.

Oficerowie i szeregowi pospolitego ruszenia mogą otrzymać już w czasie pokoju dokumenty wojskowe, wzywające ich do służby wojskowej na wypadek mobilizacji.

Powołanie oficerów i szeregowych pospolitego ruszenia do służby wojskowej odbywa się w taki sam sposób jak powołanie oficerów i szeregowych rezerwy.

§ 420. Ponowny przegląd szeregowych pospolitego ruszenia bez broni przez komisje poborowe w myśl art. 85 ustęp 2 może się odbywać w razie mobilizacji tylko na rozkaz Ministra Spraw Wojskowykh i ma być uskuteczniony przez komisje poborowe na ogólnych zasadach.

§ 421. Oficerowie i szeregowi pospolitego ruszenia, którzy przeniesieni zostali z rezerwy do pospolitego ruszenia wskutek osiągnięcia ustalonej dla rezerwy granicy wieku (art. 4 pkt. 2), zaliczeni zostają do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 422. Poborowi, którzy przy poborze uznani zostali za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A), a którzy wskutek ukończenia w chwili poboru 38 lat życia zaliczeni zostali do pospolitego ruszenia (art. 7 ustęp 4, art. 35 ustęp 2 i art. 43 ustęp 3) należą do pospolitego ruszenia z bronią.

Do art. 87.

§ 423. Osoby powołane do służby wojskowej mają prawo do przejazdu koleją na koszt Skarbu Państwa wówczas, gdy odległość od stacji kolejowej, właściwej dla miejsca zamieszkania, do miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, wynosi 25 klm. lub więcej. W tym celu otrzymują one bilet (upoważnienie) na przejazd.

Osoby, powołane do służby wojskowej, których prawo do bezpłatnego przejazdu koleją wskutek usprawiedliwionego niedotrzymania terminu wygasło, mogą zgłaszać się do P. K. U., celem przedłużenia tego prawa.

Rezerwiści, powołani na ćwiczenia wojskowe obwieszczeniami, są obowiązani odbyć podróż od miejsca zamieszkania do miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, na własny koszt, przyczem koszty przejazdu koleją będą im zwrócone:

a) jeżeli odległość od miejsca zamieszkania do miejsca wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby wynosi 25 klm. lub więcej;

b) jeżeli przedstawią zaświadczenie urzędu gminnego (magistratu) tej miejscowości, z której się do ćwiczeń udali, stwierdzające fakt zamieszkiwania lub pobytu w tej miejscowości w chwili powołania ich do ćwiczeń wojskowych oraz, że miejscowość ta jest odległa od miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do ćwiczeń, o 25 klm. lub więcej.

Rezerwiści powołani na ćwiczenia wojskowe obwieszczeniami, którzy z powodu ubóstwa nie mogą pokryć kosztów przejazdu koleją wówczas, gdy miejsce zamieszkania (pobytu) jest odległe od miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, o 25 klm. lub więcej powinni zwrócić się niezwłocznie do właściwego zarządu gminy, który w porozumieniu z powiatową władzą administracji ogólnej względnie z powiatowym komendantem uzupełnień wyda im dokument, uprawniający do kredytowanego przejazdu koleją.

Osoby, powołane do służby wojskowej, których miejsce zamieszkania jest odległe od najbliższej stacji kolejowej o 25 klm. lub więcej, powinny być do tej stacji kolejowej zbiorowo dostarczone przez urzędy gminne (magistraty) najtańszemi środkami przewozowemi. Jeżeli między miejscem zamieszkania powołanego,

a miejscem wyznaczonem dla zgłoszenia się do służby, niema komunikacji kolejowej, a odległość pomiędzy temi miejscowościami wynosi 25 klm. lub więcej, urząd gminny (magistrat) powinien powołanych względnie powołanego dostarczyć do miejsca wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby najtańszym środkiem przewozowym.

W obu wypadkach koszty przewozu powołanych osób będą urzędom gminnym (magistratom) zwrócone ze Skarbu Państwa (z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych) na podstawie odpowiednich dowodów.

Przejazdy do odbycia służby wojskowej na wezwanie władz wojskowych osób, zamieszkałych stale zagranicą, odbywają się w trybie ustalonym w § 310.

§ 424. Koszty wszelkiego rodzaju ogłoszeń lub obwieszczeń o powołaniu do jakiejkolwiek służby wojskowej osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, tak zamieszkałych w kraju jak też zagranicą pokrywa się z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Z budżetu tego Ministerstwa pokrywa się również koszty, związane z przejazdami osób, powołanych do służby wojskowej, a zamieszkałych zagranicą.

Rozdział XI.

Zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego.

Do art. 88 ustęp 3 i art. 89.

§ 425. Za całkowicie zwolnioną od powszechnego obowiązku wojskowego należy uważać osobę, na której nie ciąży ani obowiązek zgłoszenia się do rejestrów i spisów poborowych, ani obowiązek stawienia się do poboru, ani obowiązek czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu, ani też obowiązek meldowania się.

§ 426. W razie darowania w drodze łaski skutków karno-sądowego skazania, osoby wydalone z wojska tudzież wydalone z korpusu oficerskiego prawomocnym wyrokiem sądowym, podlegają ponownie powszechnemu obowiązkowi wojskowemu jako szeregowcy według zasad § 10.

§ 427. Stwierdzenie faktu posiadania lub uzyskania obcego obywatelstwa (art. 88 ustęp 3) następuje z urzędu lub na prośbę strony, wniesioną do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej, w której listach poborowych proszący został wpisany.

W razie wniesienia takiej prośby, powinien proszący dołączyć dowody, wskazujące na posiadanie obywatelstwa obcego państwa, lub przedstawić te faktyczne i prawne podstawy, na których opiera swe twierdzenie, że posiada obywatelstwo obce.

Osoba, odbywająca czynną służbę wojskową, powinna w razie wniesienia takiego podania dołączyć dowody, stwierdzające, że posiadała obce obywatelstwo jeszcze przed terminem wcielenia do szeregów, względnie, że przed tym terminem utraciła obywatelstwo polskie.

Powiatowa władza administracji ogólnej ustala, czy prośba jest poparta wszystkiemi potrzebnemi dowodami i w razie konieczności przeprowadza potrzebne dochodzenia, poczem przedstawia akta sprawy wraz ze swą opinją wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 428. Zwolnienie danej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu posiadania obcego obywatelstwa następuje po stwierdzeniu tego faktu przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

W razie uzyskania natomiast obcej przynależności państwowej przez obywateli polskich, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, którzy nie byli uprzednio zwolnieni od tego obowiązku z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo, stwierdzenie faktu posiadania obcej przynależności może nastąpić jedynie w porozumieniu z właściwym dowódcą okręgu korpusu.

§ 429. O zwolnieniu danej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu stwierdzenia obywatelstwa obcego, wojewódzka władza administracji ogólnej zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, która obowiązana jest wydać proszącemu poświadczenie według obowiązujących przepisów.

W razie posiadania przez daną osobę dokumentu wojskowego, w zawiadomieniu władzy administracji ogólnej zawarty będzie nakaz do zwrócenia go pod rygorem zastosowania środków przymusowych, wyszczególnionych w rozdziale VI rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r, o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342). W wypadku niewykonania żądania zwrotu dokumentu wojskowego w określonym terminie, nakaz władzy administracji ogólnej będzie uważany jako tytuł egzekucyjny (art. 14 pkt. c) rozporządzenia o postępowaniu przymusowem w administracji), a w stosunku do opornych będą zastosowane środki przymusowe, wymienione w art. 45 i następnych powołanego rozporządzenia.

Powiatowe władze administracji ogólnej powinny skreślić osoby, zwolnione od powszechnego obowiązku wojskowego z list poborowych lub zarządzić skreślenie ich z rejestrów względnie ze spisów poborowych. O skreśleniach z list poborowych powiatowa władza administracji ogólnej powinna zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który na tej podstawie skreśla daną osobę z ewidencji wojskowej niezwłocznie, a jeżeli osoba ta odbywa czynną służbę wojskową — dopiero po zwolnieniu jej z wojska. Zwrócony

lub odebrany dokument wojskowy będzie powiatowemu komendantowi uzupełnień przesłany łącznie z zawiadomieniem o skreśleniu z listy poborowej.

§ 430. W wypadkach, gdy wojewódzka władza administracji ogólnej stwierdzi posiadanie lub uzyskanie obcego obywatelstwa u osoby, odbywającej czynną służbę wojskową, powiatowa władza administracji ogólnej obowiązana jest zawiadomić o zwolnieniu takiej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, dołączając do zawiadomienia poświadczenie, o którem mowa w § 429. Powiatowy komendant uzupełnień odnosi się niezwłocznie do właściwego dowódcy formacji o zwolnienie danej osoby z czynnej służby wojskowej i doręczenie jej przesłanego poświadczenia.

Dowódca formacji jest obowiązany zwolnić takiego szeregowego najdalej w przeciągu 3 dni od chwili otrzymania dotyczącego zawiadomienia, wydając mu dokument uprawniający do bezpłatnego przejazdu do miejsca stałego zamieszkania.

Jeżeli zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego odbywa karę dyscyplinarną zwolnienie z szeregów powinno nastąpić z dniem odbycia tej kary.

Okolicznośc, że zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego przebywa w wojskowem więzieniu śledczem z powodu zawieszenia nad nim aresztu śledczego lub zarządzenia tymczasowego przytrzymania, tudzież okoliczność, że przebywa w wojskowem więzieniu karnem z powodu odbywania kary na podstawie wyroku sądowego — nie stoi na przeszkodzie w wydawaniu zarządzenia zwolnienia go z czynnej służby wojskowej.

W tych wypadkach dowódca formacji przedstawia sprawę dowódcy okręgu korpusu który zawiadamia właściwego prokuratora wojskowego o konieczności zwolnienia takiej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego.

Jako datę zwolnienia takiej osoby z wojska przyjąć należy dzień odstawienia jej z więzienia wojskowego do dyspozycji władz sądowych cywilnych. które powinno nastąpić w ciągu trzech dni od dnia doręczenia prokuratorowi wojskowemu zawiadomienia dowódcy okręgu korpusu. Termin odstawienia takiej osoby do władz sądowych cywilnych prokurator wojskowy podaje do wiadomości właściwego dowódcy formacji.

Jeżeli zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego przebywa w szpitalu wojskowym, nie można go przetrzymać w szpitalu wbrew jego woli. Gdy jednak zwolniony zgłosi dobrowolnie chęć pozostania w szpitalu do czasu wyleczenia, należy zwolnić go dopiero po powrocie do zdrowia.

W wypadkach choroby zwolnionego, zagrażającej bezpieczeństwu publicznemu (choroba zakaźna, lub ostra choroba umysłowa) należy zwolnionego przetrzymać w szpitalu newet wbrew jego woli do czasu, kiedy zwolnienie odbyć się może z zupełnem bezpieczeństwem dla otoczenia, lub też umysłowo chory zostanie oddany pod opiekę rodziny.

O zwolnieniu z szeregów osoby, zwolnionej od powszechnego obowiązku wojskowego dowódca formacji zawiadamia właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, przesyłając mu równocześnie dokumenty ewidencyjne zwolnionego. W dokumentach tych należy wpisać datę zwolnienia z szeregów, z podaniem powodu i podstawy zwolnienia.

Powiatowy komendant uzupełnień na podstawie otrzymanych dokumentów ewidencyjnych skreśla daną osobę z ewidencji wojskowej i zawiadamia o zwolnieniu jej z szeregów właściwą powiatową władzę administracji ogólnej

§ 431. Osoby wyszczególnione w art. 89 ustęp 2 i 3 są obowiązane w razie ubiegania się o obce obywatelstwo uzyskać zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego.

Prośby o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tego tytułu należy wnieść do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Do prośby powinien proszący dołączyć w oryginale lub wiarygodnym odpisie metrykę urodzenia (w braku tejże inny wiarygodny dokument zastępczy), tak swoją, jako też osób, które z nim mają na zasadzie art. 13 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 44) utracić obywatelstwo polskie, metrykę ślubu, jeśli pozostaje w związku małżeńskim i dowód obywatelstwa polskiego.

W razie ubiegania się o obce obywatelstwo należy przedłożyć przyrzeczenie przyjęcia do związku obcego państwa, o ile to w myśl przepisów obowiązujących w innem państwie jest możliwe.

Osoby małoletnie oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, powinny wykazać zgodę swego ustawowego zastępcy.

Powiatowe władze administracji ogólnej przesyłają otrzymane prośby po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń, jakie uznają za potrzebne, do właściwych powiatowych komendantów uzupełnień.

§ 432. Powiatowi komendanci uzupełnień powinni otrzymane prośby o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania sie o obce obywatelstwo uzupełnić wyciągiem ewidencyjnym (o ile taka osoba w ewidencji powiatowej komendy uzupełnień figuruje), poczem należy je przedłożyć właściwemu dowódcy okręgu korpusu do rozstrzygnięcia.

Jeżeli proszący podlega wcieleniu do szeregów w najbliższym terminie wcielenia, względnie jeżeli mu już została wysłana karta powołania, lub gdy nastąpiło już wcielenie jego do

szeregów, powiatowy komendant uzupełnień jest obowiązany okoliczności te w aktach wymienić.

§ 433. Dowódca okręgu korpusu po porozumieniu się z właściwą wojewódzką władzą administracji ogólnej, a na obszarze m. st. Warszawy — z Komisarzem Rządu na m. st. Warszawę — będzie udzielać zwolnień od powszechnego obowiązku wojskowego zasadniczo we wszystkich wypadkach, gdy wojewódzka władza administracji ogólnej taki wniosek stawia, z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w ustępie 4 art. 89 oraz wypadków istnienia innych ważnych względów natury wojskowej (np. zamierzone powołanie petenta do czynnej służby wojskowej w najbliższym terminie wcielenia).

§ 434. Dowódca okręgu korpusu będzie decyzje przychylne przesyłał wraz z aktami sprawy bezpośrednio do tej powiatowej władzy administracji ogólnej, która dane akta przesłała do władz wojskowych.

§ 435. Zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo jest ważne na przeciąg jednego roku.

Jeżeli zainteresowany dostarczy dowodów, że z przyczyn od niego niezależnych nie mógł uzyskać obcego obywatelstwa w terminie ważności zwolnienia, właściwa władza wojskowa w porozumieniu z właściwą władzą administracji ogólnej może zwolnienie przedłużyć na okres jeszcze jednego roku.

§ 436. Powiatowa władza administracji ogólnej po zawiadomieniu jej o zwolnieniu od powszechnego obowiązku wojskowego, w wypadku gdy proszący ubiega się o uzyskanie obywatelstwa obcego, wydaje mu obowiązujące poświadczenie.

W poświadczeniu należy wymienić żonę ubiegającego się o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego, jeżeli ten pozostaje w związku małżeńskim, oraz dzieci, przyczem synów tylko do lat 17.

§ 437. Fakt zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo powiatowa władza administracji ogólnej poleca wpisać do rubryki „uwagi" rejestrów lub spisów poborowych, jeżeli zwolnienie dotyczy osoby w wieku przedpoborowym, zaś w stosunku do osób, które są ujęte do list poborowych — do rubryki „uwagi" listy poborowej, zawiadamiając o tem właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który uzupełnia odpowiednio główną księgę ewidencyjną. Dokumenty wojskowe zwolnionych od powszechnego obowiązku wojskowego, powiatowa władza administracji ogólnej ma im odebrać i przesłać do powiatowej komendy uzupełnień łącznie z powyższem zawiadomieniem.

§ 438. W czasie trwania zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo stosunek do służby wojskowej danych osób nie może ulegać żadnym zmianom, jak również nie mogą one otrzymywać kart mobilizacyjnych, ani być powołane do ćwiczeń wojskowych lub do zebrań kontrolnych.

Skreślenie tych osób z dokumentów wojskowych następuje dopiero po stwierdzeniu przez powiatowe władze administracji ogólnej nabycia przez te osoby obcego obywatelstwa.

§ 439. Jeżeli władze administracji ogólnej wypowiedziały się przeciwko uwzględnieniu prośby względnie, jeżeli powiatowy komendant uzupełnień stwierdzi, że dana osoba podlega wcieleniu do szeregów w najbliższym terminie wcielenia, albo że osobie tej została wysłana karta powołania, albo że nastąpiło już wcielenie jej do szeregów (§ 432 ustęp 2), — dowódca okręgu korpusu powinien prośbę o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego załatwić odmownie.

§ 440. Jeżeli dowódca okręgu korpusu nie mógł wydać decyzji zgodnej z wnioskiem władzy administracji ogólnej w myśl § 433 względnie 439, należy akta sprawy wskutek nieosiągniętego porozumienia przedłożyć Ministrowi Spraw Wojskowych, celem wydania ostatecznej decyzji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Stanowisko dowódcy okręgu korpusu, odmienne od wniosku władzy administracji ogólnej, należy w aktach szczegółowo uzasadnić.

§ 441. O decyzji odmownej dowódca okręgu korpusu zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, zwracając jej akta sprawy.

Powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia o odmownej decyzji proszącego, któremu przysługuje prawo odwołania się od tej decyzji do Ministra Spraw Wojskowych w ciągu 14 dni od dnia jej doręczenia. Odwołanie powinno być wniesione przez powiatową władzę administracji ogólnej, która sprawę skieruje do tego dowódcy okręgu korpusu, który decyzję odmowną wydał.

Po otrzymaniu odwołania dowódca okręgu korpusu przedkłada sprawę Ministrowi Spraw Wojskowych, który decyduje ostatecznie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Decyzje Ministra Spraw Wojskowych będą wraz z aktami sprawy przesłane do właściwego dowódcy okręgu korpusu, który je skieruje do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 442. Poświadczenia, wydane w myśl § 436 będą powiatowe władze administracji ogólnej zapisywały do rejestru poświadczeń, przewidzianego w art. 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 320).

W wypadku wydania poświadczenia o utracie obywatelstwa polskiego należy zarządzić jednocześnie wykreślenie proszącego oraz członków jego rodziny z rejestru obywateli polskich (z ksiąg stałej ludności, z rejestrów osób posiadających przynależność gminną i t. p.).

Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane ponadto prowadzić i utrzymywać w aktualności ewidencję osób zwolnionych od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo.

Po wygaśnięciu ważności wydanego poświadczenia o zwolnieniu od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo powinna powiatowa władza administracji ogólnej zbadać, czy dana osoba (dane osoby) uzyskała (uzyskały) obce obywatelstwo, o ile władza ta nie została o tem zawiadomiona przez zainteresowanego. W wypadku stwierdzenia nabycia obywatelstwa obcego należy zawiadomić o tem właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, o ile dana osoba jest prowadzona w ewidencji wojskowej.

Jeżeli dochodzenia wykażą, że dana osoba nie uzyskała w przewidzianym terminie obcego obywatelstwa, lecz wyjechała zagranicę, należy okoliczność tę podać również do wiadomości właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 443. Osoby, które z tytułu zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego nie zgłosiły się do rejestru lub do spisów poborowych, powinny być wpisane z urzędu do rejestrów względnie spisów poborowych właściwych roczników, przyczem w rubryce „uwagi" należy wpisać fakt zwolnienia tych osób od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo. Nazwiska tych osób podają urzędom gminnym (magistratom) powiatowe władze administracji ogólnej na podstawie rejestru poświadczeń, przewidzianego w § 442, ustęp 1.

§ 444. Osoby, które w okresach, przewidzianych dla powyższych zwolnień nie nabyły obywatelstwa obcego, podlegają po upływie tych okresów ponownie powszechnemu obowiązkowi wojskowemu na ogólnych zasadach. Osoby, obowiązane do poboru, powinny być przez powiatowe władze administracji ogólnej przedstawione komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania.

Osoby, obowiązane do odbycia czynnej służby wojskowej, podlegają wcieleniu do szeregów na ogólnych zasadach.

Osobom, należącym do rezerwy lub do pospolitego ruszenia powiatowy komendant uzupełnień wydaje obowiązujący wojskowy dokument osobisty.

§ 445. Osoby, które uzyskały zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego, przewidziane w art. 89, tracą obywatelstwo polskie na zasadzie art. 11 ustawy z dnia 11 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) z chwilą nabycia obywatelstwa obcego. Osoby, które uzyskały obce obywatelstwo bez otrzymania wspomnianego zwolnienia, tracą obywatelstwo polskie tylko wówczas, gdy będzie im udzielone zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego.

Do art. 91.

§ 446. Podstawą do zastosowania skutków z art. 91 jest prawomocny wyrok sądowy, stwierdzający uchylenie się od czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu (art. 111).

Rozdział XII.

O zawieraniu małżeństw przez osoby obowiązane do służby wojskowej.

Do art. 92.

§ 447. Na zawarcie związku małżeńskiego przed odbyciem obowiązkowej czynnej służby wojskowej nie jest wymagane zezwolenie władz wojskowych.

§ 448. Przepis § 447 nie dotyczy osób, odbywających obowiązkową czynną służbę wojskową lub urlopowanych w myśl art. 72 względnie urlopowanych na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej. Osoby te muszą dla zawarcia związku małżeńskiego uzyskać zezwolenie władz wojskowych w trybie ustalonym w art. 21 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego z dnia 18 lipca 1924 r., uzupełnionej i zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 347), a ogłoszonej w jednolitym tekście obwieszczeniem Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 603).

Rozdział XIII.

Wyjazdy zagranicę osób podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Do art. 93.

§ 449. Z pośród osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, muszą w razie zamierzonego wyjazdu zagranicę uzyskać zezwolenie władz wojskowych na otrzymanie paszportu zagranicznego następujące osoby:

a) mężczyźni uznani przez komisję poborową za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kategorja A) — od chwili wydania takiego

orzeczenia do czasu powołania do czynnej służby wojskowej;

b) zaliczeni do ponadkontyngentowych (art. 73);

c) szeregowi urlopowani wskutek czasowej niezdolności do służby wojskowej, stwierdzonej w drodze rewizji lekarskiej, oraz szeregowi urlopowani w myśl art. 72;

d) oficerowie rezerwy.

§ 450. Osobom wyszczególnionym w § 449 pkt. a), b), c) zezwoleń na wyjazdy zagranicę udzielają:

a) powiatowi komendanci uzupełnień — bez ograniczeń osobom korzystającym z odroczeń służby wojskowej w myśl art. 57 pkt. 1 i 2, jeżeli wyjazd ma charakter okolicznościowy, oraz osobom korzystającym z odroczeń na podstawie art. 57 pkt. 3, jeżeli wyjazd ma charakter okolicznościowy lub następuje celem kształcenia się w zagranicznych zakładach naukowych — we wszystkich tych wypadkach, o ile w okresie zamierzonego przebywania zagranicą nie jest przewidziane powołanie danej osoby do czynnej służby wojskowej;

b) dowódcy okręgów korpusów:

1) osobom wymienionym w § 449 pkt. a) niekorzystającym z odroczeń służby wojskowej oraz wymienionym w § 449 pkt. b) i c) — bez ograniczeń, jeżeli wyjazd ma charakter okolicznościowy i jeżeli w okresie zamierzonego przebywania zagranicą wskazane osoby nie podlegają powołaniu do czynnej służby wojskowej;

2) osobom, wymienionym w § 449 pkt. a) — (również korzystającym z odroczeń służby wojskowej) — oraz wymienionym w § 449 pkt. b) i c) — w drodze wyjątku, jeżeli wyjazd ma charakter stały (emigracja, cele zarobkowe), a konieczność wyjazdu stwierdzona będzie przez właściwy urząd emigracyjny, pośrednictwa pracy względnie przez powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 451. Za wyjazdy okolicznościowe należy uważać: wyjazdy spowodowane śmiercią lub chorobą w rodzinie, na leczenie lub operację, w sprawach spadkowych, handlowych, przemysłowych, w celach sportowych, naukowych, wycieczkowych, na wakacje, kongresy lub zjazdy, dla zwiedzenia krajów obcych oraz wyjazd na roboty sezonowe.

§ 452. Oficerowie rezerwy (§ 449 pkt. d) otrzymują od dowódców okręgów korpusów zezwolenia na wyjazdy zagranicę w każdym wypadku bez ograniczeń, o ile termin wyjazdu oraz okres pobytu zagranicą nie będzie stał na przeszkodzie do wypełnienia przez proszącego w należytym terminie obowiązku zgłoszenia się do służby wojskowej.

§ 453. Szeregowi, odbywający czynną służbę wojskową, mogą otrzymać zezwolenie na wyjazd zagranicę jedynie na warunkach i w sposób, przewidzianych w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego z dnia 15 maja 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 643).

§ 454. Osoby, ubiegające się o paszport zagraniczny, które w myśl § 449 muszą na to uzyskać zezwolenie od władz wojskowych, powinny wnieść podania o zezwolenia do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Podania, których rozstrzygnięcie zastrzeżone jest kompetencji dowódcy okręgu korpusu, przedkłada powiatowy komendant uzupełnień właściwemu dowódcy okręgu korpusu.

§ 455. Do podania o zezwolenie na otrzymanie paszportu zagranicznego należy dołączyć w oryginale wojskowy dokument osobisty lub inny dokument, stwierdzający stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego, jak również dowody, stwierdzające konieczność wyjazdu (§ 450 pkt. b 2), względnie zaświadczenia właściwych władz, uczelni, instytucyj, związków sportowych lub społecznych, stwierdzające cel zamierzonego wyjazdu.

Osoby wyjeżdżające zagranicę w celu kształcenia się mają do podania dołączyć dowód, stwierdzający uczęszczanie do zagranicznego zakładu naukowego lub zawiadomienie takiego zakładu naukowego, że proszący może być do niego przyjęty względnie, że dla zapisania się do danego zakładu naukowego musi osobiście przyjechać.

§ 456. W uwzględnieniu wyjątkowych okoliczności, zniewalających petentów do natychmiastowego koniecznego wyjazdu zagranicę w tych wypadkach, gdy miejsce chwilowego pobytu petenta jest znacznie oddalone od siedziby przynależnej (właściwej) powiatowej komendy uzupełnień lub właściwego dowództwa okręgu korpusu, mogą udzielić zezwoleń na wyjazd zagranicę najbliższe powiatowe komendy uzupełnień względnie dowództwa okręgów korpusów (zależnie od kompetencji). W takich wypadkach proszący musi udowodnić konieczność natychmiastowego wyjazdu oraz przedstawić oryginalny dokument, stwierdzający jego stosunek do służby wojskowej. Władza udzielająca zezwolenia powinna o tem natychmiast powiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień, względnie właściwego dowódcę okręgu korpusu.

§ 457. O wyjazdach zagranicę oficerów rezerwy powinni być zawiadomieni także dowódcy właściwych formacyj ewidencyjnych.

§ 458. Zezwolenia władz wojskowych (wzór Nr. 31) będą zainteresowanym osobom wydawane do rąk lub przesyłane pocztą, przyczem dowódca okręgu korpusu zawiadamia właściwego powiatowego komendanta uzupełnień o każdem wydanem przez siebie zezwoleniu.

§ 459. Osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, które w myśl § 449 nie potrzebują na wyjazd zagranicę zezwoleń władz wojskowych, wydają powiatowe władze administracji ogólnej paszporty zagraniczne na następujących zasadach:

a) osobom w wieku przedpoborowym (od 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 18 lat życia do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 20 lat życia), jak również osobom zakwalifikowanym do kategorji B — w razie wyjazdu o charakterze stałym (emigracja, w celach zarobkowych), tylko w drodze wyjątku i po przedstawieniu dowodów, stwierdzających bezwzględną konieczność wyjazdu, zaś w wypadkach okolicznościowych (§ 451) — bez ograniczeń;

b) osobom w wieku poborowym do chwili stawienia się przed komisją poborową — tylko w ważnych wypadkach okolicznościowych (§ 451), wymagających bezwzględnej konieczności wyjazdu, oraz w wypadkach wyjazdów emigracyjnych z rodziną, o ile we wszystkich wypadkach termin wyjazdu nie przypada na okres obowiązkowego stawienia się danej osoby do poboru;

c) szeregowym rezerwy i pospolitego ruszenia (również korzystającym z ulgi w myśl art. 55) tudzież oficerom pospolitego ruszenia — we wszystkich wypadkach bez ograniczeń

Wymienione wyżej osoby w razie ubiegania się o paszport zagraniczny są obowiązane przedstawić właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wojskowy dokument osobisty lub inny dokument w oryginale, stwierdzający ich stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego, o ile obowiązane są dokumenty takie posiadać. W razie nieprzedłożenia takiego dokumentu powiatowa władza administracji ogólnej przed wydaniem paszportu zagranicznego obowiązana jest ewentualnie w porozumieniu z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień wyjaśnić względnie uregulować stosunek danej osoby do służby wojskowej.

§ 460. Władze administracji ogólnej mogą osobom, które w myśl § 449 obowiązane są na wyjazd zagranicę uzyskać zezwolenie władz wojskowych, wydać paszporty zagraniczne bez zezwoleń władz wojskowych jedynie wówczas, gdy osoby te wyjeżdżają służbowo na mocy polecenia przełożonej władzy państwowej, potwierdzonego na piśmie.

§ 461. Obywatele polscy, podlegający powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, mający miejsce zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska, w razie wyjazdu zagranicę otrzymują paszporty zagraniczne w Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk. Jeżeli osoby te zgodnie z § 449 uzyskać muszą na wyjazd zezwolenie władz wojskowych, powinny zwracać się o nie do powiatowej komendy uzupełnień w Starogardzie, która będzie załatwiać podania na ogólnych zasadach.

Osoby, przebywające na obszarze wolnego miasta Gdańska czasowo, o ile pragną stamtąd wyjechać zagranicę powinny zwracać się o zezwolenie do powiatowego komendanta uzupełnień, właściwego dla miejsca stałego zamieszkania w kraju, jeżeli w myśl § 449 wymagane jest od nich zezwolenie władz wojskowych na wyjazd zagranicę.

§ 462. Jeżeli właściciel paszportu zagranicznego przebywający w kraju, chciałby ważność jego przedłużyć, a musi na to uzyskać zezwolenie władz wojskowych (§ 449), powinien złożyć we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień podanie o takie zezwolenie na ogólnych zasadach.

§ 463. Osobom, przebywającym zagranicą, a podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu wydają i przedłużają paszporty zagraniczne urzędy konsularne stosownie do instrukcji Ministra Spraw Zagranicznych.

Osobom tym o ile podlegają obowiązkowi stawienia się do poboru lub odbycia jakiejkolwiek służby wojskowej, nie należy wydawać ani przedłużać paszportów na czas dłuższy niż do terminu wyznaczonego dla danej powinności.

§ 464. Przedłużenie przez urzędy konsularne paszportów zagranicznych, wydanych w kraju na podstawie zezwolenia władz wojskowych w celach wyjazdów okolicznościowych (§ 451), może nastąpić tylko po porozumieniu się z władzą wojskową w kraju, o ile zachodzi konieczność przedłużenia paszportu na okres dłuższy niż 14 dni.

§ 465. Jeżeli obywatele polscy, przebywający zagranicą w krajach europejskich, chcą wyjechać do krajów położonych poza Europą, to o ile są w wieku od 18 do 23 lat włącznie, a nie są zwolnieni od powrotu do kraju lub korzystają z przedłużenia odroczeń służby wojskowej do lat 25-ciu na podstawie art. 62 — zezwolenie na taki wyjazd wydaje im właściwy dowódca okręgu korpusu.

§ 466. Powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są prowadzić rocznikami ewidencję osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, którym wydane zostały paszporty zagraniczne. Ewidencję tę w odniesieniu do osób w wieku od 18 do 21 lat wykorzystują wspomniane władze przy corocznem zestawianiu list poborowych.

§ 467. Powiatowe władze administracji ogólnej mają co miesiąc przesyłać do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wykaz osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, począwszy od 21 roku życia, które zgodnie z niniejszemi przepisami otrzymały paszporty zagraniczne bez zezwoleń władz wojskowych.

Wykazy te powinny zawierać:

a) nazwisko i imię oraz narodowość,

b) rok urodzenia,

c) numer listy poborowej lub głównej księgi ewidencyjnej, a u oficerów pospolitego ruszenia — stopień oficerski,
d) imiona rodziców,
e) miejsce zamieszkania,
f) datę wydania paszportu,
g) cel wyjazdu, do jakiego kraju i na jaki okres czasu, a w razie udzielenia zezwolenia na wyjazd zagranicę w myśl § 460—także liczbę i datę pisma władzy państwowej, która delegowała daną osobę zagranicę.

§ 468. Wydanie zezwolenia na wyjazd zagranicę przez władze wojskowe wpisuje powiatowy komendant uzupełnień do wojskowych dokumentów ewidencyjnych danej osoby.

Analogicznie powiatowy komendant uzupełnień wpisuje do tych dokumentów fakt wydania przez władze administracji ogólnej paszportu zagranicznego bez zezwoleń władz wojskowych, opierając się na wykazach, otrzymanych od tych władz w myśl § 467.

§ 469. Fakt wyjazdu zagranicę danej osoby wpisuje powiatowy komendant uzupełnień do wojskowych dokumentów ewidencyjnych po otrzymaniu z urzędu gminnego (meldunkowego) karty meldunkowej, stwierdzającej wymeldowanie się na wyjazd zagranicę.

§ 470. Wydanie zezwoleń na wyjazd zagranicę, jak również paszportów zagranicznych wstrzymują upoważnione niniejszemi przepisami władze (dowódcy okręgów korpusów, powiatowi komendanci uzupełnień, powiatowe władze administracji ogólnej, urzędy konsularne) z chwilą zarządzenia poboru, powołania do jakiejkolwiek służby wojskowej lub do zebrań kontrolnych, lecz jedynie w stosunku do osób, objętych danem wezwaniem. Wstrzymanie to trwa do czasu zadośćuczynienia danemu obowiązkowi wojskowemu.

Postanowienia ustępu 1-go nie wykluczają możności stosowania postanowień § 459 pkt. b).

Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych także w czasie pokoju zarządzić czasowo zupełne wstrzymanie wydawania zezwoleń na wyjazdy zagranicę, jak również paszportów obywatelom polskim płci męskiej, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, w zakresie i na czas, który uzna za potrzebny w interesie Państwa.

Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych oraz Pracy i Opieki Społecznej ustalić inne warunki wyjazdu zagranicę dla osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, a wyjeżdżających za granicę na roboty sezonowe.

§ 471. Przeciwko odmownemu załatwieniu prośby o zezwolenie na wyjazd zagranicę przez władze wojskowe przysługuje proszącemu w ciągu 14 dni prawo odwołania się do bezpośrednio przełożonej władzy wojskowej, która decyduje ostatecznie.

§ 472. Z chwilą ogłoszenia mobilizacji następuje ogólne wstrzymanie zezwoleń na wyjazd zagranicę i paszportów zagranicznych wszystkim obywatelom płci męskiej podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Jeżeli te osoby przed ogłoszeniem mobilizacji już otrzymały zezwolenie na wyjazd zagranicę lub paszporty zagraniczne, nie należy dopuścić do wyjazdu ich z granic Państwa.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji otrzymanie paszportu zagranicznego przez osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu może nastąpić wyłącznie na podstawie zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych.

§ 473. Przepustki graniczne wydają wszystkim osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu właściwe władze bez specjalnego zezwolenia władz wojskowych.

O wydaniu przepustek granicznych władze te nie zawiadamiają powiatowych komend uzupełnień.

Rozdział XIV.

O obowiązku meldunkowym i o zebraniach kontrolnych.

Do art. 94.

§ 474. Osoby, wyszczególnione w art. 94 tudzież oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia (art. 3) podlegają obowiązkowi zameldowania i wymeldowania w następujących wypadkach:

1. w razie zmiany miejsca zamieszkania,
2. w wypadkach wyjazdu zagranicę oraz przyjazdu z zagranicy do kraju.
3. w razie zmiany adresu w obrębie tej samej miejscowości,
4. w wypadkach wyjazdu z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i powrotu z tego wyjazdu.

Sposób wykonania obowiązków wyżej przewidzianych i tryb postępowania urzędów meldunkowych określa rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności, art. 14 pkt. 2 i art. 23 pkt. 2 i 3 (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 309) oraz przewidziane w niem rozporządzenie wykonawcze.

§ 475. Niezależnie od obowiązku, określonego w § 474, osoby wyżej wymienione obowiązane są w wypadkach:

a) zmiany miejsca zamieszkania lub
b) przyjazdu z zagranicy,

zgłaszać się osobiście do właściwych urzędów meldunkowych w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania lub od chwili przyjazdu z zagranicy do jednej z miejscowości na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Jeżeli ważne okoliczności uniemożliwiają dopełnienia obowiązku osobistego zgłoszenia się we właściwym urzędzie meldunkowym w wypadkach przewidzianych w poprzednim ustępie, obowiązek ten może być wykonany w określonym terminie w formie pisemnej.

Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowem miejscu zamieszkania.

§ 476. Od obowiązku, określonego w § 475 są zwolnieni funkcjonarjusze państwowi mianowani na stałe.

§ 477. Osoby wyszczególnione w § 474, które odbywają częste podróże zagranicę, a są znane właściwym władzom administracji ogólnej, mogą być przez te władze zwolnione od obowiązku każdorazowego zgłaszania się w urzędzie meldunkowym (§ 475) po przyjeździe z zagranicy, o ile zabezpieczą możliwość należytego i niezwłocznego doręczania im wszelkich rozkazów wojskowych, a możliwość tę udowodnią wymienionym władzom.

Zwolnień tych udzielają powiatowe władze administracji ogólnej, właściwe dla miejsca zamieszkania danej osoby.

§ 478. Dopełnienie obowiązku przewidzianego w § 475, potwierdza urząd meldunkowy na wojskowym dokumencie osobistym. W wypadku, gdyby osoba meldująca się, dokumentu takiego nie mogła przedstawić, potwierdzenie o dokonaniu obowiązku meldunkowego udziela właściwy urząd w formie ustalonej ogólnemi przepisami meldunkowemi.

§ 479. Urzędy meldunkowe mają podawać do wiadomości właściwych powiatowych komendantów uzupełnień zapomocą kart meldunkowych zawiadomienia meldunkowe, uskutecznione w wypadkach przewidzianych w §§ 474 i 475 przez:

1) oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia,
2) szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia,
3) osoby zakwalifikowane do kategorji A, które nie odbyły jeszcze czynnej służby wojskowej,
4) osoby urlopowane w myśl art. 72,
5) osoby urlopowane z powodu czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej,
6) osoby, wykluczone w myśl art. 9 od służby wojskowej

Jako właściwą należy uważać tę P. K. U., do której meldujący się należy ewidencyjnie według wojskowego dokumentu osobistego.

§ 480 Osoby, wyszczególnione w art. 94 oraz oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia (art. 3), które wyjeżdżają zagranicę do krajów europejskich lub położonych poza Europą względnie które wyjeżdżają na obszar wolnego miasta Gdańska, są obowiązane zgłosić swój przyjazd do miejscowości zagranicznej we właściwym urzędzie konsularnym, zaś przyjazd do Gdańska — w Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk, ustnie lub pisemnie w terminie do 14 dni od daty przyjazdu.

Jeżeli w danem państwie zagranicznem niema przedstawicieli dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej, należy zawiadomienie o przybyciu przesłać w powyższym terminie listem poleconym do urzędu gminnego (meldunkowego) tej miejscowości, z której dana osoba wyjechała zagranicę.

§ 481. Osoby, przebywające zagranicą względnie na obszarze wolnego miasta Gdańska stale lub czasowo obowiązane są zawiadamiać właściwy urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej, a na obszarze wolnego miasta Gdańska — Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk, o każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu, adresu), w przeciągu 14 dni.

Osoby przebywające zagranicą i na obszarze wolnego miasta Gdańska podlegają za przekroczenie przepisów meldunkowych postanowieniom, wymienionym w § 321.

§ 482. Urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarz Generalny na wolne miasto Gdańsk) obowiązane są prowadzić księgi meldunkowe dla wpisywania zgłoszeń o zmianach miejsca zamieszkania (pobytu, adresu). Potwierdzenia o dokonaniu obowiązku meldunkowego mają być uskutecznione w taki sam sposób, jaki przewidziany jest dla urzędów meldunkowych w kraju w § 478.

O dokonanych zgłoszeniach urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarz Generalny na wolne miasto Gdańsk) zawiadamiają:

a) właściwe powiatowe władze administracji ogólnej, jeżeli zgłoszenia dokonały osoby czasowo przebywające zagranicą (na obszarze w. m. Gdańska), będące w wieku przedpoborowym, w wieku poborowym, które jeszcze nie stawały do poboru, osoby uznane przy poborze za czasowo niezdolne do służby wojskowej (kat. B) oraz osoby w wieku pozapoborowym, które nie mają jeszcze ustalonego stosunku do powszechnego obowiązku wojskowego.

b) właściwe powiatowe komendy uzupełnień — jeżeli zgłoszenia uskutecznione zostały przez oficerów i szeregowych rezerwy lub pospolitego ruszenia, albo przez osoby zakwalifikowane do kategorji A, które nie odbyły jeszcze obowiązkowej czynnej służby wojskowej lub też przez osoby urlopowane w myśl art. 72 względ-

nie urlopowane z powodu czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej tudzież przez osoby, wykluczone w myśl art. 9 od służby wojskowej.

Zawiadomienia powyższe mają być uskutecznione zapomocą kart meldunkowych.

Karty meldunkowe mają być przez urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarza Generalnego R. P. na wolne miasto Gdańsk) przesyłane do wskazanych wyżej pod a) i b) władz zbiorowo w ostatnim dniu miesiąca za okres każdego miesiąca.

§ 483. Sposób prowadzenia przez urzędy konsularne ksiąg meldunkowych, wypełniania i wysyłania kart meldunkowych, prowadzenia potrzebnych skorowidzów tudzież wzory ksiąg i kart meldunkowych ustali instrukcja Ministra Spraw Zagranicznych, wydana w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 484. Zgłoszenia meldunkowe wojskowe, dotyczące osób w wieku przedpoborowym wykorzystują urzędy gminne (magistraty) dla uzupełnienia rejestrów i spisów poborowych. W ten sam sposób wykorzystują urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarz Generalny na w. m. Gdańsk) zgłoszenia meldunkowe wojskowe osób w wieku przedpoborowym, zamieszkałych stale zagranicą względnie przebywających stale na obszarze wolnego miasta Gdańska.

Zgłoszenia meldunkowe dotyczące osób w wieku poborowym, które nie stawały jeszcze do poboru, względnie które przy poborze zakwalifikowane zostały do kategorji B. wykorzystują powiatowe władze administracji ogólnej dla uzupełnienia list poborowych.

Sposób wykorzystania kart meldunkowych przez władze wojskowe ustali instrukcja Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 95.

§ 485. Oficerowie i szeregowi rezerwy oraz pospolitego ruszenia, którzy nie uczynią zadość obowiązkowi osobistego zgłoszenia się w sprawach wojskowych na wezwanie władz wojskowych, pociągani będą do odpowiedzialności karnej za niewykonanie rozkazu w sprawach służbowych (art. 76 – 78 k. k. w.), a w wypadkach mniejszej wagi—do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Pozatem przysługuje powiatowemu komendantowi uzupełnień prawo przymusowego doprowadzenia powyżej wymienionych osób do władz wojskowych przez powiatowe władze administracji ogólnej.

Do art. 96.

§ 486. Zebrania kontrolne oficerów i szeregowych rezerwy oraz pospolitego ruszenia są wojskowemi czynnościami urzędowemi, których celem jest sprawdzenie ewidencji tudzież kontrola wojskowa nad oficerami i szeregowymi rezerwy oraz pospolitego ruszenia.

Zebrania kontrolne oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia nazywają się raportami kontrolnemi.

§ 487. Minister Spraw Wojskowych ustala corocznie terminy zebrań (raportów) kontrolnych i określa kategorje oficerów oraz szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, które tym zebraniom (raportom) podlegają.

Szczegółowe terminy rozpoczęcia i trwania zebrań kontrolnych wyznacza dowódca okręgu korpusu w porozumieniu z wojewodą przy jednoczesnem uwzględnieniu warunków miejscowych.

W niedzielę i święta rzymsko-katolickie, jako też w czasie świąt narodowych, zebrań kontrolnych urządzać nie należy. W okolicach zamieszkałych w większości przez obywateli wyznań grecko-katolickich, niekatolickich, lub niechrześcijańskich przez Państwo uznanych, zebrań kontrolnych nie należy dokonywać w najuroczystsze ich święta.

§ 488. Zebrania kontrolne odbywają się zasadniczo w siedzibach powiatowych władz administracji ogólnej.

Zebrania kontrolne mogą być przeprowadzone na wniosek właściwej władzy administracji ogólnej również w miejscowościach znajdujących się poza siedzibą tych władz pod warunkiem jednak, że władze administracji ogólnej zapewnią władzom wojskowym:

a) bezpłatne przejazdy członków komisyj kontrolnych do miejsc położonych poza siedzibą powiatowych władz administracji ogólnej;

b) odpowiedni bezpłatny lokal na zebrania kontrolne wraz z opałem, światłem i niezbędnym sprzętem biurowym;

c) przejściowe kwatery dla członków komisyj.

§ 489. Zebrania kontrolne należy przeprowadzać zasadniczo w budynkach wojskowych, a w razie niemożności — w budynkach rządowych lub samorządowych, wyznaczonych przez powiatowe władze administracji ogólnej.

W razie niemożności uzyskania lokali w takich budynkach, mogą być dla zebrań kontrolnych użyte lokale w budynkach prywatnych, w pierwszym rzędzie takie, których przejściowe zajęcie dla powyższych celów nie pociągnie za sobą świadczeń ze strony Skarbu Państwa.

W wypadku przeznaczenia na zebrania kontrolne budynków rządowych lub prywatnych, przygotowanie odpowiednich lokali z potrzebnym sprzętem biurowym, opałem i światłem jest obowiązkiem powiatowej władzy administracji ogólnej, z którą porozumiewa się w tej sprawie powiatowy komendant uzupełnień. Koszty zaopatrzenia tych lokali w opał i światło, jak również koszty ewentualnego najmu lokalu prywatnego ponoszą władze wojskowe.

§ 490. Powiatowy komendant uzupełnień sporządza co roku na mocy rozkazu, otrzyma-

nego od dowódcy okręgu korpusu, plan zebrań kontrolnych na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień w porozumieniu z właściwą władzą administracji ogólnej i przedkłada go do zatwierdzenia dowódcy okręgu korpusu.

§ 491. Do zebrań kontrolnych przedstawiają szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia ich właściwi naczelnicy gmin.

§ 492. Sposób i miejsce odbywania raportów kontrolnych ustala każdorazowo Minister Spraw Wojskowych.

§ 493. Powołanie do zebrań kontrolnych (także dodatkowych) następuje zapomocą publicznych obwieszczeń władz wojskowych. Powołanie do raportów kontrolnych następuje zapomocą obwieszczeń lub imiennych kart powołania.

Powołanie do zebrań i raportów kontrolnych osób, zamieszkałych względnie przebywających na obszarze wolnego miasta Gdańska następuje zapomocą kart powołania, doręczanych przez Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk.

§ 494. Powołani do zebrań (raportów) kontrolnych mają zgłosić się w oznaczonym terminie i miejscu na koszt własny. Czynności, związane z zebraniami (raportami) kontrolnemi mają być w stosunku do wezwanych osób ukończone w tym samym dniu, w którym się one stawiły.

Do zebrań i raportów kontrolnych należy zgłosić się z książeczką wojskową (książeczką stanu służby oficerskiej) kartą mobilizacyjną i innemi posiadanemi dokumentami wojskowemi oraz z dowodami, uzasadniającemi konieczność poprawek w dokumentach wojskowych.

Oficerowie, powołani do raportów kontrolnych obowiązani są zgłosić się w umundurowaniu wojskowem (strój służbowy), z bronią boczną oraz oporządzeniem polowem (lornetką polową, torbą oficerską).

Osoby, które bez uzasadnionych przyczyn nie stawią się do zebrań (raportów) kontrolnych w oznaczonym terminie i miejscu, pociągnięte będą do odpowiedzialności karnej przed sądami wojskowemi (art. 76 k. k. w.), a w wypadkach mniejszej wagi do odpowiedzialności dyscyplinarnej w myśl wojskowych przepisów karnych (dyscyplinarnych).

§ 495. Powołani do zebrań (raportów) kontrolnych nie mogą rościć żadnej pretensji do Skarbu Państwa tytułem odszkodowania, bądź to z powodu zaniechania pracy, bądź też poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym, skutkiem stawienia się na zebrania (raporty) kontrolne.

§ 496. Szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, przebywający w czasie odbywania zebrań kontrolnych czasowo na terenie innej powiatowej komendy uzupełnień w celach zarobkowych lub na studjach, mogą się zgłosić do zebrań kontrolnych w miejscu odbywania tych zebrań, właściwem dla ich pobytu.

§ 497. Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia w stopniu generała nie zgłaszają się osobiście do raportów kontrolnych lecz zawiadamiają powiatowego komendanta uzupełnień o swym pobycie w obrębie danej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 498. Od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych są zwolnieni z urzędu:

a) posłowie do sejmu i senatorowie oraz ministrowie i wiceministrowie (podsekretarze stanu);

b) zaliczeni do pospolitego ruszenia w myśl art. 55 oraz osoby należące do stanu duchownego (§ 238);

c) oficerowie i szeregowi, którzy w danym roku odbywali czynną służbę wojskową lub ćwiczenia wojskowe;

d) oficerowie i szeregowi, którzy w danym roku zgłosili się do służby w wojsku lub ćwiczeń wojskowych, jednak z powodu choroby lub wdrożenia postępowania rewizyjno-lekarskiego zostali z tej służby zwolnieni;

e) znajdujący się w więzieniu śledczem lub karnem oraz umieszczeni w karnych zakładach poprawczych;

f) oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, którzy wyjechali zagranicę, o ile wyjazd nie nastąpił z naruszeniem obowiązujących przepisów.

§ 499. Osoby, wymienione w § 498 pkt. a), b), f) — są całkowicie zwolnione od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych w czasie pozostawania ich na właściwych stanowiskach służbowych względnie przebywania zagranicą, zaś wymienione w § 498 pkt. e) — na czas pozostawania w areszcie lub odbywania kary pozbawienia wolności.

Osoby, powracające z zagranicy, których roczniki obowiązane były zgłosić się do zebrań kontrolnych, powinny obowiązek ten wykonać we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w ciągu miesiąca po terminie powrotu do kraju.

§ 500. Oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia mogą być zwolnieni od stawienia się w danym roku do zebrań (raportów) kontrolnych:

a) w razie obłożnej choroby uniemożliwiającej stawienie się do zebrań (raportów) kontrolnych, stwierdzonej świadectwem lekarza powiatowego, a w razie niemożności uzyskania takiego świadectwa — świadectwem lekarza prywatnego, na którem naczelnik gminy powinien stwierdzić, że uzyskanie świadectwa lekarza powiatowego było niemożliwe;

b) w razie ciężkiej choroby lub śmierci w rodzinie lub też z powodu innych nagłych niecierpiących zwłoki spraw rodzinnych lub osobistych, udowodnionych wiarygodnemi dokumentami oraz potwierdzeniem naczelnika gminy o prawdziwości podanych motywów.

c) w razie konieczności odbycia podróży w okresie zebrań (raportów) kontrolnych, celem załatwienia spraw osobistych lub zawodowych, nie dających się odłożyć na inny termin, o ile okoliczność ta będzie udowodniona wiarygodnemi dokumentami oraz potwierdzeniem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej o prawdziwości podanych motywów.

Prośby o zwolnienie od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych z dołączeniam wskazanych wyżej dokumentów należy wnosić do właściwej powiatowej komendy uzupełnień. Zwolnień tych udziela właściwy powiatowy komendant uzupełnień.

Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia, powołani do raportów kontrolnych zapomocą imiennych kart powołania przez formacje wojskowe, wnoszą powyższe prośby do dowódcy formacji, który ich powołał. Dowódca tej formacji załatwia te podania we własnym zakresie.

§ 501. W wypadkach, wymienionych w § 500 pkt. a) b) c)—o ile szeregowy rezerwy względnie pospolitego ruszenia z powodu krótkiego czasu nie mógł w porę wnieść prośby o zwolnienie od obowiązku stawienia się na zebrania kontrolne, powinien naczelnik gminy, przedstawiający szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, przedłożyć oficerowi prowadzącemu zebrania kontrolne świadectwo względnie urzędowo potwierdzone dowody, usprawiedliwiające niemożność osobistego stawienia się danego szeregowego na zebrania kontrolne.

Oficer, prowadzący zebrania kontrolne, zatrzymuje przedłożone mu dowody, usprawiedliwiające niestawiennictwo i udziela zwolnienia.

Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia składają w takich wypadkach najpóźniej w dniu raportu kontrolnego pisemny udokumentowany meldunek właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień, a jeżeli powołani byli imiennemi kartami powołania do formacji wojskowej — dowódcy tej formacji.

§ 502. Zwolnieni od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych z przyczyn, wymienionych w § 500 pkt. a), b), c), są obowiązani zgłosić się do zebrań (raportów) kontrolnych we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w najbliższym czasie po ustaniu przyczyn, uniemożliwiających stawiennictwo we właściwym terminie.

§ 503. Oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia podlegają przez czas brania udziału w zebraniach (raportach) kontrolnych dyscyplinie wojskowej.

§ 504. Zebrania kontrolne mają być przeprowadzone gminami, przy zachowaniu kolejności zgłoszenia się poszczególnych gmin.

Stawienie się oficerów i szeregowych rezerwy lub pospolitego ruszenia do zebrań (raportów) kontrolnych należy wpisać do osobistych dokumentów wojskowych.

Oficer, prowadzący zebrania kontrolne, może w razie potrzeby zatrzymać osobiste dokumenty wojskowe szeregowych powołanych do zebrań kontrolnych celem uszkutecznienia odpowiednich uzupełnień przez powiatową komendę uzupełnień. W razie zatrzymamia tych dokumentów lub też w wypadku, gdy szeregowy rezerwy względnie pospolitego ruszenia stawił się do zebrań kontrolnych bez osobistego dokumentu wojskowego, oficer prowadzący zebranie kontrolne wydaje danej osobie odpowiednie poświadczenie.

§ 505. Jeżeli obowiązani do zebrań kontrolnych nie byli obecni przy rozpoczęciu urzędowania i stawili się na nie dopiero w czasie jego trwania lub też po terminie im wyznaczonym, oficer prowadzący zebranie powinien ich mimo to poddać kontroli w dniu zgłoszenia się.

Osoby, które swego opóźnienia na zebrania kontrolne nie usprawiedliwią względnie ktorych usprawiedliwienia oficer przeprowadzający zebrania kontrolne uzna za niewystarczające, mają być przez niego ukarane w myśl obowiązujących wojskowych przepisów dyscyplinarnych.

§ 506. Z oficerami i szeregowymi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, którzy na zebraniach (raportach) kontrolnych zgłaszają ułomności fizyczne, powodujące niezdolność do służby w rezerwie względnie w pospolitem ruszeniu, należy postąpić w myśl § 393.

§ 507. Prośby i zażalenia wniesione przez oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia podczas raportów kontrolnych załatwia osobiście oficer, prowadzący raporty kontrolne, o ile to leży w jego kompetencji, w przeciwnym razie przedkłada je właściwym władzom przełożonym.

Prośby lub zażalenia szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, tak ustne jak i pisemne, które mają związek ze służbą wojskową, przyjmuje osobiście oficer prowadzący zebrania kontrolne i przekłada je do rozpatrzenia właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 508. Oficer prowadzący zebrania kontrolne ma w stosunku do szeregowych, wezwanych do zebrań kontrolnych, a obecnych na zebraniach, prawa dyscyplinarne dowódcy pododdziału.

Jeżeli jednak przysługujące mu prawo dyscyplinarne przyznaje za niski wymiar kary w stosunku do przewinienia, popełnionego przez szeregowego podczas zebrania kontrolnego, wówczas oficer prowadzący zebrania sporządza odpowiedni raport i przesyła go wraz z obwi-

nionym do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który wymierza mu karę dyscyplinarną wyższą, w granicach swych uprawnień dyscyplinarnych.

§ 509. Kary dyscyplinarne, nałożone na szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia za nieusprawiedliwione opóźnienie się na zebrania kontrolne oraz przewinienia popełnione w czasie trwania zebrań kontrolnych należy wykonywać bezzwłocznie:

a) w areszcie wojskowym, jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w siedzibie garnizonu wojskowego;

b) w areszcie cywilnym sądowym, jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w miejscowościach, w których niema żadnego garnizonu wojskowego, w porozumieniu się z miejscowemi władzami sądowemi;

c) w areszcie wojskowym najbliższego garnizonu wojskowego, jeżeli wykonanie kary w areszcie cywilnym napotyka na trudności, lub też jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w miejscowościach, w których niema ani aresztu wojskowego, ani też cywilno-sądowego.

Koszt przejazdów oraz wyżywienia aresztantów ponosi władza wojskowa.

§ 510. Powiatowy komendant uzupełnień posiada w stosunku do oficerów, obowiązanych do raportów kontrolnych, prawa dyscyplinarne dowódcy pułku.

§ 511. Na osoby, które dopuściły się w czasie zebrań (raportów) kontrolnych przestępstw karnych, oficer prowadzący zebrania (raporty) kontrolne względnie powiatowy komendant uzupełnień, przesyła doniesienie karne do właściwego prokuratora, zarządzając zależnie od okoliczności tymczasowe przytrzymanie obwinionego i odstawienie go wraz z doniesieniem do prokuratora.

§ 512. W razie aresztowania podczas zebrań (raportów) kontrolnych oficera lub szeregowego rezerwy (pospolitego ruszenia), który zatrudniony jest w służbie publicznej, w służbie kolei żelaznej i statków parowych, w państwowej lub innej służbie zdrowia, w publicznej albo prywatnej służbie leśnej, względnie który jest robotnikiem kopalń, kuźnic i walcowni—należy o aresztowaniu zawiadomić niezwłocznie bezpośredniego przełożonego danej osoby.

§ 513. Pracodawca nie może odmówić zwolnienia od zajęć pracownika, obowiązanego do stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych, ani nie może rozwiązać umowy o pracę z powodu niestawienia się pracownika do zajęć wskutek udania się na zebrania (raporty) kontrolne.

§ 514. Oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, obowiązani w danym roku do zebrań (raportów) kontrolnych, którzy do tych zebrań (raportów) nie stawili się i od stawienia się nie byli zwolnieni powinni się stawić na dodatkowe zebrania (raporty) kontrolne.

§ 515. Dodatkowe zebrania kontrolne odbywają się zawsze w siedzibie powiatowej komendy uzupełnień, w ten sam sposób jak zasadnicze zebrania.

Obecność przedstawiciela gminy przy dodatkowych zebraniach kontrolnych jest konieczna tylko wtedy, jeżeli do tych zebrań staje z jednej gminy więcej niż 10 osób.

§ 516. Po ukończeniu zebrań kontrolnych powiatowy komendant uzupełnień sporządza imienne wykazy szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia, którzy nie zgłosili się do zebrań (zasadniczych i dodatkowych) Wykazy te sporządzone według gmin, przesyła powiatowy komendant uzupełnień niezwłocznie po ukończeniu akcji zebrań kontrolnych do powiatowych władz administracji ogólnej. Władze te są obowiązane zarządzić na tej podstawie natychmiastowe poszukiwanie wymienionych osób, wyśledzonych dostawić do powiatowej komendy uzupełnień, zaś co do innych — nadesłać wyczerpujące wyjaśnienia z dołączeniem odpowiednich dowodów (np. metryka śmierci i t. d.).

Nazwiska oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia, którzy nie zgłosili się do raportów kontrolnych w formacji wojskowej, podaje dowódca formacji do wiadomości powiatowego komendanta uzupełnień, celem przymusowego dostawienia tych oficerów za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej i pociągnięcia ich do odpowiedzialności w myśl § 494 ustęp ostatni.

Rozdział XV.

Przepisy końcowe i przejściowe.

Do art. 120.

§ 517. Zaliczeniu na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej podlega czas czynnej służby wojskowej, odbytej:

a) w wojsku polskiem,

b) w polskich formacjach wojskowych (ochotniczych), uznanych przez Państwo Polskie, a to: w legjonach polskich w polskim korpusie posiłkowym, w polskiej sile zbrojnej, w I, II i III korpusie wschodnim, wojskach polskich we Francji i we Włoszech, w dywizji gen. Żeligowskiego, formacjach polskich na Syberji, na Murmanie, w Odesie i w Finlandji, w polskiej organizacji wojskowej (P. O. W.) oraz w formacjach powstańczych wielkopolskich i śląskich,

c) w armjach państw zaborczych, a mianowicie: w armji rosyjskiej—przed 1 listopada 1917 r., w armji austro-węgierskiej—przed 1 listopada 1918 r., w armji niemieckiej — przed 27 grudnia 1918 r.

Służba, odbyta w polskich formacjach wojskowych, nie wyszczególnionych w pkt. b) oraz w oddziałach byłej armji rosyjskiej w czasie od 1 listopada 1917 r. do 1 listopada 1918 r. może być zaliczana jedynie po wydaniu indywidualnej decyzji przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 518. Służbę w wojskach względnie w formacjach, wymienionych w § 517, zalicza się w stosunku dzień za dzień, jeżeli stosunek zainteresowanych osób do powszechnego obowiązku wojskowego nie został już ostatecznie ustalony w myśl art. 119 i 120 „tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 r." (Dz. P. K. P. Nr. 13, poz. 28).

§ 519. Poborowym (ochotnikom), mającym warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49) zalicza się za poprzednio odbytą służbę wojskową najwyżej 3 miesiące.

§ 520. Zaliczenie służby wojskowej uskutecznia powiatowy komendant uzupełnień z urzędu względnie na skutek udowodnionych pisemnych lub ustnych próśb zainteresowanych.

Do art. 122 i 123.

§ 521. Obywatele polscy, którzy wykażą wiarygodnie nadanie im stopnia oficerskiego w armjach obcych lub formacjach polskich, uznanych przez Państwo Polskie, a nie zostaną uznani za oficerów wojska polskiego, otrzymują z urzędu zaświadczenie o zwolnieniu od wszelkiej służby wojskowej.

W zaświadczeniu należy stwierdzić, że proszący wykazał wiarygodnie posiadanie stopnia oficerskiego, że stopień ten nie został mu zatwierdzony w wojsku polskiem oraz że w myśl art. 122 jest zarówno na czas pokoju jak i na czas wojny zwolniony od obowiązkowej czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

Zaświadczenia te wydaje właściwy powiatowy komendant uzupełnień na podstawie decyzji Ministra Spraw Wojskowych o nieuznaniu danej osoby za oficera wojska polskiego.

§ 522. Osoby wymienione w § 521, które w razie wojny pragną być przyjęte do służby wojskowej w charakterze szeregowców ochotników, wnoszą prośby do Minist a Spraw Wojskowych za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej, właściwych dla ich miejsca zamieszkania, które je opinjują i przekazują właściwym powiatowym komendantom uzupełnień.

W razie przychylnej decyzji Ministra Spraw Wojskowych osoby te zostaną przyjęte do czynnej służby w wojsku na zasadach obowiązujących ochotników w czasie wojny.

§ 523. Wnioski o ewentualne nadanie stopnia oficerskiego w myśl art. 123 ustęp 2 przedkłada właściwy dowódca formacji w drodze służbowej Ministrowi Spraw Wojskowych.

§ 524. Osoby, które otrzymały zezwolenie na odbycie służby jako ochotnicy w myśl art. 123 oraz osoby, którym w myśl tego artykułu nadano stopień oficerski, powinny przed powołaniem do służby wojskowej zwrócić zaświadczenie wydane w myśl § 521.

§ 525. Zaświadczenia wyszczególnione w § 521 tracą moc obowiązującą z chwilą powołania takich osób do służby wojskowej w charakterze ochotników. Osoby te, o ile nie będzie im nadany stopień oficerski w myśl art. 123 ustęp 2, mogą na własną prośbę otrzymać takie zaświadczenie ponownie z chwilą zwolnienia ich ze służby wojskowej.

Jeżeli osoby te nie wniosą prośby o ponowne wydanie zaświadczenia, będą one po zwolnieniu ze służby wojskowej zaliczone do rezerwy lub pospolitego ruszenia, zależnie od wieku, jaki osiągnęły w chwili zwolnienia z szeregów

Do art. 126.

§ 526. Do stanu urlopowanych należą:

a) poborowi (ochotnicy), od chwili ogłoszenia im orzeczenia właściwej władzy, uznającego ich za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A), do chwili rzeczywistego wcielenia ich do wojska;

b) zaliczeni do ponadkontyngentowych w myśl art. 73;

c) szeregowi urlopowani w myśl art. 72;

d) szeregowi urlopowani z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, stwierdzonej w drodze postępowania rewizyjno-lekarskiego;

e) oficerowie i szeregowi rezerwy w czasie, gdy nie pełnią służby wojskowej;

f) oficerowie i szeregowi pospolitego ruszenia w czasie gdy nie pełnią służby wojskowej.

§ 527. Powołanie do wszelkiego rodzaju ćwiczeń wojskowych należy uważać za powołanie do służby wojskowej.

§ 528. Poszczególne paragrafy dawnego kodeksu karnego wojskowego, wymienione w art. 126, odpowiadają następującym artykułom nowego kodeksu karnego wojskowego z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 328):

§ 6 dawnego kodeksu odpowiada art. 6 nowego kodeksu;

§ 68 dawnego kodeksu odpowiada art. 52 nowego kodeksu;

§ 92 dawnego kodeksu odpowiada art. 76 nowego kodeksu;

§ 101 dawnego kodeksu odpowiada art. 85 nowego kodeksu;

§ 113 dawnego kodeksu odpowiada art. 98 nowego kodeksu;

§ 529. Poza przestępstwami, wymienionemi w art. 126, odpowiadają osoby stanu urlopowanych również za przestępstwa, wskazane w art. 98 i 110 kodeksu karnego wojskowego i wśród warunków, w tych artykułach podanych.

W drodze dyscyplinarnej można karać osoby stanu urlopowanych tylko za następujące przestępstwa: z art. 93 części I, 74, 75 część I, 76 77, 78, 105 i 106 część I kodeksu karnego, o ile chodzi o wypadki mniejszej wagi (art. 45 k. k. w.).

Przełożonym dyscyplinarnym względem osób stanu urlopowanych jest powiatowy komendant uzupełnień z prawami dowódcy pułku.

W wypadkach, w których ukaranie dyscyplinarne za przestępstwa wojskowe nie jest dopuszczalne lub w których powiatowy komendant uzupełnień uważa je za niewystarczające, sporządza on doniesienie, zawierające wyczerpujący opis stanu faktycznego czynu karygodnego i towarzyszących mu okoliczności oraz kieruje je wraz z protokółem przesłuchania sprawcy do prokuratora przy wojskowym sądzie okregowym.

Kary dyscyplinarne, nałożone na osoby stanu urlopowanych, podczas raportu karnego należy wykonać niezwłocznie po raporcie karnym.

Jeżeli nastąpi aresztownnie osoby stanu urlopowanych piastującej urząd publiczny lub zatrudnionej w służbie publicznej, w służbie kolei żelaznych i statków parowych w państwowej lub gminnej służbie zdrowia lub w publicznej albo w prywatnej służbie leśnej, względnie będącej robotnikiem kopalń, hut, kuźnic i walcowni, powiatowy komendant uzupełnień jest obowiązany zawiadomić o aresztowaniu niezwłocznie bezpośredniego przełożonego danej osoby.

Do art. 127.

§ 530. Podstawą zwolnienia szeregowego z czynnej służby wojskowej w wypadkach określonych w art. 127 jest zawiadomienie właściwej władzy sądowej o zawieszeniu nad daną osobą aresztu śledczego za czyn popełniony przed wcieleniem do szeregów.

Na zasadzie tego zawiadomienia dowódca fomacji zwalnia szeregowego z czynnej służby wojskowej natychmiast i oddaje go do dyspozycji władz cywilnych, wskazanych przez sąd.

O zwolnieniu szeregowego dowódca formacji powinien zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, przesyłając mu równocześnie dokumenty ewidencyjne zwolnionego.

§ 531. Osoby, zwolnione z czynnej służby wojskowej na podstawie art. 127, podlegają ponownie powołaniu do tej służby po zwolnieniu z aresztu śledczego lub po odbyciu kary orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądowym o ile wyrok lub pobudki czynu karygodnego nie pociągają za sobą wykluczenia od służby wojskowej. Ponownego powołania takich osób do odbycia czynnej służby wojskowej dokonuje właściwy powiatowy komendant uzupełnień, o ile nie ukończyły 38 lat życia (art. 35).

Czas czynnej służby wojskowej, odbytej przed zwolnieniem z szeregów na podstawie art. 127 zalicza się takim osobom na poczet ustawowego okresu czynnej służby wojskowej.

Rozdział XVI.

Postanowienia przejściowe do niniejszego rozporządzenia.

§ 532. Zgodnie z art. 35 obowiązane są do stawienia się przed komisją poborową wszystkie osoby w wieku, ustalonym dla powszechnego obowiązku wojskowego, które od dnia 1 listopada 1918 r. podlegały poborowi, lecz do poboru się nie zgłosiły, a ponadto osoby, które wprawdzie poborowi nie podlegały, jednak nie mają dotychczas uregulowanego stosunku do służby wojskowej.

Obowiązek stawienia się do poboru na zasadzie art. 35 nie dotyczy osób, których stosunek do obowiązku służby wojskowej był uregulowany w ostateczny sposób przy akcji zebrań kontrolnych, zarządzonej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 764).

Obywatele polscy, którzy przebywając stale zagranicą, zostali zarejestrowani na podstawie obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 29 stycznia 1921 r. (Monitor Polski z dnia 8 lutego 1921 r. Nr, 30) przez fakt zarejestrowania się nie są zwolnione od obowiązku stawienia się do poboru. Na wszystkich tych osobach ciąży obowiązek stawienia się przed komisją poborową zgodnie z art. 35, jak długo znajdują się w wieku, ustalonym dla powszechnego obowiązku wojskowego, jeżeli przyjadą na obszar wolnego miasta Gdańska lub Państwa Polskiego na czas dłuższy niż 6 miesięcy.

Nie dotyczy to obywateli polskich, którzy opuścili granicę Państwa nielegalnie. Osoby te w razie przyjazdu na obszar wolnego miasta Gdańska lub Państwa Polskiego są obowiązane do niezwłocznego wykonania powszechnego obowiązku wojskowego na ogólnych zasadach.

§ 533. Nauczyciele publiczaych szkół powszechnych zaliczeni do rezerwy na podstawie art. 111 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609) bez odbycia czynnej służby wojskowej powinni zasadniczo odbyć wyszkolenie wojskowe, wyoikające z § 641 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 21 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 252) jakie Minister Spraw Wojskowych uzna dla nich za stosowne.

Nauczyciele publicznych szkół powszechnych wymienieni w poprzednim ustępie, którzy w okresie pierwszych trzech lat następujących po roku kalendarzowym, w którym zostali zaliczeni do rezerwy, nie odbyli z jakichkolwiek powodów obowiązującego pełnego wyszkolenia wojskowego, powinni być powołani na wyszkolenie wojskowe, trwające nie dłużej niż 8 tygodni w czwartym roku zaliczenia do rezerwy.

Po tym terminie nauczyciele publicznych szkół powszechnych wymienieni w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, podlegają jedynie przepisom, normującym ogólnie służbę w rezerwie.

W stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych, podlegających jeszcze powołaniu na wyszkolenie wojskowe, obowiązują postanowienia §§ 642, 643 i 644 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 21 marca 1925 r. o wykonaniu ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 252).

§ 534. Czas trwania czynnej służby wojskowej, przewidziany w art. 3 pkt. 1 c) dla marynarki wojennej ma zastosowanie również do szeregowych, którzy z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r. w sprawie zmian i uzupełnień niektórych postanowień ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 26) pełnili już obowiązkową czynną służbę wojskową w marynarce wojennej.

Ochotnicy marynarki wojennej, którzy zostali powołani do czynnej służby wojskowej przed wejściem w życie wyżej wspomnianego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej t. j. przed 1 maja 1928 r. odbywają czynną służbę wojskową według złożonego zobowiązania.

Postanowienia art. 4 pkt. 1 c) mają zastosowanie do tych ochotników, którzy zostali przyjęci do czynnej służby wojskowej w marynarce wojennej po dniu 1 maja 1928 r.

§ 535. Wyłączenia od służby wojskowej, orzeczone na podstawie art. 8 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609), pozostają nadal w mocy z tem, że wyłączenie, orzeczone na zawsze, kończy się po upływie 10 lat od chwili odcierpienia (przedawnienia, darowania) kary.

Do osób skazanych na jedną z kar, wymienionych w art. 8 wspomnianej ustawy, w stosunku do których nie została w swoim czasie powzięta żadna decyzja o wyłączeniu od służby wojskowej, zastosowanie mają postanowienia art. 9 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458).

§ 536. Do czasu ustalenia sposobu wykonania obowiązku meldunkowego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 309), wykonanie obowiązku meldunkowego w kraju (rozdział XIV) uskutecznia się na zasadach i w sposób, określony w rozporządzeniu wykonawczem z dnia 21 marca 1925 r. do ustawy o powszechnem obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 252).

§ 537. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie rozporządzenia i przepisy, wydane w sprawach, unormowanych niniejszem rozporządzeniem, a z niem sprzeczne.

Załącznik Nr. 1 do rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. (poz. 270).

WYKAZ

Powiatowych Komend Uzupełnień.

L. p.	Nazwa i miejsce postoju	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. I Warszawa.	
1	Warszawa-Miasto Nr. I	miasto Warszawa, komisarjaty policji państwowej Nr. I, II, III, IV, V, XII i XXVI.
2	Warszawa-Miasto Nr. II	miasto Warszawa, komisarjaty policji państwowej Nr. IX, XI, XIII, XVI, XX, XXI i XXIII.
3	Warszawa-Miasto Nr. III	miasto Warszawa, komisarjaty policji państwowej Nr. XIV, XV, XVII, XVIII, XXIV i XXV.
4	Warszawa-Miasto Nr. IV	miasto Warszawa, komisarjaty policji państwowej Nr. VI, VII, VIII, X, XIX i XXII.
5	Warszawa-Powiat	warszawski, grójecki.
6	Ciechanów	ciechanowski, mławski, działdowski, przasnyski.
7	Grodzisk Mazowiecki	sochaczewski, błoński.
8	Łomża	łomżyński, kolneński, ostrołęcki.
9	Mińsk Mazowiecki	mińsko-mazowiecki, radzymiński.
10	Modlin	płoński, sierpecki.
11	Małkinia	ostrowski, węgrowski, sokołowski.
12	Płock	płocki, gostyński.
13	Puławy	puławski, garwoliński.
14	Pułtusk	pułtuski, makowski.
15	Radom	radomski, kozienicki.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. II Lublin.	
16	Lublin	miasto Lublin, lubelski.
17	Chełm	chełmski, lubartowski.
18	Dubno	dubieński.
19	Hrubieszów	hrubieszowski, tomaszowski.
20	Kowel	kowelski, lubomelski, kamień-koszyrski.
21	Kraśnik	janowski.
22	Krzemieniec	krzemieniecki
23	Łuck	łucki
24	Równe	rówieński, zdołbunowski.
25	Sarny	sarneński, kostopolski.
26	Włodzimierz	włodzimierski, horochowski.
27	Zamość	zamojski, krasnostawski, biłgorajski.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. III Grodno.	
28	Grodno	grodzieński, sokólski
29	Białystok	białostocki, wysokomazowiecki, szczuczyński (wojew. białostockiego).
30	Lida	lidzki, wołożyński, szczuczyński (wojew. nowogrodzkiego).
31	Postawy	postawski, dziśnieński.
32	Suwałki	suwalski, augustowski.
33	Święciany	święciański, brasławski.
34	Wilno-Miasto	miasto Wilno.
35	Wilno-Powiat	wileńsko-trocki, oszmiański.
36	Wilejka	wilejski, mołodeczański.
37	Wołkowysk	wołkowyski

L. p	Nazwa i miejsce postoju.	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. IV Łódź.	
38	Łódź-Miasto Nr. I	miasto Łódź, komisarjaty policji państwowej Nr. II, III, V, VIII, IX i XI.
39	Łódź-Miasto Nr. II	miasto Łódź, komisarjaty policji państwowej Nr. I, IV, VI, VII, X, XII, XIII i XIV.
40	Łódź-Powiat	łódzki, brzeziński.
41	Częstochowa	częstochowski, włoszczowski.
42	Końskie	opoczyński, koński.
43	Kutno	kutnowski, łęczycki.
44	Piotrków	piotrkowski.
45	Radomsko	radomskowski.
46	Sieradz	sieradzki.
47	Skierniewice	skierniewicki, łowicki, rawski.
48	Wieluń	wieluński.
49	Łask	łaski.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. V Kraków.	
50	Kraków-Miasto	miasto Kraków.
51	Kraków-Powiat	krakowski, myślenicki, wielicki.
52	Bielsko	bielski, cieszyński.
53	Bochnia	bocheński, brzeski.
54	Dębica	ropczycki, mielecki, pilzneński.
55	Jasło	jasielski, gorlicki.
56	Katowice	miasto Katowice, powiat katowicki.
57	Królewska Huta	miasto Królewska Huta, świętochłowicki.
58	Miechów	miechowski, olkuski.
59	Nowy Sącz	nowosądecki, grybowski.
60	Nowy Targ	nowotarski, makowski, limanowski.
61	Pszczyna	pszczyński, rybnicki.
62	Sosnowiec	będziński.
63	Tarnów	tarnowski, dąbrowski.
64	Tarnowskie Góry	tarnowskie-góry, lubliniecki.
65	Wadowice	wadowicki, chrzanowski, oświecimski.
66	Zawiercie	zawierciański.
67	Żywiec	żywiecki, bialski.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. VI Lwów.	
68	Lwów-Miasto	miasto Lwów.
69	Lwów-Powiat	lwowski, bobrecki.
70	Brzeżany	brzeżański, rohatyński, podhajecki.
71	Buczacz	buczacki, tłumacki.
72	Czortków	czortkowski, borszczowski, zaleszczycki, kopyczyński.
73	Kałusz	kałuski, dolinieński.
74	Kamionka Strumiłowa	kamionka-strumiłowa, radziechowski, brodzki.
75	Kołomyja I	kołomyjski, horodeński.
76	Kołomyja II	kossowski, śniatyński.
77	Rawa-Ruska	rawo-ruski, sokalski, żółkiewski.
78	Stanisławów	stanisławowski, bohorodczański, nadworniański.
79	Stryj	stryjski, skólski, żydaczowski.
80	Tarnopol	tarnopolski, trembowelski, skałacki, zbaraski.
81	Złoczów	złoczowski, zborowski, przemyślański.

L. p	Nazwa i miejsce postoju.	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. VII Poznań.	
82	Poznań-Miasto	miasto Poznań
83	Poznań-Powiat	poznańs' i, grodziski, nowotomyski,
84	Gniezno	miasto Gniezno, gnieźnieński, wrzesiński, średzki.
85	Jarocin	jarociński, pleszewski, gostyński, koźmiński, krotoszyński, rawicki.
86	Kalisz	kaliski, turecki.
87	Konin	koniński, słupecki, kolski.
88	Kościan	kościański, śmigielski, leszczyński, śremski.
89	Ostrów Poznański	ostrowski, odolanowski, ostrzeszowski, kępiński (sycowski).
90	Szamotuły	szamotulski, międzychocki, obornicki, czarnkowski.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. VIII Toruń.	
91	Toruń	miasto Toruń, toruński, wąbrzeski, chełmiński, rypiński.
92	Bydgoszcz	miasto Bydgoszcz, wyżyski (Nakło), szubiński, chodzieski, sępoliński.
93	Grudziądz	miasto Grudziądz, grudziądzki, świecki, tucholski, brodnicki, lubawski.
94	Inowrocław	miasto Inowrocław, inowrocławski, strzeliński, mogileński, żniński, wągrowiecki.
95	Kościerzyna	kościerzyński, morski, kartuski.
96	Starogard	starogardzki, chojnicki, tczewski, gniewski.
97	Włocławek	włocławski, nieszawski, lipnowski.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. IX Brześć n/Bugiem.	
98	Brześć n/Bugiem	brzeski, kobryński, prużański.
99	Baranowicze	baranowicki, nieświeski, stołpecki.
100	Biała Podlaska	bialski, włodawski.
101	Bielsk	bielski.
102	Łuków	łukowski, radzyński.
103	Łuniniec	łuniniecki, kossowski, stoliński.
104	Pińsk	piński, drohiczyński.
105	Siedlce	siedlecki, janowski.
106	Słonim	słonimski, nowogródzki.
	Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. X Przemyśl.	
107	Przemyśl	przemyski, brzozowski, dobromilski.
108	Drohobycz	drohobycki.
109	Gródek Jagielloński	gródecki, rudecki, mościcki, jaworowski.
110	Jarosław	jarosławski, lubaczowski.
111	Kielce	kielecki.
112	Łańcut	łańcucki, przeworski.
113	Nisko	tarnobrzeski, niżański.
114	Ostrowiec	opatowski, sandomierski.
115	Pińczów	stopnicki, pińczowski, jędrzejewski.
116	Rzeszów	rzeszowski, strzyżowski, kolbuszowski.
117	Sambor	samborski, st. samborski, turczański.
118	Sanok	sanocki, krośnieński, liski.
119	Wierzbnik	iłżecki.

Załącznik Nr. 2 do rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. (poz. 270).

WYKAZ

zakładów, których świadectwa w myśl § 124 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych zwalniają poborowych od obowiązku osobistego stawienia się do poboru.

A. Zakłady dla głuchoniemych.

1. Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.
2. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Poznaniu.
3. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Kościanie (woj. Poznańskie).
4. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Wejherowie (woj. Pomorskie).
5. Zakład dla Głuchoniemych we Lwowie.
6. Szkoła dla Głuchoniemych Nr. registr. 97 w Łodzi.

B. Zakłady dla ociemniałych.

1. Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.
2. Krajowy Zakład dla ociemniałych w Bydgoszczy.
3. Zakład ciemnych we Lwowie.

C. Zakłady dla umysłowo-upośledzonych.

1. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Warszawie.
2. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Łodzi.
3. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Poznaniu.
4. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) we Lwowie.
5. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Wilnie.
6. Szkoła specjalna (Zakład Krajowy) w Świeciu nad Wisłą woj. Pomorskie.
7. Szpital Państwowy dla chorych psychicznie w Tworkach.
8. Państwowy Zakład dla umysłowo i nerwowo chorych w Kobierzynie.
9. Państwowy Zakład dla umysłowo i nerwowo chorych w Kulparkowie.
10. Klinika Psychjatryczna Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.
11. Klinika Psychjatryczna Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie.

12—21. Szpitale Psychjatryczne: Św. Jana Bożego w Warszawie, w Kochorowie, w Warcie, w Kochanówce, w Kościanie, w Dziekance, w Owińskach, w Rybniku, w Lublińcu i krajowy zakład psychjatryczny w Świeciu.

22—23. Oddziały psychjatryczno-neurologiczne przy szpitalach powszechn. w Krakowie i Lwowie.

24. Szkoła dla umysłowo-upośledzonych Nr. registr. 82 w Łodzi.

25. Szkoła dla umysłowo-upośledzonych Nr. registr. 88 w Łodzi.

Załącznik Nr. 3 do rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. (poz. 270).

I. DUCHOWNI KATOLICCY.

1) Zaświadczenie

dla biskupów, członków kapituł, rektorów seminarjów duchownych, przełożonych klasztorów, proboszczów, wikarjuszów i innych duchownych katolickich, posiadających święcenia i nieobjętych wzorami zaświadczeń pod L. L. 2, 3, 4.

Kurja Biskupia . . . . . . (nazwa Kurji) zaświadcza, że . . . . . . (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia . . . . roku . . . . . w . . . . (miejsce urodzenia) jest . . . . . . (stanowisko duchownego: sufraganem, rektorem seminarjum, przełożonym klasztoru, proboszczem, wikarjuszem, lub innym duchownym katolickim), posiadającym święcenia, w . . . . (dokładna nazwa biskupstwa, klasztoru, probostwa).

Niniejsze zaświadczenie Kurja Biskupia wydaje . . . . . . (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. . . . (nazwa miejscowości) dnia . . . . . . roku . . . . Nr. . . . . . (bieżący wydanego zaświadczenia).

Pieczęć Kurji Biskupiej

Podpis Biskupa lub zastępcy

Uwaga: Biskupom diecezjalnym wystawia zaświadczenia właściwy metropolita, względnie ten biskup, który dla niego stanowi wyższą instancję, biskupom sufraganom — biskup diecezjalny.

2) Zaświadczenie

dla profesorów seminarjów duchownych i innych funkcjonarjuszów oraz uczniów tych zakładów.

Rektor Seminarjum . . . . (dokładna nazwa seminarjum, adres) zaświadcza, że . . . . (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia . . . . . . roku . . . . w . . . . . . (miejsce urodzenia) obecnie jest . . . . . . (profesorem, lub innym funkcjonarjuszem albo też uczniem) seminarjum . . . . (nazwa seminarjum).

Zaświadczenie niniejsze Seminarjum wydaje . . . . (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. . . . (nazwa miejscowości) dnia . . . . . . roku . . . . Nr. . . . . . (bieżący wydanego zaświadczenia).

Pieczęć Seminarjum

Podpis rektora lub jego zastępcy

3) Zaświadczenie

dla nowicjuszów zakonów i zgromadzeń, jako też zakonników, którzy złożyli śluby.

Przełożony zakonu . . . . (dokładna nazwa zakonu, zgromadzenia, adres), zaświadcza, że . . . . (imię i nazwisko zakonnika) urodzony dnia . . . . roku . . . . . . w . . . . (miejsce urodzenia) jest nowicjuszem zakonu (zgromadzenia), zakonnikiem, który złożył śluby.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się. . . . . (imię i nazwisko) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. . . . (nazwa miejscowości) dnia . . . . . . roku . . . . Nr. . . . . . (bieżący wydanego zaświadczenia).

Pieczęć zakonu

Podpis przełożonego

4) Zaświadczenie

dla profesorów rzymsko-katolickich wydziałów teologicznych na uniwersytetach.

Uniwersytet . . . . zaświadcza, że ksiądz (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia . . . . roku . . . . w . . . . (miejsce urodzenia) jest profesorem w tutejszym Uniwersytecie.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się . . . . (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Uniwersytetu

Podpis Rektora Uniwersytetu

II. DUCHOWNI EWANGELICCY.

1) Zaświadczenie

dla superintendentów generalnych i superintendentów kościoła augsburskiego reformowanego, unijnego i staroluterańskiego, tudzież superintendentów kościoła ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego.

Urząd Wojewódzki
w . . . .
(Komisarz Rządu
na m. st. Warszawę)
dnia . . . . 19. . . r.
Nr. . . . .

Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) zaświadcza, że . . . . (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia. . . . . . roku . . . . w . . . . (miejsce urodzenia) jest (superintendentem generalnym lub superintendentem kościoła) . . . . (jakiego) w . . . . (gdzie).

Niniejsze zaświadczenie Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) wydaje. . . . . (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego
(Komisarjatu Rządu na m. st.
Warszawę)

Podpis Wojewody lub jego zastępcy
(Komisarza Rządu lub jego zastępcy)

2) Zaświadczenie

dla senjorów, proboszczów, wikarjuszów.

Konsystorz (Superintendentura Kościoła Ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego w Stanisławowie) w. . . . . (dokładna nazwa Konsystorza, adres) zaświadcza, że . . . . (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia . . . . . . roku . . . . w . . . . (miejsce urodzenia) jest . . . . (stanowisko duchownego) jako to: (senjorem, proboszczem, wikarjuszem) w . . . . (nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie Konsystorz (Superintendentura w Stanisławowie) wydaje . . . . (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. . . . (nazwa miejscowości) dnia . . . . roku . . . . . Nr. . . . . . (bieżący wydanego zaświadczenia).

Pieczęć Konsystorza
(Superintendentury
w Stanisławowie)

Podpis Prezesa, wiceprezesa lub członka
Konsystorza
(Superintendentury w Stanisławowie)

Podpis Naczelnika Kancelarji
Konsystorza

3) Zaświadczenie

dla profesorów wydziałów teologji ewangelickiej, ewangelickich seminarjów kaznodziejskich i nauczycielskich.

Uniwersytet (Seminarjum) . . . . zaświadcza, że ksiądz . . . . (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia . . . . roku . . . . . w . . . . (miejsce urodzenia) jest profesorem w tutejszym Uniwersytecie (Seminarjum).

Zaświadczenie niniejsze wydaje się............ (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Uniwersytetu (Seminarjum)

Podpis Rektora Uniwersytetu (albo Dyrektora Seminarjum)

4) Zaświadczenie

dla duchownych, przełożonych ewangelickich związków religijnych (sekt) przez Państwo uznanych, a nieobjętych poprzedniemi wzorami.

Urząd Wojewódzki
w ....
(Komisarz Rządu
na m. st. Warszawę)
dnia..........19..........r.
Nr..................

Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) w............................zaświadcza, że.......................... (imię i nazwisko) urodzony dnia ....roku ....w.....................(miejsce urodzenia) jest duchownym przełożonym (kaznodzieją, prezbitrem, adjunktem) zboru związku religijnego .... (nazwa związku) w......................(nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) wydaje .... (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego (Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę).

Podpis Wojewody lub jego zastępcy (Komisarza Rządu lub jego zastępcy).

III. Duchowni prawosławni, marjawiccy, wschodniego kościoła staroobrzędowego nie posiadającego hierarchji duchownej, oraz duchowni wyznań mahometańskiego i karaimskiego.

Urząd Wojewódzki
w ....
(Komisarjat Rządu
na m. st. Warszawę)
dnia..........19..........r.
Nr..................

Zaświadczenie.

Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę) zaświadcza, że..........(imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia ....roku......................w................(miejsce urodzenia) jest ....(Metropolitą, biskupem, proboszczem, wikarjuszem, djakonem, zakonnikiem który złożył uroczyste śluby zakonne, prawosławnym, marjawickim duchownym staroobrzędowym, muftim lub mułłą mahometańskim, hachamem lub hazanem karaimskim) w.................................(nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie wydaje się....................(imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego (Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę)

Podpis Wojewody lub jego zastępcy (Komisarza Rządu lub jego zastępcy)

IV. Zawiadomienie

gminy wyznaniowej żydowskiej o opuszczeniu stanowiska rabina lub podrabina przez poborowego.

Zarząd gminy wyznaniowej
żydowskiej w..........................
(w pow. wojew.)

....................dn....................19..........r.

Do
Pana Starosty
w..............................

Zarząd gminy wyznaniowej żydowskiej w...................zawiadamia niniejszem Pana Starostę, iż rabin (podrabin) gminy..........(imię i nazwisko) urodzony dnia.......... roku................w.......................... zatwierdzony na stanowisko rabina (podrabina) gminy dnia..........19.....r. przez................ (Ministerstwo W. R. i O. P., Starostwo), urzędujący stale w...................... miejscowości przynależnej pod względem wyznaniowym do naszej gminy pismem swem z dnia..............19.....r. zrzekł się stanowiska i z dniem..............19.....r. przestał być rabinem (podrabinem) gminy naszej.

Pieczęć gminy wyzn. żyd.

Przewodniczący Zarządu......................

Członkowie Zarządu..........................
(podpisy 2 członków).

Wzory do rozp. Min. Spr. Wojsk. z dn. 16 marca 1930 r. (poz. 270).

Wzór Nr. 1.

Strona 1.

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

w.................................

KSIĄŻKA PRZYDZIAŁÓW

poborowych i ochotników z poboru głównego i dodatkowego

w roku................/................

Uwaga: Książkę przydziałów zakłada się nową z dniem rozpoczęcia poboru głównego w danym roku kalendarzowym i prowadzi się do dnia rozpoczęcia poboru głównego (wyłącznie) w roku następnym.
Książka przydziałów ma być prowadzona dla każdego rodzaju służby wojskowej osobno.
Dla poborowych (ochotników) z cenzusem należy prowadzić jedną oddzielną książkę przydziałów, wpisując przeznaczenie zasadnicze do rubr. 11, zaś przeznaczenie ewentualne do rubr. 17.

(Format papieru 297×420 mm)

L. p.	Rok urodzenia	Nr. gł. ks. ewid.	Imię i nazwisko	Wyznanie	Narodowość	Wykształcenie	Zawód cywilny	Wzrost	§§ przy kat. A	Przeznaczenie ewentualne	Osiągnięty stopień w przysposobieniu wojskowem	Odroczenia i ulgi	Adnotacja o nadanym przydziale: formacja	Adnotacja o nadanym przydziale: Nr. karty powołania	Adnotacja o nadanym przydziale: powołany na dzień	Data wcielenia	Zaliczony do ponad-kontyngentowych dnia	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			15	16	17

Wzór Nr. 2.

Województwo ______________

Powiat ______________

Nazwa urzędu ______________ ______________ dnia ______________ 193__ r.

Liczba ______________

WYCIĄG

z metryk urodzin (chrztu) mężczyzn urodzonych w roku__________

Nr. porządkowy	Imię i nazwisko	Data i miejsce urodzenia	a) Nazwisko i imię ojca b) Nazwisko panieńskie i imię matki	Zawód względnie zatrudnienie ojca	Uwagi
1	2	3	4	5	6

Pieczęć urzędowa Podpis prowadzącego metryki

Uwaga: W rubryce 6 należy zamieszczać wszelkie daty, które mogą posłużyć do ewentualnego odszukania zapisanego, a zwłaszcza podać gminę stałego zamieszkania, względnie pobytu, o ile jest znana.

(Format papieru 210×297 mm).

Wzór Nr. 3.

Województwo ....

Powiat ....

Nazwa Urzędu ....

Liczba ....

WYCIĄG

z metryk śmierci mężczyzn urodzonych w roku ....

L. p.	Imię Nazwisko	Data i miejsce śmierci	Data i miejsce urodzenia	a) Nazwisko i imię ojca b) Nazwisko panieńskie matki	Uwagi
1	2	3	4	5	6

Pieczęć urzędowa

Podpis prowadzącego metryki

(Format papieru 210×297 mm).

Wzór Nr. 4.

Strona 1.

Wieś (miasto) ....
Gmina ....
Powiat ....
Województwo ....
Konsulat ....

REJESTR OŚMNASTOLETNICH

rocznika ....

(Format papieru 420 × 297 mm).

Strona 2.

L. p.	Imię / Nazwisko	Data i miejsce urodzenia	Imiona rodziców i nazwisko panieńskie matki	a) czy żyją, b) zawód ojca, a jeśli nie żyje, matki	Miejsce zamieszkania rodziców lub ich prawnych zastępców	Miejsce faktycznego zamieszkania wzgl. pobytu rejestrującego się
1	2	3	4	5	6	7

Strona 3.

Narodowość	Wyznanie	Zawód wzgl. zatrudnienie	Wykształcenie: a) ogólne, b) szczegółowe	Stan cywilny	Ukarania sądowe	Wady fizyczne	Uwagi
8	9	10	11	12	13	14	15
			a) b)				

URZĄD GMINNY
(KONSULAT R. P.)

w ____________

(powiat ____________)

Strona 1.

Wzór Nr. 5.

ZAŚWIADCZENIE

____________ (imię i nazwisko) ____________ urodzony ____________ (dzień, miesiąc i rok) ____________

w ____________ powiat ____________ syn ____________ (imiona

rodziców i nazwisko rodowe matki) ____________ zamieszkały w ____________ dokładny

adres) ____________ dokonał zgłoszenia w myśl art. 24 ustawy

o powszechnym obowiązku wojskowym i został wpisany do rejestru pod pozycją ____________

Naczelnik gminy ____________ (podpis)

(Pieczęć)

(Prezydent miasta, burmistrz,
kierownik urzędu konsularnego)

(Format papieru 210 × 148 mm.).

Strona 2.

POUCZENIE.

1) O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowem miejscu zamieszkania. Od obowiązku osobistego meldunku wojskowego zwolnieni są funkcjonarjusze państwowi mianowani na stałe.

2) W razie wezwania do osobistego zgłoszenia się w sprawach związanych z powszechnym obowiązkiem wojskowym, należy zgłosić się niezwłocznie.

3) Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, obowiązane są w ciągu miesiąca października i listopada tego roku kalendarzowego, w którym ukończyły lub ukończą 20 lat życia, zgłosić się osobiście lub pisemnie w urzędzie gminnym (konsularnym) miejsca stałego zamieszkania względnie w urzędzie gminnym (konsularnym) miejsca pobytu z dokumentami, stwierdzającemi tożsamość osoby, jako to: z dowodem osobistym, metryką urodzenia, paszportem, świadectwami szkolnemi i t. p.

4) Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku zgłoszenia się względnie obowiązku meldunkowego, podlegają karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie, zgodnie z art. 97 wspomnianej wyżej ustawy. Przebywający zagranicą będą ponadto pozbawieni opieki konsularnej.

5) Niezależnie od skutków skazania z prawomocnem ukaraniem osoby podlegającej powsz. obow. wojsk., łączy się w wypadkach przestępstw, wymienionych w art. 97—108 i w art. 112 ustawy utrata możności odbywania skróconej służby wojskowej (art. 49) i prawa do odroczeń sł. wojsk., przewidzianej w art. 57.

NAZWA ZAKŁADU
(aresztu więzienia)

L. dz.................

Wzór Nr. 6

....dnia.................................193.....r.

W Y K A Z

osób będących w wieku lat 20, 21, 22 i 23, które nie zgłosiły się jeszcze do spisów poborowych względnie nie uczyniły zadość stawieniu się przed komisją poborową, a pozostających w zakładach poprawczych, w zakładach dla umysłowo chorych, w aresztach lub więzieniach.

Nr. porządkowy	Data i miejsce urodzenia	Imię i nazwisko	Imiona rodziców	Miejsce faktycznego zamieszkania	Stan chorobowy względnie podstawa przebywania w areszcie lub więzieniu	Od kiedy przebywają w zakładzie (areszcie lub więzieniu)	Uwagi

(Pieczęć)

Podpis Kierownika Zakładu

(Format papieru 297×210 mm.)

URZĄD GMINY
(KONSULAT R. P.)

w.....................................

(powiat...........................)

Strona 1.

Wzór Nr. 7.

ZAŚWIADCZENIE.

.... urodzony ....
(imię i nazwisko) (dzień, miesiąc i rok)

w .... powiat ....

syn.. zamieszkały w......................................
(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki) (dokładny

...., dokonał zgłoszenia w myśl art. 25 ustawy
adres)

o powszechnym obowiązku wojskowym i został wpisany do spisów poborowych pod pozycją.......................

Naczelnik gminy..
(podpis)

(Pieczęć)

(Prezydent miasta,
burmistrz, kierownik
urzędu konsularnego)

(Format papieru 210×148 mm.)

Strona 2.

POUCZENIE.

1) Spisy poborowych będą w czasie od 1 do 15 stycznia wyłożone do przejrzenia w urzędach gminnych (konsularnych) w godzinach urzędowych. Każdy pominięty w spisie lub niewłaściwie wpisany może w tym czasie żądać uzupełnienia lub sprostowania mylnego wpisu.

2) O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości, jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu, należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowem miejscu zamieszkania. Od obowiązku osobistego meldunku wojskowego zwolnieni są funkcjonarjusze państwowi mianowani na stałe.

3) Osoby wciągnięte do spisu poborowych danej gminy są obowiązane stawić się przed tą komisją poborową, która dla danej gminy będzie właściwą. Jeżeli z chwilą zarządzenia poboru gmina ta nie jest już miejscem zamieszkania danej osoby, może stanąć przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania o ile wniesie co najmniej na 1 miesiąc przed rozpoczęciem poboru głównego podanie do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla poprzedniego miejsca zamieszkania, o zezwolenie na dopełnienie obowiązku stawienia się przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania. Jeżeli osoba w okresie głównego poboru przebywa czasowo poza gminą miejsca stałego zamieszkania, lecz z uzasadnionych powodów nie może stanąć przed właściwą komisją poborową może ona w wyżej wskazanym terminie prosić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej o pozwolenie na stawienie się w drodze delegacji przed komisją poborową właściwą dla miejsca jej pobytu.

4) Podania o odroczenia czynnej służby wojskowej na podstawie art. 57 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o powsz. obow. wojsk. należy wnosić najpóźniej w 14 dni od chwli zakwalifikowania przez komisję poborową do kategorji A.

5) Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku zgłoszenia się do poboru lub obowiązku meldunkowego (pkt. 2), ulegną karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie zgodnie z art. 97 wspomnianej ustawy. Osoby przebywające zagranicą, niezależnie od powyższych kar, które ich czekają po powrocie do kraju, będą pozbawione opieki konsularnej.

6) Niezależnie od skutków skazania, z prawomocnem ukaraniem osoby, podlegającej powsz. obow. wojsk., łączy się w wypadkach przestępstw, wymienionych w art. 97 — 108 i w art. 112 ustawy utrata możności odbywania skróconej służby wojskowej (art. 49) i prawa do odroczeń sł. wojsk., przewidzianych w art. 57.

Strona 1. Wzór Nr. 8.

Gmina ______________________

Powiat ______________________

Województwo ______________________

Konsulat ______________________

S P I S P O B O R O W Y C H

rocznika ______________________

(Format papieru 420 × 297 mm.)

Strona 2.

L. p.	Nazwisko Imię	Data i miejsce urodzenia	Imiona rodziców i nazwisko panieńskie matki	a) czy żyją b) zawód ojca, a jeśli nie żyje, matki	Miejsce zamieszkania rodziców lub ich prawnych zastępców	Miejsce faktycznego zamieszkania wzgl. pobytu
1	2	3	4	5	6	7

Strona 3.

Narodowość	Wyznanie	Zawód wzgl. zatrudnienie	Wykształcenie: a) ogólne, b) szczegółowe	Stan cywilny	Ukarania sądowe	Wady fizyczne	Uwagi
8	9	10	11	12	13	14	15

Strona 1. Wzór Nr. 9.

Starostwo w ....

Urząd Konsularny w ....

LISTA POBOROWA

Rocznika..

(Format papieru 420 × 297 mm)

Strona 2 i 3

1. Nr. — 2. (Gmina)	Orzeczenia Komisji Poborowej					Ewent. orzeczenia komisji rozpoznawczej względnie władz nadzorczych	Udzielone odroczenia lub ulgi z art. 60 ustęp 2
3. IMIĘ I NAZWISKO	w roku (dzień, miesiąc, rok)	wzrost w cm. / objętość piersi w cm.	ciężar ciała w kg. / bystrość wzroku stan refrakcji oczu	Orzeczenie lekarskie (wnioski lekarzy)	Orzeczenie komisji poborowej		
	15	16	17	18	19	20	21
4. data / miejsce urodzony							
5. a) Nazwisko i imiona rodziców b) czy żyją c) ich zawód — ojca a) b) c); matki a) b) c)							
6. Miejsce zamieszkania rodziców względnie ich prawnych zastępców:							
7. Miejsce zamieszkania lub pobytu poborowego (ochotnika):							
8. Narodowość:							
9. Wyznanie:							
10. Zawód cywilny względnie zatrudnienie:							
11. Wykształcenie:							
12. Stan cywilny (rodzinny) — (wolny, żonaty, ilość dzieci, wdowiec i t. p.):							
13. Ukarania sądowe:							
14. UWAGI: (adnotacje o niestawiennictwie i t. p.):							

Wzór Nr. 10

W Y K A Z

uchylających się od poboru w powiecie..

Nr. porządkowy	Nr. listy poborowej	Nazwisko Imię	Rok urodzenia	Uwagi: (adnotacje o tem, co zrobiono w sprawie wyśledzenia uchylającego się z powołaniem liczby dziennika)
1	2	3	4	5

(Format papieru 210×297 mm.).

Wzór Nr. 11.

KOMISJA POBOROWA

w ______________________

______________ dnia ______________ 193___ r.
(Miejsce)

KARTA INDYWIDUALNA

____
(Nazwisko i imię pobor. (ochotnika)
Imiona rodziców, nazwisko matki z domu: ______________

____

Syn ______________________

______________ z ______________

Miejsce zamieszkania pobor. (ochotn.) ______________

____

____
(wieś, gmina, powiat — w mieście adres)

Rok urodz. ______________ Nr. listy pob ______________

Wyznanie ______________________

Narodowość ______________________

Wykształcenie ______________________

____

Zawód cywilny ______________________

____

wzrost cm	waga kg	obwód piersi cm	bystrość wzroku	wysokość rozkrocza	typ budowy fizycznej	Znaki:

Orzeczenie i wniosek lekarzy: ______________________

____

§§ ______________ według wojsk. przepisów sanit.

____

Opis stanu chorobowego ______________________

____

____

____
(podpis lekarzy)

KAT.

Orzeczenie komisji poborowej:

____
(Podpis przewodniczącego)

Odcisk prawego wskaziciela

Rodzaj broni ______________________

____

____
(podpis członka wojskowego)

(Format papieru 210 × 148 mm).

Wzór Nr. 12.

Strona 1.

K S I Ę G A P R O T O K Ó Ł Ó W

k o m i s j i p o b o r o w e j

(Format papieru 210 × 297 mm)

Strona 2.

P R O T O K Ó Ł Nr.________

dnia______________ 193____ r.

Komisja Poborowa w____________________
(Konsularna Komisja Poborowa) w____________________
Skład Komisji: 1. Przewodniczący ____________________
2. Wojskowy członek komisji____________________
(attaché wojsk. wzgl. urzędnik konsularny)
3. Przedstawiciel pow. samorządu ____________________
4. Lekarz wojskowy____________________
(lekarz konsularny komisji poborowej)
5. Lekarz cywilny____________________

Pobór rozpoczął się o godzinie__________zakończył się o godzinie__________ Powinno było stawić się do poboru__________ stanęło__________ nie stawiło się__________ z tego nieznanych z miejsca pobytu__________ niestawienie się usprawiedliwiło__________ nie usprawiedliwionych__________

L. p.	Nazwisko i imię poborowego	Nr. listy poborowej	Rok urodzenia	Zakwalifikowano do kateg.					Wysłano na ekspertyzę	Wysłano na leczenie do szpitala	Zaliczono do posp. ruszenia z art. 55	Staje po raz (I, II lub III)	UWAGI
				A	B	C	D	E					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Zastrzeżenia członków komisji:

Podpis przewodniczącego i członków komisji:

Strona 1.

Wzór Nr. 13.

Komisja poborowa w ....

Komisja poborowa dodatkowa w ....

Starostwo (magistrat, dyrekcja policji, komisarjat rządu) w ....

Konsularna komisja poborowa w ....

Nr. listy poborowej ....

ZAŚWIADCZENIE.

(Nazwisko i imię) .... syn ....

(imię ojca) i .... (imię matki), urodzony w roku .... zamieszkały

w .... (wieś, gmina) powiat ....

stanął dnia .... 193 r. przed komisją poborową (konsularną)

w .... i został uznany za:

....

....

(wpisać oczeczenie komisji poborowej, wzgl. rozpoznawczej według art. 38).

.... dnia .... 193.... r

(Pieczęć)

Podpis przewodniczącego komisji poborowej:

(Format 210 × 148 mm).

Strona 2.

POUCZENIE.

(dla kat. A).

1) Zaświadczenie należy przechowywać w porządku i w całości.

2) W razie zagubienia zaświadczenia należy niezwłocznie zawiadomić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

3) Korzystający z odroczenia służby wojskowej na zasadzie art. 57 pkt. 1, 2 lub 3, obowiązany jest stawić się z niniejszem zaświadczeniem lub przesłać je przy ubieganiu się o przedłużenie odroczenia służby wojskowej do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

4) O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości, jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu, należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowem miejscu zamieszkania. Od obowiązku osobistego meldunku wojskowego są zwolnieni funkcjonarjusze państwowi, mianowani na stałe oraz osoby, uznane za zupełnie niezdolne do służby wojskowej (kategorja E).

5) Z chwilą otrzymania karty powołania poborowy jest obowiązany stawić się do formacji w terminie wskazanym w karcie powołania. Nieusprawiedliwione nieprzestrzeganie tego terminu będzie karane w myśl art. 126 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym przez sądy wojskowe.

6) Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku meldunkowego (pkt. 4), ulegną karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie zgodnie z art. 97 ustawy o powsz. obow. wojsk.

7) Niezależnie od skutków skazania, z prawomocnem ukaraniem osoby, podlegającej powsz. obow. wojsk., łączy się w wypadkach przestępstw, wymienionych w art. 97 — 108 i w art. 112 ustawy utrata możności odbywania skróconej służby wojskowej (art. 49) i prawa do odroczenia służby wojskowej (art. 57).

W zaświadczeniu dla kat. B — opuścić pkt. 3 i 5 powyższego pouczenia, a dodać:

„Uznany za czasowo niezdolnego do służby wojskowej (kat. B) przez komisję poborową podczas poboru głównego jest obowiązany stawić się przed komisją poborową ponownie w następnym roku podczas poboru głównego.

Uznany za czasowo niezdolnego do służby wojskowej (kat. B) przez dodatkową komisję poborową jest obowiązany stawić się ponownie przed komisją poborową po upływie 12 miesięcy".

W zaświadczeniu dla kat. E — podać tylko pkt. 1 i 2 powyższego pouczenia.

Wzór Nr. 14.

Strona 1.

Starostwo w ....

K S I Ę G A

protokółów badań mężczyzn członków rodzin poborowych

(Format 210 × 297 mm).

Strona 2.

P R O T O K Ó Ł Nr......................

dnia.. 193.......... r.

Komisja Poborowa w..

Skład Komisji: 1. Przewodniczący ....
2. Wojskowy członek komisji ....
3. Przedstawiciel pow. samorz. ....
4. Lekarz wojskowy...
5. Lekarz cywilny ....

L. p.	Imię i nazwisko badanego	Zawód	Wiek badanego	Orzeczenie lekarskie i wykazanie procentu trwałej lub czasowej niezdolności do pracy zawodowej	Decyzja Komisji Poborowej	Uwagi:
1	2	3	4	5	6	7

....
Podpis Przewodniczącego

Podpisy członków komisji:

KOMISJA POBOROWA DODATKOWA

Wzór Nr. 15.

przy starostwie w ....

L. dz. ....

.... dnia .... 193.... r.

FORMULARZ

do zapisywania badań mężczyzn — członków rodzin poborowych.

Nr. porządkowy	Nazwisko Imię badanego	Zawód	Wiek badanego	Orzeczenie lekarskie i wykazanie % niezdolności do pracy zawodowej	Decyzja komisji	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7

(Format papieru 297×210 mm).

Strona 1.

Wzór Nr. 16.

KOMISJA POBOROWA

ODCINEK I.

w ....

.... dnia .... 193 .... r.

L. dz. ....

Do

Pana Komendanta Szpitala ....

w ....

Na podstawie uchwały Komisji Poborowej w .... odchodzi
(miejscowość)
do szpitala .... w .... poborowy ....
(imię i nazwisko)
Nr. listy pob. .... roczn. .... w celu zbadania cierpienia ....
(rodzaj cierpienia)
i wystawienia orzeczenia lekarskiego

(Pieczęć)

....
(podpis)
Przewodniczący Komisji

KOMISJA POBOROWA

ODCINEK II.

w ....

.... dnia .... 193 .... r.

L. dz. ....

Do

Pana Komendanta Szpitala ....

w ....

Na podstawie uchwały Komisji Poborowej z dnia .... odsyłam poborowego
.... roczn. .... Nr. listy pob. .... powiatu ....
(imię i nazwisko)
.... wyznania .... narodowości .... zawód ....
wykształc. .... wzrost .... waga .... obwód klatki piersiowej .... szczególne znaki
.... celem zbadania cierpienia ....
(o ile jakie będą)

ZASADA: Art. 41 ustawy o powsz. obow. wojsk.

Jednocześnie nadmieniam, że lekarze kom. pob. stwierdzili u badanego pozatem następujące stany chorobowe ....

Po zbadaniu poborowego proszę orzeczenie, wpisane na odwrocie, odesłać jako poufne do tut. kom. pob., o ileby zaś orzeczenie zapadło po dniu .... skierować je do ...., zaś poborowego odesłać do ....
(nazwa pow. władzy adm. og.) (wymienić miejsce zamieszkania)

(Pieczęć)

....
(podpis)
Przewodniczący Komisji

Odcisk palca wskazującego

RYSOPIS ODESŁANEGO NA ZBADANIE:
(Wypełnić w/g gł. ks. ewid.)

Wzrost ....
Włosy ....
Brwi ....
Oczy ....
Nos ....
Usta ....
Broda ....
Twarz ....

(Format papieru 210 × 297 mm).

Strona 2.

Odcinek ten pozostaje w szpitalu. Orzeczenie lekarskie (Odcinek II) odesłano dn. ....
pod L. dz. ....
do ....
....

ODCINEK I.

NOTATKI SZPITALNE.

Zbadany ambulatoryjnie dnia ....

Badanie potrwa dni ....

Podlega ponownemu zbadaniu dnia ....

" " " dnia ....

" " " dnia ....

Skierowany celem dodatkowego badania do .... (oddział szpitala) .... dnia ....

Podlega przyjęciu w stan chorych szpitala z dniem ....

....
(podpis lekarza)

NAZWA SZPITALA

....

....

ODCINEK II.

L. orzeczenia ....

ORZECZENIE WOJSKOWO-LEKARSKIE.

.... (imię i nazwisko poborowego) roczn. .... został zbadany ambulatoryjnie dnia .... był na obserwacji (leczeniu szpitalnem)*) od dnia .... do dnia ...., przyczem stwierdzono **) ....

1)***) ....

2) ....

W n i o s e k s z p i t a l a: (wymienić kategorję zdolności do służby wojskowej z powołaniem ewentualnych §§ wojskowych przepisów sanitarnych).

Wyżej określone cierpienia czynią poborowego niezdolnym do służby wojskowej w następujących rodzajach służby wojskowej ....

(Pieczęć szpitala)

Widziałem:

....
Komendant Szpitala

Ordynator ....

Ordynator ....

UWAGA: *) Niepotrzebne skreślić.
**) W orzeczeniu należy używać określeń podanych w wojskowych przepisach sanitarnych.
***) Wpisywać orzeczenia kolejno w razie badań z zakresu różnych specjalności.

Wzór Nr. 17

KOMISJA POBOROWA

w...

L. dz. ....

....dn...........................193.....r.

Do

Szpitala...

w ....

Na zasadzie art. 41 ustęp 4 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, przesyłam poborowego.. Nr. listy poborowej........................ celem poddania go leczeniu szpitalnemu, które według opinji lekarzy biorących udział w komisji poborowej może być dokonane w przeciągu 4 miesięcy.

WADA: ....

....

Jednocześnie z odejściem poborowego ze szpitala, proszę o nadesłanie do starostwa w .... orzeczenia szpitalnego, powołując się na liczbę niniejszego pisma, zaś poborowego skierować do...(miejsce zamieszkania).

O dniu odejścia poborowego ze szpitala proszę mię niezwłocznie powiadomić.

Starosta..
(podpis)

(Format papieru 210 × 148 mm).

.... Wzór Nr. 18.

(Nazwa zakładu naukowego)

L. dz...........................

....dnia..............................193..........r.

WYKAZ

uczniów i b. uczniów urodzonych w r.............................., którzy uzyskali świadectwa dojrzałości (końcowe) względnie ukończyli 6, 7 i 8 klasę zakładu naukowego bez uzyskania tych świadectw.

L. p.	Imię i nazwisko	Imiona rodziców	Miejsce i data urodzenia	Miejsce stałego zamieszkania	Zakres uzyskanego wykształcenia	UWAGI

(Podpis Dyrektora)
(Kierownika zakładu naukowego)

(Pieczęć urzędowa szkoły)

Do

Powiatowego Komendanta Uzupełnień

w ....

(Format papieru 210 × 297 mm).

Wzór Nr. 19.

STAROSTWO ....

(KOMISARJAT RZĄDU)

....dnia......................193..........r.

WYKAZ

udzielonych odroczeń służby wojskowej.

L. p.	Nr. listy poborowej	Imię i nazwisko	Rok urodzenia	Udzielono odroczenia na podstawie art.	Okres czasu na jaki odroczenia udzielono	Liczba aktów w sprawie odroczenia	Uwagi

(Format papieru: 210 × 297).

Wzór Nr. 20.

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
w ....

Liczba ....

....dnia.......................193...........r.

W Y K A Z

osób, którym przesunięto termin stawienia się przed komisją poborową w kraju.

L. p.	Imię i nazwisko	Rok urodzenia	Ostatnie miejsce zamieszkania przed wyjazdem zagranicę	Miejsce zamieszkania zagranicą	Data, do której udzielono przesunięcia terminu	Uwagi

Pieczęć

Konsul ....
(podpis)

(Format papieru 210 × 297 mm).

Wzór Nr. 21.

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
w ....
Liczba ....

WYKAZ

osób, którym kierownik urzędu konsularnego udzielił odroczeń na podstawie art. 61 ustawy

Nr. porządkowy	Nr. listy pob. pow. władz. adm. ogólnej	Imię i nazwisko	Rok urodzenia	Imiona rodziców	Ostatnie miejsce zamieszkania przed wyjazdem zagranicę	Miejsce zamieszkania zagranicą	Udzielono odroczenia z art.	Data do której udzielono odroczenia	Uwagi

Pieczęć

Konsul..
(podpis)

(Format papieru 210×297 mm).

Wzór Nr. 22.

ZOBOWIĄZANIE

do służby ochotniczej w wojsku

Podpisany zgłasza się dobrowolnie do pełnienia czynnej służby wojskowej na warunkach i zasadach określonych ustawą o powszechnym obowiązku wojskowym i przepisami wykonawczemi do niej, których treść jest mu znana.

.................................dnia.................................. 193........ r.

....
(podpis ochotnika)

Autentyczność podpisu ochotnika...

stwierdzam:

.................................dnia.................................. 193........ r.

Powiatowy Komendant Uzupełnień

....
(podpis)

(Format papieru 148 × 210 mm).

Wzór Nr. 23.

ZOBOWIĄZANIE

do służby ochotniczej w marynarce wojennej.

Podpisany, wstępując do czynnej służby w marynarce wojennej, zobowiązuje się:

1) służyć nieprzerwanie w ciągu 2-ch lat i 3 miesięcy w charakterze ochotnika od chwili zaliczenia w stan marynarki wojennej rozkazem Kadry Marynarki Wojennej;

2) po odbyciu 27 miesięcznej ochotniczej służby wojskowej pozostać nadal w służbie czynnej w marynarce wojennej 2 lata w charakterze nadterminowego;

3) w razie zwolnienia ze służby w marynarce wojennej przed terminem zobowiązania — nie mieć i nie zgłaszać z tego tytułu żadnych pretensyj.

.... dnia .... 193...... r.

....
(podpis ochotnika)

Autentyczność podpisu ochotnika ....

stwierdzam:

.... dnia .... 193...... r.

Powiatowy Komendant Uzupełnień ....
(podpis)

(Format papieru 148 × 210 mm).

Wzór Nr. 24.

ZOBOWIĄZANIE

do służby ochotniczej w wojskach lotniczych.

Podpisany, wstępując do czynnej służby w wojskach lotniczych, zobowiązuje się:

1) służyć nieprzerwanie w ciągu 2-ch lat w wojskach lotniczych w charakterze ochotnika;

2) po odbyciu dwuletniej czynnej służby wojskowej pozostać nadal w służbie czynnej w wojskach lotniczych przez okres 3-ch lat w charakterze szeregowego nadterminowego, jako mechanik względnie pilot lub strzelec samolotowy;

3) w razie zwolnienia ze służby w wojskach lotniczych przed terminem zobowiązania — nie mieć i nie zgłaszać z tego tutułu żadnych pretensyj.

.... dnia .... 193...... r.

....

(podpis ochotnika)

Autentyczność podpisu ochotnika ....

stwierdzam:

.... dnia .... 193...... r.

Powiatowy Komendant Uzupełnień ....

(podpis)

(Format papieru 148 × 210 mm).

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

Wzór Nr. 25.

w..

....dnia........................193...........r.

WYKAZ OCHOTNIKÓW

przyjętych w roku........................

L. p.	Imię i nazwisko	Rok urodzenia	Imiona rodziców	Miejsce faktycznego zamieszkania	Miejsce pobytu	Uwagi

(Format papieru 210 × 297 mm).

LEKARZ POWIATOWY

przy

STAROSTWIE

w ....

L. dz. ....

Wzór Nr. 26.

....dnia......................193.....r.

ŚWIADECTWO LEKARSKIE

Poborowy...(imię i nazwisko)..

urodzony.. (dzień, miesiąc i rok) syn ....

.... (imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)

zamieszkały...(dokładny adres) został przezemnie

w dniu..................................193......r. poddany szczegółowemu zbadaniu w celu ustalenia niemożności stawienia się we wskazanym w karcie powołania Nr. ....

terminie do ....

(wymienić miejscowość, formację i t. p.)

1) Wyniki badania następujące:...

....

2) Stan chorego czyni go niezdolnym do podróży i wymaga leczenia w przeciągu .... (podać termin, jaki jest niezbędny do wyzdrowienia).

....

(podpis)

(Format papieru 210 × 148 mm).

Wzór Nr. 27.

Strona 1.

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

w...

T E R M I N A R Z

dla zapisywania chorych poborowych podlegających wcieleniu w roku................./.................

Format papieru 210×297 mm.).

Nr. porządkowy	Nr. gł. ks. ewid.	Nr. karty powołania	Imię i nazwisko	Przesunięcia terminu wcielenia poniżej 3-ch miesięcy:		Przesunięcia terminu wcielenia ponad 3 miesiące:		Przedstawiony do ponownego przeglądu:		Uwagi: (kiedy został wcielony)
				Zasada: (Podać Nr. świadectwa lekarza powiatowego)	Data do jakiej P. K. U. wystawiła kartę urlopową oraz Nr. nowej karty powołania	Zasada: (Podać Nr. świadectwa lekarza powiatowego)	Data do jakiej P. K. U. wystawiła zaświadczenie o przesunięciu terminu	Zasada: (Podać Nr. świadectwa lekarza powiatowego)	Data	

Strona 2 i 3.

Wzór Nr. 28.

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

w ____________________ ____________ dnia ________ 193 ____ r.

L. dz. ________

KARTA URLOPOWA.

Na podstawie świadectwa lekarza powiatowego (rządowego) w ____________ ____________ z dnia ____________ 193 ____ r. poborowy ____________ (imię i nazwisko) syn ____________ ____________ (imiona rodziców i nazwisko rodowe matki) zamieszkały ____________ (dokładny adres) przydzielony do ____________ (wymienić formację i miejsce postoju) uzyskał przesunięcie terminu wcielenia do dnia ____________ 193 ____ r.

W razie trwania choroby ponad termin wskazany w niniejszej karcie urlopowej, należy tę kartę wraz z kartą powołania i biletem na przejazd oraz nowem świadectwem lekarza powiatowego nadesłać do powiatowej komendy uzupełnień.

Załączniki:

karta powołania i bilet na przejazd L. ________

Pieczęć

Powiatowy Komendant Uzupełnień

____

(podpis)

(Format papieru 210 × 148 mm).

Wzór Nr. 29.

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ ____________ dnia ____________ 193____r.

w____________________

L. dz.________

ZAŚWIADCZENIE

o przesunięciu terminu wcielenia do szeregów.

Wskutek przewlekłego stanu chorobowego poborowego ____________________ (imię i nazwisko) syna____________________ (imiona rodziców i nazwisko rodowe matki) zamieszkałego w____________________ (dokładny adres) przeznaczonego do____________________(miejsce postoju), a stwierdzonego świadectwami lekarza powiatowego (rządowego) L.__________ (wymienić oba świadectwa lekarza powiatowego) udzielam wymienionemu poborowemu przesunięcia terminu wcielenia do____________________ (wymienić słowami termin do jakiego udzielono przesunięcia).

O dniu ponownego stawienia się do odbycia czynnej służby wojskowej poborowy będzie powiadomiony oddzielną kartą powołania.

(Pieczęć)

Powiatowy Komendant Uzupełnień

____

(podpis)

Wzór Nr. 30.

W Y K A Z

imienny poborowych, wysłanych na ekspertyzę szpitalną przez komisję poborową w ....

w dniu .... 193......... r.

Nr. porządkowy	Nr. listy poborowej	Imię i nazwisko	Rocznik	Nazwa szpitala, do którego poborowy został wysłany	Dzień powrotu z ekspertyzy	Dzień wydania ostatecznej decyzji przez komisję poborową	Uwagi

(Format papieru 210 × 297 mm).

Wzór Nr. 31.

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

w...

(względnie Dowództwo Okręgu Korpusu Nr............ .... dnia.................... 193...... r.

w...)

L. dz.......................

ZEZWOLENIE NA OTRZYMANIE PASZPORTU ZAGRANICZNEGO.

Zezwalam panu ....
(nazwisko i imię)

synowi.. i ...., urodzonemu w ....

....zamieszkałemu ....

na otrzymanie (przedłużenie) paszportu zagranicznego na wyjazd do..

....

Zezwolenie niniejsze jest ważne, o ile zostanie przedstawione w........................
(wymienić

....przed upływem 2 miesięcy od
władzę, która ma paszport wydać lub przedłużyć)

dnia dzisiejszego, w którym to terminie petent może się starać o paszport zagraniczny.

Specjalne zastrzeżenia ....
(o ile jakie będą)

Powiatowy Komendant Uzupełnień
(Dowódca Okręgu Korpusu)

(Pieczęć)

....
(podpis)

(Format papieru 210 × 148 mm).

II.

Przedruki z Monitora Polskiego.

z 15 kwietnia Nr. 88 Rok 1930

Poz. 131. Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w sprawie regulaminu Komisyj Egzaminacyjnych, stwierdzających umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu instalacyj elektrycznych dla wykonywania instalacyj dla siły i światła o niskiem napięciu, dołączanych do istniejących już zakładów elektrycznych.

z 16 kwietnia Nr. 89 Rok 1930

Poz. 132. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1930 r., dotyczące przepisów wykonawczych do rozporządzenia z dnia 9 stycznia 1930 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie niektórych przetworów mięsnych.

z 17 kwietnia Nr. 90 Rok 1930

Poz. 133. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 lutego 1930 r. w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych w sprawie zwinięcia Urzędu Celnego w Tokach.

Poz. 134. Okólnik Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 kwietnia 1930 r., Nr. 1 Prez. 2189/30 w sprawie zwrotu opłat szkolnych.

z 18 kwietnia Nr. 91 Rok 1930

z 19 kwietnia Nr. 92 Rok 1930

Poz. 135. Ogłoszenie Państwowej Komisji Wyborczej w Warszawie z dnia 11 kwietnia 1930 r. L. dz. 2489/30.

z 22 kwietnia Nr. 93 Rok 1930

Poz. 136. Uchwała Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 1930 r. w sprawie statutu organizacyjnege Ministerstwa Rolnictwa.

Poz. 137. Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 8 kwietnia 1930 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w sprawie przedłużenia w niektórych miejscowościach okresu uprawnienia bezrobotnych do pobierania zasiłków na zasadzie ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

z 23 kwietnia Nr. 94 Rok 1930

Poz. 138. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa z dnia 15 kwietnia 1930 r. o zatwierdzeniu wysokości opłaty na rzecz Wielkopolskiej Izby Rolniczej na okres czasu od dnia 1 kwietnia 1930 r. do dnia 31 marca 1931 r.

Poz. 139. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa z dnia 15 kwietnia 1930 r. o zatwierdzeniu wysokości opłaty na rzecz Pomorskiej Izby Rolniczej na okres czasu od dnia 1 kwietnia 1930 r. do dnia 31 marca 1931 r.

Poz. 140. Obwieszczenie Przewodniczącego Komitetu Likwidacyjnego do spraw b rosyjskich osób prawnych.

z 24 kwietnia Nr. 95 Rok 1930

Poz. 141. Instrukcja Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 16 kwietnia 1930 r. w sprawie leczenia i protezowania osób cywilnych, poszkodowanych w związku z działaniami Wojska Polskiego w dniach 12—15 maja 1926 r.

z 25 kwietnia Nr. 96 Rok 1930

z 26 kwietnia Nr. 97 Rok 1930

Poz. 142. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

z 28 kwietnia Nr. 98 Rok 1930

Poz. 143. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 144. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

Poz. 145. Zarządzenie o nadaniu Bronzowego Krzyża Zasługi.

z 29 kwietnia Nr. 99 Rok 1930

Poz. 146. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 10 kwietnia 1930 r.

z 30 kwietnia Nr. 100 Rok 1930

Poz. 147. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 24 kwietnia 1930 r. o wartości jednego grama czystego złota.

III.

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

119.

Okólnik Nr. 47

z dnia 1 kwietnia 1930 r,

(Z. H. 1129/30) o dozorze nad wyrobem i obiegiem mąki i wyrobów mącznych (instrukcja).

Do

P. P. Wojewodów (prócz Śląskiego), Komisarza Rządu m. st Warszawy i Dyrektorów Państwowych Zakładów badania żywności i przedmiotów użytku.

W związku z rozporządzeniem z 29 października 1929 r. o dozorze nad wyrobem i obiegiem mąki i wyrobów mącznych (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 582) oraz w rozwinięciu postanowień tego rozporządzenia, zarządza się co następuje:

Do par. 3 i 4. Przepisy tych paragrafów wskazują, w jakim kierunku powinna być zwrócona uwaga organów, przeprowadzających inspekcje wytwórni wyrobów mącznych. W przypadkach podejrzenia co do jakości produktów, wyszczególnionych w tym paragrafie, o ile nie odpowiadają one przepisanym dla deklarowanego gatunku pieczywa warunkom, należy pobrać próbę danego (wątpliwego) produktu celem przesłania do zbadania do najbliżej położonego zakładu badawczego. W szczególności organa sanitarne powinny zwrócić uwagę na wodę, używaną do celów piekarniczych (czy i kiedy była badana? jakie wyniki badania?), a także na sposób umieszczania kartek na bochenkach (czy kartki nie są zwilżane śliną? czy nalepiane są przed, a nie po wypieku?) i t. p.

Do par. 5 i 6. Przepisy tych paragrafów mają na celu ochronę konsumenta przed wprowadzaniem go w błąd przez fałszywą deklarację produktów, np. makarony z deklaracją „na jajkach", a w rzeczywistości tylko sztucznie zabarwione lub nieoznaczone jako „barwione", względnie oznaczone w sposób, niedostępny dla wzroku kupującego.

Do par. 7. Zwraca się uwagę na zasadnicze wady mąki, która powinna ulec zakwestjonowaniu, jednak stwierdzenie tych wad w przeważającej mierze (np. kwasota, sztuczne zabarwienie, sfałszowanie, domieszki i t. p.) może nastąpić jedynie na podstawie przeprowadzonego badania chemicznego, względnie mikroskopowego.

Pod mianem mąki „sfałszowanej" rozumie się mąkę niejednorodną, t. j. z mieszaniny różnych gatunków zbóż, i wprowadzoną do obiegu bez odpowiedniego oznaczenia. Niedopuszczalnemi domieszkami są, w myśl ustępu 2), związki chemiczne, jako to: do pkt. a): ałun, talk, siarczan cynku, siarczan miedzi, kwasy mineralne i t. p; do pkt. b): węglan wapnia, siarczany wapnia, baru, magnezu i t. p. Niedopuszczalnemi sposobami bielenia mąki są te, które się posługują odczynnikami, wybitnie szkodliwemi dla zdrowia. Jednym z systemów bielenia, dającym gwarancję nieszkodliwości dla zdrowia jest system „ozonizacji". Deklarowanie sposobu bielenia ma ważne znaczenie dla organów kontrolnych, jako wskaźnik orjentacyjny (np. mąka o barwie zbyt jasnej w stosunku do %-wości przemiału).

Do par. 8. Zakwestjonowanie pieczywa z przyczyny obecności bakteryj, nadmiernej zawartości wilgoci i kwasowości może nastąpić jedynie na podstawie wyników badania laboratoryjnego, przeprowadzonego w Państwowym Zakładzie badania żywności i przedmiotów użytku, lub w pracowni do badania mąki i pieczywa, względnie w komunalnej pracowni.

Do par. 9. By utrzymać wytwórnię w czystości, należy ściany i sufit bielić conajmniej raz na rok, malowanie farbą olejną zaś powinno być uskuteczniane w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak, niż raz na pięć lat. Zamiatanie podłóg może się odbywać dopiero po skropieniu ich wodą w sposób, zapobiegający powstawaniu kurzu.

Utrzymywanie stałej bezwzględnej czystości w tych wytwórniach jest konieczne ze względu na wrażliwość materjałów (mąka, ciasto i t. p.), znajdujących się w piekarni, oraz na konieczność zabezpieczenia ich przed zanieczyszczeniem (kurzem, pyłem), wreszcie celem przeciwdziałania zagnieżdżeniu się robactwa i gryzoniów.

Podręczna umywalnia w rozrabialni ciasta ma na celu umożliwienie pracownikom, zajętym pracą przy cieście, jak najczęstszego obmywania rąk. Częste przewietrzanie jest konieczne z uwagi na pył mączny, unoszący się w powietrzu, wdychanem przez pracujących, oraz na wysoką temperaturę wytwórni pieczywa. Powinno się ono odbywać drogą wentylacji naturalnej (okna z przewietrznikami), lub sztucznej (automatyczne, elektryczne wentylatory).

Lampy naftowe nie mogą być stojące, lecz jedynie wiszące pod sufitem lub na ścianie.

Do par. 10. Jakiekolwiek czynności, związane z mąką lub jej wyrobami, nie mogą być dokonywane przez takie osoby, których stan zdrowia przedstawia niebezpieczeństwo zakażenia tych produktów. Właściciel danego przedsiębiorstwa ponosi odpowiedzialność za dopuszczenie osób takich do pracy. Obowiązują tu przepisy ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych

oraz innych chorób, występujących nagminnie (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 402).

Pracowników w piekarniach obowiązuje przestrzeganie przy pracy czystości osobistej i otoczenia zgodnie z przepisami par. 24. Przed rozpoczęciem pracy winni oni zdjąć odzież wierzchnią, schować ją do szafy, obmyć się pod natryskiem lub w jego braku w umywalni, zwłaszcza dokładnie ręce i kończyny górne, oczyścić i obciąć krótko paznogcie, przebrać się w białe fartuchy, białe czapki oraz pantofle. Używanie przy pracy specjalnego obuwia i ubrania wierzchniego powinno być bezwzględnie przestrzegane. Nie należy nakładać fartuchów bezpośrednio na ciało, obnażone mogą być szyja i kończyny górne. Po każdorazowem korzystaniu z ustępu robotnicy winni myć ręce i ponownie nałożyć fartuch, przeznaczony do pracy. Należy przytem baczyć, by nie wnosić błota i nieczystości do pracowni. Wskazane jest, by właściciel wytwórni posiadał dla personelu swego oddzielny ustęp, z którego obcy nie mogliby korzystać; w przypadkach wznoszenia nowych budynków na wytwórnie pieczywa oddzielny ustęp winien być przewidziany.

Do par. 11. Dla zabezpieczenia młynów i składów mąki przed owadami i molami mącznemi należy, by okna były zaopatrzone w gęste, trwałe (metalowe) siatki. W przypadku konieczności wytępienia pasorzytów należy stosować odkażanie (gazowanie).

Dla zabezpieczenia mąki przed wilgocią legary (podstawy) powinny być umieszczone w pewnej odległości od ścian, zwłaszcza murowanych. Dopuszczalna ilość wilgoci w mące waha się, w zależności od pory roku, w granicach 12 — 15%.

Do par. 12. Czyszczenie worków powinno się odbywać bezpośrednio przed wsypywaniem do nich mąki, przyczem wskazane jest czyszczenie mechaniczne w specjalnych aparatach (maszyny do trzepania), zabezpieczających przed rozsiewaniem pyłu nazewnątrz.

Przy przewozie mąka powinna być chroniona przed wilgocią pokryciem na wózach (plandeki).

Plomby zabezpieczają worki przed otworzeniem ich w celach nadużycia, chronią one zatem wytwórcę (młynarza). Etykieta służy do ułatwienia organom kontrolnym orjentacji co do źródła pochodzenia mąki.

Do par. 15. Zezwolenie na uruchamianie nowopowstających piekarń powinno być w pierwszym rzędzie uzależnione od tego, czy odpowiadają one ściśle warunkom ust. 1) wzgl. 2). Wymogi tego paragrafu stanowią jeden z zasadniczych postulatów higjeny, wytwórnie zatem, niedostosowane do nich do dnia 30 czerwca 1931 roku, muszą ulec zlikwidowaniu (§ 33).

Właściciel wytwórni nieskanalizowanej winien się wykazać wynikami badania wody, której próby powinny być pobierane urzędowo; o częstości badania wody w okresie roku decyduje każdorazowo, w zależności od miejscowych warunków lokalnych, powiatowa władza administracji ogólnej. Próby wody do badania powinny być kierowane do właściwych zakładów badawczych.

Do par 16. Przepis, zakazujący, by piekarnie mieściły się w suterenach, należy traktować, jako zasadniczy. Wyjątki od tej zasady czynić może wojewódzka władza administracji ogólnej jedynie w przypadkach wytwórni, odpowiadającej wszystkim innym przepisom, i tylko do dnia 24 listopada 1933 r., przyczem pozostawianie tych wytwórni w suterenach do tego terminu powinno być traktowane indywidualnie.

Różniczkowanie odległości wytwórni od miejsc ustępowych, chlewów, gnojowisk jest ważne z punktu widzenia higjenicznego, gdyż, o ile w domach skanalizowanych sąsiedztwo tych miejsc może nie być groźne, o tyle w domach nieskanalizowanych, na prowincji zwłaszcza należy zwracać uwagę na przepisaną odległość i w razie uchybień zarządzić, czy to przesunięcie chlewów, gnojowisk, ustępów, czy też ich zamknięcie w terminie, zależnym od całokształtu warunków lokalnych.

Do par. 17. Przy najdalej idących ustępstwach, o których mowa w par. 20 ust. 1 (i par. 34 ust. 3), liczba pomieszczeń wytwórni piekarniczej nie może być mniejsza od trzech, bowiem dla rozczynania ciasta i wypieku chleba niezbędne jest jedno przynajmniej oddzielne pomieszczenie i to dostatecznie obszerne dla obydwóch tych czynności; łączyć zaś można również skład mąki ze składem pieczywa oraz ubieralnię z natryskiem.

Do par. 18. Ze względu na sprecyzowane tu przepisy należy przy lustracjach sanitarnych zwracać uwagę na liczbę osób, zatrudnionych przy pracy w stosunku do rozmiarów wytwórni. Wojewódzka władza administracji ogólnej uprawniona jest do czynienia ewentualnych ulg co do wielkości obowiązujących powierzchni oraz wysokości pomieszczeń (par. 34 ust. 3).

Podłogi nieprzesiąkliwe, szczelne i równe mogą być z cementu, asfaltu; podłogi drewniane winny być takiemi zastępowane, gdyż z uwagi na gromadzące się w miejscach połączenia desek (szparach) pył oraz drobnoustroje, nie mogą one być tolerowane, tak samo nie są dopuszczalne podłogi z cegły oraz z ubitej ziemi, jako materjału miękkiego, łatwo przesiąkliwego.

Ściany i sufity powinny być gładkie, bez załamań, fryzów, gzemsów, gromadzących pył, bez szczelin i szpar. Lamperja olejna lub z innego trwałego materjału (kafle, płytki kamionkowe i t. p.) ma na celu umożliwienie łatwego zmywania ścian. Siatki w oknach winny być z materjału trwałego (metalowe) i odpowiednio gęste dla zabezpieczenia wytwórni przed owadami.

Do par. 19. Obowiązek zmechanizowania warsztatów piekarskich nałożony jest na wszystkie wytwórnie pieczywa, znajdujące się w miejscowościach, posiadających energję elektryczną; w miarę postępującego elektryfikowania się osiedli obowiązek mechanizacji rozciąga się automatycznie na istniejące w nich wytwórnie pieczywa.

Istniejącym niezmechanizowanym wytwórniom wojewódzka władza administracji ogólnej uprawniona jest do wyznaczania ulgowych terminów (§ 35), nieprzekraczających jednak 31 grudnia 1933 r. Do tego terminu wytwórnie w osiedlach, zaopatrzonych w energję elektryczną, powinny być zmechanizowane

Nowozakładane w osiedlach, liczących powyżej 25.000 mieszkańców, piekarnie nie mogą być uruchamiane, o ile piece mają bezpośrednie opalanie na trzonie (t. zw. piece zwykłe lub wiedeńskie z paleniskiem wewnątrz pieca, w miejscu układania surowego pieczywa).

Do par. 20. O ile rozczynanie ciasta i wypiek chleba odbywają się w jednem pomieszczeniu, należy zwracać uwagę, czy pomieszczenie to jest dostatecznie obszerne dla obydwóch tych czynności oraz dla liczby zajętych pracowników. Pomieszczenia te winny być oddzielone od innych części wytwórni, w szczególności od ubieralni i ewent. ustępu ścianą, nie zaś przegrodzeniem, które w żadnym przypadku nie może być wystarczające.

Cynowanie dzież metalowych winno być systematycznie ponawiane conajmniej raz na rok ze względu na ścieranie się pobiały. Zanieczyszczenie wraz z ołowiem nie mogą w pobiale wynosić ponad 1%.

Kotły do wody powinny być pobielane conajmniej raz na trzy lata. Kran przy kotłach ma na celu uniknięcie czerpania wody przez wierzch i zanieczyszczanie jej w ten sposób.

Małe ilości mąki, potrzebnej w piekarni, powinny się mieścić w zamkniętych skrzyniach; odpadki ciasta, mąki, i t. p. należy wrzucać do oddzielnych do tego celu tylko przeznaczonych skrzyń, opróżnianych codziennie.

Do par. 21. W pomieszczeniu na skład mąki mogą być obok mąki przechowywane jedynie surowce takie, jak: sól, cukier, tłuszcze, drożdże; nie wolno w nim przechowywać np. materjałów do oświetlania (nafta) lub opału. Skład powinien być czysty, obszerny, mieć należytą wentylację, być zaopatrzony w legary, umieszczone na wysokości conajmniej 30 cm. od podłogi. Niedopuszczalne jest umieszczanie jakichkolwiek zapasów bezpośrednio na podłodze.

Skład pieczywa powinien odpowiadać tym samym warunkom, co skład mąki, z tą różnicą, że legary powinny być zastąpione półkami do układania na nich pieczywa po wyjęciu go z pieca.

Do par. 23. Zakaz łączenia się wytwórni pieczywa z mieszkaniem winien być bezwzględnie przestrzegany ze względu na niebezpieczeństwo zawleczenia zarazków chorobowych do wytwórni i zakażenia niemi wyrobów piekarniczych w przypadkach istnienia zachorowań w mieszkaniach. O ile łączność istnieje, należy zarządzić usunięcie jej w sposób uniemożliwiający bezpośrednią komunikację.

Do par. 25. Wyjaśnienia do wyszczególnionych tu paragrafów mają zastosowanie również do wytwórni, produkujących wyroby z ciasta.

Do par. 26. Zwolnienie wytwórni wyrobów cukierniczych od obowiązku zmechanizowania warsztatu powinno być stosowane jedynie w przypadkach przemysłu, prowadzonego w rozmiarach nieznacznych, i drobnicowego. Pod „pracownikami" należy tu rozumieć wszelkie osoby, zajęte wytwórczością, nie zaś jedynie pracowników płatnych.

Do par. 27. Utrzymywanie w czystości naczyń i przyrządów, używanych przy wyrobie pieczywa i wszelkiego rodzaju wyrobów mącznych, jest rzeczą pierwszorzędnego znaczenia i wymaga specjalnej uwagi przy dokonywanych lustracjach. Skrobanie i mycie winno być dokonywane codziennie i tak dokładnie, by resztki starego ciasta nie zanieczyszczały nowoprzyrządzonego. Przyrządy w czasie pracy nie powinny być umieszczane na podłodze lub piecu; kubełki do wody należy wieszać na hakach, deski i łopaty na specjalnych wzniesieniach lub kołkach. Studzienki (lesze), lub w ich braku naczynia do wody, należy oczyszczać codziennie do dna. Przestrzegać należy również, by przyrządy piekarskie nie były używane do żadnych innych celów.

Do par. 29. Miejsca sprzedaży pieczywa oraz wyrobów cukierniczych winny być utrzymywane w dokładnej czystości, a wyroby zabezpieczone od wszelkich zanieczyszczeń (kurz, owady, dotykanie rękami i t. p.).

Bielenie (malowanie) ścian powinno się odbywać w terminach conajmniej takich, jak podane w wyjaśnieniach do par. 9.

Blaty stołów powinny być zmywane codziennie po ukończonej pracy. Lady oszklone powinny być tak urządzone, by zabezpieczały produkty od zanieczyszczeń i od dotykania rękami i odzieżą kupujących. W oknach wystawowych można umieszczać towary tylko w opakowaniu lub odpowiednio zabezpieczone (pył, owady). Podstawy metalowe do wyrobów cukierniczych mogą być platerowane lub aluminjowe.

W sklepach, w których jest przewaga pieczywa i wyrobów cukierniczych, nie mogą znajdować się artykuły takie, jak śledzie, ryby, cebula i t. p., wydające woń specyficzną i łatwo udzielającą się tym wyrobom. W przypadkach, gdy ilość tych wyrobów w sklepie jest ograniczona należy w razie przetrzymywania w sklepie artykułów o woni specyficznej zabezpieczać pieczywo i wyroby cukiernicze całkowicie przed temi zapachami przez umieszczanie ich w szklanych gablotkach z odpowiednio urządzoną wentylacją. Wyjaśnienia do paragrafów, wyszczególnionych w ust. 9, mają tu zastosowanie.

Zwraca się uwagę na opublikowanie w Dz. U. R. P. Nr. 5 z roku 1930 poz. 47 obwieszczenie z dnia 7 stycznia 1930 r. w sprawie sprostowania błędów w rozporządzeniu z dnia 29 października 1929 r., które to obwieszczenie przenosi moc obowiązującą przepisu par. 23 również i na miejsca sprzedaży pieczywa i wyrobów cukierniczych.

Do par. 30. Szczególnej uwadze władz i organów dozoru poleca się przestrzeganie przepisów, odnoszących się do okrężnego handlu pieczywem i wyrobami cukierniczemi Praktykowana do tej pory sprzedaż tych wyrobów (pączki, ciastka, obwarzanki) z koszyków przykrytych brudnemi szmatami, ze stołów, wózków bez odpowiedniego zabezpieczenia tych wyrobów przed zanieczyszczeniem, winna być bezwzględnie wykluczona. Sprzedaż ta może się odbywać jedynie przy zastosowaniu urządzeń, o których mowa w tym paragrafie, utrzymywaniu ich w należytej czystości i prowadzeniu sprzedaży przez osoby schludnie ubrane, dbające o czystość rąk, posiadające do sprzedaży specjalne przyrządy (szczypce, łopatki).

Również winno być przestrzegane nieprzekraczanie zakazu krążenia z towarami temi po domach.

Wyjaśnia się jednocześnie, że regulowanie handlu ulicznego wyrobami mącznemi podpada jedynie pod § 30 omawianego rozporządzenia, a przekroczenia ścigane są w myśl art. 35 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III.28 (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343) w drodze sądowej. Zarządzenia, wydane na podstawie art. 11 pkt. 7 ustawy z dnia 25.VII.1919 (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 402), o ile dotyczą pieczywa i wyrobów cukierniczych, z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29.X.1929 (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 582) automatycznie straciły moc obowiązującą z uwagi na przepis, zawarty w ustępie przedostatnim art. 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III.28 (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343).

Do par. 33. Przy sanitarnych lustracjach wytwórni pieczywa należy kierować się zasadą konsekwentnego stopniowego likwidowania piekarń niechlujnych i niehigjenicznych, których stan wskazuje na niemożliwość dostosowania ich do wymaganych przepisów. Zasada ta powinna być w szczególności przeprowadzana tam, gdzie istnieją piekarnie zmechanizowane, mogące zaspokoić potrzebę konsumentów danego osiedla.

Zwraca się uwagę, że najwłaściwszą drogą, prowadzącą do uzdrowienia wytwórni pieczywa, jest propagowanie idei tworzenia piekarń związkowych, zmechanizowanych i pomieszczonych w należytych lokalach i prowadzenie w tym kierunku akcji przez wojewódzką władzę administracji ogólnej. Jednocześnie z zorganizowaniem takich piekarń osiągnięty będzie i cel drugi: usuwanie małych nieodpowiednich warsztatów, które siłą rzeczy same będą się likwidowały.

Wobec tego, że do doprowadzenia wytwórni i miejsc sprzedaży pieczywa i wyrobów cukierniczych do należytego stanu pozostaje okres niedługi, gdyż kilkomiesięczny zaledwie, należy przy lustracjach zwracać uwagę na doprowodzanie tych zakładów do stanu wymaganego tak, by przepisany termin był bezwzględnie utrzymany. Jedynie w przypadkach trudności przy łączeniu lokalu z siecią wodociągową i kanalizacyjną termin ten przedłuża się do 30 czerwca 1931 r.

Zamknięcie zakładu dokonywane jest przez władzę administracji ogólnej, jako sanitarną i przemysłową, po komisyjnem stwierdzeniu uchybień i niedostosowania wytwórni do przepisanych warunków.

Zaznacza się przytem, iż zamknięcie piekarni, w myśl § 33, nie jest równoznaczne z przewidzianem w § 41 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343) pozbawieniem przez sąd prawa prowadzenia danego przedsiębiorstwa, handlu lub przemysłu na czas oznaczony.

Korzystanie z ulg niema zastosowania do piekarń, które w myśl par. 33 uległy zamknięciu.

Ponieważ zachodzą przypadki, że w zamkniętych przez władze, jako nieodpowiednich. lokalach piekarnianych są urządzane ponownie piekarnie, należy do takich wytwórni pieczywa, jako do nowozakładanych, stosować w całej rozciągłości przepisy rozporządzenia z dnia 29 października 1929 r. o dozorze nad wyrobem i obiegiem mąki i wyrobów mącznych (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 582 r. 1929).

Do par. 34. Wszystkie wytwórnie pieczywa, wyrobów z ciasta i wyrobów cukierniczych, a w szczególności mieszczące się w pomieszczeniach suterenowych, powinny być do dnia 31 grudnia 1930 r. zlustrowane celem stwierdzenia, w jakim stopniu odpowiadają wymaganym przepisom i czy podpadają pod kategorję tych, którym ustępstwo co do pomieszczenia suterenowego może być uczynione. Wymienione wytwórnie w pomieszczeniach suterenowych, nieodpowiadające i innym również wymaganiom, nie mogą być nadal tolerowane.

Wytwórnie pieczywa, odpowiadające, poza pomieszczeniem suterenowem, innym wymaganym przepisom oraz przepisowi o wzorowej wentylacji sztucznej, będą w zależności od każdorazowej decyzji władzy wojewódzkiej, a więc przy traktowaniu indywidualnem, pozostawione w stanie czynnym do terminu, wyznaczonego przez tę władzę, nie dłużej jednak, niż do dnia 24 listopada 1933 r.

Wytwórnie wyrobów z ciasta i wyrobów cukierniczych w pomieszczeniu suterenowem, odpowiadające całkowicie wszystkim innym przepisom rozporządzenia, mogą być pozostawione w tych pomieszczeniach.

Do par. 35. Decyzja władzy wojewódzkiej co do terminu zmechanizowania warsztatów piekarskich, zarówno jak zwalnianie wytwórni wyrobów cukierniczych od obowiązku mechanizacji powinny być traktowane indywidualnie.

Dla uniknięcia rozbieżności w postępowaniu władz administracji ogólnej na różnych obszarach państwa konieczne jest zachowanie jednolitego systemu w załatwianiu tych spraw, opartego na odpowiednio opracowanym planie przez urząd wojewódzki (komisje do badania mąki i pieczywa, wydziały zdrowia z referentem aprowizacyjnym, gdzie komisyj tych niema).

Plan mechanizacji piekarń powinien być opracowany na podstawie materjałów, zebranych drogą odpowiednich badań, zgodnie z instrukcją, załączoną do okólnika Nr. 292 z dnia 27 XII 1929 r., i po uzyskaniu aprobaty p. Wojewody przedłożony Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

W ogólnych zarysach plan ten powinien polegać:

1) na odpowiednim podziale miejscowości (miast powiatowych, mniejszych osiedli, ale rozporządzających energją elektryczną) według ich stanu gospodarczego, znaczenia ich, jako ośrodków konsumcyjnych, na takie, w których warunki ogólne pozwalają na przyśpieszenie akcji mechanizacji piekarń, i na takie, w których mechanizacja może być traktowana, jako sprawa mniej pilna;

2) na przeprowadzenie klasyfikacji piekarń odpowiednio do ich stanu sanitarnego i technicznego, t. j, w jakim stopniu stan ten odpowiada poszczególnym przepisom rozporządzenia o dozorze nad wyrobem i obiegiem mąki;

3) na wydzieleniu w oddzielną grupę takich piekarń, które aczkolwiek odpowiadają wymogom sanitarnym, jednak ze względów technicznych do mechanizacji nie nadają się wogóle.

Przy układaniu planu należy również brać pod uwagę jakość chleba poszczególnych warsztatów piekarskich.

Ponadto w planie akcji winno być przewidziane tempo jej realizacji, pojęte w ten sposób, aby początkowo mogło być ono powolniejsze, następnie zaś przyśpieszane, w miarę zbliżania się terminu prekluzyjnego, określonego § 35 rozporządzenia.

W ten sposób opracowany plan umożliwi P. P. Wojewodom, w wykonaniu przepisów § 35, racjonalne przeprowadzenie akcji modernizacji piekarstwa na terenie podległych im obszarów wojewódzkich, celowe stosowanie odroczeń terminów obowiązku zmechanizowania warsztatów wyrobu chleba, a w następstwie przeprowadzenie procesu likwidacji piekarenek, zacofanych pod względem sanitarnym i technicznym, bez wywoływania niepożądanych dla życia gospodarczego danej miejscowości wstrząsów.

Do par. 37. Zwraca się uwagę, że w związku ze zmianą podstawy prawnej straciły moc obowiązującą również następujące okólniki i pisma okólne:

1) z dnia 11 kwietnia 1921 r. Nr. VI 11100/200/21 w sprawie nadzoru sanitarnego nad piekarniami i sklepami z pieczywem oraz wypiekiem chleba;
2) z dnia 12 lipca 1923 r. Nr. Pf. 91 w sprawie wykonywania rozporządzenia w przedmiocie urządzenia piekarń;
3) z dnia 5 stycznia 1927 r. Nr. Z. H. 6983/26 w sprawie sprzedaży pieczywa ze straganów;
4) z dnia 6 czerwca 1927 r. Nr, Z. H. 2220/27 — przepisy w sprawie urządzenia piekarń;
5) z dnia 6 lipca 1927 r. Nr. Z. H. 3065/27, dotyczące okólnika pod 4);
6) z dnia 26 sierpnia 1927 r. Nr. Z. H. 3855/27, dotyczący okólnika pod 4);
7) z dnia 30 listopada 1927 r. Nr. Z. H. 5147/27, dotyczący okólnika pod 4).

120

Okólnik Nr. 55

z dnia 16 kwietnia 1930 r.

(OB. 3835) w sprawie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe pracy.

Do

P. P. Dyrektorów Departamentów i Naczelników Wydziałów w Min. Spraw Wewnętrznych.

W związku z coraz częstszemi wypadkami zgłaszania wniosków o wypłatę wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych — polecam przestrzeganie następujących zasad:

1. Zatrudnienie urzędnika poza przepisanemi godzinami zajęć służbowych może mieć miejsce w wyjątkowych tylko wypadkach, uzasadnionych w szczególności terminowym i nagłym charakterem powierzonej do wykonania pracy i to na wyraźne polecenie Naczelnika danego Wydziału i po powiadomieniu Dyrektora odnośnego Departamentu.

2. O ile chodzić będzie o wypłatę wynagrodzenia — brane będą pod uwagę tylko te wnioski, które obejmą wynagrodzenie za pracę specjalną, wykonaną w godzinach nadliczbowych, a wykraczająca poza *normalny przydział* pracy danego urzędnika (jak np. tłumaczenia pism i dokumentów w językach obcych).

W każdym takim wypadku podawać należy rodzaj pracy, ile godzin i w jakim czasie trwała oraz potwierdzać, że praca nie mogła być wykonana i z jakich powodów w normalnych godzinach urzędowych przez danego urzędnika, względnie dla-

czego nie powierzono jej we właściwym czasie innym urzędnikom w podległym Wydziale.

3. Należy unikać zatrudniania poza przepisanemi godzinami personelu kancelaryjnego, w szczególności zaś maszynistek, których przydział na żądanie poszczególnych Wydziałów w ostatnich czasach stał się zjawiskiem niemal codziennem.

W zasadzie należałoby — ze względów praktycznych i porządkowych — dążyć do tego, by praca maszynowa wykonywana była wyłącznie tylko w specjalnie wyznaczonej na ten cel hali maszyn.

Dopuszczając uzasadnione od tej zasady wyjątki (przydział maszynistki do Wydziału w godzinach urzędowych), należy jednak liczyć się z koniecznością całkowitego zaniechania powoływania maszynistek do pracy poza przepisanemi godzinami urzędowemi.

Wreszcie należy mieć na uwadze, że kredyt, jakim rozporządza Ministerstwo na wynagrodzenia za *nadliczbowe* godziny pracy jest b. szczupły.

Łącznie z kredytem na zapomogi wynosi on około 2.000 zł. na miesiąc.

Oczywiście w miarę wyczerpania tej sumy na wynagrodzenia za nadliczbowe godziny powstaje niemożność przyjścia z pomocą petentom znajdującym się w trudniejszych warunkach materjalnych i ubiegającym się o zapomogi.

121.

Okólnik Nr. 56

z dnia 11 kwietnia 1930 r.

(Wojsk. 721/1) o udzielaniu pomocy oficerom W. I. G. przy pomiarowych pracach polowych.

Do

P. P. Wojewodów.

Corocznie w okresie prac polowych Wojskowy Instytut Geograficzny przeprowadza prace pomiarowe na terytorjum całego Państwa.

Prace te wykonywują każdorazowo oficerowie delegowani przez W. I. G.

Każdy z oficerów zaopatrzony jest w specjalną legitymację w formie książeczki podpisaną przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Spraw Wojskowych i upoważniającą go do wykonywania wymienionych powyżej prac na terenie wskazanym w legitymacji.

Zawiadamiając o powyższem, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę, aby, jak i uprzednio, polecił władzom administracji ogólnej udzielać odpowiedniej pomocy i ułatwień oficerom W. I. G. przy wykonywaniu przez nich powierzonych im zadań.

Pomoc ta w szczególności wyrażałaby się:

a) w dostarczaniu w granicach obowiązujących przepisów kwater i pomieszczeń, jako też ułatwianiu przy otrzymywaniu podwód i

b) w udzielaniu przez starostwa i gminy informacyj związanych z opisem topograficznym miejscowości (ilość domów, mieszkańców, wykazy nazw osiedli i t. p.) oraz dopuszczaniu do badania i korzystania z posiadanych materjałów pomiarowych (map katastralnych i hipotecznych, szkiców, planów lasów i miast, projektów i planów regulacji rzek oraz wód i t. p.).

Niniejsze zarządzenie jest ważne aż do odwołania z tem, że uchyla się dotychczasowe zarządzenia w tej sprawie, a w szczególności wyjaśnia się, iż utraciły moc obowiązującą pisma okólne w tej sprawie z dnia 19.V.1925 r. Nr. AA. 3039/25 i z dn. 14.V.1926 r. Nr. AA. 4237/26.

Otrzymują: P. P. Wojewodowie, Starostowie oraz Szef Wojsk. Inst. Geograficznego.

122.

Okólnik Nr. 57

z dnia 18 kwietnia 1930 r.

(Wojsk. 55/6) w sprawie zmian w instrukcji meldunkowej dla urzędów gminnych z 1926 r.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu w Warszawie.

Przed zaprowadzeniem zasadniczych zmian w prowadzeniu meldunków wojskowych, które będą mogły znaleźć zastosowanie dopiero po wydaniu i wejściu w życie rozporządzenia wykonawczego do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ewidencji i kontroli ruchu ludności, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych mając na względzie z jednej strony ułatwienie i zmniejszenie pracy jakie nowe zasady meldunkowe przewidują, z drugiej zaś — konieczność przystosowania stopniowego urzędów meldunkowych (gminnych) do zadań, jakie po wydaniu przepisów meldunkowych je czekają, wprowadza w porozumieniu z Min. Spraw Wojskowych do instrukcji meldunkowej zmiany uwidocznione w załączniku do niniejszego pisma.

Zastosowanie przepisów § 23 instrukcji w zmienionem brzmieniu pozwoli na oszczędzenie pracy tak w urzędach meldunkowych, jak i P. K. U., które polega na tem, że nie wszystkie jak dotychczas zgłoszenia meldunkowe będą odsyłane w formie kart meldunko-

wych do P. K, U., gdyż sporządzeniu kart i odesłaniu ich podlegają jedynie meldunki uskutecznione tylko w przewidzianych w nim wypadkach.

Wskutek tego odpadnie konieczność wypełniania i przesyłania do P. K. U. kart. meldunkowych w wypadkach nie objętych postanowieniem § 23, a P. K. U. nie będą gromadziły kart meldunkowych dotyczących osób, których ewidencja meldunkowa w P. K. U. nie jest konieczną i — może pozostawać w gminie (w księgach meldunkowych).

Również zmiana wprowadzona co do właściwości P. K. U. przy przesłaniu kart meldunkowych upraszcza meldunkową manipulację biurową, gdyż pozwoli na bezpośrednie przesyłanie kart meldunkowych P. K. U., do której meldujący się należy ewidencyjnie.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę (P. Komisarza Rządu) o wydanie ze swej strony stosownych zarządzeń, aby przepisy instrukcji meldunkowej w brzmieniu obecnie ustalonem zostały z dniem 1 czerwca b. r. zastosowane w praktyce.

1 Zał.

Otrzymują: P. P. Wojewodowie, Komisarz Rządu w Warszawie. Starostowie oraz Min. Spr. Wojsk. (Biuro Uzupałnień).

Załącznik do okólnika M. S. Wewn. Nr. 57 (Nr. Wojsk. 55/6.)

Zmiany do instrukcji meldunkowej z 1926 r.

do § 22.

Na str. 15 w trzecim wierszu od góry po słowie „zamieszkiwać...“ dodaje się: „oraz czas na jaki meldujący wyjeżdża lub przybywa. Przy zgłoszeniach wyjazdu w podróż należy w tej rubryce wpisywać adres podany przez meldującego się dla otrzymania wszelkich rozkazów wojskowych w czasie podróży“.

do § 23.

Paragraf ten otrzymuje następujące brzmienie zamiast dawnego. „Karty meldunkowe należy sporządzać i przesyłać do P. K. U. tylko w wypadkach, gdy zgłoszenie meldunkowe dotyczy:

a) przybycia do danej miejscowości na stałe zamieszkiwanie,

b) wyjazdu zagranicę,

c) przyjazdu z zagranicy,

d) zmiany adresu w obrębie tej samej miejscowości,

e) przybycia do danej miejscowości na czasowy pobyt ponad dwa miesiące,

f) powrotu z czasowego pobytu (pkt. e) do miejsca stałego zamieszkania.

Przy wymeldowaniu do innej miejscowości na stałe zamieszkanie, pobyt czasowy lub w celach podróży, karty meldunkowe nie będą sporządzane.

Do pp. c) i f):

Przykład: Szeregowy rezerwy N. N., zamieszkały stale we Lwowie i przynależny ewidencyjnie do powiatowej komendy uzupełnień Lwów-miasto zgłasza wyjazd do Krakowa: urząd meldunkowy we Lwowie przyjmuje zgłoszenie, wpisuje do księgi meldunkowej i umieszcza potwierdzenie w dokumencie wojskowym, lecz karty meldunkowej nie sporządza i nie zawiadamia o tem P. K. U. Natomiast urząd meldunkowy w Krakowie, do którego ten szeregowy zgłosi przyjazd, sporządza kartę meldunkową na ogólnych zasadach i przesyła ją do P. K. U. Lwów-miasto. Jeżeli ten sam szeregowy, wyjeżdżając następnie z Krakowa z powrotem do Lwowa, wymelduje się w urzędzie meldunkowym w Krakowie, wówczas urząd ten przyjmuje zgłoszenie, lecz nie sporządza karty meldunkowej; sporządzi ją i wyśle do P. K. U. Lwów-miasto urząd meldunkowy we Lwowie — z chwilą gdy ten szeregowy zgłosi przyjazd zpowrotem.

Karty meldunkowe nie będą sporządzane i przesyłane również w wypadku odejścia do służby wojskowej i powrotu ze służby wojskowej. Jeżeli jednak powrót ze służby wojskowej następuje do innej miejscowości niż ta, w której dana osoba zamieszkiwała stale przed służbą wojskową, należy tę zmianę traktować na zasadach ogólnych, jako zmianę miejsca stałego zamieszkania lub pobytu czasowego, zależnie od wypadku.

Kartę meldunkową należy sporządzić i przesłać do P. K. U. w wypadku ujawnienia dotychczas nieznanego miejsca zamieszkania.

Każda karta meldunkowa otrzymuje—jako swój numer—liczbę porządkową, pod którą meldunek danej osoby został wpisany do księgi meldunkowej“.

do § 24.

Ustęp drugi tego paragrafu otrzymuje brzmienie następujące:

Rubrykę „Powód sporządzenia karty meldunkowej“ wypełnia się stosownie do wypadku przewidzianego w punktach a-f § 23 w następujący sposób:

1) w wypadku przewidzianym w punkcie a): „Zameldował się dnia.................. w.................., jako w miejscu stałego zamieszkania. Przybył z.................. poprzedniego miejsca zamieszkania w celu.................. (np. objęcia stanowiska sędziego w Sądzie Okr. ...., lub lekarza powiatowego w starostwie.................. lub listonosza w urzędzie pocztowym.................. lub celem otwarcia zakładu fryzjerskiego, krawieckiego, szewskiego i t. p.)“.

2) w wypadku przewidzianym w punkcie b): „Dnia .... zgłosił wyjazd zagranicę do .... w celu .... (np. studja, poszukiwanie pracy, emigracja stała i t. p.)“,

3) w wypadku przewidzianym w punkcie c): „Powrócił z zagranicy dnia ....“,

4) w wypadku przewidzianym w punkcie d): „Przeprowadził się z .... do ....“,

5) w wypadku przewidzianym w punkcie e): „Dnia .... przybył z .... na czasowy pobyt na przeciąg .... w celu .... (np. leczenie, wypoczynek, poszukiwanie pracy, studja i t. p.)“,

6) w wypadku przewidzianym w punkcie f): „Dnia .... zgłosił powrót z czasowego pobytu w .... i mieszka obecnie ....“.

do § 26.

Paragraf ten otrzymuje następujące brzmienie: „po wypełnieniu wszystkich rubryk karty meldunkowej i wpisaniu daty jej wystawienia oraz adresu właściwej powiatowej komendy uzupełnień, naczelnik gminy czy też kierownik urzędu meldunkowego kładzie na każdej karcie meldunkowej swój autentyczny podpis, lecz nie facsimile“.

do § 27.

W trzecim wierszu przed słowem „wypełnieniu“ umieścić wyraz „ewentualnem“.

do § 30 i 31.

Paragraf 30-ty otrzymuje następujące brzmienie: „Karty meldunkowe sporządzone w wypadkach wyliczonych w § 23 należy jak najrychlej przesyłać właściwym powiatowym komendom uzupełnień posłańcem (za pokwitowaniem) lub pocztą (przesyłką poleconą)“.

do § 32.

Paragraf 31 w całości skreśla się.

Paragraf ten otrzymuje następujące brzmienie: „Jako właściwą przy wysyłaniu kart meldunkowych należy uważać powiatową komendę uzupełnień, do której meldujący się należy ewidencyjnie według dokumentu wojskowego“.

123.

Okólnik Nr. 58

z dnia 17 kwietnia 1930 r.

(OB. 3820) o kosztach i należnościach egzekucyjnych.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego) i Komisarza Rządu w Warszawie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę P. P. Wojewodów (P. Komisarza Rządu), że w ustawie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr. 24 z dn. 1.IV 1930 r.) na 1930/31 r. w Dziale II budżetu Min. Spraw Wewnętrznych wstawione zostały dwa nowoutworzone paragrafy, mianowicie:

1) na stronicy 284 w kredytach na wydatki— § 16 „Koszty egzekucji“

i 2) na stronicy 313 w dochodach — § 21 „Należytości egzekucyjne“.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że wynikające z art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342) koszty przymusowego postępowania administracyjnego winny być pokrywane z kredytów Dz. II § 16 budżetu Min. Spraw Wewnętrznych na 1930/31 rok. Natomiast wszelkie wpływy, wynikające z powołanego wyżej art. 51 jak również z art. 47 i 48 tegoż rozporządzenia względnie art. 108 rozporządzenia o postępowaniu administr. w odniesieniu zarówno do postępowania administracyjnego w ściślejszem znaczeniu jak i do post. karno-administracyjnego tytułem należności egzekucyjnych, winny być wpłacane do Kas Skarbowych na dochód właściwego Urzędu Wojewódzkiego w Dziale II § 21 budżetu dochodów M. S. Wewn. na 1930/31 rok.

Celem przekazania Panu Wojewodzie (Panu Komisarzowi Rządu) kredytu na powyższy cel zechce Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) w możliwie najkrótszym czasie przedłożyć Ministerstwu zapotrzebowanie z uwzględnieniem najdalej idących oszczędności z powodu zbyt szczupłego kredytu, wyznaczonego ustawą skarbową.

Równocześnie zwraca się uwagę na konieczność korzystania w możliwie najszerszych rozmiarach z przepisów art. 9 powołanego rozporządzenia Prezydenta R. P., które uprawnia władze państwowe i komunalne do bezpośredniego zwracania się w sprawach egzekucyjnych do władz gminnych. Oczywiście korzystanie z tego trybu dopuszczalne jest jedynie w granicach stawek, wyznaczonych przez P. P. Wojewodów (P. Komisarza Rządu) w drodze rozporządzeń, w swoim czasie już wydanych.

W związku z powyższem należy pouczyć podległe P. P. Wojewodom władze państwowe i komunalne o ich uprawnieniach, wynikających z powołanego art. 9 i zalecić im korzystanie z tego trybu w możliwie najszerszym zakresie, a to celem możliwego zmniejszenia pozycji wydatków z kredytów budżetowych.

124.

Okólnik Nr. 59

z dnia 24 kwietnia 1930 r.

(OP. 13911/3) o brzmieniu nazw urzędów w dekretach nominacyjnych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu w Warszawie.

Podana mylnie w ust. 5 pkt. 13 okólnika Nr. 54 z dnia 10 kwietnia 1930 r. (Nr. OP. 13911/2) nazwa powiatu: *„husiatyński (siedziba Kopyczyńce)"* prostuje się na *„kopyczyniecki"*.

125.

Okólnik Nr. 60

z dnia 23 kwietnia 1930 r.

(AP 2375/1) w sprawie kasacji od wyroków w sprawach karno-administracyjnych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu w Warszawie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła do wiadomości i wydania stosownych zarządzeń odpis okólnika Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 14 kwietnia 1930 r. Nr. 1534/I. U. 30, skierowanego do Panów Prokuratorów Apelacyjnych i Okręgowych, a zawierającego postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 15 marca r. b. w sprawie powołanej w nagłówku wraz z odnośnem wyjaśnieniem Ministerstwa Sprawiedliwości.

OKÓLNIK Nr. 1534/I. U./30

w sprawie kasacji od wyroków w sprawach karno-administracyjnych.

Do

Panów Prokuratorów Apelacyjnych i Okręgowych

Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów na posiedzeniu w dn. 15 marca 1930 r. postanowił, że w postępowaniu w sprawach karno-administracyjnych (art. 618 i następne k. p. k,) *władza administracyjna nie może sama złożyć wywodu kasacji, lecz musi się w tym względzie zwrócić wyłącznie do prokuratora.*

Podaję powyższe postanowienie do wiadomości Panów Prokuratorów i wyjaśniam co następuje: postanowienie Sądu Najwyższego *nie uniemożliwia przedstawienia przez władzę administracyjną właściwemu prokuratorowi projektu kasacji.* Prokurator na wypadek uznania projektu za poprawny zużytkuje go odpowiednio przy wnoszeniu kasacji.

Minister Sprawiedliwości

Warszawa, dn. 14 kwietnia 1930 r.

126.

Okólnik Nr. 61

z dnia 28 kwietnia 1930 r.

(SS. 567/10) w sprawie kadencji rad miejskich.

Do

P. P. Wojewodów w Warszawie, Łodzi, Lublinie, Kielcach i Białymstoku.

Wobec powstałych w praktyce wątpliwości co do sposobu rozumienia okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 216 z dn, 12 listopada 1928 r. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 8, poz. 7), uzupełnionego okólnikiem Nr. 283 z dn. 11 grudnia r. ub. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 19, poz. 417), — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia co następuje:

1) W okólniku ostatnio wymienionym ustalono, że ukonstytuowanie się rady miejskiej dochodzi do skutku z chwilą wyboru jej przewodniczącego w rozumieniu art. 23, zdanie pierwsze, dekretu o samorządzie miejskim z dn. 4 lutego 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 13, poz. 140), t. j. wyboru burmistrza względnie prezesa rady.

Za moment ukonstytuowania się rady miejskiej oczywiście należy także rozumieć wybór zastępcy burmistrza względnie prezesa rady, o ile wbrew zwykłemu porządkowi rzeczy wybór zastępcy poprzedziłby wybór burmistrza, wzgl. prezesa rady, lub też wybór tych ostatnich został unieważniony, — ponieważ zgodnie z powołanym wyżej art. 23 dekretu o samorządzie miejskim z dn. 4 lutego 1919 r. na posiedzeniach rady miejskiej przewodniczy w miastach niewydzielonych z powiatów, burmistrz lub jego zastępca, w innych miastach — prezes, wybrany przez radę miejską lub jego zastępca.

2) Jeżeli radni nie wybierają burmistrza i w następstwie takiego stanu rzeczy władza nadzorcza na podstawie art. 44 dekretu o samorządzie miejskim z dn. 4 lutego 1919 r. mianuje na jeden rok burmistrza, — należy w tych warunkach przyjąć, że ukonstytuowanie się ra-

dy miejskiej doszło do skutku w dniu podpisania odnośnej nominacji; od tej bowiem daty rada miejska miasta niewydzielonego pozyskała przewodniczącego i zdolna jest urzędować, zaś pierwsze posiedzenia rady pod przewodnictwem burmistrza z nominacji nie będzie już z natury rzeczy pierwszem organizacyjnem posiedzeniem w tem rozumieniu, że wybierany jest na niem burmistrz, względnie jego zastępca.

127.

Okólnik Nr. 62

z dnia 24 kwietnia 1930 r.

(SS. 899/1.) w sprawie zwolnienia kapitału emerytalnego od 10% opłat na rzecz Skarbu Państwa.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego).

Wobec zapytań skierowanych do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie opodatkowania na rzecz Skarbu Państwa wkładów do funduszów emerytalnych pracowników komunalnych lokowanych w komunalnych kasach oszczędności, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wyjaśnia co następuje:

Opodatkowanie przychodów wymienionych w art, 2 p. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 16 lipca 1920 o podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 517), między innemi przychodów i wkładów procentowych w bankach państwowych publicznych, publicznych i prywatnych kasach oszczędnościowych i t. d., zostało z dniem 1 stycznia 1930 zawieszone ustawą z dn. 1 lutego 1930 o ulgach podatkowych dla kapitałów (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 67).

W związku z tem przychody osiągane po dniu 1 stycznia 1930 r. przez związki komunalne, z tytułu funduszów emerytalnych pracowników tych związków lokowanych w komunalnych kasach oszczędności — opodatkowaniu podatkiem od kapitałów i rent nie podlegają.

128.

Okólnik Nr. 63

z dnia 24 kwietnia 1930 r.

(SS. 149/1) w sprawie korzystania z płatnej pomocy prawnej adwokata, będącego radnym miejskim.

Do

PP. Wojewodów w Warszawie, Łodzi, Lublinie, Kielcach, Białymstoku, Wilnie, Nowogródku, Brześciu n/B. i Łucku.

W związku z zapytaniem jednego z pp. Wojewodów, czy magistraty mogą korzystać z płatnej, stałej lub doraźnej pomocy adwokatów, będących członkami rad miejskich i czy stanowisko radnego miejskiego może być łączone ze stanowiskiem radcy prawnego magistratu, — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, co następuje:

Czynności w zakresie zawodu adwokackiego, dokonywane na rzecz klijenta, wytwarzają pomiędzy adwokatem i klijentem stosunek, którego istota polega na umowie o dostarczeniu usług; przedmiotem takiej umowy może być bądź jednorazowe dostarczenie usług bądź też stałe ich dostarczanie.

Jeżeli klijentem jest gmina miejska, a adwokat — radnym miejskim, ma wówczas zastosowanie postanowienie art. 17 dekretu o samorządzie miejskim z dn. 4 lutego 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 13, poz. 140), względnie art. 16 rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich o ustawie miejskiej z dnia 14 sierpnia 1919 r. (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 12, poz. 99), — które głosi: „Jeżeli członek rady miejskiej wchodzi w stosunki prawne z gminą jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, nie może sprawować swego urzędu, dopóki trwa wspomniany stosunek i dopóki rachunki zeń wynikające nie będą ostatecznie uregulowane"— Zastosowanie tu rzeczonego postanowienia uzasadnione jest tą okolicznością, że adwokata, z którego usług korzysta gmina należy uznać za dostawcę (usług) w rozumieniu tegoż postanowienia.

Przytoczone powyżej postanowienie nasuwa również wniosek, że adwokat, stale dostarczający swoje usługi gminie, nie będzie mógł wogóle sprawować mandatu radnego, co jednocześnie spowoduje konieczność powołania do składu rady miejskiej zastępcę radnego. Jeżeli zaś gmina miejska tylko doraźnie skorzysta z usług adwokata, będącego zarazem radnym miejskim, to sprawowanie przez danego adwokata mandatu radnego będzie jedynie zawieszone na czas, określony w podanem poprzednio postanowieniu art. 17 dekretu z dnia 4.II 1919 r., wzgl. art. 16 rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dn. 14.VII.1919 r.

W odmiennej zgoła płaszczyźnie należy rozważyć sprawę stanowiska radcy prawnego magistratu, jeżeli jest ono przewidziane w opartym na § 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30.XII.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1073) statucie etatów stanowisk służbowych danej gminy miejskiej.

W tym przypadku wspomniane stanowisko musi być oczywiście uważane za płatną posadę w magistracie w rozumieniu art. 19 dekretu o samorządzie miejskim z dn. 4 lutego 1919 r., wzgl. art. 18 rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich o ustawie miejskiej z dn. 14 sierpnia 1919 r. i tem samem osoba zajmująca tego rodzaju posadę, nie może jednocześnie sprawować mandatu radnego.

IV.

Pisma Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

129.

Pismo Nr. SG. 618/1.

z dnia 13 kwietnia 1930 r.

w sprawie ankiet Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen.

Do

P. P. Wojewodów

Ministerstwo Śpraw Wewnętrznych przesyła do wiadomości, uchylając jednocześnie zarządzenie z dnia 26.VI.1929 r. Nr. SG 2302/3. O powyższem zechce pan Wojewoda zawiadomić podległe związki komunalne.

INSTYTUT
BADANIA KONJUNKTUR
GOSPODARCZYCH I CEN
Elektoralna 2.
Nr. 535/30
Warszawa,
dnia 7 kwietnia 1930 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
w/m.

Wobec tego, że uchwałą Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dnia 4 lutego 1930 r. powołana została do życia specjalna Komisja w łonie Ministerstwa Przemysłu i Handlu celem uzgadniania programu inwestycyj i zakupów wszelkich instytucyj państwowych, oraz w miarę możności i samorządowych, Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen postanowił zaniechać prowadzenia dochodzeń, w zakres działalności tej Komisji wchodzących i prosi wobec tego Ministerstwo o zwolnienie wszelkich władz samorządowych z obowiązku dalszego nadsyłania danych.

Dyrektor

130.

Pismo Nr. SS. 911/1.

z dnia 13 kwietnia 1930 r.

w sprawie akt, nadsyłanych przy sprawozdaniach.

Do

P. P. Wojewodów w Krakowie, Lwowie Stanisławowie i Tarnopolu.

Wskutek instrukcyj zawartych w okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 17 z dnia 11 lutego 1930 r. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 2, poz. 32) w sprawie administracyjnego toku instancyj przy rozpatrywaniu protestów wyborczych Ministerstwo Spraw Wewnętrznych otrzymuje od połowy lutego b. r. duże ilości spraw wyborczych gminnych do rozpatrzenia w ostatniej instancji.

Do sprawozdań przedkładanych w powyższych sprawach dołączane są — jak stwierdzono — stosy akt o wadze nieraz kilku kilogramów, do wydania ostatecznej decyzji zupełnie niepotrzebne. — Chodzi tu o zbędne kartki wyborcze, akta z przeprowadzonych kilkakrotnie nieraz poprzednich wyborów, przedwstępne korespondencje bez znaczenia i t. p. — Akta te niejednokrotnie nie są przytem spisane i uporządkowane chronologicznie (Okólnik Nr. 139 z r. 1926, Dz. Urz. M. S. W. Nr. 4 poz. 252).

Podobne wypadki mają również miejsce w szeregu innych spraw jak np. w sprawach składania z urzędu naczelników gmin i uznawania ich za niezdolnych do sprawowania funkcyj członków zwierzchności gminnych, w sprawach interpelacyj i t. p.

W związku z powyższem — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi P. P. Wojewodów o wydanie zarządzenia, aby akta przedmiotowe przedkładane Ministerstwu były chronologicznie ułożone i spisane i aby ilość tych akt była dostosowana do rzeczywistej potrzeby władzy orzekającej w ostatniej instancji i aby dawała przytem dokładny pogląd na całokształt sprawy.

131.

Pismo Nr. OB. 3845

z dnia 15 kwietnia 1930 r.

w sprawie odbioru blankietów o charakterze dokumentów urzędowych.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego)

W ostatnich czasach Urzędy Wojewódzkie coraz częściej zwracają się do Ministerstwa z prośbą o przesłanie im druków o charakterze

dokumentów urzędowych pocztą co ze względów zasadniczych jest niedopuszczalne.

Wobec powyższego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przypomina, że w myśl okólnika Nr. 26 z dnia 12 marca 1924 r. (Nr. OBR. 1473) po odbiór tego rodzaju druków należy każdorazowo delegować do Ministerstwa kurjera który wraz z właściwem zapotrzebowaniem i formalnem upoważnieniem winien osobiście zgłaszać się do Wydziału Ogólnego w godzinach od 8 m. 30 do 10 rano.

132.

Pismo Nr. Wojsk. 583/4.

z dnia 15 kwietnia 1930 r.

o zarządzeniach w związku z poborem w roku 1930.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Pismem z dnia 1.IV 1930 r. Nr. 1777/Pob. Org. Minister Spraw Wojskowych zarządził na podstawie art. 36 ustawy o powsz. obowiązku wojskowym i art. 3 ustawy z dnia 29 marca r. b. o poborze rekruta w 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 185) pobór mężczyzn urodzonych w 1909 r. tudzież wyszczególnionych w § 240 pkt. b—f rozp. wykonawczego z dnia 21 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 252) w czasie między 1-ym maja a 30-ym czerwca r. b. o czem P. P. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) zawiadomieni już zostali pismem okólnem M. S. Wewn. Nr. Wojsk. 695/1 z dnia 3.IV 1930 r. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 6, poz 110) którem zarządzono powołanie przy pomocy obwieszczeń do poboru głównego mężczyzn, wyszczególnionych w pkt. 1 — 6 tego pisma. Wyszczególnienie to różni się od zawartego w § 240 rozp. wykon. o tyle, że w powołanem wyżej piśmie wezwano w pkt. 4-ym mężczyzn nie wymienionych w § 240, natomiast nie umieszczono w tem piśmie mężczyzn wymienionych w pkt. e) § 240 ze względu na ilość osób ze starszych roczników o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej, która nie była objęta planem poboru.

W związku z tem polecam, aby P. P. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) wydali podległym powiatowym władzom administracji ogólnej, władzom samorządowym, sprawującym władzę pow. władz admin. ogólnej lub też władzom, którym przekazano sprawy poborowe na podstawie rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6.III 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 423) stosowne zarządzenie, kierując się zasadami wyszczególnionemi w piśmie okólnem M. S. Wewn. z dnia 8 kwietnia 1929 r. Nr. Wojsk. 2305/5.

Pozatem zwracam uwagę na konieczność dążenia do niepowtarzania tych błędów i niedokładności w akcji poborowej, które były popełniane w roku ubiegłym w szczególności:

Co do lokali.

Ministerstwo pojmuje, że przy obecnem ciężkiem położeniu materjalnem samorządów lokale dla komisyj pob. nie mogą idealnie odpowiadać ustawowym przepisom. Zauważono, że powiatowe władze administracji ogólnej wkładają dużo dobrych chęci, aby wyznaczano odpowiednie lokale dla komisyj poborowych. Jednakowoż w niektórych wypadkach komisje poborowe odbywały się w lokalach absolutnie nienadających się, zwłaszcza w tych miejscowościach gdzie było łatwem uzyskanie obszerniejszego lokalu. W szczególności koniecznem jest, aby lokale te nie były zbyt szczupłe, a pokój, w którym odbywa się badanie był taki, by lekarze mogli zupełnie swobodnie i bez żadnych przeszkód badać poborowych.

Co do zaopatrzenia kom. pob. w przedmioty służące do badania.

Powtórzyły się wypadki niekompletnego zaopatrzenia komisyj poborowych w przedmioty służące do badania. Zauważono w niektórych komisjach brak termometrów na ścianach, tapczanów do badania poborowych w pozycji leżącej tablic do badania wzroku, szpadli drewnianych w dostatecznej ilości do badania gardła, wzrostomierzy trwale i dokładnie zbudowanych, dokładnych wag oraz, że odważniki były niecechowane i t. p. Braki te w roku bieżącym nie mogą się powtórzyć.

Co do zapewnienia kwater dla wojskowego personelu kom. pob.

W niektórych miejscach urzędowania kom. pob. nie zostały przygotowane kwatery dla wojskowego personelu w miejscach urzędowania. Wskutek tego oficerowie musieli dojeżdżać do miejsca urzędowania kom. pob., co ujemnie odbijało się na toku pracy.

Co do przeprowadzania poboru:

a) Obwieszczenia o poborze.

W miastach zauważono brak rozplakatowania obwieszczeń i planu poboru, które widocznie rozlepione były jednorazowo na początku poboru głównego i po zniszczeniu nie były uzupełniane.

W wielu miejscowościach nie było żadnego szyldu, czy znaku na budynku, w którym mieściła się komisja poborowa.

b) Organizacja pracy kom. pob.

Należy zwrócić uwagę na celowe rozmieszczenia członków komisji poborowej. Tak np.

nieodpowiednie jest, co zauważono w niektórych wypadkach, zbytnie oddalenie urzędnika prowadzącego listę poborową od przewodniczącego, który odpowiada za wpisy do tej listy.

c) Cywilny skład komisji poborowej:

1) Przewodnictwo.

Specjalnie podkreślam zarządzenie moje z dnia 8 kwietnia 1929 r. Nr. Wojsk. 2305/5 co do przewodnictwa w komisji pob. Zauważono bowiem, że w niektórych komisjach zbyt wielu urzędników na zmianę przewodniczyło, do tego często słabo obznajmionych z ustawą o powsz. obow. wojsk. i instrukcjami do poboru. Stwarza to brak ciągłości w pracy komisji poborowej i zamęt w jej prowadzeniu.

2) Lekarze cywilni.

Również lekarze cywilni kom. pob. byli w większości wypadków często zmieniani, co utrudniało współpracę z lekarzami wojskowymi, pozatem lekarze wolno-praktykujący powoływani byli na zastępstwo lekarzy powiatowych zbyt późno i wskutek tego przybywali na komisję z opóźnieniem.

Lekarze cywilni w wielu bardzo wypadkach odgrywali rolę biernych obserwatorów. Często widziało się lekarzy cywilnych zajętych tylko wpisywaniem orzeczeń lekarskich do kart indywidualnych. W tych warunkach komisyjne badanie poborowego przez dwóch lekarzy i wydawanie wspólnego orzeczenia staje się fikcją.

Zauważono również u lekarzy cywilnych nieznajomość przepisów o badaniu i ocenie zdolności fizycznej do służby wojskowej. Mimo, że w roku bieżącym wchodzą w życie nowe przepisy sanitarne (San. 5/30) należy dołożyć wszelkich starań, aby lekarze cywilni byli zaznajomieni z temi przepisami.

d) Przebieg badania.

Przewidziany zarządzeniami M. S. Wewn. tryb badania, a mianowicie, by na salę poborowi byli wpuszczani pojedyńczo nigdzie nie jest przestrzegany. Wprowadzano bowiem jednocześnie od kilku do 10 i więcej poborowych. O ile wpuszczanie jednocześnie dwóch do trzech poborowych przy stosunkowo większym pokoju do badań, nie wydaje się być szkodliwem dla prawidłowego biegu pracy, a często jest konieczne ze względu na dużą ilość podlegających badaniu w jeden dzień, o tyle jednoczesne przebywanie na sali większej ilości poborowych utrudnia działalność lekarzy i członków komisji zwłaszcza przy przeważnie niedostatecznym stanie lokali, jak to miało miejsce w roku ubiegłym.

e) Stawiennictwo.

Niektóre gminy stawały do poboru z jednodniowem opóźnieniem. Jest to niedopuszczalne i w wypadkach takich należy pociągnąć do odpowiedzialności naczelnika gminy.

f) Wygląd i zachowanie się poborowych.

Prawie wszędzie poborowi zjawiają się na komisję w stanie brudnym i niechlujnym, a nieraz nawet zawszeni. Usunięcia tego stanu należy wymagać od naczelników gmin, którzy dysponują różnemi środkami, aby uświadomić młodzież swej gminy co do przestrzegania czystości.

W parze z nieczystością idzie dość licznie zaobserwowane u poborowych opilstwo. Poborowi stawali w stanie nietrzeźwym tak dalece, że zachodziła konieczność użycia pomocy organów P. P. Były wypadki, że wskutek niezarządzenia zakazu sprzedaży alkoholu, liczni poborowi będąc w stanie nietrzeźwym dopuszczali się awantur.

W związku z powyższemi uwagami zechcą P. P. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) wyzyskać wszelkie stojące do ich dyspozycji środki, aby niedomaganiom w akcji poborowej położyć kres.

Jednym z takich środków mogłyby być konferencje dyspozycyjne dla cywilnych członków komisyj poborowych, które możnaby urządzić w urzędach wojewódzkich na wzór odpraw wojskowych praktykowanych w Dowództwach O. K.

Jednocześnie P. P. Wojewodom (P. Komisarzowi Rządu) przesyłam do wiadomości odpis rozkazu M. S. Wojsk. o przeprowadzeniu poboru z dnia 25.III b. r. Nr. 1400/Pob. Org.

Otrzymują: P. P. Wojewodowie,
Komisarz Rządu w Warszawie,
Starostowie, oraz M.S Wojsk.—
Biuro Uzupełnień.

133.

Pismo Nr. A. P. 2143/1

z dnia 15 kwietnia 1930 r.

w sprawie rozmieszczania turystycznych plakatów propagandowych.

P. P. Wojewodom

przesyła się do wiadomości z prośbą o wydanie zarządzeń, aby turystyczne plakaty pro-

pagandowe były należycie wykorzystane i umieszczane w miejscach dostępnych dla szerszej publiczności.

MINISTERSTWO SKARBU
Komisja Międzyministerjalna do zbadania zagadnień turystyki
L. D. I. M. T. 9/30.
Warszawa, dnia 4 marca 1930 r.

W sprawie rozmieszczania turystycznych plakatów propagandowych.

Do
Pana Starosty

W związku z ogólną akcją Rządu, zmierzającą do wzmożenia wewnętrznego ruchu turystycznego oraz z uwagi na obniżenie opłat od paszportów zagranicznych, jest wskazanem rozpocząć silną akcje propagandową celem skierowania rzesz obywateli polskich, wyjeżdżających dla odpoczynku czy też w celach turystyczno-krajoznawczych do krajowych miejscowości kuracyjno-turystycznych.

Jednym z ważnych środków tej propagandy jest niewątpliwie szeroko zakrojona akcja w tym kierunku za pomocą barwnych plakatów turystycznych.

Z tych też względów Komisja Międzyministerjalna do zbadania zagadnień turystyki przesyła przy niniejszem Panu Staroście........egzemplarzy barwnych plakatów turystycznych z prośbą o wydanie odpowiedniego zarządzenia organom podwładnym celem rozmieszczenia tych plakatów w miejscach dostępnych dla szerszej publiczności (np. w hotelach, restauracjach, kawiarniach i innych licznie odwiedzanych lokalach).

Jednocześnie Komisja Międzyministerjalna prosi Pana Starostę o odpowiedni nadzór nad wykonaniem tego polecenia.

Przewodniczący Komisji Międzyministerjalnaj do zbadania zagadnień Turystyki

Podsekretarz Stanu

134.

Pismo Nr. AP. 2320/1.

z dnia 16 kwietnia 1930 r.

w sprawie zawiadamiania M. S. Zagr. o wypadkach śmierci konsulów.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu w Warszawie.

Na skutek pisma Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 9 kwietnia 1930 r. Nr. K. I. 2419/30 Ministerstwo prosi o zawiadamianie w drodze telegraficznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych o każdym wypadku śmierci konsula państwa obcego, a szczególnie konsula zawodowego, gdyż Ministerstwo Spraw Zagranicznych pragnie mieć możność wyrażenia swego ubolewania wobec przedstawiciela dyplomatycznego odnośnego państwa oraz ewentualnie zainteresowania się uroczystością pogrzebową.

135.

Pismo Nr. SF. 480/3

z dnia 17 kwietnia 1930 r.

w sprawie stosowania oszczędności przy wykonywaniu budżetów związków komunalnych w r. 1930/31.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego).

W punkcie 4 okólnika Nr. 23 z dn. 21 lutego 1930 r. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 3, poz, 47) dałem wyraz przewidywaniu, że związki komunalne w bieżącym roku budżetowym nie osiągną pełnej wysokości wpływów w ramach obecnych ich uprawnień podatkowych, a to wobec osłabienia siły płatniczej ludności i w związku z tem zaleciłem dużą ogledność w preliminowaniu dochodów z danin komunalnych.

Słuszności powyższego przewidywania dowiodły już prowizoryczne zestawienia wpływów Skarbu Państwa z danin państwowych za pierwsze 3 miesiące r. 1930; z zestawień tych okazuje się bowiem, że wydajność niektórych podatków, jak np. podatku gruntowego, przemysłowego i dochodowego, do których pobierane są dodatki komunalne względnie należy się w nich udział związkom komunalnym, zmalała bardzo znacznie w stosunku do wydajności tych podatków z takichże miesięcy roku ubiegłego. Ponieważ ta redukcja wpływów podatkowych nie jest zjawiskiem przejściowem, lecz trwać będzie niewątpliwie przez szereg następnych miesięcy i ponieważ związki komunalne przy preliminowaniu swoich dochodów z podatków opierały się zapewne naogół na faktycznej wydajności poszczególnych podatków w roku ubiegłym, przeto istnieje uzasadniona obawa, że związki te budżetów swoich na rok bieżący, opartych w dużej mierze na preliminowanych w ten sposób wpływach podatkowych, nie będą mogły w pełni zrealizować. Ażeby więc uniknąć skutków, jakie w ciągu roku budżetowego sprowadzić może dla związków komunalnych ta dysproporcja między ich wydatkami a dochodami, muszą te związki już obecnie zastanowić się nad koniecznością takiej kompresji nawet zatwierdzonych już ich budżetów, ażeby zachowana była stale równowaga pomię-

dzy dochodami i wydatkami budżetowemi. Związki komunalne muszą w tym względzie pójść za przykładem Państwa, które już wstąpiło na drogę obniżenia swoich wydatków budżetowych, ulegalizowanych przez Ciała Ustawodawcze.

Najwłaściwszą w tym względzie drogą będzie takie rozplanowanie gospodarki finansowej przez związki komunalne, aby wydatki uskuteczniane były jedynie w miarę i w granicach uzyskiwanych dochodów. Zalecenia godnem byłoby tutaj naśladowanie gospodarki Skarbu Państwa, która to gospodarka obraca się w ramach otwieranych kredytów miesięcznych.

Pozatem — jakkolwiek byłem zawsze i nadal jestem przeciwnikiem ingerowania władzy nadzorczej w formie zarządzeń, wkraczających w dziedzinę celowości zamierzeń związków komunalnych, nie posiadających ważnego znaczenia, to jednakże uważam za konieczne — szczególnie w obecnej sytuacji gospodarczej — pilne zwracanie uwagi przez władze nadzorcze na sposób wykonywania budżetów przez związki komunalne i na konieczność stosowania jak najdalej posuniętej oszczędności przy realizowaniu poczynań tychże związków.

Oszczędności powinny być stosowane przedewszystkiem w zakresie administracji ogólnej. Wyjazdy i podróże służbowe członków zarządu i pracowników związków komunalnych oraz posługiwanie się w tych podróżach samochodami powinny być ograniczone do istotnych konieczności. Do minimum należy ograniczyć ilość telefonicznych rozmów międzymiastowych i baczyć pilnie na to, aby rozmowy takie na koszt związku komunalnego były prowadzone jedynie w sprawach urzędowych. Nie bez znaczenia będzie również daleko posunięta oszczędność w takich wydatkach rzeczowych, jak wydatki na papier i przybory pisarskie. W poszczególnych związkach komunalnych oszczędności takie mogą się przedstawiać w sumach niedużych, na przestrzeni jednakże całego roku mają one znaczenie nawet dla poszczególnych związków komunalnych, a wzięte w sumie na obszarze całego Państwa dadzą niewątpliwie pokaźne sumy.

Oszczędność w innych działach gospodarki budżetowej — poza zaniechaniem wydatków, które nie są bezwzględnie konieczne — wyobrażam sobie jako racjonalne użycie środków dla osiągnięcia pewnego celu i jako dążność do osiągania jaknajlepszych wyników możliwie najmniejszym nakładem środków. Forma takiej oszczędności będzie oczywiście zależała od charakteru danego poczynania oraz od warunków lokalnych i zastosowanie takiej czy innej formy oszczędności powinno być w każdym poszczególnym wypadku obmyślone — przy rozważeniu faktycznych warunków miejscowych.

Na stosowanie zasad oszczędności w gospodarce komunalnej będę zwracał uwagę zarówno sam przy nadarzających się mi sposobnościach, jak i przez swoich delegatów przy sposobności lustracyj gospodarki związków komunalnych.

Powyższe zechcą P. P. Wojewodowie podać do wiadomości podległym Sobie organom władzy nadzorczej oraz zarządom związków komunalnych na obszarze powierzonych Panom Województw.

136.

Pismo Nr OL. 1008/4.

z dnia 24 kwietnia 1930 r.

w sprawie załatwiania interpelacyj po zamknięciu sesji izb.

Do

P. P. Dyrektorów Departamentów I—V, Naczelników Wydziałów i wszystkich urzędników M. S. W., Głównego Komendata Policji Państwowej, Dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego, Dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza.

Okólnikiem Nr. 17 z 5 kwietnia 1930 r. (Nr. 6310) zakomunikowało Prezydjum Rady Ministrów w związku z zamknięciem sesji zwyczajnej Izb Ustawodawczych i z zapytaniami ze strony Ministerstw co do sposobu postępowania z interpelacjami, na które nie zostały udzielone odpowiedzi, iż należy kierować się w tej sprawie okólnikiem p. Prezesa Rady Ministrów Nr. 36 z dnia 3 września 1928 r.

Wedle tego okólnika należy interpelacje wniesione podczas sesji Sejmu lub Senatu, która po wniesieniu interpelacji została zamknięta, — uważać za niebyłe.

W związku z tem postanowieniem zarządzam:

I. Na interpelacje wniesione w ubiegłej sesji (do dnia 29.III.1930 r.) i skierowane do Ministra Spraw Wewnętrznych — odpowiedź Ministra nie będzie udzielona.

II. Projekty odpowiedzi na interpelacje nadesłane Ministerstwu Spraw Wewnętrznych do uzgodnienia przez inne Ministerstwa winny być pozostawione bez załatwienia, a zainteresowane Ministerstwa należy powiadomić o tem odpowiedniemi pismami, powołując się na stanowisko zajęte przez Rząd w piśmie P. Prezesa Rady Ministrów.

III. Niezależnie od powyższego formalnego załatwienia interpelacyj, jako takich, materjał faktyczny zawarty czy to w interpelacjach, czy też w dochodzeniach, na ich podstawie przeprowadzonych, winien być dla celów administracji spraw wewnętrznych odpowiednio wy-

zyskany. Dotyczy to zwłaszcza tych interpelacyj, których przedmiotem jest skarga na działalność władz i urzędów miejscowych Ministrowi Spraw Wewnętrznych podległych. O ile interpelacja zawiera zarzuty istotne, a sprawa nie została jeszcze skierowana do dochodzeń, należy ją skierować do właściwej władzy, bądź jako zwyczajne zażalenie do traktowania w trybie nadzoru, bądź też do zbadania i sprawozdania.

Jeżeli dochodzenia zostały przeprowadzone i bądź to potwierdziły zarzuty interpelantów, bądź też wogóle ujawniły pewne fakta w dziedzinie administracji lokalnej, nad któremi Min. Spr. Wewn. nie powinno przejść do porządku dziennego, należy wydać odpowiednie zarządzenia.

Wobec powyższego P. P. Dyrektorowie Departamentów (P. Główny Komendat Policji Państwowej, Pan Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego, Pan Dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza) polecą podległym Im Naczelnikom Wydziałów zrewidowanie aktów dotyczących interpelacyj, a większe sprawy zrewidują osobiście celem ustalenia, czy sprawa nie wymaga zarządzeń, poczem wydadzą względnie zaprojektują potrzebne zarządzenia lub skierują sprawy do akt.

137.

Pismo Nr. Apr. 223/1
z dnia 24 kwietnia 1930 r.
w sprawie ustalenia cen mąki żytniej

Do
P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu w Warszawie.

W związku z zaznaczającą się ostatnio zwyżką cen żyta — dał się zauważyć niewspółmierny skok cen chleba w szeregu większych i mniejszych miast Rzeczypospolitej.

Zwyżka cen żyta odbija się przedewszystkiem na cenie mąki, która utrzymuje się już przeważnie na wyższym poziomie, mimo iż tendencja zwyżkowa na rynku zbożowym uległa osłabieniu.

W ostatecznym rezultacie obserwuje się zjawisko nienormalne, wyrażające się w zwyżkowem kształtowaniu się cen chleba, aczkolwiek ceny żyta ustaliły się na pewnym poziomie, bądź lekko zniżkują.

Wobec tego proszę Pana Wojewodę (P. Komisarza Rządu), o zwrócenie bacznej uwagi na kształtowanie się cen mąki na miejscowych rynkach — i na tempo ruchu tych cen w tem znaczeniu, aby w momentach zniżki cen żyta następowała bezpośrednio i zniżka cen mąki.

Zwracam ponadto uwagę Pana Wojewody (P. Komisarza Rządu), że młynarze wykorzystując obecną sytuację liberalnego traktowania spraw przemiału żyta, w wielu wypadkach przy ustalaniu ceny mąki żytniej pytlowej nie wychodzą z właściwej kalkulacji, t. j. z kosztów przemiału żyta na 65%-wą mąkę.

Stwierdziłem nawet w ostatnich czasach, że jedna z giełd — otwarcie notuje ceny mąk żytnich wyższych i droższych gatunków, aniżeli obowiązująca mąka typowa. Przypominam moje pismo okólne z dn 15.X.1929 r. Nr. Apr. 1196/47, w którem mowa o ustaleniu obowiązującego typu mąki żytniej na podstawie 65%-go przemiału żyta.

Przy ustalaniu zatem cen mąki żytniej należy przyjmować za podstawę koszt przemiału żyta na mąkę nie wyższą jak 65%-wą.

Jednocześnie przypominam, że zanim zostaną poddane rewizji stosowane dotychczas zasady kalkulacji młynarskiej, co jest obecnie przedmiotem prac Głównej Komisji do badania mąki i pieczywa, przy sprawdzaniu prawidłowości tej kalkulacji należy przyjmować następujące elementy:

Koszt surowca (100 kg.) wraz z mankiem kolejowem i koszty przemiału łącznie z kosztem przewozu mąki, ceną worka, podatkami i zyskiem młynarza.

Aczkolwiek wysokość poszczególnych pozycyj składających się na koszty ogólne produkcji mąki żytniej mogą być różne zależnie od typu młyna — jednak w sumie nie powinno ono przekraczać 6-iu zł. na 100 klg. przemielonego żyta.

Od sumy ogólnej kosztów surowca i przemiału należy odjąć zwrot za 32 kg. otrąb po cenach rynku miejscowego, a pozostałą kwotę podzielić przez 65, t. j. przez ilość otrzymanej z obowiązującego przemiału mąki żytniej.

Otrzymany rezultat stanowić będzie cenę mąki żytniej 65-cio procentowej.

Przy sprawdzaniu kalkulacji cen mąki żytniej innych gatunków tańszych np. z przemiału na 70% względnie razowej — kwotę pozostałą po odtrąceniu zwrotu za odpowiednią ilość otrąb należy podzielić przez ilość mąki jaka wypadać będzie z danego przemiału.

Ponadto należy zwracać uwagę — czy na rynku przeważa podaż mąki żytniej miejscowego pochodzenia, czy sprowadzanej z innych obszarów państwa. O ile przeważa podaż mąki miejscowej to w kalkulacji powinna być opuszczona pozycja „koszt przewozu mąki“. Przy ustalaniu cen mąki dowożonej z obszarów sąsiednich należy brać pod uwagę cenę tej mąki, według parytetu jej miejsca produkcji, więcej właściwa wysokość kosztów przewozu.

Koszta zwózki przy mące miejscowej można uwzględniać jedynie w tym wypadku, o ile cena mąki ustala się loco piekarnia, t. zn. o ile młynarze wliczają już w cenę mąki koszt dostawy do piekarni. Zależy to oczywiście od miejscowych zwyczajów.

W podobnych wypadkach atoli nie należy już wliczać kosztów przewozu mąki piekarzom przy ustalaniu cen chleba.

Zwracam jednak uwagę na konieczność zaopatrywania większych ośrodków konsumcji w mąkę żytnią przedewszystkiem pochodzenia miejscowego względnie z najbliżej położonych miejsc produkcji — i cenę tej mąki ustalić według kalkulacji młynów miejscowych, a tylko w wypadkach niedostatecznego pokrycia zapotrzebowania danego rynku na mąkę żytnią przez młyny miejscowe lub najbliżej położone, — uwzględniać kalkulację przewidzianą dla mąki sprowadzanej z sąsiednich obszarów kraju.

138.

Pismo Nr. SS. 241/1

z dnia 28 kwietnia 1930 r,

o uregulowaniu zaległych kosztów leczenia należnych szpitalom.

Do

P. P. Wojewodów

Należności Szpitala Państwowego w Tworkach z tytułu zaległych kosztów leczenia psychicznie chorych wynoszą od związków komunalnych województw centralnych i wschodnich parę miljonów złotych, należności szpitali m. st. Warszawy od związków komunalnych tychże województw wynoszą podobną sumę.

Tak znaczne zaległości pieniężne paraliżują działalność szpitali i trzeba to podkreślić, ze szkodą przedewszystkiem dla chorych.

Jak wynika z danych, posiadanych przez Min. Spr. Wewn. jest cały szereg związków komunalnych, które od paru lat bądź wcale bądź tylko w minimalnym zakresie regulują swoje długi wobec wspomnianych szpitali.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia wobec tego że pomimo znanej mu ciężkiej sytuacji finansowej związków komunalnych i uchylenia prawa poboru składki na pokrycie kosztów leczenia, — stan taki nie może być dłużej tolerowany i podkreśla, że regulowanie należności z tytułu kosztów leczenia nie może być przez związki komunalne dowolnie przewlekane lub należność spłacana w ratach, których termin i wysokość ustala się zupełnie samowolnie przez związki komunalne bez zgody i porozumienia z odnośnemi szpitalami. Należności, przypadające szpitalom publicznym do zwrotu, zaliczają się w myśl art. 33 rozporządzenia Prezydenta R. o zakładach leczniczych z 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 382) do należności publiczno-prawnych i co do ich egzekwowania konieczne jest zastosowanie przez Pana Wojewodę przepisów, wynikających z postanowień zawartych w powyższym artykule.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wzywa Pana Wojewodę do przedsięwzięcia niezwłocznie energicznych kroków w kierunku wywarcia nacisku na związki komunalne, aby w najkrótszym czasie pokryły ciążące na nich zobowiązania z tytułu kosztów leczenia chorych w Szpitalu Państwowym w Tworkach i szpitalach m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pozostawia uznaniu Pana Wojewody, jakie środki w omawianym kierunku okażą się najskuteczniejsze na terenie Województwa, zaznaczając jednak, że zdaniem Ministerstwa, najracjonalniejszy jest następujący tryb postępowania:

W razie braku niewątpliwych danych, że do pokrycia kosztów leczenia obowiązane są osoby lub instytucje, na których obowiązek ten spoczywa w myśl przepisów ustawowych względnie, że do pokrycia tych kosztów jest inny powiatowy związek komunalny lub też gminy na terenie innego pow. zw. kom. położone, lub wreszcie gminy miejskie wydzielone z powiatowego związku komunalnego, winien właściwy wydział powiatowy pokryć wykazane koszty zaliczkowo, o ile koszty te nie obciążają bezpośrednio powiatowego związku komunalnego w myśl art. 2 ustawy z 29. III 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 214) a następnie ściągnąć je z odnośnych gmin.

To samo dotyczy Magistratów miast wydzielonych. Obowiązek zaliczkowego pokrywania kosztów leczenia ubogich chorych ciąży na wydziałach powiatowych (Magistratach miast wydzielonych) i wynika z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 29 lutego 1924 r. (Dz U. R. P. Nr. 22, poz. 241) oraz z art. 36 rozporządzenia Prezydenta R. z 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 382); w praktyce jednak zdarza się że wydziały powiatowe (Magistraty miast wydzielonych) uchylają się od omawianego obowiązku.

Dla ułatwienia powiatowym związkom komunalnym wywiązywania się z obowiązku zaliczkowego pokrywania kosztów leczenia, zalecałoby się wstawiać do budżetów pow. zw. kom. (miast) jednorazowo odpowiednią sumę jako „fundusz (rachunek) zaliczkowego pokrywania kosztów leczenia“. Kwota ta następnie winna być wyprowadzona w sumy przechodnie i w tym dziale pozostałaby jej administracja w następnych latach bez uciekania się do corocznego preliminowania.

Wobec stałego uzupełniania funduszu zaliczkowego zwrotami, wydziały powiatowe (magistraty) zawsze miałyby możność wykonania ustawowego obowiązku.

Akcja Pana Wojewody w kierunku zmuszenia związków komunalnych do regulowania należności za leczenie ubogich chorych nie powinna ograniczać się jedynie w stosunku do szpitali, o których mowa wyżej, lecz i do innych szpitali publicznych, a nadzór musi być stosowany systematycznie przez dłuższy czas celem przyzwyczajenia związków komunalnych do uiszczania się z należności, z tytułu kosztów leczenia, obowiązki bowiem w omawianym zakresie przez b. liczne związki komunalne są lekceważone.

Na dzień 15 sierpnia 1930 r. zechce Pan Wojewoda przedłożyć Ministerstwu wykaz według załączonego niżej schematu:

	Szpital w Tworkach		Szpitale m. st. Warszawy		
	Stan na 1.I. 1930	Stan na 1.7. 1930	Stan na 1.I. 1930	Stan na 1.7. 1930	
	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	
Gminy wiejskie					
Gminy miejskie					
Pow. Zw. Komun.					
Razem:					

139.

Pismo Nr. Apr. 106/5.

z dnia 28 kwietnia 1930 r.

w sprawie działalności komisyj cennikowych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu w Warszawie.

Do Ministerswa Spraw Wewnętrznych dochodzą w ostatnich czasach coraz częściej zażalenia sfer kupieckich i rzemieślniczych na działalność komisyj do wyznaczania cen. W szczególności podkreślają sfery zainteresowane:

1) nieliczenie się komisyj z gospodarczo uzasadnionemi kosztami produkcji i wymiany,

2) nieliczenie się władz powołanych do wyznaczania cen z opinjami komisyj,

3) wreszcie zwlekanie ze zwołaniem komisyj w wypadkach spodziewanej zmiany cen.

Ze względu na to, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stwierdziło wielokrotnie słuszność takich zarzutów — zechcą Panowie Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) zwrócić baczniejszą uwagę na działalność komisyj — zwłaszcza w tych miejscowościach, gdzie obowiązek wyznaczania cen przekazano samorządom.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych raz jeszcze podkreśla, że podstawą do wyznaczania cen muszą być tylko gospodarczo uzasadnione koszta produkcji i wymiany.

Władze upoważnione do wyznaczania cen powinny z całą objektywnością i poczuciem odpowiedzialność i rozpatrzeć każdorazową opinję komisyj do wyznaczania cen, a następnie ceny ustalić z tą świadomością, że są powołane do zrównoważenia interesów producentów i konsumentów.

Wreszcie zdarzają się wypadki rozmyślnego zwlekania ze zwołaniem komisji. Postępowanie tego rodzaju wytwarza chaos w sprawnem działaniu komisyj i podważa autorytet władz wyznaczających ceny.

Celem zapewnienia komisjom i władzom powołanym do wyznaczania cen zgodnej i celowej współpracy — zechcą Panowie Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) zwrócić uwagę na skład personalny komisyj oraz zrewidować swoje dotychczasowe stanowisko odnośnie do przekazania uprawnień do wyznaczania cen samorządom, które w wielu wypadkach nie odpowiedziały swoim zadaniom.

V.

Zarządzenia, okólniki i pisma innych Ministerstw.

140.

ZARZĄDZENIE

Ministra Robót Publicznych

z dnia 25 kwietnia 1930 r.

w sprawie zatwierdzania projektów zabudowania terenów położonych w sferze interesów mieszkaniowych m. Gdyni, — wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Na podstawie art. 33 ust. 2 rozporządzenia o prawie budowlanem z dnia 16 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) zastrzegam sobie zatwierdzanie projektów planów zabudowania osiedli, względnie części osiedli, położonych w sferze interesów mieszkaniowych m. Gdyni, ustalonej zarządzeniem Ministra Reform Rolnych z dnia 15 czerwca 1929 r. (Monitor Polski Nr. 155, poz. 396).

(—) *Matakiewicz*
Minister Robót Publicznych

(—) *Henryk Józewski*
Minister Spraw Wewnętrznych

Drukarnia Policyjna, Warszawa, ul. Długa 38.